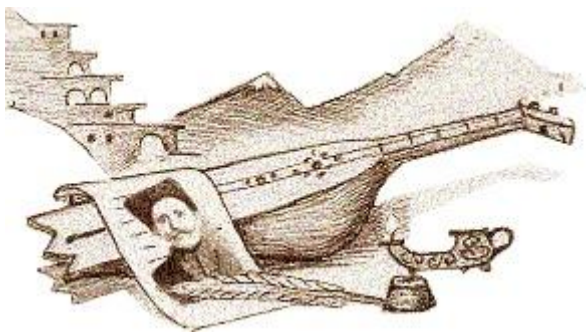


Махмудил царалда бугеб фонд



ХЪАХІАБРОСУЛЪА МАХІМУД 1873-1919



ТИЕХЪ БАХЪУЛЕБ БУГО
ХЪАХІАБРОСУЛЪА МАХІМУД
ГЪАВУРАЛДАСА

140 СОН ТІУБАЯЛДЕ



МАХІМУДИЛ ФОНДАЛЪ КІУДИЯБ
БАРКАЛА ЗАГЪИР ГЪАБУЛЕБ БУГО
ТІЕХЪ БАХЪИЗЕ КУМЕК ГЪАБУРАЗЕ

ТІЕХЪ ДАНДЕ ГЪАБУНА

**ХЪАХІАБРОСУЛЪА
ХІАСАНОВ
МУХІАМАДИЦА**

Гъаб тіехъалда руго цере рахъарал тіахъаздаса росаралги,
Махімудил ціаралда бугеб Фондалъ раклараралги, Махімудил
ругилан абулелги клучідул.



ПИРАСА

- Цебераги.....
1. Рокъуца керен бухлун хласраталь.....
2. Рекел бухиялъул хлакьикъат бицун.....
3. Хъахилаб зодихъе багъбакъул нур.....
4. Рекел гъваялъул гъундул рихханин.....
5. Почтовый кагътиде керенги чучун.....
6. Мариям.....
7. Макъу.....
8. Ральдалъе бакъ тлерхъани.....
9. Рокъул цла бакараб керенги чучун.....
10. Рекел чирахъальухъ чорхол рухл араб.....
11. Генеккея калам кин бугояли.....
12. Бераз магъу тлараб, тлун-ракъ бухлараб.....
13. Ихдал гагуялъул гочи берцинаб.....
14. Балагъе, гинтламе, глазизай гъудул.....
15. Рокъул байрахъалда хъвазин члахлахатI.....
16. Маргъалалъ къачлараб, якъут бессараб.....
17. Галам жиндий голо бижарав расул.....
18. Гицкъул цлеца кваналеб.....
19. Мун глакъил ятани, гинтламе рагъухъ.....
20. Дир рекел къварилъи къалмиде чучун.....
21. Рокъул конторальул кавуги рагъун.....
22. Рокъул глораль аяб нусабо лага.....
23. Шагъри кагъаталде туплис щакъиялъ.....
24. Гарапаб къоялъул къальул глужалда.....
25. Хъахил зобазул наккI, босе дир салам.....
26. Цо бухлараб хлухъел дица угъани.....
27. Рокъул гъутIбездаса тламах лъугланин.....
28. Эбелги яси
29. Рокъиян къерилал, къалан гололал.....



30. Шагъру шагбан тIагIун, тIаде моцIалъул.....
31. Балагъея, гIадамал дагъаб калам гъабизин.....
32. Истамбул читалъул чергес хъабало.....
33. Баккараб моцIролгIан цIар бугел лугбал.....
34. РекIел хIуби бекун хIухъелги угъун.....
35. Меседил рукъбазда рокъул шавкъ бугей.....
36. Меседил щакъиялъ, гIарцул къаламалъ.....
37. Боржун унеб хIанчIил хIатIида бухъун.....
38. Рокъул гъава бугей гъиндалъул бикахъ.....
39. Пиялъул, тIиялъул тIад расен гъабун.....
40. РекIел би бухIараб хIохъел биччани.....
41. Рокъуца турарал курмул ругезе.....
42. Аслиян ссудула ссун бахъаяб ракI.....
43. РакIалъул къварилъи къалмиде чучун.....
44. Унго, логбол тIокIлъи, тIад ратIлил рекъей.....
45. Гъава тIегъаниги тIад пихъ балареб.....
46. Рокъигун къеркъолев, къоккун вагъулев.....
47. Дирго гъудулалъул гъуин махIалъул.....
48. Жаниб цIа бакараб керенги чучун.....
49. МегIер квараб мехалъ, гIаладул гIадаб.....
50. ШамсузухIаялъухъ рухI босун индал.....
51. ХIамузде.....
52. Дир рекIел бокIналъан беролеб кIкIуйца.....
53. РекIел мащабазда бессараб рокъи.....
54. ЦIадал гуч гъечIони гагудал гъаркъил.....
55. РекIел гъудулалъул гъадияталъул.....
56. Румазул хвалчада хатI хъвалеб месед.....
57. Рихъуниса Шагърузатиде.....
58. Биараб цIерилан цIар тIобитIараб.....
59. Рокъул хъалааялде хъван гIазу байдал.....
60. Хирияв вокъулев салам буго дир.....



61. Гин тlаме гlолил ясал, гlажайбал кьисабахъ.....
62. Щобда чидарлъаяб чараб гурмендо.....
63. Рокьул гlазаб цикlкlун цlадулъе ккарас.....
64. Ракl буго дир тlенкlолеб.....
65. Къалам гаргаде мун кагъаталдехун.....
66. Рокьул щакъиялда гищкъул къалам ччун.....
67. Дун росасе унан сси холеб ани.....
68. Цlураб шагъри моцlгlан цlвакараб гъурмахъ.....
69. Къаси сардил моцlги рогъалил цlваги.....
70. Рокьуца рухlулел чухдул ругезе.....
71. Рокьи ккарал гlадамал гин тlаме хабаралде.....
72. Рогъалилъ баккараб бакъ.....
73. Гищкъул гlакъубаялъ.....
74. Рокьи басандулеб саламгун цадахъ.....
75. Унго логбол тlокlлъи.....
76. Рамазанги тlагlун.....
77. Зодил тlайпусалде саламал хъвазин.....
78. Рокьул гlазаб цикlкlун цlоралде арас.....
79. Биялъ патихlаян хlухъелги угъун.....
80. Кинабго хlутl-хъумур хlатlида ккола.....

МАХlМУДИЛИЛАН АХlУЛЕЛ АСАРАЗДАСА....

81. Гленекке гlадамал хабар бицинин.....
82. Борхатаб гъундузул щобде бахунеб.....
83. Я аллагъ ккогеги дир гlадаб рокьи.....
84. Рокьул гlораль унев гlолохъанасул.....
85. Ассаламугlалайкум гlарщальул бика.....
86. Рекlель ияхl бугев аскlовегlан цlай.....
87. Борхатаб магlарда гlидрай манарша.....

Ричlчlуларел рагlабазул магlна.....



РОКЬУЦА КЕРЕН БУХІУН ХІАСРАТАЛЪ БЕРАЛ ЧВАХУН

- Рокьуца керен бухіун, хіасраталъ берал чвахун,
Чан глащикъаб къо бугеб къварилъиялда унеб.
Гишкъуялъ лугбал гьалун, гъаваялъ рукъбал риун,
Къалаб бо данделъараб къвагы буго дир гъаналъ.

Гьудул дур цлар ахлулев ціадае гагу гладин,
Гохі-гохіалде цалдеялъ цлорон буго гьинал ракл.
Цлер бан гъабугъун араб гьотлол тламах кинниги,
Тлад ругъун гьечлеб лага гьечло дирги лугбазул.

Бахірул къалмид басараб алифалъул хаті гурищ,
Гьал ясалгин къулгладухъ дурги гарбил къагліда.
Къиралзабаз бакулеб чинидул чирахъалда,
Чорхол гьурмал гъаналъул гьечло расги батлалъи.

Сверун месед бекъараб бутлал чарамул чадир,
Чорхол рухі бииналде гъабе диеги хіисаб.
Хіажизабаз босулеб мисриязул исхъали,
Хвезеги духъ ихтияр, дир рагуде гин тламе.

Магларде глазу бани глурухъе цлорой ккола,
Цлерлъун рианин берал цларухъе духъ рокьи ккун.
Цлад хіаллъани хіалухъин хіалигъун цлакъ бижула.
Бицанихъе мунги лъан, лъай буго босун унеб.

Самаалъулъ чурулеб члухідай ахідолеб гланса,
Исана мун щвечіони, чіван чигун тела росу....

- Вабабай глолил ясал, балагъе гъаб бахлілдухъ,
Хіакъдун дун хіинкъунилан хіетле кквезе лъугъараб.
Хіисаб гъабе къерилал, къер квешаб рузил тланчіл,
Тласан ціра гьинчлого бахараб бакі бихъулищ?



Борхыл кIалдибе ккаяб кIал сурараб салул кверкъ,
КъотIноб хIоргойищ щвечлѣб хIарщулъ къан гъениб хвезе.
Хасало гъотодаса бусен бортараб гъеду,
Дий чIандезе бачлине бачлараб балагъго щиб.

Балканаль керен цIураб лугбал хIулараб чудук,
ХIисабго щай гъабичлѣб гъунарго щиб дирилан.
Щоб рагIалде гIонсокъе къалбал кванан гIураб гIункIкI
Къеян чи щай витичлѣв щайзе мунго вачларав.

Билкъисгин къо бащадай къираласул ясалда,
Къвал базейн вачларав чIегIер салдат вихъулищ.
Самаалъул гагущин гаргазе чIухIарай дун,
Габур чараб чаргъадил чункизе къасддай буго.

БацIцIадаб гIарацалда ГIунайзатан хъварай дун,
Хъорсол гъве бачIун буго бегизе бусеналде.
Суратул мунтагъагIан гъава гIадегIанай дун,
ГIад заз бижараб гIужрукъ гIодой чIаян лъун буго

Лъар меседил пинтагун тепсиялда кваназе,
Кверщел къун виччаниги бегъилищ гъажул корго.
Кисрал ихтияр бугев хважаинги гурелъул,
Лъел рагIалда хъаз гIадин гIодов чIей щиб дур цеве.

- ГIажам жавгъаралъул тах ханлъунилан йижана,
Хадуб хъваяб ракIалда кIоларо яхI гъабизе.
ХIавраазул бетIеран бицунѣб рагIулаан,
ГIищкъул шавкъаль къосиндал къабихI гъавуге гIемер.

ГIарац-месед бекъарал рукъбал магъидул лугбахъ,
Бакъулъан мугъ бекарав кив ине дару къеян.
Къер берцинаб гъурмада къури берцинал къунщбал,
Бахъун ана гъинал ракI, рекIун буго ургъиб цIа,



Алжанул бахчабахъе чапун раққарал цабзахъ,
Чорхол чараги тIагIун, тIулалъ кор боркъун буго.
ТIагъаясго цIарги къун руцун гIурал гIанабахъ,
ГIурдаде тIегъ гIадинан тIадго гъан бакъван буго.

ТIогъоде бан щущараб щамахалъул чохтIоян,
Чабхилъе ГIамиркIоца казият бахъун буго,
Зодил тIавус сурараб симис хъахIаб явлухъан,
Роржун унел нухъаби нахъ руссун балагъула.

Ссиялъул къагIидаян къадруялъул цIикIкIинан,
Къуръанцин рещтIинаан авараг йигей ани.
Йижиялъул тIокIлъиян, тIаде ратIлил рекъеян,
Рукъ сверун хIанчIазулги хIал хъараб тасбихI буго.

БацIадаб жавгъаралда жаниб рухI лъун лъай къедал,
Женал руго рохулел, хIайранал руго холел.
Халкъалдаго Аплагъас къудрат бихъизабизе,
Ясан абун цIарги тун, цIва буго баккизабун.

- Зазда хIанчIил гIадинан хIеренабго мацIаца,
Босиладай хайирго хIан гIадиной дидаса.
Хурзабахъ гарцIил гIадаб гIисинабго бакъаналъ,
Къвал бан ине хъулгундай аниве мун вачIарав.

Адамида-ХIавада хIал хъублъун илбис гIадин,
Дун хъублъизе къваригIун къаникъ лъуд вихъуларич.
Къосарав Абужагъав Аварагасуль гIадин,
Эл лъамиял рагIабаз лъугъинадай мун рукъов.

Рогъалил гъогъен гуреб гъава чIвачIеб черхалъул,
Чаргъадил бакъаналде къасд лъолареб лъаларищ.
Къеда сагIаталдегIан вуссун чи кIалъачIей дун,
Гъединан мун кIалъани лъабго соналъ кIотIина.



Рос-лъадиялда рихун рукъ тун къватиб рехараб,
Басрияб турут гладин тана глoday чларалъуй.
Г ладамазе инжитав Аллагъасда рихарав,
Херав мужикълъун гъавун къокълъун ана нухдасан.

Тлокалъ квер глунтлuleб бакI кибниги батичелъул,
Заруца керен бухун, кар бетлун бана ботIрол.
Тладе вахълъун хъвадидал вихълуда чи гъечелъул,
Хъл гъукъизе гъарчица ччуклун лълуна махлаби.

Чанги хъахIбал раглабаз бекараб мугъги босун,
Бихилин къасейилан къачлана рокълъойи ун.
КълотIнор клалъларалщинал щив жо мунанги рагълъун,
ГълалбацI вахълнчлонани бихълъйги дир гълнал ракл

Росу урхълараб азбар, авал бахилал рукълзал,
Элъие хIлаялъе хIалтIлана тIохал сверун.
Тлад кьер гълбураб хълумус хълвазе махщел бугев дун,
Башдаб сордо инчлого чIалглун глoдоб рехичIо.

Гладамазул женазул жияналги риххана,
Жеги къватIул гълбиги тIокълoдехун лълугълана.
ТIалаялъуй къуларал къорулзаби кължана,
Кълунаниги кунареб кету росулъ хутичIо.

Капураб хъахIбайилан хълатикъ таманчаги ккун,
Жанив щивдай вугоян квалквадана нуцIида.
Кирго хълвазе ккечлого танкан рагълъун бачлана,
Бихилин къасдейилан къана рагъларал нуцIби.

Цлорол лампа бакана байтулагъ гладаб рокълoб,
КълотIноб бицараб рагIи бице гъланжегийилан.
Гълмер бухлун, клал гълкълъун клалълaзе къасд гълбидал,
Кълвал жемун карандае къан къого салам гълбуна.



Сардилъ моцїрол нур кьураб кьер берцинаб гьурмада,
Къалаб дагїба жибго тун, танкан дунги баана.
Аллагъ гурев цїролев цїваби гадал гїанаби,
Цїцулаго тїанкї лъелилан тїад кїутїби чїван чїамуна.

Чїурканаб лагаялъул кеп берцинаб гьурмада,
Хїинкъадго чївана килищ, куц гурин биххилаян.
Багїар меседил гьалал, гьолодиселъул кьунщби,
Гьурщун бараб хер гїадин рехана бусеналде.

Багъа хирияб жавгъар жанир хелдолел берал,
Халаса лъун хутїана нурги босун бусада.
Бицине бегьулареб, кьватїб лъазе къабихїаб,
Хїежгин-гїумра тїубана тїокїаб лъвараб жо лъачїо.

- Тїаса юргъанги борхун дур боснов лъугъун вугев,
Кьер квешаб рузил тїанчїил тїаде кьули бихьулищ.
Къадатїе хїапдон гуреб хетїе кквезе кїолареб,
Хїинкъараб бахїри буго къаси дур махїабазуль.

Борхїил кїалдисан бортун кїал сурараб салул кьверкь,
Кьотїноб хїурги щвечого щун буго дуда аскїоб.
Исана рукъ цїелалде цїа гъун гьутїбиги рухїун,
Бусен биххараб гьадил гьаримаб чухїи буго.

Балканалъ керен цїураб куркьбал хїулараб чудук,
Хїулидул бусеналда рес кьотїун кьварид буго.
Къадалъ картїу щолареб къалбал кунеб гїункїкїалъул,
Гїисинаб бакъан буго къвалакьа рас букьулеб.

Билкьисгин кьо бащадай кьїраласул ясалда,
Къвалакь кверал чїван вуго чегїер салдат цеве чїун.
Самаалъул гагуян гаргазе чухїарай мун,
Габур чараб чаргьадил чурукаб рачї щай ккураб.



Баццѣадаб гѣрацаalde Гѣунайзатан чѣарай мун,
Хъорсол гъвегин ясандун басралъана росабалъ.
Сидратул мунтагъаган гъава гѣдегѣанай мун,
Гъарун гѣодоб чѣезабун гѣужрукъ щай къвалакъ ккураб.

Лълъар меседил пинтагин гъуинаб тебсиялда,
Гъабго кигѣан лъикѣилан кванана гважул когло.
Кисрал ихтияр бугей мун кодое щунилан,
Щвараб давлагѣ хъамун чанил гъункѣ бихъулищ.

Зазда хѣанчѣил гѣадианаб хѣеренаб мацѣ рихани,
Хѣарщул сордо бачѣани йорчѣулареблѣи лъачѣищ.
Лъикѣаб гъорода данде квешаб гъава гъабунѣ,
Гъаб хѣукму дуй букѣунеб раклалдего кин ккечѣлеб.

Кѣутѣби чинидул гъураб чакаралъул гъанада,
Чѣядаго лъалелде лъабцѣул цуна ручун чехъ.
Чарамалъул ракл бугел эмен вац вачѣиналде,
Чѣани хѣлакъ ккунгутѣизе хѣлеж нахъеги борхана.

Чѣахѣхъурайсин къагѣрилгин къурул рузил къал ккани,
Элъул хѣакъѣкъат къолеб канциляр Хунзахъ буго.
Кетуялъ гѣавусалда гѣекъаб дагѣба банани,
Гѣолгоязул инарал эмехвад эйги йиго.

Румазул ханзабаца къелин гъарананиги,
Хвалде мусру жемизе щвана гури мун гъанже.
Цересел умумузул аслу-къо къвакѣарай мун,
Къаникѣе лъугъаниги буго духъго ихтияр.

Тирщун вахъун унаго нахъасан гужгатги ккун,
Гѣодов чѣезе гъавуна хѣулидул бусеналда.
- Вас мун киве иневан курмузул гъуинлѣи цѣцѣун,
Гъурмазул цѣваки кванан цѣцѣуяв жоцин гуревищ.



Абуралда реклекълъун, калъаралда пащманлъун,
Щуго убач гябуна гъанжеги тладги юссун.
Тюгюде найил гладаб гищкъуялъ баццладаб черх,
Чорхол рухл биинедухъ хисаб гябун калъана.

Лъагичеб лъимер гдадай глун ячлуней дир рагълухъ,
Дуцаги хал гябуни гъеб жо дур мекъса буго.
Къеда саглаталдеглан вуссун чи калъачлей дун,
Гъединан мун лъугъани клудияб балагъ буго.

Дирги гъава битлана, гъунар дурги лъугъана,
Гъадинан рукиналъе калъачлого мун члани,
Члчел дицаги босана, васлъи дурги бергъана,
Бегъилаян кканани кий, васав, дун щолога.

Щобда байрахъ члвалаго члухли дуйги рекъана,
Члухларабщинаб рагли дирги гдада хвана.
Рагълун хадуб гябураб гъуинлъи камиллъула,
Кинисан вокъаниги къуна духъего кверщел.



РЕКІЕЛ БУХІИЯЛЪУЛ ХІАКЪИКЪАТ БИЦУН...

Рекіел бухіиялъул хіакъикъат бицун,
Цо хіухъел угъизин гъудулги рехсон.
Гъавадул ціадуца цілал роркъараб,
Рокъул хіукму къезин къерилалъухъе.

Къурулъан ицц гіадин магІуги чвахун,
Чорхол чара хвараб рисалат хъвазин,
Хъахіил зодил наккілъун хіохъел щущараб,
Щибаб сан сорараб пирказ бахъизин.

Нусабго логода чармил гудур бан,
Чияда тіатине течіо мун йокъи:
Танкан кереналда кор боркъаниги,
Каву къан хіехъана хіасратаб балай.

Бергъараб гъавадул гъури тіаде щун,
Тіад гъан бакъван вугин, ваче каранде.
Къосараб гіищкъудал гІурулъе ине
Асар хутІун бугин, баче кверниги.

КагІба рокъоб бараб мугъру тіад бугеб,
Тіогъилаб явлухъ чІван, яхъуна рагъде.
Рималъул тукабахъ тарихал хъвараб,
Хъахлаб ретІел ретІун, чіола рагъида.

Рогъалилъ ахІдолеб хіайранаб гІанса,
Хіасраталъул ціеца вухІулев вуго,
ЦІоралъул бахчабахъ чіичіидулеб хіинчі,
Хіал тіаде ккун буго тіаса унареб.

Нагагъ дур цІар абун ахІулеб гъаракъ
Росулъ рагІаниги багІарула черх
Чергес форма ретІун, дуда релъарай



Яс иней йихъани, хъухъ лълъуна бадиб.

Барзахалда ругел жанаваразул
Жинсгун санаъ щварай щобазул жайран.
Жанаталда ругел хлаврааздасан
Хлусну бахъун къурай къурул гламирко.

Кьер берцинаб микки, мунин угъдиялъ,
Дуниял бухлелеб хлухъел биччала.
Бакъан лъиклаб гъудгъуд, духъ зигардиялъ,
Зобал рикъ-рикъулел гъаркъал гъарула.

Гъиндустан пачагун чучизе къасдищ,
Чара бухлун, яхI хун, холев дунги тун?
Халикъас цIарги чIван, дуй рос къеларо,
Къурун юссинчIого, юсса дидехун.

Дуцаго квер хъвагун, куцун дунги лъун,
Каранда клулал ран, йикIин щиб гIодой?
Дир берзул нур ине, ишанги гъабун,
Гъойца балкан телищ, дуца дун гIадин?

Гарщалъул хIободe юссин даимай
Сурмияб тIавусихъ тIад вакъван вуго:
Къубайсалъул мокърикъ бакънал рачунеб
Къирбал милъирщодухъ щуцалев вуго.

Лугбал гъайбатица, гъан хIереница,
РухI гурищ босараб нусабго логол;
Берал чалухица, черх узданица,
Ургъибe квер бегъун, бахъун ана ракл.

ХъахIаб гIарацалда гIусманияца
Исму босун хъвараб сагIдияб лага;
Месед къотIулелъул КъустIантIиналда



Тїад забру угъарай афцєрасул яс.

Сугїад глажизлъараб дур гламалалъухъ
Гїурдал тїегъ угъдулеб гъаракъ рагїула.
Гїайнаъ паналъараб берцинлїиялъул
Бицуна хїкматан хїсаб гъабураз.

Гъавагун кьокъунел къункърабазулги
Къукъаби рукїуна рецц дуй гъабулел.
Гъиндил рахъалдасан хъвараб казият
Кибего щун буго бакъ-моцї мунилан.

Нил гїор кьотїун унеб къиматаб ччугла,
Гїалхуда чундулгин чучун уна кьо.
Чармил къурабалъе рас меседил бис,
Сардал рогъин гїела, гладалас гїадин.

Имраул Къайисил кьїса рагїидал,
Къого бихъун гъечїо, дир хал гъабуни.
Халкъалда лъанщинал къайисзабазул,
Къо бухїарав гъарин дун гурев гъечїо.

Борхатаб гохїалде ахїдолеб гагу,
Дур гъаркьїхъ гїенеккун гїумру биччала,
Гїидрадул тїегъ цїузе зузудулеб най,
Дуда хадув, валлагъ, хвегїан угъдила.

Огъ, дур лугби тїураб халипаялъул,
Халкъалъе рахїматлъун нусго яс анищ,
Санал дуй гъарураб чиниялдасан
Чапун риун тїезе устар дун анищ!

Инглис, парангазул гванзгїападул тай,
Течїони щиб, гъудул, гъаб зулму дие.
Мунин угъун вегун, огъилан вахъун,



Аллагъ рекъеларо дир гъаб къоялда.

Къилбаминаялъул мугърул хланчлазул,
Дуй сипат гъабураб тасбих! рагъула.
Хлажрул асвадалда сверун хъвараб хатI,
Дур цIар бугин абун цIалулеб буго.

ЦIорол фабрикабахъ биараб налбик,
Мун кодой щвелилан киса хъул лъолеб;
Кагъру-гIанбаралъул ГIусманил чадир,
Дургин къадар хъвалеб къо киса щолеб!

Къиралзабаз хъвалеб заграниц кагъат,
Кинида мунги лъан, лъай буго босун.
Бадру-хIарамалде хIур хъвачIеб кирхан,
Кокода мун йокъун, бикъун буго ракI.

Балагъун хIалхъани, йихъун къеч хъвани,
Къварилъи тIаса ун, инаан къоял.

Огъ, Аллагъан ахIдон, гурхIаян гъардон,
Гъадиндай хутIила хвезегIанго дун?
Хиялаца вухIун, хIасраталъ вежун,
Жанив туризедай тезе хъван бугеб?

Берцинлъи дие къун, рокъи дие къун,-
Бикъун бутIаялъги тIокIлъун ккана ниль,
Камиллъи дур цIикIкIун, цIерлъун дун виун,
Данде билъун буго нильеда дунял.

Духъ балагъун берзул нурги босанин,
Сибир баркун кагъат кодоб щай къураб?
Каранзул цIилада цIа лъун течIого,
Туснахъги гъавуна гъанже гъудулалъ!



Дун жанив свердула савмагатазда,
Сурат балагъизе дуда релълъараб.
Сси бугелщиназда асклов цваниги,
Щийго ятуларо тарих дур бугей.

Бакъ муклурлъилаан, клалъалеб ани,
Эб дур сураталъул сси тлоклабилан.
Сужда гъабилаан, сардил моцлалъги,
Гъеб дур гъумералъул гъайбатлъиялъе.

Гъал насраниязда сурат бихъани,
Сверила, динги тун, дуй хъулухъалъе.
Хъанчил аглуялда гъайбатлъи лъани,
Лъела дуда иман, икъуналги тун.

Ал баринзабазул гогъал ясазул
Габур къулилаан, къимат бихъани.
Берцинан цлар тарал татариязул
Тарих хъвагалаан, хъахлъи рагъани.

Гарцул панкъл члвараб формаги ретлун,
Пайтоналда анищ цадахъ реклине.
Симис гланбарулаб гадатле тажгун,
Тукабазде анищ квер ккун хъвадизе.

Камураб жо гъечло гъл городазда,
Бакъулгун къец ккарай мун гуронани.

Маул хlаяталде хlажалъаниги,
Хlал кlола батизе, ятуларо мун.
Хlажрул-асвадалде хlял кканиги
Щевезе бигъа буго, мун йиго захlмат.

Мугlрузда къайислъун къварилъиялда
Къоял, сардал арав дир хlисаб гъабе.



ХЪАХИЛАБ ЗОДИХЪЕ БАГІАР БАКЪУЛ НУР

Хъахилаб зодихъе баглар бакъул нур,
Дуца бикъунилан мукъсанлъун буго,
Къаси шагъри моцлрол цлвакигун гвангъи,
Духъе кканин абун, дагълъулеб буго.

Дуниялго ургъун, Дагъистан рекъон,
Рокъул байрахъ буго халкъалъ духъе къун.
Хварав, члагояв чи нахъе течлого,
Тана дуй алапа ал мусудуца.

Инсанасе щолеб, ясалъ буклунеб,
Берцинлъини гуру дуй бичас къураб.
Къерилалъ раглараб, глोलалъ бугеб,
Глищкъул гъава гъечло къадирас дуй тун.

Дин тун чи вусунеб чалухаб рилълъин,
Чан чи холев вугев хадув балагун.
Хварасада рухл лъолеб хлатил росиялъ,
Дирги глумруялда гелин абун.

Исанаги хлара хлорго хутлани,
Хлайванал тлагина тлад ракъван мунан.
Тладеги гъаб хлалалъ хласрат бихъани.
Хланчиги хлулила дур хлисаб гъабун.

Сабаалда Балкъис къварилъилаан,
Къватлие мун яккун данде кканани.
Мисри Зулаихаца члеглер балаан,
Члухлдае сверулеб дур сси бихъани.

Бахъинаб надалде пардаваги бан,
Гъинал ракл глеккезе яккула тладе.
Гладамал глажизлъун, женал хлайранлъун,



Жайранлъун тlагlуна тlерхъун цееса.

Тlулада лъураб цlа цlунула дица,
Дуниял жендани жибго свинилан,
Жаниб кор боркъараб керен хlехъола,
Хlасратай гъудулалъ гъабе даруян.

Гъаваялда лочнол гlадат рагlула,
Гlищкъу ккаралдаса дунял кколареб.
Дирги чорхол гъава гъедун чlун буго,
Гъарун къечlони, мун къурун яхъеян.

Къалде цlала гlищкъу гlадалаб раклалъ,
Я дунял теян, я мун тогеян.

Тукаби лъугlаги гlусманиязул,
Дун гlакълуялъ тезе тастар бессарал.
Сунареб цlа ккайги цlиял фабрикахъ,
Дур пулушаялъе шалал гъарулеб.

Шамалъул меседил симис бан къачlан,
Чlегlертастар буго терелеб цебе.
Турулеб каранзуй квешезейилан,
Шалил юккаялда ккун буго чалу.

Дуца чухтlу къалеб къагlидаялъул,
Къиралзабаз буго бахъун казият.
Къвалакъ квэрал чlвараб куцун дур ссигун,
Суратал ратула тукабазда ран.

Ратlлил формаялъул пирказал руго,
Киназго гъабеян гъеб духъ балагъун.
Дур гурияб тадбир танилан абун
Айропалан буго падишагъасул.



Сахратулагьалде бахун ахїдолеб
Хїанчїил мацї буго дур кїалъалеб гїужаль,
Кїиябго кїветїалъул кїалдїб мацїалъул,
Цїваби паналъулеб пасихїат буго.

Бичасул кьадаран, кьвалакь моцїги ккун,
Кьотїуде вачаяс чурхъула гьудул.
Хъвараб хїукмуйилан, карандаги кьан,
Къанабакь лъудие кьун бугеб дунял.

Дунги гьев гїадиав дур лагь ватани,
Толеб щай, бетїергьан, гїумру гїадада.
Гїалам хьихъулев чи мунлїидал Аллагь,
Даим рахїаталда тоге цого чи.

Лъим кьараб кьулгїадухъ кьуркьбузул вехьлун,
Къоял эсулги а, Асли дие кье.
Кьолораб хїамалъун хїалтїулев гьев тун,
Хїурулгїинги дунги данделъизе те.

Дуда лъураб цїараль цїан бахъанин рухї,
Цїорол панар, гьечїищ гьабизе дару.
Дур гаргараль бугин берзул нур босун,
Меседил карафин, каранда ваче.

Кванилгун кьал ахїун, макьилгун рагь бан,
Ургьалиль вагьулеб гъара бугеб дир.
Ярагь гїодой бараб, гїарада гьечїлеб,
Гїадалал хиялаз херлъулев вуго.

Халкьалъе рахїманас хїинкьи кьун буго,
Дун вокьуларев чи вокьиларилан.
Йокьун мунгинлїидал лъай босун бугеб,
Лъазе ккела дуда дида бугеб хїал!



РЕКІЕЛ ГЪАВАЯЛЪУЛ ГЪУНДУЛ РИХХАНИН

Рекіел гъаваялъул гъундул рихханин,
Гъудулдай чучарай ,дундай чарлъарав?
Чорхол хиялазул хурзал члунтанин,
Халилат члухлундай, дида члалгундай?

Диргин Гунайзатил гларзаби хъвазе
Гурус икълималъул къалмал геларо.
Гайнаил харбиде хал гъабун члани,
Хутила хлайранго хлатта илбисги.

Дунги,йокъулейги, рокъи-балайги,
Бицаде хутлана хал гъабуразе.
Хириай гъудулги гъагав дунгоги
Дагъистан кантізе кицилъун ккана.

Кинниги гъаб рокъи къалаб жо буго,
Къурун вуссунилан,сверун члолареб.
Ссиялда бараб къвал,къанщинал берал,
Барщун руклунилан,клочон толаро.

Рогъалил ціва бакки цлан гьоркъоб мехгун,
Цлорорал хинлъарал- хиял гъабула.
Цлакал-тлехъ иналъе къотлиги гъабун,
Къваридал, чучарал - къала каранда.

Дуниял рихарал, ахират хварал,
Хиялал къун руго йокъулелъ дихъе.
Хвалил пикру гуреб, квен клочон тараб,
Клудияб гьир лъуна гьалмагъаль дида.

Алжанул хлурулгин ракъалде ячлун,
Рокъи гъабуниги,гъечлo рекіелгъей!
Гъиндил къотли хвараб, къавлу хисараб



Хиянат бихыдал, хьул кьотлун буго.

Къвалакъ къръанги къан, къадирас йитлун,
Къоролай цваниги, щаклъила гьелда!
Щунусго ясалъухъ цо рас кьоларей
Кьаллъана Хлабсаъги, хлап щвараб мехалъ.

Рокъи басандулеб росуги танин,
Саламилан абе бецал сардазда.
Балагъи тегъалел мугрулгун тлунин,
Терхунгеян абе баглар бакъалда.

Дунял бихханиги биххулареб кьучI,
Кьолбол гьунар буго гьадин ниль хутIи.
Тлупан тлунаниги, терхьунареб сси,
ТIабIго данде ккечIо дирги нужерги.

Дурги рокьул гъава гьороца индал,
ГьвехъгIан гIин тIамичIо гIолил ясазухъ.
ГIищкъу-балаялда кьо лъикIан тедал,
Больонил цIакаллъун цIуял жал ккечIо.

ЧIор щун лъукъани чан чундул тун уна,
Те дунги къватIазда, къан ккве цогидав.
Къоял тIагIани чи тIупула къаникъ,
ТIокIав гьудул восе, рес батанани.

Меседил лъималъул кьерги тIад гъабун,
Пахьул букIун буго бицараб рагIи.
Гарцул хъал тIад жемун, жаниб тIухъи лъун,
Йижун йикIун йиги ракIалъул гьудул.

Дуда гIайиб гьечIо, дида гурони,
Дица мун куцана квешаб циркалда.
Кин мун кIалъаниги букIина битлун,



Батияб гелмудул тлахьал цалидал.

Дунял лъаралдаса ракъалда лъварал,
Рокъул къисабиги якъинал дуе
Даржал вахъинеган нахъа лъунелги,
Дуца цехопарел харбал рукинчю.

Диванул-гларабги дуда къаданиб,
Къойилго хладурго, дур хлисаб гъабун.
Хлатта Шагърузадал Алфулайлацин,
Дуца хлатикъ лъуна хларп хутичюго.

Хилаялъ черх чурун, рекікІалъ кіал баціцун,
ЯціцІалъана гудул гъанже халкъалъе!
Хиянаталъ как бан, макруялъ кіал ккун,
Кинаб алжаналде дур божи бугеб?!

Битун ккани рокъи, мекъса ккани къал,
КъучІ гъечлеб жо буго берзул балагъи.
Гъуинлъун ціцІунаган цекілъун лъугъунеб,
ЦіцІадал иххил буго аб гіищкъул гІамал.

Гадамалъ барщараб, щобазда чІараб,
ЩайтІан гъорол буго гъавадул мисал.
Рогъалилъ бакъ щвани, къаде наккі лъолеб,
Ихдал къойил буго рокъул къагІида.

Къвал бан керен цурай гудулалдаги,
Гъоркъоб къо бахъани, къосун ватула.
Къасде рогъинеган асклов вегаралъ,
КІалъазе гъукъула, къотІнов ватани.

Къасде шагъри моцІрол цІваки лъаларо,
Рельедал хъвадулеб хъухъ гІемерлъани.
Гадамазда дурги цІар кіоченаан,



Царуй рецц гѣбулев дун гѣчлев ани.

Гѣвааялда ругел члелерал хъухъаз,
Халкъалде баккулеб бакъл нур ккола.
Къотной ятаниги, мунан абулев,
Инсан вукинаро, дун клалъачлони.

Дунял-галамалъе гищкъул рукъги бан,
Дун къотнов хутлана къадал ракъанда.
Къиралзабазецин рокъл къоги лъун,
Дун къурулъ хутлана, къодул сакъи тлун.

Кинабго логода гѣваги бекълун,
Гъудулги щвечлого члобого вуго.
Члухлдай балайидул хлорахъги чвердон,
Чабхил ицци тлаглун, гладада вуго.

Дудаса тлунилан тласа унеб жо,
Тлохазда свердиги, саяхъ хъвадиги.
Мунгун къаллъунилан гъоркъоб бугеб ирс,
Бусенгун рекъейги, рокъовго члейги.

Рокъуца глорцлчлел голохъабиги,
Глемерал глдила дир раглабазухъ.
Гледал рокъи ккарал гллил ясалги,
Глудулел члеларо, дир хабар лъани.

Дунго хвананиги халкъалда лъалел,
Къасидатал тана таманал рокъл.
Ракълъ вукъаниги къанихъ урхъараб,
Къо глемер бачлина гищкъу ккаразде.

Рии тлаглун хадуб, тлогъл глуж уна,
Тлоклай мун камиллъун босе кеп гъчло.
Кини тани лъимер лъола бусада,



Лъала нильедаго лъугъарабщинаб.

Гъадин ккелин абун къоти буклинчло!
Къадар буклун гъечло ниль киязулго,
Къвал бан рехун тезе хиял буклинчло!
Хиянат гъабурал айги гъороца...



ПОЧТОВОЙ КАГЪТИДЕ КЕРЕНГИ ЧУЧУН

Почтовой кагътиде керенги чучун,
Чорхол бухиялъул хӧхъел угъизин.
Хӕжалъул къалмиде къварилъи бицун,
Къокъаб гӕрза хъвазин хъахӕмиккиалде.

Хӕрупал магӕилал, магӕна гӕицкъуал,
Гӕибаратал ана Гӕунайзатиде.
Алфазал багъаял, багъа хириял,
Харилъе тӕгъ гӕдал хъвана шигӕраби.
Шагъзаби цуцарай Шумайсатиде.

Моцӕрода гъикъула, бакъгин кӕлӕала,
Кӕвелариц босизе салам дудеян.
Накӕлуда гъарула, гъорой хӕлула,
Дур хӕкъикъат лъани, лъазе гъабеян.

Лъагӕлил соналлӕун сардалги рорчӕун,
Дида гъаб гӕицкъуалъ къвал бан бугеб куц!
Къойил цо-цо минут моцӕлӕунги бихӕун,
Бихӕулиц гъаваял гъабулеб зулму!

Гъанада чапулеб, чорхолъ кваналеб,
Кида кӕчон телеб дур кӕлзул калам?
Каранда къвагъдолеб, рукъбалъ гӕалдолеб,
Дур къулиял буго къвакӕан мугъ бекун!

Къо-мех лъикӕан абун кӕлӕазе цвечӕей,
Щайдай чара хвана чидар ясалъухъ?
Черх дир бакъваниги балагъуларей,
Бегъилиц вухӕизе хӕрулгӕиналъухъ?

Хӕсрат цӕикӕарасе цӕар цолеб ани,
Цӕер гӕадин дуниял дир букинаан.



Цікіклун хиял лъурав хан лълъунев ани,
Халкъалъул ихтияр дихъе щвелаан.

Анціла щуйилъе шагъри моцІалъул,
ЦІаран ахІдолев дун ахІмакъни вуго.
Къалъул завалалда зодил бакъулгин,
Къец гъаби гІеларищ гІабдаллъи дирги.

Дунял рогъунаго гъогъомула черх,
Гъиндил махІ бачІунин гъород босунан.
Бакъ тІерхъун унаго, тІул-ракІ бухІула,
ТІавусил росолъни сордо кисаян.

Сардилъ угъдилаго гъалдолеб мехалъ
Дир керен бухІулеб махІго чІваларищ?
ХІсаб гъабулаго, накіклъун угъарал
Хъухъал рачІунарищ дир хІохъелалъул?

Дунял хисун бугин хаслихъІиялде,
Хиял кинаб бугеб дур керемалда?
Хасел чІезе къоял къокълъулел ругин,
КъватІибе рехизе хабар гъечІищ дур?

Рокъаралгин гъимун, гъагалгин елъун,
Гъудул, мунго рокъой парахат йикІа.
Къиралзабалъ вагъун, зоб-ракъун къвагъдон,
Дун къалда вукІина, дур къучІ лъазегІан.

Къергин гъангин гъава гъазул ясазул,
Гъадинан абизе анищ гъечІоан.
Алжаналда гІурай ГІайнаидаги,
Дирни бер гІоларо, дуда гурони.

Дунялалда ругел цІвакаралцінал
ЦІуял жал руссараб бакІги гъаб буго!



Гъаваялда щварай Гъинд йигониги,
Гъудул, мун гурелде дирни раклъул,
Клибихъун хваниги хиял лъуларо.

Халикъас халкъ бижун жакъалъизеглан,
Жакъад диде гIадаб къо киса щолѐб,
Къалъул завалалда зодил бакъуца,
Къо лъиклан абидал угъдула керен.

Кагътил къотлигIаги къанагIалъарал,
Къоял рачIун ругин рукъ бухIадиде.
Къалмил щекъералда щакъи бакъвараб,
Щун буго дуниял дидаги гIаде.

Дир гъудулзабазул гъарункагътазул,
Гъунал рукIунаан неклони диде.
Дун цевеса индал эбел хваязул,
Хиялал ратила турун хвагиян.

Хасало, цIадги бан, зоб роцIунаро.
МугIрузде гIазу бан, гIурухъ цIер чIвала...

ГIайиб чидада чIван дун клалъаниги,
КIудияб хIакъ бугѐб къавлу буклина.
Къуръан себеги тун инжил цIалулев,
Аллагъас какарав капур вукIуна.

Кинан дун гъедилев, гъанжеялдаса
ГъечIин гъал гIадамалъ гIаданлъийилан...

Най тIогъоде уна, тIутI къеда чIола,
Къадру цо батани, бице дидаги.
Царал хIиллаялде цил бахIарчилъи,
Бахунарин абун халкъалъ къеѐ ккола.



Къоял кижун арал, сардал рорчларал,
Бачлуна дуниял дидаги цебе.
Дирго тадбиралда тира-сверулев,
Толаро реклеца, клвечин члезеян.

Нужеда дир балеб дагбаго гъечло,
Бачлунареб кагъат буго квеш буклун.
Каранда хлалтълуб хлехълги гъечло,
Хлалай баклълун буго лълалареб хабар.

Рогълалил макълуял къаралъарав дун.
Радакье чу къолон къалуи члун вуго.
Чияр раглабазул хал гълбичлб черх,
Час ккунги глоларо, глайибги члвала.

Глалхул чанил буго черхалтъл глалмал,
Чияца рухъада бухъун хълхълараб.
Рохълзда ритлчлил буго глалбиглат,
Глуризеги къачлан, къан гудрид ккураб.

Кълйил эбелалтъл буклунаан къал,
Дун вугеб рокълве къаге чийилан.
Кълтлнб гълудулалтъл гъларакъ рагладал,
Гълълухъ гленеккани, глад гълвулаан.

Исбирнаги ахлун члараб мехалда,
Аставитин абун тезе гълбула.
Истановисилан, равнейисилан,
Бицунго пайда щиб, щиб-щиб жо бугеб.

Цо абураб рагли атказ гълбуни,
Анцлго туманкл бала такълсиралълеян.
Кълватилве чи ани, изну гълчлго,
Подшашкаян абун амру гълбула.



Гъеб балагъалдаса бичасул цѳобаль,
Вацѳаѳад хутлун вуго, хирадай гъудул.
Харда тѳегъ балелде тѳад вуссинчѳони,
Тѳолго щолѳеб балагъ диде букѳина.

Булдул, гѳацѳал руго гѳолохъабазул,
Рачлихъ, тунчул гѳадин, гѳодоре далун.
Гѳурус пѳелшерзабаз, щула гъарѳян,
Щивасул хвалчада чѳартал рухъана.

Тѳогъир хучдулгун чѳиван тунклалги къуна,
Къалде рортѳилелде тимар гъабеян.
Гъѳездаго аскѳосан клукъмахал рана,
Кѳинус-нус патиран бана гъажалда.

Бицун чѳалгѳунареб чѳамучѳаб хабар,
Халат гъабунѳилан гѳайибги чѳваге.
Чѳобогояб кагъат кодой босѳѳян
Кин дуда абѳилѳеб, Аллагъ разѳильад?!

Рагъул хабарали, хирадай гъудул,
Ххамиде терекѳан гѳѳѳмер бугоан.
Роки гъоркъѳоб гъѳечѳѳеб къалул хабараль,
Къѳоларо дѳѳе кѳѳ, кин бицаниги.



МАРИЯМ

Цо панаяб хлухъел бухлелеб рекел,
Кивеларищ босизе, самаалъул накIкI?
Соролел лугбазул бугеб гIакъуба!
ГIарза хъван къеларищ, хъахIил зодил хъухъ?

Дир чорхол рухIалъул хIайранлъиялъул,
ХIакъикъат лъазабе, шамалъул гъури.
Гъалдолеб цIаялъул цIураб каранзул,
Кагъат кодобе къе, къурда чIвалелеб бакъ!

Риидал цIер чIвалел цIорол мугIрузда,
ГIазукъ танин бице, тулакаб жайран.
Жаниб чан щолареб чабхил кIкIлалабахъ,
Чабхъад анин абе, лълъар меседил бис!

Бусен бихъулареб рохъазде кканин,
Вихъуларищ макъилъ, къенсер-бер чIегIер ?
Росаби тIагIараб мугIруда вугин,
ТIамуларищ цебе, тIогъилаб тастар?

Гъанже духъе хъвазе кагъаталъулни,
Кантор цIун бугоан, босе чи щвани.
Щибаб сагIаталда гIалхул чундузда,
Дур хабар гъикъула бакъанил гIужалъ.

Дунги дуда хадув, халкъалда сурун,
Хвезе бакI балагъун, вугин свердилев!
Дуде щиб къо бачIун къотIараб хабар,
КъватIий яхъани щиб, хъван цо какъатгун?

Кидаго данде къан къанщичIо берал,
КъватIив лълъваралдаса къо лъикIан мун тун.
Къаси макъуялъул букIуна дир къал,



Иокъулей гъчлого кыжи щиб жоян.

Къурулъ нух къотIараб гIалхул чаница,
Я нух балагъула, я хвел босула.
Хасел ун их щвела, щобазул мокъокъ,
Я мун данде къала, я къоно чIвала.

ЧIурканаб ретIелгун тIокIаб формагун,
Мун тIаде яхунеб хиял гъбула.
Хваразда рухI лъолел махIалги гъарун,
Мун къватIие якки къала каранда.

Къирал-пачазаби рагъул ургъелалъ,
Эргъелел рукIуна, бакIарун халкъгун.
Холев вугониги, диргони пикру,
Дур гуреб каламалъ гаргадуларо.

КинитIа бакъ хъвачIеб хъахIаб дур гъурмахъ,
Гъинал ракIги биун, балагъун анищ !
Лугбузда цIалдолеб пасихIаб дур мацI,
ХIалхъезегIан рагIун, гIенеккизе цо!

Цо дуда бер чIвараб сагIат бачIани,
БачIун хинлъилаан хасало рии.
Хвечлого мун йихъун, хъул дир буссани,
Дунял бецIлъиларо, бакъ тIерхъаниги!

ТIурун араб чанихъ чараги тIагIун,
Черхалда кор буго кидалго боркъун;
Кодоса тIураараб тIавусги бокъун,
Рукъбалъ бугеб цIеца цIун буго дунял.

ЦIураб бихъулареб камилаб моцIалъ,
Каранзул ругъназде загъру тIун буго.
ТIерхъун нур унареб багIар бакъуца,



Къоно тѣд чѣван буго, чѣго вукѣго.

Чѣлгун кѣили буго, кѣоглѣун чу буго,
Чорхол рухѣ ун буго ахѣуд мунилан.
Рихун тумакѣ буго, тун ѣрагѣ буго,
Тана берзул нуралѣ лѣикѣго вукѣаян.

Лѣилгун кѣец гѣабулеб, кѣагѣда берцин,
Мун жаниб гѣечлеб ракѣ жагѣандамлѣидал.
Мун яхунел тѣохал, тѣасан унеб нух,
Эб гурѣбдаѣ алжан иман бугесул!

Дур хиялал гѣарун, дица свѣричлеб,
Савмагѣат хутѣичѣ гѣурус ракѣалда.
Дуралда рѣлѣлѣараб сурат батани,
Ссун бахѣун ракѣги кѣун, нахѣ босилин.

Кѣажар базаралда, жугѣутѣ тукабахѣ,
Кагѣтахѣ балагѣана тупазда чѣварал.
Шагѣру карамалда таватиралда,
Тѣчѣо кѣеда сурат кѣуличлеб тѣде.

Дунищ чара хварав, чанищ кѣадараб?
Рокѣой тарай гѣудул гѣаний ѣикѣинищ?
Гѣавайищ гѣадалаб, гѣищкѣуйищ гѣагаб?
Кѣо бухѣараб мехалѣ хиял бихѣулищ!

Халкѣин кѣосинаѣа кѣватѣий лѣунарей,
Кѣутѣѣбу лѣихѣе щвелеб щаклу бахѣизе.
Щибаб рузман кѣоялѣ кѣалѣуд гурони,
Рагѣде яккуларей бер ккелебилан.

Балагѣун свакана, свѣрдун чѣлгѣана,
Чѣобогѣяб базар бугин гѣабилан,
Илбисгин рас цѣоял австриѣзул,



Росабалъе щвана Росси тун хадуб.

Дур члухи бикъарал, къули куцарал,
Карточкаби руго кинабго рукъоб.
Къиматаб дур гъумер, гъайбатаб лага,
Къосараб бакі гъечіо, ячлун мун йиго.

Гъуршун риччан гъалал, ххан риччан къунщбал,
Къваклан мугъ бекула балагъулаго.
Щобда тлөгъ глadiнаб гланибазул кьер,
Гіакълу босун ана бер клутіулагун.

Ракіго букінчлого калам гъабуна,
Кисса глданалъул сурат гъабилан.
Росасе инчлого Расул гъавурай,
Марям гъай йигилан гъабуна жаваб.

Балагъун гъимиגי гъурмал гвангъиги,
Гъардарав бетіергъан, батіалъи гъечіо.
Беразул свераби нодоялъул сси,
«Самай» мун йиклана клалъан хадуса!

Кліго рухі бижилин рахіманас релълъун,
Ретіел киса щвараб кинабго цохіо?
Цо гъумерклалали букіинин релълъун,
Йиун цо коцоний кин глдан тіолей?

Каліба жаниб бараб Макка бихъараб,
Бихъилин къойилан къасдго дир гъечіо.
Къутілу тіад рещтіараб рокъове щвараб,
Сордо букіинилан букіунаро ракл.

Байдабазде тіогъол тіинчлаб найица,
Тіад члун босула кеп, кванаціониги.
Каранде мунги къан къвал балесдаса,



Къанщун духъ балагъун, дунго бергъуна.

Надалда, каранда квералги клутун,
Какал дуе рала хиристианаз.
Киналго бокназда чирахъал ракун,
Хъулухъ дуй гъабула хъанчил агълуялъ.

Гъезда гъоркъовги члун духъги валагъун,
Дунгоги къвакана къуличлониги.
Къадада бан бугеб дур сураталъе,
Рухлго гъечлониги гъабуна хлурмат.

Бухланаглан хлехъон, хлал щвани баччун,
Члун буго паравоз вакзалалдаго.
Гали бахъанаглан нахъехун билълъун,
Лълъун буго дуниял данде багъизе.

Бичасул умурал Истимнагалда,
Аз-мазин буклуна - клвар гъабиларо.
Клиябго рахъалъан хъван бачлунебги,
Чанги мех буклана клочон таниги!



МАКЪУ

Рамазан моцѣлѣул анцѣго кѣо индал,
Кѣавулѣ чи гѣчѣлого дунго хутѣана.
Дежурна гѣчѣлого поч телариѣлан,
Танкан сваказѣгѣлан вахѣун свердана.

Нур ссваял бѣразда макѣу цвѣчѣлого,
Микѣго кѣвал цѣулал лѣун, цѣ печ бакана.
Хѣлал кѣвараб куцалда цѣ таргѣа цѣураб,
Тѣаде хвѣтер бана хѣхго рекѣине.

Ханзабазул утар толеб бугѣлан,
Тахида шагѣ гѣадин, гѣодов вуѣлана.
Гѣурус бѣрданкалда патиранги лѣун,
Гѣорол иш чѣваниги рѣчѣчилиѣн абун.

Адам вахѣун хадуб халкѣалда лѣараб,
Хѣял цѣи гѣабуна, цѣадавги кѣулун.
Нухѣил гаминибѣ гѣажулги гѣвелги,
Гѣабичѣлого пѣкру хутѣичѣло нахѣе.

Хасѣл чѣолеб заман, халатал сердал,
Рогѣине хѣлал кѣвѣчѣло, кѣлал гѣикѣун чѣана.
Гѣуригун пун балеб цѣадал гѣаркѣихѣе,
Цѣохѣло буртинадулѣ кѣижун ватана.

Бищун цѣикѣклун ани,анцѣго дакѣикѣа,
Тѣокаб заман бачѣло,ячѣана гѣудул,
Цѣакѣго нахѣе цѣани цѣо читбѣиралде,
Танкан хурхун чѣана,хѣлей ийгѣилан.

Хвалчада бѣкѣулеб багѣараб месѣд,
Росо щай сураб,сагѣвил дунги тун?
Самаал гвангѣулеб гургинаб кѣамар,



Къватлив щай кватларав,йигин якъвалеЙ?

Бакъ чъвайдал цѣр гѣдин рецѣцинин берал,
Баче цо дирги квер канлъи бихъизе.
Кун тѣурал маххаллъун биххун бугин ракл,
Бакларизин данде,дидехун вусса.

Дур цѣр ахлѣлаго хѣинчѣлъун йоржанхъун,
Щун йигин хъолбохъе, бахъе хъурайсин.
Хъахѣил зодил наклѣлъун свердахъилаго,
Ккун йигин аскѣое, яче карандае.

Рокъул чѣорал речѣлун, чѣван дунги рехун,
Кив воржун вукларав, Гѣиса авараг?
Гѣалхун чан гурхѣараб хѣал дихъеги къун,
Дун гъечѣлеб бакл бихъун хъвадизе къасдиц?

Къиарарзабаз балеб меседил сагѣат,
Дир хѣухъелго чѣвачѣищ, хъухъикъан араб?
Ингилис ханасул илхъидул айгъир,
Гъеду-хѣинчѣго щвечѣищ, бугеб хѣал бицун?

Алжанул хѣурулгѣин дунги гурелъул,
Дидаги хѣал клѣвелищ хѣалалда чѣезе?
Хѣажрул-асвадалъул гамачѣ гурелъул,
Раклги кин букѣинеб бихъун инчѣлого?

Аанкъабилеб зодихъ Гѣиса авараг,
Сабабгѣаги бице цо хѣал ккун чѣезе?!
Хѣакимасул дару дие гѣоларин,
Рагѣул цо ахир къе хвел балагъизе?!

-Халкъалда нур балеб багѣараб месед,
Мугѣрул бис бачѣуниц ячѣарай дихъе?
Нухъил куркъбаздасан куцарай гѣалмагъ,



Капур женищ цвараб,бугеб хлал бицун?

Хлайваналгун чучун чанги кьо анин,
Чигун ургъел бикъун асклов щвечлого.
Чундулгин глалхуда сардал рогъана,
Сала-каламалъул кагътал ритлизе.

Зобалде угъараб дир хлухъелалъул,
Цладцин гурищ бараб,накклъунги лъугъун?
Гъаб дуде бикъараб дир ургъелалъул,
Гъугъай чванцин гурищ асклой ячларай?

Исана соналъги йихъичей ани,
Йихъунгутиялъе кьотли буклана.
Къаси макъильглаго къвал бачлеб ани,
Къарун глдин ракъаль кклун тлагинаан.

Тлогъол кымат бугеб къирбалалъул най,
Кьоно гурищ чвараб,члаго вуклаго,
Жалал хлурмат бугеб хлежалъул микки,
Хлал баччун буклана, клигъежги гъабун.

Гындакъул гъулдулъе гъаримаб гигу,
Гуч бергъараб цлаяль цуллъун вухлана.
Хларамалъул ахикъ ахлдолеб гъудгуд,
Хлал щун балагъиялъ, берзул нур ана.

Мискгун-кагъруялда куцараб булбул,
Квен тун мех бахъидал, тату хун буго.
Кагъру-гларабалда глурай манарша,
Гладан вихъичлого, мацл клочон буго.

Моцлрол свери бугеб силияб гъумер,
Саламго бачлинчищ бакъ-моцлалъ глаго?
Цлвайил гвангъи бугеб гургинаб нодо,



Рагъде хабар щвечищ халикъасдасан?

Дур хІалихъат хунищ, хиваяй бика,
Халкъалда свердизе дуда хІал кІолеб?
ХІатІидаса рухъен тІун унцин гурищ,
ТІабиГІат хисараб хасият бугин?

Хаслил гІужрукъида къонойищ чІвараб,
КъватІий мун яхъизе ихтияр щвезе?
Ихдал ахІдолеб руз ракъулъ букъунищ,
Боркъараб гамалъун гаргалей йигей?

Гарбил къули берцин къватІахъе унищ,
Ургъел гъабулареб бицунеб раГІул?
ГІалхул тІехІаб чудук кив вуссун тарав,
Кие яхъаниги, нахъа чІечІого?..

-ЧІалГІараб куц бугин, бецІбаГІараб тай,
Те досулунгун рехсей, йигин турулей.
Тавбу гъабун бугин бицинарилан,
Берзул канлъи босун киве кканиги.

ХъвацІа къваригІиндал, къасабчаГІазе
Вичун ун вукІана оцол тІукъбузухъ.
ТІаде дагъал кепкал кодореги щун,
КвацІи габанидул босана эсухъ.

Дуе хабарго щай халат гъабизе,
Хурхун цо къвал жеме, къотІулин раГІи.
Рокъул къимат лъалел къацандуларин,
Къвал бан керен чуче, чапулей йигин.

Чан сордо рогъараб угъдилаго духъ,
Дур бицун кІалъайгун, кІал бидулги цІун.
БецІаб хоблъун къуна мун вокъи дие,



Дур цѣр рехсолаго хвалчакъа хѣнкъун.

Харсалъул кавуда карпиталъул гѣкл,
Кин мун ворхуларев аб халкъ бихъизе.
Халикъас дун ячун духъе битѣараб,
Тѣолго гѣлам бугин, балагъе гъазде...

Гъабго щиб хабаран хал гъабулаго,
Билал гъундухъ буго дунялго гвангъун.
Гаргарго щибдаян тѣде вахъиндал,
Тѣолабгоги гѣлам буго бакѣарун.

Тирщун тѣде вахъун, тѣагъурги борхун,
Тѣолго гѣламатъе хъваш-баш гъабуна.
Хъорщол рагъабазда, къвалакъ кверги чѣван,
Кепалда черхги лълъун, дагъав свердана.

Ссиялда, къоялда къадру цѣунарал,
Къиаралзаби чѣана гѣсакиралгун.
Ассалда куцараб кѣпаб низамгун,
Калам гъабиялъухъ балагъун чѣана.

Издравистилан цо дун кѣлтъайдал,
Дунял гъаргъадулел гъаркъал гъаруна.
Издрав желайилан, жундузул ханан,
Дуе хѣурматалъе хѣадуралилан.

Дицаги фурман къун, бокъанщинав чи,
Иргадал риччана аскѣой рачѣине.
Эзул хѣикматалда нахъ гѣунтѣичѣоло,
Ахѣун чиги вачѣун, хѣалалъ вачана.

Хѣал къвагъваяв гъункар первай расалда,
Салам-гѣалайкуман тѣде вачѣана.
Тѣолго хѣукмуялъул хѣисаб дихъе къун,



Дицаги абуна "ижлис" гъениван.

Инглис-парангазул пачазабиги,
Час кун цере члана ,тларгьалги рахъун.
Тлолабгоги глалам глажаиблъана,
Амирканазул хан наку члван чледал.

Кагъру-гланбаралъул гладалде тажгун,
Глурус пача цвана члужу-къираргун.
Къарал чалмабазул чукъбигун цадахъ,
Хатай-хутаязул ханги вачлана.

Халкъалда рихъичлел бицен, рагличлел,
Бищун цлакъаб карман румазул буго.
Ботлрода тлоргьода тлоклаб ишангун,
Иран шагъги вуго гъезда гьоркъов члун.

Алласакъласенан эрмени ясал,
Авалго къальарал,къого гвангъарал.
Гамаржобайилан гуржи мусудул,
Меседил къунцбазда къан гарцлал рарал.

Цлоралъул чиллайглан чурхдул члурканал,
Чергес ясал руго савболан сверун.
Сабахлул хайиран къажаразулги,
Хъахлаб-цлвакараб жо цлергладин буго.

Бицун инсанасда ургъибе унеб,
Эдин данделъараб дуниял бихъичло!
Рехсон сипат гъабун хадуб гьолареб,
Халикъас тламураб глаламат буго.

Гланбар-маржан жубан жавгъар къабурал,
Жалго цлорол рукъзал - къай,рахай гъечлел.
Варакъ-якъуталъул тарих бахъараб,



Нахъе раги гъечлеб жаннатул гIадну.

ГIодов чIезе тахбакI, хиял гъабуни,
Гулайталъги сверун буссуна нахъе.
Сверун караватал, ракIалде ккани,
Кинаб бокъаниги бачIуна цебе.

БагIар мина къураб остолалда тIад,
Тебси-суля буго ссилияб бихъун.
СунтIун чи мехтулеб испирт-гIаракъи,
ГIарцул рункабаца буго гъекъолеб.

Къайсарил бахчабахъ барщараб цIолбол,
ЦIердул шишабаца чагъир баччула.
Чарал истакабаз берцинал ясаз,
Черхалъе кепалъе коньяк гъекъола.

Квараб жо бигъине къагъва-чаялъул,
Лъида хIисаб лъалеб самаваразул.
РоцIараб сордоляъ цIвабзздасаги,
ЦIикIикIун рукIаниги, камун рукIинчIо.

МугIрузде чундузул, чанил буртIазул,
ТIаса камулареб закуска буго.
Зодил тIайпусалъул тIанчIил гъаналде,
ТIаде чакар щвараб квине жо буго.

Киве вуссаниги сверун бугеб жо,
БокъанагIан кванай, кепалъе гъекъей.
Вахъун свердарасда берда рихъула,
БагIарал байрахъал, хъахIчарал дугъал.

Лампа-панар бакун киб бажарулеб,
Канлъуй ракарал жал жавгъарал руго.
Рогъун къоян абун, къаси сордоян,



Расги хиси гъечю, цохю хлап буго.

Хлажрул-асвадалъул малаикзабаз,
Дие тах бачлуна, ваха тладеян.
Халкъалъе гъуинлги гъалъул буклинин,
Дица фурман къуна пуй, къабейилан.

Гъунар бугел рихъун бихъинал, цлуял,
Цар-цар ккун ахлана афицерзабаз.
Ихтилат бугев чи нахъеглан члани,
Чиваян буюрана къиралзабазда.

Зодихъе ахлдолел хланчи панаяб,
Хлеренабго бакъан музыкантазул.
Хлорил раглалалде маккал панаяб,
Гъайбатаб расанди ясазул гъениб.

Гъаваялде лочнол ракл чапун унеб,
Чанги лоти вуго тира-сверулев.
Сверун рачлунезде хал гъабун члани,
Берда бихъулеб хлет! хлурда хъваларо.

Хлисаб гъабун инсан, сагъвиллъун гурон,
Нахъ чи кин глунтилиев голохъабазда?
Гларцул забру бугеб зурма-къалигун,
Къоялъ къабуниги, руго глоркъилал.

Хъумуз-аргъанали нахъегланаб жо,
Дицаги рехсечю члухлунцин кочюлъ!

Кинабгоги халкъалъ хлурматги гъабун,
Цликлун къоял ана эб къадруялда.
Къирал-пачазабаз хъулухъги гъабун,
Нахъе вижуларев жундузил ханан!



Хасалил сордоляъ роол бакъ щведал,
Къаси чи витлана яче гьудулан.
Гьудгьудил харбихъе Билкъис кинигин,
Къукъагун ячинчло, жийго ячлана.

-Жаниб ракі чакарул баглаб соно,
Бекун кваначлого киве вуссун мун?
Каранда хаті хъвараб алжаналъул хлинчі,
Хлула-члурхличлого щай, вас, кунареб?

Коралъул рагладда гланграл рурудун,
Гедеглун ворчлана добго щибдаян.
Тирщун тіаде вахъун, тіагъурги борхун,
Бала-гъалагъана гъаримлъиялъухъ.

Гъугъдулъ боржанхъиялъ милъир хлулараб,
Хлубаралъун вуго глодов ккун гъенив.
Логол куцберцингин васандилеван,
Салдат вегилареб боснов ккун вуго.

Санаглат берцинил кеп босулеван,
Кисаго глекколеб рокъов ватана.

Дие лъугъараб щиб, дун вугеб куц щиб?
Кие арай гьудул, гъадин дунги тун.
Гъаб глаламатго щиб, гъаб хлікматго кинаб,
Хлурулгін йикланін глoday члун асклой?

Дие гъаб даража макъиль гурони,
Къелареблъи лъала тіадегланасес.
Тіоклаб гъаб къоялде къадру дир бахун,
Букіинилан абун къасд дир лъоларо.

Къвал бан гьудулилан карандае къаялъ,
Тункил хъундагъалъул нахъе жо гъечло.



Гъндияй бикалгун кеп босулаян,
Караватцин буго цоцалъа бахъун.
Барзахалъул хІанчІил берал цІулаян,
ЦІалагІоркъ цІункІулеб кІалалъул цІорой.

Къарби бикаялъул курмул къалаян,
Килщал рагъун руго патирабаца.

Дие балагъалъе гъал рукъзал рарав,
Къаникъ бетІер ккаги ХІасан ханасул.
Хасалил сордоялъ,хъахІлъи базегІан,
Дие алжан къурал жундул тІагІаги!



РАЛЪДАЛЪЕ БАКЪ ТІЕРХЪАНИ ...

Ралъдалъе бакъ тІерхъани, кьойил гвангъи кьотІула.
Къаси-къадан мех гъечІо, гьалдолеб буго керен.
КалІба рукъалда тІавап цо кьоялъ гъабун гІола,
КьотІуларо нахъаса духъ угъулеб дир хІухъел.

Гъаваялда хъухъалги хъвадуларо цо хІалалъ,
Цо минуталъ кІоларо мун рекелъа ун чІезе.
КІалцІи бараб айгъиралъ илхъидулъ хер кунаро,
Канлъи-лъай дагълъун буго духъ балагъун беразул.

Борхалъуда свердулеб сурма миккидал гІадаб,
Сабураб рилъІиналъухъ бахъун буго чорхол рухІ.
Чараб пинтадухъ кьец ккун кьула-йорхи куцараб,
Берцинаб лагаялъухъ лугби руго ракъвалел.

КъустІантІин кьираласул Къубдуз биунеб месед,
Ясазе бугеб рагІи рагІун дуе гІоларо.
ГІусманияз бессулеб Истанбулалъул кьолден,
Къуръанищха рещтІинеб, Аварагги гурелъул!

Арзерун тун кьокъунеб къама меседил гІанса,
ГІадангин сурпаялде юссун мун кваналадай!
Курсалъул кавудухъе куркъбал хъахІаб гІамиркІо,
ГІиса зодой воржиндал дуй тун батила Тебси.

Тамаша, висру-тамру, толеб батани ракІалъ.
Инсан вугеб сверуде, юссине къасд гъабизе
Къуръаналда дирни ракІ хІисабалда букІуна,
Къаси зодоб, къад гІодоб гІунин дур лагайилан.

ГІаршалда тІад тІавусалъ тІун кваналеб Кумасра,
Керен цун къвал барав чи къаникъцин туриларо.
Къудусалъул мусудуз басунеб шагъри кагъат,



Кинида лъималазда лъала дур цлар, абун.

Цлоралъул бахчабахъе рак! чакарул чамасдак,
Кванил тату хун буго дур хиялал гъариялъ.

Гъункар Габдухламидил Шайхул ислам вуклаги,
Дида глдин рукъзабалъ...
Маккашарипасул вас Хлусейн вугониги щиб,
Сан рикклун лагаялъе дур къадру гъечлев инсан.

Гъудул, духъ хласрат бергъун, дун гъагълъун вугелдаса,
Анцлгоялда хадубги ункъабго сон тлубана.
Тлатанищ чиядаго, чучанищ дуде гурун,
Дицаго хлехъон течлищ хлал щун щинал лугбазулъ.

Щибаб сардил макъуги мун лъан къоглгъаралдаса,
Лъалев бетлергъан вуго, лъагел чан бугебали.
Чи витлунищ бицараб, балгъо кагъатищ щвараб,
Щиб ияхл рехун тараб, бухланалан хлехъечлищ!?

Хлажарул асвадалъул ункъабго боклоналда,
Дур цлар накъищ бугилан цлалдолел руго хланчи.
Цлер биунел фабрикахъ киналглаго къиралаз,
Къеда сурат бугилан, буго таватур билгълъун.

Барзахалъул гохлазде ихдал ахлдолеб гагу,
Дургун къадру бащадай дунялалда яс гъечло.
Гъиндалъул тукабахъе биунел хъахлаб чини,
Чангиясул цилада цла бакула, дур бицун.

Берцинлъиялъ ясалъе алапа щолел ани,
Азарилгъа къун гъурущ къойил дуй щвелароан.
Рецц гъабиялъ чиясе сабаб буклунебани,
Сордолялъ дир гарбида къвал дуцаги балаан.



Къудратав бетлеръанас тладе тламураб балагъ,
Балагъун хлалхъезеглан дур хлсабал гъарейн.
Гъаб халкъалъун рахлманас риклклине къурал къоял,
Къаникъе лъугъинчлого, вичлуге нахъасаян.

Члор речлчлараб глалхун чан чундулгин жубаларо,
Жеги хъул къотлларо къалин дуца рачелан.
Ракъанани гъалбацлаз гъара глемер гъабула,
Бегъичлони, хладурал хлллаби глемер руго.

Глумруни клваричлоан члобого ананиги,
Члалгиндал балагъизе берда йихъулейани.
Члаголъиги тун буго танкан глодобе рехун,
Глищкъул гъава буссунеб сурат анищ бихъизе.

Байтулагъалъуб мокърукъ Къуръаналъул "алиф-лам,"
Унтилъун бекъун буго рокъи ракъа-гъаналъулъ.
Гъоркъоб заглфиран тлараб Тлагъаясул "гъи"-гун "тлн"
Тлур-раклалда кваналя, квеш унтилъун, балагъи.

Кагъру-гланбар клутлараб тлеренаб капалъул "ссвад"
Дуде вуссун как барав камилав Вали лъвина.
Варакъаль жаниб цлараб, Бараатуналъул "ти"
Тамаша, глаламалъи, мунги глодое рещтлн!

Глаламги ахирлъидал, махлукъги пасалъидал.
Херлъичлого, хвечлого, члагоги телародай?
Дажжал ралъдалъ члезавун, Глса зодов ахларав.
Эхлединанго хлѣбтлѣ хлурулглинги ракъалда.

Ихдал хех баккараб тлегъ тлун уна цеве ккарас,
Тлубалареб рокъуе бикъизе чи щоларо.
Щобде глансил гъаркъихъе глалхул чанги чучула,
Чарабухларав дида вухланаглан цла лъола.



Ціулал киниялда мун куцан гіезе рес гьечіо,
Кинабог щекі-рихьалги рихьулеб куц хьвадулел!
Хьулни киса кьотіулеб кьадру лъалев чиясул,
Черхго буго бакьул нур, балагьун канлїи унеб.

Кагьрубa, варакь хьвараб хьахІаб гІарцул надалда.
Бани рокьо щоларо, рокьул мугьру кьабураб.
Кьурулч лочной хисарал, халкьалч рицунел кьунсрул.
Холевги нахь тІамила, хиял гьабизе лъани.

Беразул свери-хьери, ссигун рижун ругеб куц,
Жанир ругел ясберал сардилч жавгьарин ккола.

Жанисан чи вихьулеб, чуричІого гвангьараб.
Чинидул гьумералде, гьарщун риччалел кьунщби.
Кьудрат бетІергьанасул, тІавусил рачІ батила,
ТІад лъльунеб батІияб кьер, кьуриялчул берцинлїи.

Бакь тІерхьун тІаде лъалеб тІасияб моцІ кинигин,
МогІрол сима-хасият Халикь, дудаго лъала.
Киниги матлу буго, тІад нашадур бахинчеб.

ТІурисайнаалдаса сонодул кьер тІад бугел,
Риун тІурал гІанаби, гІадан виун лъугІулел,
ГІусмани месед хьварал, хьахІлїи-багІарлїи тІокІал,
ТІеренаб кІветІ-кІалалчул кІалъай рагІани гІола.

КІалдиб мацІ багьарани, маргъалазул цабзасухь
Зобалазда бакьгин моцІ цо-цо нахь балагьула.
НагІли-якьуталчул нур бикьун гьорлїе жубараб
Жеги цІуяб жоялчул цІвакичІо дургІан нилчу.
ЦІараб натІ бугеб габур гочунаго кьулани,
Лайлатул Кьадрийилан кьулгІадул лъим бакьвала.

Немцазул пачаясул остолалда сивечка,



Сси дур щокъробе буссун- босана ясазул нур.
Намрудил сивул рукъоб бакънал рачунѐб часы,
Чарал маккал хъвадула бахъинаб швемещилан.

Шагъри кагътил туп гладал, тамахал гъжабазда,
Тлулада цѐа рекѐне, кѐи-кѐи руго курхъаби.
Килщида ругел малъал ралъдал жавгъарал руго,
Релъедал чирахъулги чвархъан нур свинабула.

Ссини нахъе хутѐчѐло чѐурканаб дур черхалъул,
Чапун месѐдил тѐуни, тѐокѐай яс кин ѐйжилей.
Кинниги хѐикмат буго хѐара дур бижиялъулъ,
Жибго Самаазул иш адигѐан кодобе къун.

Кинида лъѐмалазда лъагѐичѐлого лъай щолин,
Щѐиб мацѐалъ гѐарза хъвалеб, бѐичѐчуларин нѐлъер мацѐ!?!
Цѐорол магазинахъе зваргѐолеб зингир машин,
Мазгъабалда цо цѐар лъе, цѐализениги ине.

Зодил хъухъаль хъвадулеб бѐихъулареб лочнол тѐинчѐ,
Тѐун хѐулиниги рехе, хѐайранав дун вуссине.
Сѐипа-гъаят гъуинаб гъуригун щолеб щунгъар,
Щобде тѐавап гъабун те тѐадениги вахѐине.

Хун хабаль вукъаниги, къанабаз хѐехъеларо,
Мун карандае къачѐлого къварилъараб гъинал ракѐ.
Къѐойилго Алжаналъул нѐгѐматги гѐазаб буго,
Цѐингѐаги хъул къѐотѐигѐан къвал баларел лугбазе.

Бокъани къалуй къачѐай, къабуллъани лъазабе,
Къуркъбузул диван босун, дагѐбаде дун лъѐлвинаро.
Гѐелин ккани рагѐи къе, гѐѐчѐлони чѐванги рехе,
Чѐобогояб рокъове къулизе нѐят гъѐчѐло...



РОКЪУЛ ЦІА БАКАРАБ КЕРЕНГИ ЧУЧУН

Рокъул ціа бакараб керенги чучун,
Чорхол ургъелалъул угъизин лхухъел.
Хласраталъ реціцлел лугбазул бицун,
Берзул нур тіагараб гларза бахъизин.

Гіса зодой араб сордо гъабилан,
Гъаян къркъана рагі кватів лъвайилан.
Къватіб росулъ ине сапаралъеги,
Лъиклал гдамазул глуж гъаб бугилан.

Нужум тіалиглазул тіахъал рихъидал,
Тіаде бачлунѐб кѐо къабул гъабичлѐ.
Къадарабго хиял, хваябго иял,
Хіалица борчана черхалда ярагъ.

Чабхъенгун ургъулев Гъайирбег гладин,
Гіакълугин пикраби камил гъаруна,
Рагъуе хладурав Хіажимурадан,
Хісабалда лъуна нухда хлетіеги.

Хіажрул-асвад бугеб росу рагіалда,
Гіицкъуялъ вакъварав Къайис ватана.
Къаси роғынеглан гъевгун клалъалев,
Кіиялго хутлана харбида гъенир.

Нахъияб къоялзул къалъараб глужалъ,
Къвалакъ квералги чіван къулгладухъ члана.
Къирал-пачаясул яс ячланиги,
Нахъе къаларилан къотіиги гъабун.

Къулгладул лъим къунѐб къатіпа ретлун,
Ціияб месед гдадай цѐ гдан цвана.
Гертіил къвал бахъизе къулулеб мехалъ,



Мунго кинай ясан,аской вильлъана.

-Арзирум-Шамалъул мугрул гламирко,
Ма гъаб кагъат цалекин бугояли.
Карбилаъ ханасул ахикъе гъудгъуд,
Хваниги рес гъечло босичлонани...

Гъудгъудаль басараб рисалаталде,
Билкъислъун гинтламун,гленеккун члана.
Гарабустаналъул тамахаб пинта,
Лъедани квалана,кибе тлуниги.

Тегъгун басандулеб мисриязул най ,
Рукъойгойищ йигей, вугищ асклов чи ?
Абрагъатил рукъоб мокърукъе жавгъар,
Росгундай йиклуней,мунгодай йигей ?

Ширванул Казимил кагътиде варакъ,
«Кивго инсан гъечло» абун клалъана.
Аххаде лъим тлураб, тласа члехъараб,
Члобогояб глеретл мугъзада члана .

Дир рукъбазуль бугеб къвагъи лъачлого,
Къурун тлад юсана, тлехъун унагун.
Ворхун пикру гъабе каранзул гъанже,
Кида къо унебан,бакъухъ балагъун.

Къаси сордо щевезе сабаб щибдаян,
Щуцлул тлатлалаго росу тирана.
Тлулада бакараб кор сунарищан,
Сапал тетлезеглан тламур бачана.

Тлоклъаб гъабизе жо гъанже гъечлилан,
Гъадабго къачлайгун къватив вахъана.
Къад буклараб ургъел къаси бигъалти,



Гъебги дур хликматан,тирана азбар.

БайтулмагІмур гадал гимаратазул,
Маратибал руго тартибалда ран.
Танкан каву рагъун жанив лъугъиндал,
ЖанатулбакъигІгал рукъзал ратана.

Рагъиде хал гъабун хаган вуклаго,
Горда зингеральул звангъи рагІана.
Зодил бакъ рештіараб рокъой лъугъиндал,
Лъугъараб жо лъачІо лъабго сагІаталь.

Лъавуда ватидал тіадеги ворхун,
Хиялал гъаруна ,гъабго щиб бакІан.
БотІрода шал гъечІеб шишадул цІераль,
ЦІан килиц битІана битІун тахиде.

Хваразул аврахІал махІаль гІадинан,
ГІищкъуяль гІорцІана,ГІодовги вукІун.
ГІасияв чиясул черхалъе гІадаб,
ГІазабги букІана, бакІ лъаларого.

Лъарда тіад сверулеб сурмияб тіегълъун,
Гъудулги тирана,тах сверун лъугъун,
Гъалагаб гІор щведал щалай киниги,
Шакиран хІайранаб хІал дирги лълъвана.

Дуниял къалъулеб бакъ гІадаб гъумер,
Дуда цІар гъикъизе къуват дир гІечІо.
Къоялда нур бараб багІараб якъут,
Къадру-къо цІехезе,къан ккун буго мацІ.

МоцІгин къацандулеб къартІ бугин дурги,
КъватІив дун инегІан гІодой чІеларищ ?
ГІамбаргин бикъараб бугин къагІида,



Къустлантин шагъасул ясцин гурищ мун ?

Рукъ щиб къачлан бугеб байтуллагъ гладин,
Бертаде къачлазе къо щунцин гурищ ?
Къайи щай глуцлараб гларцул тахида,
Хункар-кароласе сурпа гладинан ?

Гларцул номер бугеб назваришалде,
Басандизе шунгъар щун бугищ дуе ?
Берзул канлъи унел караватазде,
Кинав къираласул къачлан вугев вас ?

Къададе сагтазул сармихъ гинтламун,
Ссудулеб тлулалълъан тинклун уна би.
Сверун булбулазул бакънахъ гленеккун,
Рукъальул тасбихлалъ танкан мехтана...

Мунго цохло ани,эбелцин гъечлей,
Абго кинаб хликмат,хлурулгин,дурго?
Дуего ракл гъезе гъараваш ани,
Бегъиларищ Хлабсат хлалае асклой?..

Угъун хлухъел биччан,хъимун ца бихъун,
Цо жаваб гъабуна,гъабилеб щибан.
Бичун чохтло рехун,ччуклун клаз рехун,
Цойги рагли къуна,гладой йиччараб.

-Дунго йиго гъаний,гъечло глданго,
Глалхул чан гурхлараб хлалалда хутлун.
Хардаса тлун араб тлгъ гладин якъван,
Тладе чиги къотлун,къватлго гъечлого.

Гъаваялда лочнол чара хварай дун,
Къун йиго чидает,чиго лъачлого.
Чанил буртлазулгин тлабл куцарай дун,



Кинан глодой чіелей глабдалгин цадахъ?

Гларшалде ахїдолеб хланчїл бакъанцин,
Берцин бихъуларо рекїл бакъваялъ.
Рукъ ракъанда ругел музыкантазде,
Кверцин бегъуларо гьаркїл рихиналъ.

Росо эбелалъ тун, эмен къватїв ун,
Къулгїде яхїнчїо жакъа гурони.
Жаниб халват гьабун, хваян ахїтїелей,
Анкъабго моцїца цїцїадай чвахана.

Дагъистан цїкїкїараб дир цїаралдасан,
Цїцїобалъе чи гьечїо гъанже ватулев.
Цїоральул мусудул басрияй дида,
Дирго къадру хвараб кьо бихъун буго.

Къиралзабадеги бер щоларей дун,
Рокъукъал кърдула дихъги балагъун.
Гъаваялда хланчи хїайранай дида,
Хїал хъубан свердула ссиялъе цере.

Сверун цїаги бакун, юхїун гурони,
Хїалхїи гьечїо дие гьаб дунялалъул.
Гьороца рахъу ун, урхъарасе щун,
Эбги рахїатилан хїисаб гьабула...

Берцинал клутїбуца бицунеб рагї,
Гїурччинаб нурлъун лълъун лъугъуна цебе.
Вай гъуинаб мацїалъ цїан унеб хїухъел,
Цїорол щекъералъул щвараб бакї лъала...

Щиб, гьудул, гъабилеб гьаб дунялалда,
Гъадинан гурони данде билъинчїеб,
Гьороца щущалеб щобил накїкї гїадин,



Щун вукларав дунги дуда асклове,

Дур бицен сабаблѹн сурун ясалгун.
Сардал арал дирги аб глазabalда.
Иях! хварав дунги,хун уней мунги,
Данделѹарал х!икмат х!акимасулги...

Намрудгин кѹеркѹолев кѹирарасул си,
Кѹад гладин гвангѹана кѹаси жавгѹараз.
Кѹарал кавабада киртал рахана,
Кидаго бакѹ баккун кѹо лѹлѹунгегиян.

Лѹармеседил жайран бусадаги лѹун,
Берзул нур т!аг!инг!ан т!аде кѹулана.

Т!адагѹал лугбазул гѹуинаб мах!алѹ,
Араб г!умру ц!ана ц!ер гладин нахѹе.
Ц!орол мат!уялда бат!алѹи гѹеч!еб,
Т!оцебе квер хѹвана хѹах!аб надалда.

Хѹах!аб чиниялѹул чапун гѹабураб,
Кѹунсрузда гѹоркѹоб бак! буго рек!елѹ кѹан.
Т!айпусил рач!чалѹул х!улиги босун,
Х!исабалѹ кѹач!арал кѹунц!би лѹухѹана.

Муг!рузул бут!рузул т!угѹдуздасаги,
Т!ад кѹер г!емер бугел г!анаби ц!ц!уна.
Гѹунар бугел т!аг!ун,гѹава бугел хун,
Халкѹго мук!урлѹарал клут!би ц!ц!унклана.

Алжан-жужах!алѹул кверщел кодобго!
Камураб жо гѹеч!о Жайран Ханумил.
Хвалие вижарав лагѹ вук!ин гуреб,
Дирги хиялазул хут!ич!о анищ.



Аспил бугеб гъава, Гъиндил бугеб цIар,
Гъелъул берзул расалъ басра гъаруна.
Сулейманил Билкъис, Къайисил Лайла,
Элъул явлухъалъул багъаял гъечIо.

БетIергъан цо вуго, реццги дуй буго,
Дурго буго хIукму хIикматазегIи.
ХIакъаб аб кечIалда инкар бугев чи,
Адрес бугин жаниб, нижехъе вачIа.



РЕКІЕЛ ЧИРАХЪАЛЪУХЪ ЧОРХОЛ РУХІ АРАБ

Рекіел чирахъалъухъ чорхол рухІ араб,
Чанил бурутІалде битІизин салам.
Чакарул гъаналъул гъурмал кър бугей,
Къурул жайраналде жаваб гъабизин...

ХъахІилаб зодихъе бакъалдеганги,
Дургин къецен тана къоролзабаца.
Къаси бецаб сардиль ясалги рижун,
Ясал къалъулей мун къад йижун йиго.

Къуръан-хІадисалда хІурулгінзаби,
ХІисаб хун бицуна, берциналилан.
Берцинтъи тІабигІят тІокІлъараб инсан,
Йигеб бакІ рагІичо, ГІаинаъ, дудаса.

ГІарщгін Курсалда тІад ругел мусудул,
ТІахъаца абула, элин цакалан.
ЦІияб ратІлил форма, тІад чІван гормендо,
Мунги гІела, ХІабсат, хІикмат халкъалье .

ГІанси тІамуралъуб тІогъол нур буго,
ТІолго ясазда гъорлъ мисал дур буго.
Лълъурдул гІодор гъарал гІачиязда гъорлъ,
ГІалхул чанил буго черхалъул гъава.

Гъадаб сипаталда сверун къвалги бан,
Къаси дуй букІунеб рекІелгъейго щиб?
Гъадаб куц-мохъалде керенги чучун,
Кинан мун къулулей къадги рокъое?

Къун ралъадги тІагІун, тІегъ баккуларин!
ТІун кин бихъулареб юхъараб рохъен?...
ТІад хІебет жемигун жужахІ батаги,



Вокьуларев васгун яс юхъаразе!

Дур чорхол гъаваги гъурмал гвангъиги,
Гъаян тӀаделъула, тӀепун чӀанагӀан.
ТӀаде моцӀ швечӀони, щобил рагӀалда,
ГӀун лълъунаро канлъи канаб цӀвайилги.

ГохӀде яхинчӀого яхчун чӀун йигей,
Дур тӀерхъиялдаго цӀар щибан лъолеб?
Ялъуни мун хӀакълъун ХӀабсат ятила,
ХӀавал ирс босарай, ясилан тарай.

Чирахъ бакичӀого килищ-квералда,
Канлъи-лъай букӀуна лъалеб малъазул.
Курхъаби ххечӀого гъажабаздаса,
Бакъул паркъи буго къадада чӀвалеб.

Къец бан инсанасул суал тӀагӀараб,
ГӀажаиблъи, дур черх чирахъ батила!
Чанги инкар ккураз накаби чӀвана,
ЧӀурканаб дур лага бугин нурилан.

Росо сагъвиллъарай, саламал лъурай,
Сардиль багъарулеб гъвел лъугӀун буго.
ГъалбацӀал бахилай, Харкъаъ урхъарай,
Дур рукъалъул къелъан борохъ инаро.

Рокъор тӀепаралги тӀаде щолелги,
ТӀулалъ цӀа бакарал руго киналго.
Кванде къулулелги къотӀнор чӀолелги,
Къайсил наслу буго ясал хваялъул.

Диргин чан гъабуге, чалухав гъудул,
Чармил гудур бугин габуралда бан.
Чучун гаргадуге, гургинал берал,



Гамил рахас бугин бохдул рухъараб.

Бичун чохтіо къала чи вегулаго,
Чанціул цјаюціулей цјалагун мехгун.
Цјар ахлун кјалъани лъалев чиясда,
Лъалаго кър уна, рукъбал риадил,

Аб дир къагидаялъ росгун цјуяб жо,
Цјад къотлизеганги, тјубалароан.
Тјул бухлад хлехъезе хлайваналдаги,
Хјал киса кјолебан, кјалъалеб ани.

Дунгияли, лачен, чи вокъичіого,
Чорхое авги глун, гјодой члун гъечіо.
Гјадамазда лъани, лъолеб бугътаналь,
Тун букјана гъава, гъедун, жанибго.

Вачлун дида цеве рос каки гуреп,
Дурги гъунар гъечіо гъабун лъугъунеп.
Лълъурдул гъурараб оц, гъвалил гјадаб куц,
Киве гъав рехилев, хал гъабе дуца?

Дунялалъул икъбал къватјаздеги ккун,
Дир къвалакъе ккараб чудук бихъулищ?
Дандиялщинаца талихјги бищун,
Щалайдул хјоринир хјатјал руго ккун.

Лъагјалий бачлунеп рамазаналхја,
Мугјрулги рухјила дир хлухъел чівани...

Дунял рогунаго нохъоде лъунеп,
Рузил хъатикъ йиги дир йокъулей къун.
Хъахјлти баккарабго хъархъиль глунулеб,
Гјужрукъида къвалакъ къан йиги Лайла.



Чан гадан ятулей, глазизай гьудул,
Гарцухъ резги босун меседан абун.
Ясал гемемер руго голоилазда гьорлъ,
Гъалайдул кьерги глун, гларацан абун.

Берзул канлѝи хварал херал чаглаца,
Чи ватла гъавула тлад кверги бахъун.
Рахъун инчлел берал босун инчлеб нур,
Росулъ вугев гьесул гъабуларо хал!

Халатаб сапаралъ нухІта кьокъунес,
Къаси рещтІине бакІ къадго цІехола.
Къо бухІарай гІабдал дурги гІедегі,
Дандияв кин лъачІев лъабцІулго цеве?

Лъаргіи, ЦІорой унел церехъабазда,
Рокъоб лъазе ккола къаватІиб бугеб жо.
Бокъулареб даран къаллъараб базар,
Дуда эб кин кІвараб ракігин гъабизе?

РекІун чугун унел чабхъадулаца,
Чи витІун цІехола тІаде щелеб бакІ.
ТІегъ берцинаб байдан бесдаллъунги тун,
БухІараб,щобида щай мун рещтІарай?



ГІЕНЕККЕЯ КАЛАМ КИН БУГОЯЛИ

Гіенеккея калам кин бугояли,
Кепгин санаъ гуру, буго хіакъикъат.
Хіасил жаниб хъвараб гіарзул хіалалъул,
Хіарп тіокіаб лъун гъечіо, тіад бугеб гуреб.

Дир керен чучизе чиги щоларин,
Шагъри- кагъаталде угъизин хіохъел.
Хіакъикъат бицине гьоркъохъан гъечіин,
Гурхіа чармил къалам чорхол рухіалда.

Дица гъари бала гьорол каралде,
Гъундухъе бахине нух балагъеян.
Гъарун цеве чіола шагъри моціалда,
Ціорол горду рагъун духъ балагъеян.

Гъури битіизеги тіолго хіинкъула,
Дуда гьогъен хъвани, хъахліъи хвелилан.
Буюризе бакъде къалев вуго дун,
Дур гъурмада чівани, чіегіерлъилилан.

Духъилан бежулеб ракігі букіуна,
Бокіналъан бухіулеб керенги буго.
Кагъат битіизеги намуслъун вуго,
Нусабго логода ціаги лъун буго.

Мунан хіохъел угъун, ургъиб ракі гьалдон,
Гъавадул хіал буго балайин абун.
Бахъараб цо сурат ссун рекіелъги лъун,
Бакіаб глазаб буго гіищкъуялъ къолеб.

Бижун буго хіара хіалкіолев бичас,
Хіайван гіажизлъулеб, гідан мехтулеб.
Ятун йиги инсан ясазда жаний,



Жиндий чин бахъизе пирказ бахъарай.

Алжанал гвангъулел хлурулгинзаби,
Хлуснуялъе жинда ращальуларей.
Кинабго тлабиглат, тлолго пишаби,
Ширинил бикъарай, Билкъисил щварай.

Балагъун гъурмаде пикру гъабизе,
Гъелде хлал глолеб жо хлайванги гъечло.
Керен-бетлералде ратлильанниги,
Тласан бер члваниги, ворчлуро чи.

Хлалклълъи бихъулищ Бетлергъанасул,
Сверун гларгълъани, глдан виуна.
Кинан яхл гъабулеб хлара бихъарас,
Хлурлъун унин глкълу гленеккарасул.

Жийго тладе йиччан чохъл эбелалъ,
Реклее бокъухъе гъаюн ятила.
Гъанже гелин абун, бер глорцлизеглан,
Берцинлъи бищизе щолелги буклун.

Дур глдин гъайбатаб гъумер бихъани,
Рохъазда гълбацлалъ моцлалъ квен тела.
Катан борхун нодо загьирлъарав чи,
Чорхол глкълуги ун, глдовккун хвела.

Цулал киниялда куцарайилан,
Копой абуниги, эв капурлъила.
Кварил руцабаца юцарайилан,
Щаклъи ккананиги, ккела мунагъл.

Инсан-сурат буго бихъулеб тласан,
Тлад формаги ретлун, рещтлараб глoday.
Гладамал, хлакъл жо, хлурде балагъе,



Хіатіл лъалкі батани, туй гъумералде.

Гъелде инкар бугел балагъе лугбахъ,
Бугищ рагладели бакъукъ чланиги.
Къец ккарал ратани, ратліхъ хал гъабе,
Бакъалда матлулун данде паркьолеб.

Гъал ясазул исму гъелде абуні,
Гъебги купру буго какун батараб.
Малайикан тани, бугътан букіина,
Ракічун лъалареца лъун глайибалгун.

Бахъун къураб сурат, биун тлураб сан!
Эбелалъ, керен къун, кодой ккунадай?
Квасул кун чурунан чиллай лълъунарин,
Чидает дур къадру къабуллъиларо.

Гъанже берцинлъиялъ, пирказ духъе къун,
Бекъиль магдан члана члурканлъиялъул.
Члухіиялъул байрахъ дуцаги босун,
Ясазул салдарлъи дуца баркана.

Балагъун гъагъулеб гъумерги буго,
Гъимун ца бихъани, бихъинал холеб.
Гъуинго бицунеб каламги буго,
Кваначлого инсан рагун глорцлелеб...



БЕРАЗ МАГІУ ТІУРАБ

Бераз магіу тіураб, тіул-ракі бухіараб,
Тінго ккараб рокьул хабар бицинин.
Рекіел чара хвараб, чорхол яхі хвараб,
Халилат рехсараб сипат гьабизин.

Сипат-аят тіокіаб, тіадагьаб чорхохъ,
Тіад ціа бакун буго, биҳьичіониги.
Хьухьикьан борчіараб бакъ тіадаб логохъ,
Роркьун ругин корал каранда жанир.

Росуль ціар инилан, ціоралъул булбул,
Ціерлъун вианиги, угьун вукінчіо.
Ціердал матіу, дуда тіанкі лъелебилан,
Тіад гьан бакъваниги кьватіив чучичіо.

Кинабго хіарпалда хіохьлал накікіги лъун,
Хіава гурхіледухъ хъвана рисалат.
Хіаракалъе игіраб магіцаги хъван,
Адам угьдиледухъ, угьула хіухьел.

Зодил тіайпусалъул тіанчілць кьацандун,
Къадру борхалъарай ханасул бика.
Билал пастіанисан тіогьол нур босун,
Гьурмал цілік цівакарай ціердал сурахіи.

Дуда кьвал барасда кьоно чівачіони,
Къачіан буго мусру, босе хабалъе.
Къвал бан мун чучарав чи нахъе тани,
Нусціул рухі бичила цохіо минуталъ.

Хіажрул-асвадалъул хіинчілан абун,
Хіарщул борохъ буго босун гьудулалъ.
Гьудгьудил кьамаян кьачіараб хіули,



Хіелкил рачі батана дир гьудулалда.

Мунилан гюдилел гадамалги тун,
Галамат, мун кинай, капур жен ккурай.
Кагьру- гламбаральул глорал щолаго,
Гурул салуль йиго ега-яхъуней.

Нагли-якъутальул кымат лъачого,
Къотлораб пахъ буго, рукъ цун бакларун.
Къустлантин меседил квал цюлебилан,
Цулал хведеральул цун буго таргъа.

Цияб накъищ хъвараб хъахI цлорол мату,
Цлорокъан лъим баче,чи глемер вугин.
Чараб глатласальул глажаибаб туп,
Тела мун ячарас,чара бухлани.

БахIру Къузумальул тинуялдасан,
Тладе жавгъар цлалек паранг машина.
Цлорол рукъзабазде мокърукъ биччалеб,
Багъа тладегланаб, гIурччинаб хъирмиз.

Гелалде квель бараб каяб гугъун тай.
Каторжнойлъун лъвана вижараб росу,
Кереналда расен меседил мокъокъ,
Бакъги гъурилъана гынал реклее.

Гъурмада хатI хъвараб тIогъилаб явлухъ,
Толго дунялальул дуге цвана сси.
Ширван къатипадул дур чохтIоялъе,
Халкъальул рецц буго,росдал цлар буго.

Биараб чинидул чергесаб лага,
Чакардай кванала кванил бакIалда.
Чапараб меседил нусабо сональ,



Кавсардай гьекъана къеч бусиналъе.

Къайигун кинидул къо дур анилан,
Къирал кIалъаниги, рагI дир чIеларо.
Эбелалъул кванчIил куц дур чIанилан,
Катиб ахIданиги инаро эхей.

Гъадин чара хвезе чорхол дирги тун,
Чидалъ мун йикIани, рекIинарищ цIа.
Чилъи хварал къоял рикIкIунев дун тун,
Нухда мун къокъиндал, къина ралъадал.

Къайсар ханасул яс СугIат гIадай мун,
Росулъниги йикIин кIудияб рахIат.
Дуниял тIагIараб цояб рагIалда,
Йигин рагIаниги, гIедегIилаан.

Ингилис читалъул чергес пулуша,
Чундул руго холел дур хиялаца.
Чалабаз къачIараб къажар хъабало,
Хъулбузда таватур тирун буго дур.

Дарай-махмарилан, халкъалда лъачIеб,
КъустIантIин ххам буго ххун махIабазда.
ХIатта, ханзабазда бицен рагIичIеб,
МугIрул тIогъол бугин тIолго махI ратIлил.

Рогъалил хIанчIигун йоржанхъи гурей,
ГIадангун мун кIалъай-кIудияб хIикмат.
ХIажрул-асвадалда аскIой гурого,
Росулъ мун гIодой чIей гIаламат буго.

Тамаша, бетIергъан, батияб хIара,
ТIокI гъаюн йижизе жийго йитIарай.
ТIадегIанав Аллагъ, элъул камиллъи,



Кверщел кьун тlамуни,тlокlай цlвакилиц?

Цlараб гlарцул лага, гlажаибаб черх,
Гlадан кин лъугъуней кагъатгlан хъахlай.
Кагъру маржан биун,рахъарал гъуждул,
Йижизе рес гъечlо дуда релъун яс.

Моцl бекарал клутlби,каржинул гъумер,
Кагътал ина къец ккун, къотлизе хlукму.
Хlанкъва бахиллъилеб халатаб габур,
Гуч дуда бащадай щийго ятилищ?!

Билбагlарал клутlби, рахъхъахlал цаби,
Цохlо мун гъимани,моцlаль нур чlола.
Цlвайил тарих хъварал хъахlал гlанаби,
Нусго кьер лъугъуна, балагъун чlани.

Гъиндалъул кавуда казият бугеб,
Кваналеб жо лъалеб гвангъараб щекъер.
Шамалъул гlамирас гlарцуда хъвараб,
Гъорлъан чи вихъулеб бахъинаб щвемещ..

Щобда чlвайдал бакъул нур босаниги,
Босизе клоларин дуда тlаса бер!
Румазул пачаяс мун ячаниги,
Чан дирги тlеларин,тlубалищ гъедин?



ИХДАЛ ГАГУЯЛЪУЛ ГОЧИ БЕРЦИНАБ...

Ихдал гагуялъул гочи берцинаб,
Бицун глорцлупаро Глосохъбаклалъул.
Булбулги цлвакараб, цларги берцинаб,
Цликллун хъл ун буго Хълпол балалълъе.

Иццалги тлоркллараб, тлелъги батллияб
Тлурамелерилан глорула берал.
Росулъ къваридазул къокъл хълвадулеб,
Кълан буго каранда дида Хълнда мелъ.

Кинавго чиясул чорхол рухл араб,
Чара бухлун буго Гохлда анищан.
Алжанул къокъллагин мун къачладулеб,
Кълугладул Болълоян лълай босана дир.



БАЛАГЪЕ, ГИНТИАМЕ, ГАЗИЗАЙ ГЪДУЛ

Балагъе, гинтиаме, газизай гъдул,
Marly tlarlun, bi tлun глoduлeб реклeхъ.
Гайиб гъабичлoгo глeнeккe, гъaлмaгъ,
Нaкiклъун xлухъeл лъвaрaб xлaйрaнaб реклeхъ.

Халкъалда нур бaлeб зoдил бaглар бaкъ,
Къoги сoрдoлъулa рoсулъ гъeчлoни.
Сaмaалъул aгълу гвaнгъулeб бaдру,
Бугeб xлaл бицaни кин гурхлуларей?

Мугрузда глунсбузул глaмaл бикъaрaб,
Къимaтaб чeрх бугo чундузул буртiил.
Чaбхиль глaмирклoдул куцaн гъaрурaл,
Кeпaл лугбaл ругo дир йoкъулeлъул.

Къурул клeтiикъ члaрaб рузлъун aхiдoлeв,
Aдин дун тaнaни тaлиxищ къoлeб?
Щoбдa бoржaнхъулeб xлинчiлъун свeрдулeв,
Cсийищ бoрxaлъулeб хвaян дун тaни?

Халкъалъгo бицунeб бeрцинлъи бугo,
Кухiлу бaхинчлoгo, кaржум хъвaчлoгo.
Кaвкaз пaнaлъaрaб лъaй-глaкълу лълъвaнa,
Ригъдe яxинaлдe, глуждe щeлaлдe.

Рeтiунeб рeтeлaн, унeб рилълъинaн,
Aлжaнул xлaвpaан xлaйpaнлъулa рaкл.
Xлeрeн гъaбун клaлъaй, клaлул пaсaxлaт,
Xлaбcaт йигин aбун унa бaкъгин мoцi.

Лъидeхун бикъилeб дур бицун ургъeл,
Дур къaдру лъaлeв чи чaн вугeв рoсулъ?
Чучизe клoлaрo чиядe кeрeн,



Кинан яхі ґабилеб вухіулеб ціадаб?

Ціулал киниялда мул куцанилан,
Кинан бицаниги божуларо дун.
Керен кіалдиб чівазе кодой йосарай,
Яс мунан абуні,босула ґлакьлу.

ґисал инжилалъул аят босараб,
Басма буго раґи,маґна бичічлани,
Мусал тавраталъул лугъат бахъараб.
Дафтар буго калам,ціализе ґъани.

Ціорол матіу ґъуна,нишадур хъвани,
ґъорлъан канлѝ бихѝ кинаб ґаламат?
Кинан бицаниги дурго черх буго,
Чара хвараб диде раґад ґабулеб.

ґажаиблѝ хіатил тіадаґаб роси,
Тіогьода найилґан ґлодоб хъваларо.
ґалам хіайранлъулеб хіадураб рилълѝн,
Хіуті-хъумур бахъуна духъ балаґизе.

ґаваялда накіклул ихтияр-кверщел,
Кинан ґабуниги,ґорохъ букіуна.
ґанже ясахъ бугеб берцинлѝ-чіухіи,
Чіалґлун,ґлодой рехун,духъан щун буго.

Щибилеб черхалда чара хун хадуб,
Чармил гудразулцин гуч ґлолеб ґечіо.
ґайиб кин ґабилеб ґинал рекіеде,
Дур пикру ґабурав ґагльулин инсан.

Субхіаналлагъ хіусну,хісаб ґабуні,
Хіара месед буго биун бахъараб.
Оґ,дур логол санил сима-тіабиґат,



Толго жавгъар буго, жубан гъабураб.

Гъиндустан кагътида катибас хъвараб,
Кавказул Халкъаил къец ккарал къунсрул.
Къарби азалидал къачлан рицарал,
Къиматаб черхалда гъурцарал гъалал.

Къалъуда бакъулган къадру камилаб,
Кибго бицен бугеб берцинаб нодо.
Бадру хларамалда хлавраалътье ун,
Гъезулгун хисараб сах бугеб гъумер.

Гъаваялда лочнол чара тлагларал,
Чапун дир рухл арал хласратал берал.
Хлижаз улкаялда кибго цлар араб,
Цлорол матлу гладаб тлеренаб мерлер.

Тлогъода найилган гищкъу щущарал,
Дун вакъвазавурал варакъул гланал.
Гларцул кайпигатахъ кагъру-маргъалул,
Глусмани къубдуца къотларал цаби.

Къустлантин шагъасул ахикъ жагаган,
Жаваб-суалалъе лазатаб кветл-клал.
Сверун гъоркъе-тладе загъру тинклараб,
Зодил цлва гладинаб цлвакараб нилъу.

Нил глурулъ къокъунеб къункърадул гладаб,
Къула-йорхиялъулъ борхараб габур.
Гуржистан чинидул чапун гъабураб,
Чангияс бицунеб берцинаб щекъер.

Щобазул бутлрузда рогабил бакъулъ,
Къадру бащалъарал къвакларал курмул.
Кагътида хлѣбтлѣлеб, къалмил хлалклѣлеб,



Хисабалда гъчло дур сурат бижун.

Живго рахІман гурес сипат гъабизе,
Сси нахъе хутІчло чІурканаб логол.

Кин хал гъабуниги, гъаб хакъалда гъорлъ,
Дун духъгІан вакъварав къайис рагІчло.
Къойил бицаниги, берцинлъун гуреп.
Дур бицун гІорцІулев гІаданги гъчло.

ГІарцул сагІаталда устарзабаца,
ТІад мина биччала, багъа тІокІлъизе.
ТІадегІанав бичас дурги чорхолъе,
Рарал сонал рихъун санагІат тІуна.

ТІулалъ бугеп цІеде тІаде нартги щван,
Щиб мурад тІубайгІан гІенекун чІелев?
ГІаршгун рахІманасул гурхІел гурони,
Дуе хІелхІелалъул дий пайда гъчло.



РОКЪУЛ БАЙРАХЪАЛДА ХЪВАЗИН

Рокъул байрахъа хъвазин ч!ах!ахат!,
Ч!ег!ег бан бугеб ра! бохуларищан.
Хиялазул гъорол гъалагаб чода,
Чангит бан рек!инин,к!овухъе аян.

Г!ищкъуялъ босараб рисалаталде,
Росабалъе аян,айлама къезин.
Угъулеб каранзул казияталъул,
Кинабо х!арп рик!к!ун,х!уччил т!анк! лъезин.

Адам вахъун хадуб халкъул рах!манас,
Х!ава йижун йиго рек!ел гъеялъе.
Х!атта дирги дуда бугеб да!баго,
Дир зарра гъардонин гъаюрай мунан.

Гъиндун къо башадай,Билкъис мук!урай,
Мун рукъбалъ щуцазе щиб такъсир дида?
Щибниги г!аламат батун гъеч!елъул,
Г!адан-инсанасде аб балагъ ккелищ?

Тайпа къадруялъул къецен дир гъеч!о,
Къадарасе буго бит! дунялалъул!
Боц!и-рикъзияли къисматалъ инин,
Ахирги юссина местешлиялде!

Мисриязул тахда тарай Зулайха,
Тирун юссараб бак! раг!ичищ дуда?
Г!умру нахъги буссун,сверун дунялгун,
Долъул къиса ц!але къойилго дуца.

Къвал бан ра! чучулев чи вугониги,
Чанай бижараб бер балагъе дихъги.
Чанил т!инч! толареб лочнода хадуб,



Чаргъадиллъун ина дирги замана.
ДагIба-рагIиялда, диван-къецалда,
КъутI-къутI камиларо дурги къавуда.

Мун киниялда лъун куцаралдаса,
Каранда буго цIа,цIилалъ буго кор.
Кверда ясандизе мун гIуралдаса,
Бессана тIулада тIаде лъалеб цIа.

Духъего кверщел къун бокъанщиналъул,
Щибаб сан бессараб нусабого лага.
Расму рекъоларо дур къавуялда,
Къебедлъун мунго чIун,борце дуцаго.

Цо тIегъ цIцIун,дуцаго тIала цIезаби,
ТIехьалда рекъараб къагIида гуро.

Росгун ургъел бикъун, эбелгун чучун,
Чияде хIажатаб хIисаб дур гъечIо.
ХIалтIухъ гъава биччан,боцIухъ чан гъабун,
Чиго ватиладай мунгIан тегъ битIун.

ТIулада кваналеб квешаб унтуе,
Кин дару гъабизе дур хиял бугеб?
Каранда рекIараб рокъул цIадуда,
ТIаде нартниги щвай,щиб лъугъунаян.

Дур рорхатал къоял къацанде бакъгун,
Къанщинаб хIалалъул хIисаб диргун къе.
ХIурулгIинзабиги рацIалъун гъечIин,
Дун нухтIа тIовитIе,тIубан мурадгун.

Дур ракIалда гъечIел кIалул рагIабахъ,
КIикъого сонаца гIенеккана дун.
ЧIухIи, пахролъини халкъалъ лъун буго,



Гъедин биценги къун, бергъун чѣлги щун.

Берзуйищ гларел дуй глдамалго?
Гладлъундай рихъулел бихъиналщинал?
Мун гъаюрай эбел Аслиги гурина,
Сси духъе кин щвараб бокъанциналъул?

Башалъидал моцлрол дуде камиллъи,
Киса лъолеб хиял, бахинин абун.
Бакъул къимат хведал, къадру цлклклиндал,
Къойил казиятал тирулел руго.

Туркменазул жайран, жеги цлуяб жо,
Цлваки-гвангъиялъулъ рельлъинчло дуда.
Дунни барахщула бер балагъизе,
Балаялъ бежулеб жан бугониги.

Ракл буссинеглан дун вуссинчло дуде,
Барссидал чакарлъун черх чапаниги.
Чорхол хлал бицине керен чучулев,
Чиго ватиладай талихл къаясул...

Дунни божуларо дур жисмуялда,
Ясалъул суратаб сирру бугилан.
Сси дургун башадаб бугищ хлараян,
Хлурулгинзабигун зобалазде а!

Бицине хлалклолеб хлисаб дур гъечло,
Хлути-хъумур соролеб санаглат гуло.
Гладангун рекъолеб къаглида гъечло,
Бакъ-моцл тлад рештларал глмалал руго.

Гъитинго духъ ккараб гъавадул гучаль,
Гама-машиналъун гаргала лугби.
Гордаде шурулеб Шамалъул carlat,



Ссун буго бакъул нур, бикъун ун дуца.

Остолгин зингъулеб "Зингер" машина,
Моц'рол ц'лар къот'лана, къадру духъе ккун.
Гъеб дур ц'лараль гъоц'ло ц'ц'лун т'аг'ланилан,
Ц'лер г'адин т'егъ буго т'аг'лулеб бакъван.

Т'аде рамазаналь лайлатул-къадри,
Дур къвалакъ баккизе къач'лан раг'ула.
Ч'лух'дае куцарал килисабазда,
Кинабниги буго дур исму басун.

Месед къот'ланиги къиралзабаца,
Къват'иб босуларо дур изну гъеч'леб.
Забру къабич'лого, ингилисаца,
Дур логол куц буго кепалъе бахъун.

Киг'ан ч'аманиги, ч'лурканлъи гуреб,
Ч'алг'унаро хабар, мун гъорлъ рехсараб.
Ссудулеб т'уладе т'инкизе дару,
Т'ок'лаб батулари, мун рехсей гуреб.

Дур лугби куцараб коцоний ч'варай,
Цо анц'го яс анищ рособаль тезе.
Санал дур гъарурал халипабахъан,
Хвеларин ц'лар тарал ц'луял жал анищ.

Биараб ц'леральул ц'лар к'очон тараб,
Ц'ларухъе чи холеб борхатаб нодо.
Ц'лоральул чиллайдул чапун гъарурал,
Чангияс бицунел берцинал гъалал.

Чундузул хисарал, лочнол росарал,
Ясбер варакъулал къиматал берал.
Къалмица расарал, месед бекъарал,



Рокъул мугъру чѳварал багъаял къунѳби.

Гъорол кар клутлани, тлад къер хвелилан,
Тлогъол лъим бахарал баглар гланаби.
Мугѳрузул тлалил най, тлегъ цѳцѳуларого,
Дур клутѳбузул цларалъ цѳорон рагѳула.

Цѳорол фабрикахъе пирказчикаца,
Дур цлар абичѳлого цѳер биунаро.
Алжаналдал жаниб, Жайхѳуналъ чурун,
Чини биччан буго дур щекъералда.

Къадру борхатазе халип къотѳизе,
Къвариглани хлара хладурго буго.

Хѳайван инагъдулеб, инсан гъагъулеб,
Нил гѳорул къункърагин къец ккараб габур.
Къирал-пачазаби чанги гѳодарал,
Гларцул курхъабаца рацарал гъуждул.

Гъалбацѳил черх гурев, чармил ракл гурев,
Чи кин балагѳилев дур гъумералде?...
Гъаваялъ тѳулада тлад цѳаги бакун,
Кин дун вахъун чѳелев дуниялалда?

Халкъул гѳаламалъе рахѳат бикѳидал,
Дие бутѳаялъе мун йокѳи къуна.
Къерилазе нигѳмат гѳорлъун чвахидал,
Дие гѳазабалъе гѳищкъу къун буго.



МАРГЪАЛАЛЪ КЪАЧИАРАБ

Маргъалалъ къачіараб, якъут бессараб,
Къиматаб черхалъухъ чапун буго ракі.
Баглар меседалда тіад варакъ хъвараб,
Тіокіаб лагаги лъан, лъай босун буго.

Нусабо саналъул гудурги бахъун,
Бахъизин къватіибе тіулалъ бугеб ціа.
Тіолго маціалдаса печатги бекун,
Каранда бугеб кор лъазе гъабизин.

Гъаваян, рокъиян руқбалъ кваналеб,
Квенгун макъу тараб къалда вуго дун.
Балаян гіищкъуян гіакълуги тіаглун,
Тіаде ругъун гъечіеб рагъде ккун вуго.

Рухіалил унтиялъ турун бугин ракі,
Тоге жанибилан жинда бугеб хіал.
Хіасраталъ бежулеб жаналъул бухіи,
Макъильги гіодула, гіарзалъ айилан.

Унго ле, йокъулей, рокъиян абун,
Бихъулищ дир унти-тамашаяб жо?
Ияхі, рекіел гъудул, гъалда ціарго щиб,
Ціоролеб хинлъулеб хадув гъолареб?

Дун къолон квегъулел ургъалабазда,
Бадибе хіаціу тун, тезе гъаве дун.
Дида къвель бан рекіун ругел балагъал,
Балагъун чіечіого, чіван рехе дуца.

Дида къварилъиялъ къвал жеманаглан,
Мун гіодой къулулеб къагідаго щиб?
Къойил дагібa бугин диргин гіищкъудул,



Дуца жаваб җабе, җудул ятани.

Дур бицен җабуни, җуинлзула мац,
Найил җоцло босун цункулеб җадин.
Цар рехсон раклатье свакайго җечлин,
Сундулан абулеб эбелаль дуде?

Байдаби җуцкулеб җурччинаб мина,
Җаршган борхалзула мун яхунеб тлох.
Тламах бортулареб тамрудал кивагаш,
Байтулмагмур буго тирулеб раҗи.

Радал-бакъанида, къвалакь кверги чиван,
Къватий мун яккани, ккола бакъгин моц.
Цорол рукъзабахъан мун цлаюцлани,
Цива-кан тлерхун уна хъухикъан җадин.

Дуда дандельараб нухда хлайванги,
Хлайранлзун хутлула, дур хиял җабун.
Дуда хадуб балан херал чаглаца,
Чвахун мару тлола җлохъанлбиян.

Җалхул чундул руго чапун тлагунел,
Чараб формаялзухъ җинал ракл бахъун.
Нухъби хлулун руго, хланчи хун руго,
Хлатил росиялзул санаглаталзухъ.

Симис меседилаб марҗалул чадир,
Чорхол җунар хола, җимун елъяни.
Мицфир варакулаб кядру бугеб таж,
Кзулун мун йорхани, хвалде ккола дун.

Халкго хвадулеб нух, борхатаб кзуру,
Җоркюр нугзал руго дур рагли хвани.
Җурул щакъиялда җотлол къалам ччун,



Хъвараб къоти буго ятлалъилилан.

Къан бухъараб хланчихъ чорхол рухиги ун,
Чияр ростла буго свердулеб дир ракл.
Чармил синжир бараб жайранги бокъун,
Ракъ батлаяб ботле ккана дир рокъи.

Дуда асклой ккарав инсанадаса,
Анцго къо баниги,къотлуларо махл.
Къаси егулеб рукъ,бакъ бугеб гладин,
Къол нухалъ бихъула бецлаб сардида.

Дунял-галамалъул глкълу босарай,
Гайнаан цалдолел цлваби руклуна.
Цлорол мусудузул лугби суарай,
Саратан хъвадула хъухъ зобалазда.

Замзамги загърулъун гъадин дунги тун,
Гъудулги къвалакъ къан,мун рекъеларо...
Къадги канлъи гъечлеб рокъов дун тламун.
Къаси чирахъухъе чурхъе дуниял.



ГІАЛАМ ЖИНДИЙ ГІОЛО БИЖАРАВ

Гіалам жиндий гіоло бижаров Расул,
Сахіран абуна эсде гіадамаз.
Эсул Гіайнаиде-Гіайшатице,
Гіадамаца лъураб лъалариц бугътан?!

Дуда бахиллъараб халкъалъ абизе,
Эзулги батила таманаб рагі.
Те дуца рокъукъал къватлахъ свердизе,
Ссиялъул оставка барканин дуда.

Карамил аманат Аслиде гіадаб,
Унтаби ругел дир дудаги лъалел.
Лайлал къотиялъе Къайисил гіадин,
Къай дуцаги рачел,чучардичіого.

Чармил къуруялда газа къабуні,
Я гіоркъихъа тіола, я тіогъса хола.
Тіадал хіялазе мун хисардани,
Хвезегіан инаро гъаб балагъ тіаса.

Тіурааб гъоялда гъеціо речічлани,
Я махлу хіанчлула,я хіетіе ккола.
Холареб рагіуе мун хисардани,
Хвалде иблисалъул босное лъвина.

Лъукъун араб борохъ къадалъе лъвани,
Тіад рукъи къачіого,къаси лъикілъула.
Къварид гъабун гъалбаці рохъазде ані,
Цебе батараб чан чурхъун рехула.

Къуръан-хіадисалъул тафсирин абун,
Инжил бегиларо гъанже халкъалъе....
Чіяда абуге,дидехун бице,



Дудаго бугеб хІаІ,хІинкъаричІого.

Дийги батилаан тукабазда ххам,
Бурак къабунилан бокъулеб гъечІо.
Къезе кепкалалі камилароан,
Кинанха рехилеб харилъе меседІ!

Лъабнусго ясалъул боснаялдаса,
Мун плодой йикІараб бакІидаго лъикІ.
Нусго бикаялда керен цвизегІан,
Квер дургин босараб сордо-къо къабул.

Къого хІурулгіиналъ къвал баялдаса,
КъотІной мун ятани тату букІуна.

Бичун къалеб чухтіл къагІида берцин,
Къоло цо сон буго соролев,мунан.
Къарал явлухъазул санагІат гІемер,
Сонал цІикІланагІан цІвакулей йиго.

Кинан букІаниги кІалъан гурони,
КІоларо чиясда бицине сипат.
Чармил бугониги,ракІ биинчІого,
Инсан вусунаро дуда бадиса.

Дир къалмил реццали беццаб жо буго,
Халкъалъги абичІищ бищун лъикІаян.
Щакъи-кагъатали кодой босуге,
Кан бакун балагъе,бугищ гІайибан.

ГІарцул щекъер буго бакъгІан гвангъараб,
Горда керен цуни,кибго нур балеб.
Канаб щвемеш буго щобде моцІ гІадаб,
Рокъой цІаюцІани,къватІибе лъалеб.



Тілабго ціер буго ціваки гіеялѣ,
Ціар нилѣуян абун элда бичас тун.
Бахларал херлѣизе херал клітизе,
Кіиябго ківеті буго тіун гланбаралѣул.

Ралѣдал тіиналдаса тіадеги росун,
Тіолго маргѣалалѣул гѣун руго цаби.
Цогидазе кѣуни кѣер дагѣлѣилилан,
Кѣалде тіалам ккарал гланаби руго.

Гіиса аралдаса умат бусине,
Тіокіаб мугіжизатлѣун гіеларищ нодо.

Щуго сон хун барав херав чиясде,
Дур гѣалал гѣурщани,щвела рухі тіаде.
Тіупаналь гѣанкѣараб Нухіил кѣавмалде,
Дур кѣунщби кіутіани,тіаде рахѣина.

Кѣирал пачаясул остолалда тіад,
Дур бицун гѣабула цоцаде жаваб.
Жинда кодоб бугеб кибритул ахімар,
Какизе лѣугѣуна кинавниги чи.

Чидар хѣатикѣ бугеб чед, копейкалѣухѣ,
Киналго угѣдула анищанги ккун.
Гѣанже дие тіуна гіищкѣул тіакѣуба,
Кѣвал бан ургѣел бикѣзе йокѣулей щвана.

Рокѣул чангит бичун черх бичан танин,
Чурхѣ бакѣул дунял дуйго бокѣухѣ.



ГИЩКЪУЛ ЦІЕЦА КВАНАЛЕБ...

Гищкъул ціеца кваналеб, каранзул унтиялъул.
Кагътиде ракі чучизин, чара холеб бугелъул.
Чорхол гъава бергьиналъ, лъай-глакълу босун индал.
Угьизин, гъудул рехсон, дагъалго калимаби.

Кагібаялъул тіохалде, Хункарасул карафин.
Кин гъабулареб кумек, кор боркъун бугин рукъбалъ.
Ракъа-гъан меседилаб, самаияб гламирко.
Квер ккун вахъе къватіве, тіну гъечілеб ралъдалъа.

Тіубалареб балаялъ, берзул нур бугин босун.
Сабаб гъечілеб батани, чівазениги рес гъечіищ?
Чіаго къаникъ вукъарал, къоял ругин тіаде щун.
Тіолареб гъаваялда, гъабилеб дарманго щиб?

Щоб рагіалде ахітіолеб, тіадагъаб мугірул гланса.
Гіадамазе хіикматлъун, хіакимас йитіун йиги.
Тіад гларшалде сверулеб, сурмияб зодил тіавус.
Тіул-ракі дир бежиялъе, йижун йиги ракъалда.

Жаннатул маъваялъул, лъим гъекъолеб къамахінчі.
Къвал бан лъиде чучилей, чорхол рухі дирги босун?
Сулайманил рисалат, босун къокъунеб гъудгъуд.
Къадар хъван батічіони, хъамунглаги яхъила.

Хъурайсин кьегіералъул, къурааб илтиралъухъ.
Тату дирги хун буго, халкъги тіагіунеб буго.
Тіогольа гъоціо ціціулеб, ціар тіоклаб тіинчінаялъухъ.
Тіад дунги вакъван вуго, къварид васалги руго.

Къайсарил улкаялде, Калиматил кинигин.
Киналго росабалъе, бицен дурги щун буго.
Кисра Ануширванил, Шагърузадал гіадинан.



Зоб-ракъ бахлаб гъумер, гъеб дур гуреб лъугъинчло.

Дур бицун чи к'алъани, чапун риунин лугби.
Чанги ургъел бугоан, угъун дуде чучизе.
Чидар хабар г'емерлъун, г'адаллъун бугеб дир рак!
К'ивелаан бак'аризе, мунгун к'алъазе швани.

Мисриялъун къиралас, къаси яс къунаниги.
 Къабуллъуларо дие, дуда гурѐб къвал базѐ.
 Къустантин шагъги вачлун, ячѐян гъараниги,
 Гъѐчло дир реклѐ хиял, хваниги,мун гурелде.

Хиялазул ахикье, ах!толеб булбулатьухъ.
Берзул магӀуги тагӀлун, би тӀинкигӀан гӀодула.
ТӀайбатальул бахчабахъ, чараб пинтадул бурутӀ.
ТӀуладе раӀ тӀечӀого, тӀаса квер босиларо.

Санаалда Билкысылъ къец дуца гъабуниги,
Нусцлулго мун цликкина, цларги две буккина.
Цлараб гларцул лугбазде, балагъарал безазда,
Бецасда канлъи бихъун, канасе нур цликкина.

Тлад ретлунеб ратліиде, лъикі хал кколеб бугони,
Харда гъоркъоб тлөгъ гладин, ятлалъула ясазулъ.
Тлабиглат-гламалалда, глдан кин хадув гъолев.
Хансаилги асс гуро, Асиллиги ссиги гуро.

Сурат гъайбатаб абун, элтый сипат гъабизе
Гъиндал къадру геларо, Гайнаъ ящальиларо.
Гумруялъ канлъи щвечлеб, бецлаб рокъой таниги.
Къаде бакъул глдинан, къватлибе нур бакъуна.

Къасде беџаб сардида, рагъида мун сверани,
Сверун авал-роххеналъ, рогъунилан как бала.
Киналниги цӀуял жал, цӀвакула гӀужде шведал,



Эбелалъул каранда, канаб моці гIадин лъльвана.

Бакъаналъул къагIида, Давудил бикъун буго,
Дунял-гIалам гIодулѐб, гIалхун чундул ракъвалеб.
Къавлуялъул пасихIат, Къайисил босун буго,
Бицунаго чи холеб, халкъалъул раkI бахъулѐб.

ХъахIаб шагъри-кагътиде, гIаде щакъи тIинкIани.
КъваригIунареб тIанкI лъун, лъулъаниги унаро.
Лъльар бекараб оц гIадав, цо чи дуца восани,
Росуги къватиб чIвала, къайиги басралъила.

Къвал бан мунгун чучизе чанай къачIадулаго,
Чанги хIайван батула хIиллаялъе эргъулѐб.
ХIажрул-асвад босизе санагIат гъабулаго.
ГъечIо кумекалъе чи, кин лъваниги, ракъалда.

Рукъбал магъидул пинта, йокъун мунлъидал йигей,
Лъие гурин хIелилев, хIалае мунго лъугъа.
ХIули варакъул мокъокъ, къун бугин анкъо талихI,
ТечIонани щиб хIалалъ, хIасраталъ виун ине.

Ингилис гIалаялъул, гIамал берцинаб тагъи,
Бицунаго гIакълу ун, гIадамалги сурула.
Сулайманил кавудахъ, куцун гIураб гIалхул чан,
Чи вихъун тIураниги, гIад буссун бачIа дихъе.

Сахратулагъалде ун, инсуца гъараниги,
Гъадин гъурмал цIвакигун цIуяб жо кинан лълъунеб.
КарIба рукъил гIекIги ккун, гIодун эбел лъваниги,
Гъеб дур бадиб бугеб къер, къелищ тIокIаб батIаго?

Ботил чIоргIан чIурканаб, камилаб лагаялъухъ
Канлъи босун унарев инсанго ватуларо.
Исанаги гIадеги, тIокIайги мун цIвакани.



Ціуялан бихьиналин, вихьиларо хвечлев чи.

Ханзабазе щолареб, шагъзабаз ретлунареб,
Ратлил форма буклуна, кликъоябго батлияб.
Тлад накъищал угъараб, гьоркъор аятал хъвараб,
Бахъун цояб рехани, цояб клочона явлухъ.

Кіалдир ругел цабзаца, цинги килщил малъаца,
Моцлрол гвангъи къотлула, къватіе мун яккани.
Къунщбазул къуриялъги, къенсер-бер, нодоялъги,
Наглі-маржан, жавгъарги, жеги нахъе рехила.

Хъахлаб цлердал гьурмаде ціваки глурал гланаби,
Рахъдалъе тлінклун араб бидул тліриян ккола.
Тіогьол лъеца чурулел, чохтінир ругел гьалал
Черхалде гьурщулесул, гъабе хлісаб Аллагъас!

Хіасраталъул цла реклун цлуллъун дун вухіаниги,
Дие мун щвелейилан щибго раклалда гъечіо.
Хіурулгін йихъулареб, ракъалда къоги рукіклун,
Къварид вугин, Бетлергъан, битіе гьури хіал бицун.



МУН ГІАКЪИЛ ЯТАНИ...

Мун гіакъил ятани, гінтламе раглухъ,
Гіисал инжилалъул аят цѣализин.
АхІмакъ ятичІони, ячІа хал гъабе,
Мусал тавраталъул табасилазде.

Ссудулеб рекІеда рекІараб цІалъун,
ЦІунун буго рокьі рукъбазда жаниб.
БухІулеб каранда бакун кор боркъун,
ХІехьон буго балай балагълъун рукъбалъ.

Лугъат Карамил лъун, китбат Къайсил хъван,
Къалмиде чучула чара хведал черх.
Хіял Аслил гъабун Гъиндил цІар рехсон,
ЦІад гІадин чвахула чалухал берал.

Чергес гІалаялъул гІанчІаб тагъиялъ,
Толаро хІалада, хІалхъун вохизе.
Хайбар хъалаялъул хъахІаб жайраналъ,
Жанир рукъбаздаса къер инабула.

Гъедин духъ вухІулев дир хІал лъаларей,
Лъимеран мун тани, батиладай хІакъ?
ХІасраталъ виунев дун вихъуларей,
Хъухъищ бадиб бугеб хъвадулеб дуда ?

Дир духъ ккараб рокьі бекъани ракулъ,
Рокьі тІубачІезе тІугъдул ракила.
ТІун кодоре росун, махІал сунтІани,
ХІасрат бергъаразул ракі гъогъомила.

Гъедин духъ бергъараб гъалагаб рокьі,
Гъорохъе къун ана, бокъараб лъаваян!
Къурас талихІ босун, рес бугес мун ккун,



Кколеб бакі батилин, бортизе биччай.

Зодихъ лаченалъе бусен щваниги,
Щоларо дие бакі мунгун кІалъазе!
Щунгъаргун кьал ахІун хІинчІ бергъаниги,
ГъечІо дурги кьотІи тІубалеб дие.

ТІалил най свердула тІогъол мугІрузда,
ТІолго сси духъе ккун,ккана духъ рокьи.
Къурул чан бахуна борхаталъубе,
Халкъ духъ инагъдидал, угъдана дунги.

ТалихІ кьун йохай, ххамиде терек,
Тоге виинегІан бугин гъарулеб.
Логол тІегъ битІай, тІогъоде гІидра,
ТІуладе цІан щвала,цІар ахІулаго.

ЦІорол матІуялде тІаде хІур ккани,
ХІинкъадго бацІцІуна цІваки хвелилан.
Халкъ бецІцІун тІагІараб тІадагъаб лага,
ТІун ракъгун инилан ургъел букІуна.

БагІар меседалде тІухьи тІинкІани,
ТІад кьер холаредухъ босула нахъе.
Нухъби хІайранлъараб хІеренаб дур черх,
ХІинчІлъун йоржинилан жундул рачІуна.

Живго хІайван гурес хІал баччулареб,
ХІикматалда буго дур хІара бижун.
ХІурулгІинзабазул магІу чваххараб,
ЧалухІъи кьун буго кьерилалълъ дуге.

Къалаб балагъигун,гъагаб рокьигун,
Къурулъе ккун вуго,нух батуларо.
БухІараб гІищкъуялъ,гІадалаб шавкъаль,



Къун анкъо талихІгун терелев вуго.

Тамаша кьерилал тIабигІат гIамал!
ТІолго ралъад кьина, кьагІида хъвани.
Къутбуялъул буго гьелъул гьурмал нур,
Гьецо-цІул сверила,сипат гьабуни.

НагІили-якъуталъул гъажабазда тIад,
ГъалбацІил рагІ кколел курхъаби руго.
Кагъру-гIамбаралъул килшада хурал,
Харде тIегъ бакъвалел баргъичал руго.

Жундуз магІу тIураб тIад дун вакъвалеб,
Къула-йорхи буго гочи берцинил.
Дур нилъазул цІваки цІердал сурахІи,
ЦІарухъе чи хвела,хиял гьабуни.

Щакъи кваличІого канлъи хъвачІого,
Киндай кьер гьабуна дур кIаркъабазда!
Гъалун жавгъар тIечIеб тIад накъиш хъвачIеб,
Нахъе гIилла гьечо гIанабазе тун!

ГIадамал суризе,ясал сорозе,
Ясберал гьимула гьел дур беразул.
Балагъарал кIотун кIалъарал мехтун,
КIудияб къал буго дургин къунсрузул.

Зодил тIавусалъул тIанчІил рагІ буго,
ТІун рекъезе гьабун къунщбагин абун.
Къубдуз накъишги хъван,хъахIаб маргъалул,
Гъун буго дур нодо дир гIакълу ине.

Росасе аразул сси букIунаро,
Ссини борхалъана халкъалдаса дур.
Ригъде руссаразул кьагІиде хола,



Къадруге тлоклъана лъимер гъабидал.

Лъагел цан къочунги къеч бусинаро,
Къваридаб каранде кодой мун щвани.
Кидаго тласа бер босилароан,
Урхъи буссинеган сипат бихъани.

Бицен гъабунаган, гъалагъи гуреп,
Пайдани бахинчло дудасан дие.
Духъ бергъараб хласрат хлехъон чланаган,
Зодихъе яхана, хваян дунги тун.

Хвалда къосаниги къаникъ лъуниги,
Къотли буго рекел дуда къвал базе.
Берал рухланиги, рух! бахъаниги,
Яхъизе къасд буго мун къориниса,

Гъава цлоронани цлцлер члвала иццда,
Цлар ккунищ ахлилеб унтуе дару?!

Чанги сональ тана туризе жаниб,
Духъ биунеб черхги чапулеб раклги.
Бажаричло хлехъон хласратаб балай,
Гъанже каранде къан къвал бан данде цай.

Бахлрул къузумалда гъанкъулеб къоялъ,
Къварилъи кканадай Пирганий дийган?
Ччугил чохъонисан лъунеб сордоляъ,
Юнус хутланадай дунган пашманго?

Гъороца росарал самудилаца,
Сардал рогъанадай дица духъ глдин?
Тлупаналь гъанкъараб Нухил къавмалъе,
Къварилъи кканадай дие глдинан!



ДИР РЕКІЕЛ КЪВАРИЛЪИ КЪАЛМИДЕ

Дир рекіел къварилъи къалмиде чучун,
Къокъаб гларза хъвазин рокъл гучалъул.
Черхалъул кайпият кагътиде басун,
Дагъаб хіал бицинин балагъиялъул.

Гъаваялда бакъл къотілаан нур,
Диде гладин глїщкъл глакълуба щвани.
Къаси шагъри моцїрол цїваки хвелаан,
Хиялаз дун гладин гладал гъавуни.

Хаселго инчлого их бачлун бугин,
Элда лъолеб цлар щиб,цїаларал чагї?
Ихго бачинчлого тїег баккун бугин,
Тїехьаль щиб абудеб,ал галимзаби?

Зоб роцїлун буклаго бецїлун балеб цїад,
Бице,сїхїручагї,сундул хїкматан.
Рии буханаган хїорда цїер чївалеб,
Хїкмат кинаб бугеб, кагъанатзаби?

Берал чвахулареб, черх бецїлун унеб,
Унтуде абудеб исмуго бугищ?
Ургїбго рукъ ккураб къавудаялъе,
Къватїбе бахълев тїалиб рагїчїищ?

Тїабїгат хисарав, глакълу босарав,
Гладан хъвадулеб куц кинан буклунеб?
Кунеб квен къогїлъани,лїм загърулъани,
Эсда щиб бицунеб, берцинал ясал?

Меседил гарапин кодоса ани,
Кинаб цїер буклунеб багъа цїикїлараб?
Цїараб гларцул натїги гїодобе рехун,



Ххан-ґаршун щолеб бакі щиб ракьалдехун?

Щобил ботірол тлогьиб тлокілараб иццул,
Тінде балкан ккани, квер хьвагун тола.
Хындал кіклалабахье кьер берцинаб пихъ,
Хъублѝи гьорлѝ батани, танкан рехула.

Тукада хириял ххамил тупазда,
Тіад бурак кьабула, ґемер мех бани.
ґамбарул тлогьольан тлураб ґацлуда
Гьоркьоб хіе батула, хіисаб ґабуни.

Хіажрул-асвадалде боржунѝ гагу,
Ганчїда свердани сси нахье ккола.
Сахратулаґалде бахунѝ хутлап,
Хуриб ґодоб чїани ґайиб буклуна.

Дирго кьадруялда рекъараб хабар,
Женазул рахъальан хъвана каґьтида.
Кинабґаги рагїул маґнаги ґабун,
Гьудул хадуї гьолеб гьолбас ґабуна.

Хаселго инчлого их бачїн буго,
Эбелгун кьацандун ясаль кьвал байи.
Ихго бачїнчлого тлугьдул раkkiги,
Тіепун ийкьарулей кьоролай ийго.

Зоб роцїлун буклаго,цїад бан лъугьинги,
Бицун рагїи хварай халилат ийго.
Рии бухланаґан хїорда цїер чївайги,
Рокьул маґна лъалев ґадан гьечїолѝи.

Берал чвахуларѝб, черх бецїлун унеб,
Унтуда абула илаґийилан.
Ургьибго рукъ ккураб кьавудаялѝе,



Къаси тIаде хъвади тIалибин тола.

ТIабигIат хисарас,гIакълу босарас,
Хвелги тIаде босун,йосе йокъулей.
Кунеб квен кьогIлъани,лъым загърулъани,
Эсие рекъола къвал базе гIадан.

Меседил гарапин кодоса ани,
Кинго цIорол багъа гъелде щоларо.
ЦIараб гIарцул натIги гIодобе рехун,
Ххам-гIарщун бокъани -щупияб кьола.

Щобил ботIол тIогъиб тIокIкIараб иццул,
ТIинде ккараб балкан бахъун ракъуль лъе.
Хъиндал кIкIалабахъе кьер берцинаб пихъ,
Хъублъунин течIого хъал бахъун кванай.

Тукада хириял ххамил тупазда,
Бурак къаби буго гIарцул гуч буклин.
ГIабдал гурев чияс найил гъацIуда
Гъоркъоб ккараб хIедул хIисаб гъабилищ!

ХIажрул-асвадалда боржунеб гагу,
ГанчIидаги чIола, гучлъун свердани.
Сахратулагъалде бахунеб хутIап,
Хурибги свердула хиял цIикIкIани.

Диргин рокъиялъул къал буго бецIаб,
Я бергъун тIад гуло тIамун гъоркъ гуло.
ТIолго аб дуниялгун дагIба буго дир,
Я дун къуркъулагро, я гъаб кьоларо.

Къойил гIищкъуялда къацандула дун,
Дидаса квер босун,ясалде аян.
Кидаго гъавагин гъарделев вуго,



Дун гiадин гiаг гiае гiудулгийилан.

Дида кiварилгiялi кiан буго рачел,
Кiотiун реханиги хурхун батула.
Кiвал жемун ургiел кiун гiара буго дир,
Дун гiаримлiанагiан лiола ciияб рагi.

Ciакiаб фабрик буго пашманлiялiул,
Лiел ciезе кколаро,ciул хiажат гiечiо.
Хiикмат фабриказул магазинабахi,
Базар биххулареб,ххам тiагiунареб.

Тiекiаб гiамал буго дир гiицкiуялiул
Гiурухiе ciвелалде хiитал рахiулеб,
Хiубаб пиша буго балагiялiул,
Хiуйдулi гiанкi букiаго,пуруц бекулеб.

Гiырда кiвачiаги кiан кватiахi лiлiвин гуреб,
Кiвал бан гiудул кколеб гiава рагiаниц?
Кiасиги мугiзада гiалдиберги бан,
Балаялi гiабулеб гiунарго бугиц!

Дир рекiел чирахiан чияр ясги тун,
Чан сон тiубан бугеб тiадго гiан бакiван.
Черхальулго рухiгiан хiалай мун йокiун,
Рукiбалги риана,угiдилаго духi.

Дунял бижилалде жамал-камалалi,
Куциц дуда чiвараб,чiурканаб лага?
Чiухiи бикiулелiул хiусну-санаалi,
Ирсиц духiе кiураб, кiенсер-бер чiерiер?

Рокiиги гiабичiев, гiудулги кквечiев,
Гiечiев инсангiаги гiаб дунялалда.
Дир гiадин чорхол гiан чапун биарав,



Эбелалъ васасде ваян ахлічлеб.

Унти тлаганилан тладе вахъани,
Нахъа члун батула цойгиги балагъ.
Бигъальанин черхан хиял гъабуни,
Хвелго къабуллъулеб къварилъи ккола.

Къого соналъ ккараб рокъиялдаса,
Рукъбазе баклълъула клиябго дур бер.
Дагъистан хлайранаб хласраталдаса,
Хлалай захлмалълъула хлеренаб клалъай.

Мунилан угъдулеб аб дир хлухъелалъ,
Хъухъазе бакл гъечло зобалазда тун.
Дур бицун глoduлеб дир берзул магил,
Глорал лъарал руго лъалел халкъалда.

Ханлъун кивгоги тун, Кавказ къуниги,
Къеларо цо дур бер ракъ цлурал ясахъ.
Росуго гочун ун, нильго таниги,
Лъутунги инаро, асклор регила.



РОКЪУЛ КОНТОРАЛЪУЛ КАВУГИ РАГЪУН

Рокъул конторалъул кавуги рагъун,
Гъурилъун щущана щобазде глещкъу.
Глалхуда чундулгун чабхъад буклаян,
Балагъи битлана, тласа квер босун.

Савмаалъул гигу гаргалеб тлохда,
Тлавап гъабун буго гинал реклеца.
Глури-бакъ тлад хъвачлеб хъахлаб гъумеран
Росабалги буго бицунеб халкъаль.

Къунщбазул къуриян къоглъун дунялгун,
Вегун макъу гъечлел рачлана сардал.
Санал меседилай дур пикробаца,
Киве ваханиги, ракл гъолеб гъечло.

Члурканаб черхалъухъ чара бухларал,
Чанги къоял ана Къайисил гладин.
Гларцул расен бугеб Сулайманил тах,
Салдат ваханаглан борхалъун буго.

Хункарас бакулеб багъа тлоклаб газ,
Гвангъи камиллъана лъимер гъабидал.
Гъудгъудил хлулиян хлелкил рачл ккурай,
Хлавраъ мекъи ккана, унеб нух къосун.

Къвал дуда жемулеб кеторузалье,
Квешаб палги тламун, къватие яхъа.
Къватлул бахлриялда тлад мусруги бан,
Йорта дибирасде дир рос хванилан.

Хераб хъабанида къаналги тламун,
Къаси сардилъ яхъа лълъвараб жо щибан?!
Щиб гъабилеб, гъудул, гъанже раглуца,



Гурулъе реханин бохги ккун дуца.

Дур битун букина хиряв гьудул,
Мекъи бугониги,бицунеб раги.
Гайибни дидаги батилин гьедин,
Дурги гьунар бице цониги лъвараб.

Лълъар меседил жайран,жеги мунилан,
Угъулеб каранзул квешаб хIал буго.
ХIули варакъулаб къирбал милъиршо,
Мокърукъ бусенги тун салулъ щай чIолеб.

ЧIараб ракъ гвангъулеб гьулдузун гигу,
ГанчIида чIун буго,байдабиги тун.
Тамру,гинабалъул ахикъ букIунеб,
Булбул бихъуларищ рохъоб ахIIолеб.

ХIажрул-асвадалда убач гъабуни,
Мунагъал чурула гIасизабазул.
ГIумруялъ цо нухалъ кIал дуда чIвани,
Алжан гIадабилан тIехъалда буго.

Биараб гIарцулъе гIанбар жубараб,
Жаниб ракI гьалула Гьиндил нодоян.
ДагIбаялъги бергъун две щун буго,
Марямил букIараб кIиябго гIоно.

ГIарац-меседалъул куналъги къачIан,
ХIаваца къун руго къунсрулни две.
Дир гIакълу босизе ГIунайзатихъан,
Дуда гьурал гьалал рикъарав чи щив?

Къайсарил ясалъул росун къунцбигин,
Дун гьалаг гъавизе гьальиего щиб?
Щобде чанил гIадаб чалухъаб рильтъахъ,



Чанги васал ругин росабаль холел!

Хваясул гъагаб ракл,гъалда щибилеб.

Багъана щваниги барщун чӀоларин?

Рахъаясул берал,ралагъичӀого,

РукӀине кӀоларо,кӀал гъикъаниги.



РОКЪУЛ ГІОРАЛЪ АЯБ НУСАБГО ЛАГА

Рокъул гіоралъ аяб нусабго лага,
Нуж сабаблъун гурищ дун холев вугев?
Херлъун гідоб ккаяб гіадалаб дир ракі,
Дунял свераниги,свакалеб гьечіо.

Ссилъун бихъунищ,черх,чалухго хъвади,
Чанай аралъуса нахъ буссунареб?
Берал, нужее щиб, нуж чіоларел щай,
Чіараб ралъдал лъеда квер лъица балеб?

Керен чучиялъе гаргаданиги,
Гуро, гіолохъаби, дун холев вуго.
Халкъалда лъалареб, балъго хіехъараб,
Хиялазул ціеца керенги бухлун.

Хъахілаб зодихъе канаб шагъримоці,
Дир квер гіунтіуларин киве дун инев?
Куркъбазда ціар хъвараб ціоралъул диргав,
Дун хадув гьоларин,хвезейищ чіелев?

Хайбар хъалаялъул ціумур къабидал,
Ціаруе бицана росдал ясаца.
Салдарасул файтон къватіиб бахъиндал,
Къил-къвал гіемерлъана гіолохъабазул.

Гарцул заводалде тіаде чи ккедал,
Чи гурелщиназул щущ цііккілун буго.
Ціоралъул бикалгіан цііккілараб къадру,
Къвачіил уматалда квеш буклун буго.

Чурхдул рижилалде рухІалги кіалъан,
Кіиязулго нижер рокьи ккун буго.
Кквезе кіолебищ эб Аллагъ гуресда!



Аварагзабазул заманги анин.

Зарраялда гъикъун къадаралги хъван,
Къотли гъанжелъиган хутлун батанин.
Те нужеца хабар, хвезе ругелъул,
Гуреб калам бицун кIалъарал гIела.

Какил баракаталъ гвангъараб гъумер,
Гъанже рокъиялъе кьурун къай явлухъ.
Къадарал рухIизе, хIалхъубал хвезе,
ХIанил керен цвизе-квер бачун бихъе.

КъустIантIин бикалгIан цIакIкIараб къадру,
Къогин ас гъечIезе загърулъун буго.
Бугищ цоги калам кодобе щолелъ,
Щибго нахъе тоге батани гIайиб.

ТIерхъараб бакIалъан бакъ бакканиги,
Киса,гIолохъаби, эй нилъей щолей.
Щунусго сонаца хадур чIаниги,
Хварал рукъбаздегIан бер тIамиларо.

ТIад вугев Аллагъас хIукму гъабейл,
ХIакълъун лъалареб жо кIалалъ бицунге.
КIудиял балагъаз свине гъарейл,
Сверуде рахъинчIел тIад къотIун руго.

Къварилъалабаца регIун тогеял,
РагIарабщинаб жо щурулел руго.
Щибаб какил гIужалъ гIайиб чIваниги,
ГIарцул сагIаталъул сси кинан холеб?!

Гъаб дуниял сверун нуж сверданиги,
Сси гъечIо ясазе, эй хвечIонани.
Хункарасул гIарцул къали баниги,



Къадру ціікікінаро ціуял жалазул.

Ціорол щекъер гъураль дунял течіого,
Дагібаяль щибилеб,гіолил мусудул?..
Гарцул сагілатальул сиги холаро,
Халкъаль къимат къурал къалде ахіуге.

Ал сверухъ ругезде кагъталги ритіе,
Рокъичіез какунан куц биххулищан.
Щибаб сагілаталда росульги ахіе,
Хіавагіечул гъотіол багъа холищан.

Анир нуж гіорціичин гіадамал какун,
Хваразда бицине ракульєги а.

Вабабай,гіадамал,гіадлудал хъубльи,
Гіетіул махі бахъарал маціхъабаца
Яціціад хъвадаралъул къватіахъги бицун,
Цого жо лъльун буго дунялалъул иш!

Шагъиде наті балел чадирабаца,
Чиллаялъул кутнул какулел руго.
Кар багіарал гіулби хіхлілелги тун,
Тураараб ціухіама дие щибизе.

Щоге нужер гіайиб балагъунилан,
Бакараб кан гіадаб канаб гъумер лъан.
Канлъи гъечіеб рукъоб къварид бугин ракі,
Къанин чорхол талихі чідай мун къедал.

Бихъулеб дунял дие къуниги,
Къал тіеларо чорхол чідахъ мунги тун.

Чанил бурутіалъул тіабигіат бихъун,
Тіолго кіаз къанцинал хіайранго руго.



Хіурулгін загьирлъун зобал гвангьидал,
Гъара халкъаль дида тібитлун буго.

Тіад бугеб кьералъулъ къалаб дагба ккун,
Диргин рокьийилан какула гьудул.
Как-дин хлажат гьечло хлабашиязе,
Хіурда гиргидахъун кьинлъизе цвани.

КъотIараб цIер гIадай,цIорол рукъ гIадай,
Ункъо чIужу йиги гъаб нужер росулъ,
Гъабураб жоялда кверги рекIарал,
Киналго лугбазда месед бежъарал.

БагIар гIанабазулъ гIанбар щущарай,
Щуго ясги йиги росулъ рекъарай.
Рокьигун берцинлъи бицине ккечIел,
Ккараб гуреб рагIи кIалалъ абичIел.

ИчIазулго баяр ботIрода тарай,
Бадиб кьер гвангъиялъ кьибил чIухIарай.
Къурул суйидуниб микки гIадинай,
Мусудузул салдар тахида йиги!

Нахъияб хъучIхъалам-хъачIлъуда хурзал
Хиял лъураз рекъе,хванин дир оцал.

Гъанже дунялалъул халго гъабуге,
ХинкIал цIикIкIарасул цIар бахъун буго.
ЦIуяв,бихъинав чи батIалъи гьечло,
ТIаде нацI,бахарав хан лъугъун вуго.

Гуро,гьудулзаби,гьечло гьереси,
Гъаб дица ахIулеб кочIода жаниб.
ЧIужу ячарасда кьимат лъаларо,
Къадар битлун ккарал тіепун чIун руго.



Чівала дида гайиб падаллџунилан,
Лџола тџад бугџанал џагџџуни дунан.
Тџаде бачинчџесда балаџ лџаларо,
Бадибчџвай џабула збџи гџечџого.

Гџардарав бетџерџан,тџамила дуде,
Дунџи бџџа џаве џаб хџукмуялџулџ.
Хџасрат берџарай кџе,рокџи кџарай те,
Тџоге дун гџакџиллџун,вукџа џагџџухџе.

Гџале мукџурџанин,кџалџаларин дун,
Дуде гџенекџилин,гџодойџи кџулун.
Гџабдаллџигин џагџџи, Гџайнаџџи-дџе,
Гџакџлугин цџодорџџи, цџакџџи-досџий кџе!

Кџуризе течџого,џабураб хџукму,
Хџаким мун дирџџидал,бџлџџџине џабе!



ШАГЪРИ КАГЪАТАЛДЕ ТУПЛИС ШАКЪИЯЛЪ

Шагъри кагъаталде типлис шакъиялъ,
Щавкъалъ дун вухъараб хъохъел угъизин.
Ургъиб рекъел биги, берзул магилги,
Гораль дун восараб рисалат хъвазин.

Гищкъуялъ рукъбалги рокъуца гъанги
Гъудул лъаралдаса гъалдезе лъвана.
Гъаваялъ лугбалги, балаялъ тлуги,
Тлад лъураб ца камун кинго чоларо.

Чараб ракъ гвангъулеб маргъалалъул черх,
Мугрул чан глудула дир чара хваян.
Йигеб бакъ къальулеб къутбуба лага,
Тогъоль най ахъдола дир хлайранлъиян.

Дун духъ гъагъунилан гъабула глайиб,
Гищкъул лълъар гъекъечлеб къосараб къавмалъ.
Къватлахъ хлалъунилан лъола бугътанал,
Балаялъ квегъичел капурзабаца.

Каранда къвагъдолеб рокъиги бахчун,
Аб хлал хлехъолев чи хлайван вуклина.
Хлатида квар бараб балагъи хлелтун,
Гъирица чурхъулеб чол хлесаб буго.

Чамасдак кваналеб, караль буклунеб,
Калгъаялъул хланчлихъ хлал дагълъун буго.
Курсалде бахараб, бусен хлеренаб,
Хлежалъул миккиян ккола женаца.

Хлавал наслуялъул ясилан абун,
Росулъги рагъула, глагарлъуларо.
Глайнаил къавмалъул къурайшиятан,



Къватлахъ хабар буго жийго лъаларо.

Жибрилас, кварги бан, ракъалде битлун,
Рокъул тлайру буго, дир тату хвезе.
Халикъас цларги члван, глodore битлун,
Гицкъул пинта буго дун тамахлъизе.

Зодил багларбакъулъ къец гъабуниги,
Къадру мукъсанлъулей ясги мун гуру.
Къаси шагъри моцлрол дагба баниги,
Нуглзал камиларо кисаго дуе.

Ссиялъе ясазе алапа хъвани,
Халкъалда харж лъурай хан мун йиклина.
Халкъалъ еццунилан цлар борхалъани,
Цлорол мусудуца час дуе квела.

Дур нуралъ къалъулин къулгладухъ ясал,
Къутлбуян мун тани, батиладай хлакъ?
Духъ хласраталъ ругин хланчи хлулел,
Хлавраан гъедани, гъан хъублъиладай?

Дуниял зенгъолеб зодил гармафон,
Какил алхлaмaлъги ахлула дур цлар.
Цладай лъим босулеб Нил глоралъул наккл,
Глаламалъ къилбалъун къан ккун йиги мун.

Къун ралъадги тларлун, тлeгъ бакканиги,
Тлелилан кколaро духъ ккараб рокъи.
Тлeрхъун аралъуса бакъ буссаниги,
Буссунаро дир бер духъ балагъараб.

Дир каранда бугеб кор дуда лъани,
Кванил махл глeлаан хваразе глaдин.
Кинабго саналъул сорой бихъани,



Бусенгун кьал ахлун кьуруль чѣлаан.

Кьолеб ужра гьечѣ угунилан дий,
Дирго хлухъелазул хьухьал лълъвин гурѣб.
Хьул лъун гьудул щолеб гьарай дир гьечѣ,
Дирго глăкълу буго мекъса хьвадулеб.

Дуйни хлусну-санаъ Саратил щванин,
Щиб хлѣкмат ясазул наслуялъулго.
Сардил моцлродаса цлр рагларай мун,
Цлр ясан тей глѣла тухумалъего!

Гьаб наслуялдаса Аллагъас дурги
Гьабунa тайпа тlокl тlолгояздаса.
Тlогьол хиралъиги харил багъаги
Хал гьабуни лъала балагъаразда.

Хутлун бугищ логол кьезе члурканлъи,
Члвай дуцаго глăйиб, глѣлеб батани.



ГІАРАПАБ КЪОЯЛЪУЛ КЪАЛЪУЛ ГІУЖАЛДА

Гіарапаб къоялълул къалълул гіужалда,
Къокъаб кагъаталде керен чучизин.
Кинабго махлуқъат боххараб къоялъл,
Къварид хутіиялълул харбихъ гіинтіаме.

Гіадамазда рихун,росдада сурун,
Росо тейги гіела гіазабни дие!

Рортун гіодор аял гіаданил берал,
Гіелин гъаб къварилтъи,русса рукълде.
Къанабакъ тіупаял тіадагъл лугби,
Тіокіаб бихъизе жо бугищ нужеда?

Букіараб боцлуда ціарги тіамунин,
Ціорол хъалаялълул хъергъу сабабълун.
Хъахілаб зоб гіадаб мулк-ракъги танин,
Турунищ нуж холел,хиялал тани?...

Хайбаралълул тіохда тіегълълун йижарай,
Жайран Ханумилан холеб буго ракі!

Хасало гіурул лъм гіетіуларилан,
Гіадамазул аби уяб жо буго...
Риидал иццалда ціер чівалин абун,
Ціаларал чагіазул рагічіо бицен.

Бицун абуралда божуларо ракі,
Биклун накъищ хъвазе къуват дир гъечіо.
Кълмица хъваниги хал гъабуларо,
Гъаваялде воржа бажарун хадуб.

Дирго гіайибали гіодоб телаан,
Гіадамалги руго риунел гълълухъ.



Дирни чорхол чара хвани щиб бугеб,
Чангиял рихъула хъухъ лъун беразда.

Бодуль гъунар тlокlаб багlараб байрахъ,
Тlул-ракl дирги кванан,кин мун хисарай?...
Хункарас кагътида басунеб печать,
Бицун рагlиялда гlайиб щиб ккараб?

Дуе бокъулареб дир лугбалъ бугеб,
Лага къотlилаан къабуллъиялъе.
Къвал бан чучулаго,мун рекъечlони,
Берал рахъилаан разилъиялъе.

Румазул ханасул хвалчада месед,
Дурги къотlи биххи къадарлъи гурищ?
Къажар пачаясул фабрикахъе цlер,
Цlар дур гурищ холеб хияналъани?

Хунзахъ Гlумаханил Бахудегlанги,
Дур рагlуде мугъчlван,чlухlун вукlана.
Чlалу-хlуби бекун рукъ тlад кканиги,
Тlепун гуреб,реклел тlезе къасд гъечlо.

Тlолареб гъаваялъ гъан биун бугин,
Гъечlебищ дур къуват дида багъизе?
Къадар гъечlеб гlищкъу щун буго тlаде,
Щиб гъабун лъикlилан кlалъай мун дида.

Дур бицун гlодулел гlалимзаби тун,
Гlаламат,мун кинай капур жен ккурай.
Къуркъбузул инарал аскlой виччарай,
Чилъи гуру дирги дуда гаргади...

Дур бицун цlоролеб дир кlалдиб мацlалъ,
Цlар ахlун батула алхlамалъульги.



Мунилан хайранаб хлухьел биччани,
Хайванал угдила диде балагун.

Дур ракл сундул бугеб, сурмияб тайпус,
Тлад ця баканаган боржунин, дун тун.
Жеги дир хлалалгул хлисаб лъачлого,
Чалгаде ватилин тунцин гуродай?

Росасе яс инги умумузул нух,
Адин чи хвайилан халкъаль абулищ.
Ун нахъ руссунелги росдалго гадат,
Гумру дуй бичарав чи вуклун хадуб.

Чаница тинчи тола тладаб мех ингун,
Дур болжалго гъечищ дие гъабураб?
Гъаваялда накклул цо глуж буклунин,
Голеб заман бице гленеккун чезе?...

Зодихъ бакъда цебе бачлун чолин хъухъ,
Хъул къотлулеб гъечло халикъасдасан.
Хариль тегъ суризе тлад ккола саву,
Тладе ихдалгаги биинародай?

Дур керен чучулев кашашасулни,
Керен сун ракл бахъун нахъе лъелаан.
Лъай дир бикъун араб дур гакълуялъе,
Мекъса ккелин абун хинкъун гурони.

Къвал дуда жемулеб женни чивалаан,
Чегер бан мун къули къабуллълуларо.
Къватлул гъвел тлулалъни тлад ця лъелаан,
Лъалеб ани дунял дихъе кколеблъи.

Бецлаб сордоляе канаб моцилан,
Бецлаб цва босана, цар берцин дица.



Ціціадае ахідолеб гигуян абун,
Гарбил щекі хіулараб хіелеко щвана.

Щобил рагіаллѣуда гламирклойилан,
Кваркѣ- милѣир гѣараб гѣеду ккун буго.
Гѣулдулѣ бакѣнал пулеб глансаян абун,
Босун канлѣи араб кеторуз буго.

Кидаго сунареб сивечкайилан,
Сунтурги кѣвалакѣ ккун, терелей йиго.
Тимар лѣикі гѣабураб айгѣиран абун,
Ургѣиб мугѣ багѣараб ябу чу буго.

Рекіунареб цѣде тіаде лѣимги тіун,
Лѣиклаб панар баке, канлѣи бокѣани.
Бакѣулѣ хіуби чівачілеб чіобогояб рукѣ,
Чіалгіаде течіого, кѣучідасан биххе!

Дир цо кѣотіи буго якѣинаб дуге,
Дуга кѣвал бачіони, кѣаникѣе ина.
Басараб гѣол буго росдада лѣалеб,
Мун йосе ківечіони, кіанціила ціадай.

Ціияб рокѣи гѣабун йокѣуларин яс,
Сабаб дур гѣечілебищ гѣабизе дие?
Дур ціаралѣ ціун руго ціер гіадин рукѣбал,
Ціерлѣун виинчіого, йорчіа кѣватіе.

Кѣиар сагѣвиллѣарай, салдар гѣаглѣарай,
Гѣайичіо эбелалѣ мун гіадиной яс.
Москов пачаясул чинидал сурат,
Черх сундулдай бугеб дир гѣудулалѣул?

Нодоялѣул ціваки, гарбил ціабуціцін,
Ціорол кѣотіун лѣураб матіуйин ккола.



Къунцбазул рагъари,гъуждузул рекъей,
Гъалазе чиллай ккун кин бащальулеб!

Щиб гъабилеб,гъудул,гъаб дунялалда,
Дур цIар рехсон гуреб роцIцIунарин ракI!



ХЪАХІІЛ ЗОБАЗУЛ НАКІКІ...

Хъахил зобазул накік, босе дир салам,
Санал меседилай дир гьудулалде.
Мугрузде шам гъури, щевзабе ругъел,
Гъурмал кьер кагътилай кавсар хланчлхъе.

Хвечлого къаникъ лъун къоялги рукікун,
Къварид вугин абе, асклореги ун.
Инсанги хлайранлъун, хлайванги гурхлун,
Рокъуд бухлараб черх чапунги биун.

Роржунел гумузул гамихъабахъги,
Анин саламал къун, къоларищ духъе?
Кьер берцинабщинаб хланчлхъ балагъун,
Гъабун анин шигіру, щевчлщ цоглаги?

Гарщгин Курс бащадай Шумайсатихъе,
Щвелищ ругъел битлун гъагъарав дица!
Гъуригун йоржуней жайран Ханумий,
Букілинеб щиб ургъел дун гъаримлъунан.

Дирги къоял уна, къарбияй бика,
Сардил макъуялхъухъ рокъиги гъабун.
Рогъуна сардалги самаияб хлінч!
Хіалае жен бачлун, мунилан чучун.

Чергесаб гіаладул гланчлаб гугъун тай,
Сардил макъуялхъухъ рокъиги гъабун.
Рогъуна сардалги самаияб хлінч!
Хіалае жен бачлун, мунилан чучун.

Чергесаб гіаладул гланчлаб гугъун тай,
Гъечло рокъи тіолеб ракъ батлалъунан.
Тіад саву ккани хер хехго сурула,



Сурана халъалда,хвана дир кымат.

Къоял цѣккланаган гѣмер дур бицун,
Дирни гѣмру хвана,халипа берцин.
Берценгѣи,чалухгѣи,чергесгѣи тѣоклай,
Тѣасан жундул уна духъ угѣдулагун.

Гъава борхалъула, хиял цѣкклѣиналъ,
Цѣва-каналгѣи тасбикъ дуе гъабула.
Гъорол хал гъабунѣи бакъанил гѣужалъ,
Гѣадан хлайранлъула,дур махлал рачлун.

Бакъуда гъикъидал къалъараб мехалъ,
Къварилгѣи-гѣатилгѣи гѣамал берцинѣи,
Берцинаб каламалъ керенгѣи ургъун,
Гъабуна дий жаваб жибго муклурлгъун.

Жегѣи халкъалгѣе,хасго дѣеги,
Дунял берцинлгѣизе биччараб канлгѣи.
Кѣнабго дур гъурмал гъайбат бугѣилан,
Гъанже дуралдаса къадру тѣоклалгъул.
Къудратаб къаламалъ къѣричлѣин цѣаран,
Къокъаб калам гъабун,гъелана нухда.

Гъардарав бетлѣргъан,гѣела къварилгѣи,
Бакъгѣи хлайранлъараб хлал баччарав дий!
Дуде гѣащѣикълъарас бакъан биччани,
Бакълъуда гѣансагѣи сѣхлкъотлун чѣола.

Дур цѣар гъорлгѣ рехсараб сарѣн ахлани,
Сверухгѣе хлайванал ахлѣдѣе лгълъуна.
Дуе сѣпат гъабун калам гъабунѣи,
Кѣнабго хлутл-хъумур хлатлѣида ккола.

Ккараб ургъел буго гъинал раклалда,



Дуда квал базеган кьоно тлад чівараб.
Къварилъаби руго дида квал барал,
Дуда керен цуйган кирит рахарал.

Кинида вуклаго духъ ккарб рокы,
Ракъ тун вахъаниги нахъ буссунаро!
Кокода йиклаго ккараб гишкъл цѝа,
Гурайган цѝиклунги,цѝоролѝб гъѝѝо!

Цѝорой цѝикланиги ругъл гъабула,
Рогъалил хъахлъухъе хъван къураб кагъат.
Кодоб кѝолѝб гѝадин йѝѝулелъухъе,
Хъахлълуда хадуса баккулеб бакълухъ.

Ккола хъаравуллѝи гъикълула гълѝда ,
Гъѝѝищ бараб ругъл гълмагълълулан.

Гъанже чара хварав,хиял хлорлъарав,
Хлѝлхлѝдун гъардола Бѝтѝргъанасѝе.
Бакълги тласа босун сордо биччаян,
Сарѝида щурулеб шагъри моцѝроца
Цѝѝр гѝадин дур хабар цѝалилеб гѝадин.

Цѝѝѝаѝе чвахула чалухал берал,
Бакълухъ балагълйял гъѝѝищ унеян.
Унеб глумруялъл гѝаѝалаб раклалъ,
Клвар кѝса гъабулеб-гълдулан буго.
Гълб жакълад хвезеги,хабар дур лълзе,
Хун хадуб алжанган,хлсратго буго.

Бѝѝлунгеги рѝи, унгеги хасел,
Унарин ѝѝѝеса росарал кѝпал.
Кѝбго хълнѝдал клклалахъ пѝхъ барщугеги,
Барщун члун гълдулгун гълг гълвунин дун.



Нагагь дун вугелъуб дур ц'ар рехсани,
Ц'иц'адае хьухь г'адин хьвадула х'лухьел.
Х'икмат, х'акимасул бугеб г'лакъуба,
Г'адан-инсанасул наслу сабаблъун.

Соналлъун къояца къваридги г'авун,
Къасде сардал рорч'лун ч'иван черхги рехун.
Чара хвараб ц'еца ц'ураб керенгун,
Кидаллъаг'ан телев турелев инсан.



ЦО БУХІАРАБ ХІУХЬЕЛ ДИЦА УГЬАНИ...

Цо бухіараб хіухьел дица угьани,
Гьабилідай глайіб диде гьудулалъ.
Гьавадул гищкьудал гларза хъван кьуни,
Годоб рехіладай, хал гьабичілого.

Духъ бухіулеб рекіел хіакьикъят хъвазе,
Хінкьун кагъаталде квер гунтіуларо.
Каранда рекларал рокьул пилітаз,
Гьарун кланціун вуго ціа свинабеян.

Ссудулеб тіулалде тіаде нарт щваян,
Щив кьирал вукьунев хіукму кьотіулев?
Кьирбалго жийгоян бан дагібагун чіун,
Диргин гьудулалъул гьагаб суд буго!

Бицараб харбиде хал гьабуларей,
Халилатихъ буго берзул нур босун.
Бикьун ургьелалъул реклей глей гьечлей,
Гунайзатихъ буго дуніял бичун.

Ракіни чармил буго чергесаб логол,
Чияда хіал лъалеб хіухьел унаро.
Черхни маххул буго ханасул бикал,
Халкъалъ рехсаниги расги лъунаро.

Биинаан гьеціо, бухіилаан ціул,
Дуе гьабунщинаб сипат гьабуні.
Биххілаан кьуру, кьвагылаан гохі,
Дуй гіадин рецц гьабун цеве чланани.

Бухіанаглан рокьи хіехьанин рукьбалъ,
Кьезе хіал кіоларищ рагьуе жаваб?
Хіал щванаглан балай баччанин шукідуз,



Щиб хиял бугеб дур, дидаги бице.

Дир гинал рекледа реклараб цяялъ,
Ран рукларал килал руго риун ун,
Килдиб мацл рахазе буклараб печать,
Бухлун тлаглун буго, тлад хлухьел речлчлун.

Течлони балагы, буго баклаб гыр,
Гьечло гьелгий дару-данделгий гуреп.
Лъачлого цлунани, цла буго глщкьу,
Гадамал рихунеп, халват бокьулеп.

Бакьулъ забру бугеб ралъдал маржанухъ,
Жужахл боркьун буго рукубазда жаниб.
Ракьалда нур базе бижараб хлара,
Хлайванал ратула терелел мунан.

Телалъул хлубазда ахлдолеб тлайру,
Тлоклъула гьурмал сан сон бахъанаглан.
Сабаалъул харбил хирияй гьудул,
Дир йокьулелъ буго ракьалда нур бан.

Боязда тирулеб таватур буго,
Танин члурканлъиялъ квель духъе кьунан.
Кисрал гьапуялда гьолбас раглула,
Дуде буссанилан сси халкъалъулго.

Ххарилъе тлогьода тлад хатл батула,
Тлоклай мун цлвакани цлваби гьинилан.
Цлалделел хланчлазул тасбихл раглула,
Бакьгин моцл камуни, канлгий дурилан.

Дарусаламалде сурмияб микки,
Магданалъ цлорода цлар хъван буго дур.
Божуларо дир ракл, рекьоларо жан,



Жеги дур каранда килищ хъвалилан.

Хиялал сверула,пикру свакала,
Ссунареб ця буго бакун каранда.
Реклел анищаца,хъулил шавкъаца,
Щвараб бакі лъачлого,унев ватула.

Тун буго чіаголъи,чіалгун буго ракъ,
Чіухідае ахідолеб хіубараалъухъ.
Рихун буго росу,сурун буго халкъ,
Хвезе чара гъечей чанил тінчіалъухъ.

Тіубалареб гъава,гъалагаб балай,
Гъечіо кумекалъе кивгіаги гідан.
Квен кіочараб рокьи, макъу гъечілеб къал,
Къурун юссун гурей,сверуларей мун.

Мусавир свакараб сапаър буго дур,
Сверун халкъ бакъвала къватіе лъвани.
Къойил нур гвангъулеб къералде тіаде,
Тіад хіанчіи свердила,рос рехун тани.

Сахратулагъалда гигудал гіадаб,
Гаргар бессун буго нусабо логоль.
Сулайманил тахде Билкъис кіочараб,
Кіалъаялъ батула танкан кор боркъун.

Тунан хіебтіулареб,тіун бортулареб,
Тіулада ця лъураб ціунараб рокьи.
Ціилъун тіегь балареб,бакъван гъунареб,
Берзул канлъи араб кутакаб балай,

Бецаб къаллъун буго къижун макъуги,
Къалуй къачіадани къинадай талихі.
Хіамимлъун къулчіула къун унеб лъимги,



Къвакун чан гъбуни, чилъи хвеладай.

Дурги раклги черхги чармил батила,
Чапун тlагlунареб, тlад цlа балареб.
Лугбазда, гъурмада гъан сундул бугеб,
Сипатал гъариялъ турун унареб.

Реклел клулал ричлун, клал бичун биччан,
Чабхъадул къили лъе, рокъул чуялда.
Чорхол хlатlихъин тlун ,хlатlимахх рагъун,
Гъунар цlикlкlарасул цlар босун хъваде.

Хъиндаде цlибилги цlорон хадуса,
Цlикlкlун мех баларо, бецlцlун тlагlуна.
Тlад кьер чинидулаб чакарул гъанай,
Чапун биинегlан гlазабищ къелеб.

Къолболъ гъая ккани, гъотlол пихъалде,
Гъунилан абула ал гlадамаца.
Дир квер хlалай гъечlел хlанил курмузда,
Кидаго гlакъуба рекъараб гуро.

Гlалхул чанилгlанги чияда клалъай,
Чергес гlалаялъе гlадаб жо буго.
Жайран батlалъараб тlинчl гlадин къулун,
Къацанди цlар буго цlуял жалазе.

Цlорол матlу къотlун къададаги бан,
Къимат тlокlасулан тlад мугъру хъвала.
Гъабе дуца хивал холев вугев дир,
Халкъалда вугищан дунгlан гlащикъав.

Глурус падишагъас фабрик гъабула,
Кверда пиша бугес хайир босизе.
Сверизаре кагътал ватулищ чиян,



Чирахъуй рухI бакун, канлъи дуй кьурав?

Дур кьенсер-беральул ссиян ахIдолел,
ХIанчIазул кьокъаби къаси ратула.
Къадру-даражаян жундул раklarун,
Жийин биххуларо харбазда руklун.

Биун гIанбар тIурал гIанабийилан,
ГIансил гьаркъал руго кьурабазда ран.
БагIархина кьурал кьурарал кьунщбахъ,
Кьун квен кваналаро кодор лъималаз.

КагIба рокъоб жаниб Жибрилас бараб,
Жавгъарул нур буго нодоян абун.
Алжанул рагъабахъ гъабул чIоралцин,
Гъалалгин бащадаб щибго жо гъечIо.

БацIцIадаб чинидул чапун меседгун,
МегIеран цIарги лъун цIва баккун буго.
ЦIараб маргъал къотIун рекъезе гъабун,
Бакъ гIадин гвангъарал гъун руго цаби.

Цо нилъахъ балагъун лъабго кьояца,
Лъавуда вукIине кIолев чи гъечIо.
Гъельул щекъералъухъ Щурав салдатги,
Дин тун вуссун чIела, сурат бихъани .

БахIрул кьузумалде кьиматаб ччугIа,
КъотIуго гъечIебищ къватIие лълъвине.
Къараб ралъдал салулъ седон гурелъул,
Сордо-къо гIолариц гIучI бекиялъе.

Гъалун загъру тIураб замзамалдаса,
Зазил гохIдухъ чIараб хIор гурищ лъикIаб.
ХIе жаниб хутIараб тIалил гIан къадру,



Къадалъ гъбуниги,гъацѣул буклуна.

Гъанжеги дир рагѣ дуца нахъ чѣвани,
Бахъила казият Кавказ гурхѣараб.
Бицараб харбиде хал гъабичлони,
Гъарун чи витѣзе дир чара гъечѣо.



РОКЪУЛ ГЪУТІБУЗДАСА ТІАМАХ ЛЪУГІАНИН

Рокъул гъутібуздаса тіамах лъугіанин,
Къалбалъе гъая ккун гъараб лъаларо.
Балаялъул гъабда берго баларин,
Ракъуль букъичілого бакъвандай ккана.

Байдабазде тіогъол тіад кьер сун бугин,
Тіалил най тіемерлъун тіузрудай ккана?
Тіурдаде манарша щущан хутіанин,
Хух-буруті тіаделъун тіагундай буго?

Гіанбарул бахчабахъ пихъ барщуларин,
Ракъул хіалигъиналъ хіапаро бандай?
Хіасраталъул ахикъ хун бугин соно,
Баркат гъечілеб квер хъван,хъублъун батила.

Тайпа эрменіяб, эриван ластик,
Тупго босаниги,парталго щвечіо.
Фабрик дие бараб Дербент-къатіпа,
Къватіахъ бикъулелъул кьоларо бутіа.

Къалда дунги куцун квегъараб жайран,
Квель бахъун рекіуна росдада цебе.
Дир маціалъ ціалдолеб Ціоралъул булбул,
Ціункіун чи вильлъани,билъљуна хадуб.

Дир гъажалда тіураб мугірузул гъазал,
Гъулдулги чіегіерлъун чіуднухъ чіун буго.
Чіалукъан квар бахъун бухъараб тагъи,
Мокъаль хіатіал лъукъун хіурулъ батула.

Хіикмат кодоб бугел устарзабаца,
Рухі гъечіел сагіталги свериразула.



Сихіру хладурлѣидал,хилла ціккіліндал,
Хлукму дур свериги ссивукълѣи гуро.

Къирал-пачазабаз паравозалье,
Лъингин ціа рекъарал рукъзал гъарула.
Гъечіо дуда глайиб,чіваларо хатіа,
Халкъго тіаделѣидал тіунин рокъиян.

Тіаде лъачіониги,лъураб ціа буго,
Цілада хурхараб,дур хиялаца.
Хунго гъечіониги,реклелгъей гъечіо,
Рукланщинал кепал кодоса индал.

Каріба бичаниги тіеларо дуге,
Дир хіакълде данде лъезе кканани.
Зобал ціккілінаро,ціани батіаго,
Ціерлъун рухі биараб хіухъелалдаса.

Аслил ургъалида Караміцаги,
Баччіо дуниѣл,дица духъ гіадин.
Гіицкъуѣл лугбал ккун Къайис кинигин,
Къварилѣи ккун тана терелев дуца.

Тифлис магазинахъ мина хъвараб ціер,
Мун хвезе ятани,хал гъабе раглухъ.
Гіурус фабрикахъе печатной чини,
Чиян абиціони,уѣнгіаги те.

Тіолго церехъаби цере къокъингун,
Къальул абедгіаги бегъиларищ дий?
Къабулалщиналги къватір ун хадуб,
Къаси ужингіаги буклунарищ дий?

Даптаралда хъвачлѣб хлукму гъабуні,
Хіакимзабаца гъѣб хвезе гъабула.



Хванин дур раглиян дида абун,
Адвокат вачина дагба бицине.

Италияназул тукадул харай,
Халкъалъ ретлун буго, тлад гъабун босун.
Дихъги руго кепкал падишагъасул,
Палаток щоларо щуго гъуршиде.

Щаки Щирваналда щагъасул дарай,
Дуниял цлун буго, цли гъабун бачлун.
Цлорол базаркъватлахъ дунги тирула,
Тасма батуларо тумен къуниги.

Лълъун буклараб хлалги хлехъон члечлелъул,
Бадибчлвайдай буго дие халкъалъул.
Дунго талихл гъечлев гъагав чи лълъун,
Гъединдай ватила тун вугев дуца?

Дир квер члалглун араб гламиркоялъул,
Куркъбаде хал гъабе-хъван бугеб хатлихъ.
Тлгъ тун ххер кваназе хиял лълъураца,
Холев вугониги, бер тламуларо.

Тлад расен меседил муглрул хлинчл, дуца,
Хлисаб гъабуларищ гъаб дунялалъул?
Лъиде керен чучун, кибе ракл биччан,
Вуклаян абизе клун бугеб дуда?

Дуе хилиплълараб, хатла лълъугараб,
Хиянат батани, тоге члвачлого.
Члалглуан рокъи тун, рехун глщкъу тун,
Гладамас хлехъолеб хлал-зулмуийищ гъаб?

Гъитлинаб мехалъго мунан хварав дун,
Бахъидал Хайбарглан харабго вуго.



Хвечлого мун тезе толареб дир раќ
Тани мекъса буго къварилъиялда...



ЭБЕЛГИ ЯСГИ ЯС

Дир рекел ургъалил гъугъалеб гъаракъ,
Пирилъун къвагъдола рукъбазда жаниб.
Жаниб кенералъун кутакаб цѣдул,
Цѣлазда кваналеб квешаб хъуй буго.

Хъахѣлаб ралъдаде накѣклъун гъалдолеб,
Гъава буго, эбел, ургъимесалда.
Дир лугбалъ хъвадулел лъел хъухъаздасан,
Кѣклалабахъ члугъ буго члѣглерлъун члараб.

Берзул магъуялъун глурулъ квачѣги бан,
Ччуглалъун анилан абе инсуда.
Сверун галан гъечлеб гамаги реклун,
Ралъдалъ танин бице дир тухумалда.

Дир гъаналълъ бекъараб рокъул шавкъалъул,
Къараб рачел буго бичизе дуге.
Дир черхалъ хлѣхъараб хласратаб глѣщкъу,
Къвал чучун,угъизин гъанже дудехун.

Дир рекел клулазул завод хун бугин,
Забру дуца къачлѣй къваклараб бихъун.
Клалзул печатазул фабрик дагълъанин,
Дун дур яс ятани,тоге суризе.

Сардилъ моцлрол глѣдин цлар рагларай дун,
Цлерлъун йианиги,угъдуге хадуй.
Халкъалда нур барай бакъ глѣдай дие,
Якъван тлѣгнчлого,тлѣклаб глѣкълу къе.

Члурканаб черхалде чергес ратлѣиде,
Ретлун глѣдамазул глѣйиб холаро.
Халатаб гарбиде гурмендоялде,



Мугъал рекаязул гъвел камуларо.

Гъажалда курхъаби рихъани, васаз,
Йихъизе гъаюла, гъайго кисаян.
Килшида баргъичал ругони, ясал,
Руклуна щурщулел, щийдай йигоян.

Лъадае унаго къватий къватлани,
Къватул хиралъиян, лъола бугътанал.
Толаро гъаваялъ гъалагал лугбал,
Гъедун жаний чъезе чъолел гъечло ракл.

Буклунаро гъицкъу гъорлъун инчлого.
Лъие дун хъелилей хъалал лъугъаян?!

Э Б Е Л

Гъиндалда къотлараб къараб гларцул бекл,
Дуда гъечлищ гларълу галамалъего.
Мун ургъий яччараб ичлабго моцлалъ,
Малъанщинаб гелму гларарищ дуе?

Щобда байрахъ чъвала, бодул къал ккани,
Ккараб гъицкъуялда глариб щиб чъвалеб.
Глурул лъим бакъвала, иццал къанани,
Къвал бан раклъуразе гъвелалъ щибилелб?

Баккараб бакъ ккуни, къойил нур сунин,
Къватул хабар лъала хехаб гъаваялъ.
Гъалагаб ралъдада гама биххула,
Жемун цо къвал бани, къотлула гаргар.

Гордазда цлер ккуни, цликллуна канлъи,
Калам къокъаб гъабе къотной гъудулгун.
Гъунар бергъани, чу бичеян лълъуна,
Неччлого клалъан клутлун нахъ юсса.



Ссиялде билълъунѣ рилълъахъ балагъун,
Хъубаб агълуялда эдинин кколеб.
Логол гъайбатлъиян,гъурмал гвангъиян,
Гваргъун цѣ рекѣял кѣлѣалин хадур.

Халкъго данделъараб даран лъунарин,
Дурго килищ битѣ,тлублин мурад.
Дунял-гѣлам цолъун цо жо кколаро,
Ккараб хиялалъе хункар дунлъидал.

ЯС

Дудасаги кьерун,къолбодаса къан,
Къватлиб бицунареб цо унти буго.
Инсудаса нечон, чиякъа хинкъун,
Къоял гемемер араб глузру буго дир.

Дунилан чапулев чи вуго,эбел,
Чурхол гъанги бакъван,берзул нурги къун.
Къотли гъабун буго гъесулгин дица,
Дуда цвичѣони черх чабхилъ лъелилан,

Цо дир хъиргъу буго хъархъица хлун,
Хѣлѣл малъал тѣглун тѣмомл хлун.
Хѣренал лугбазда бараб гъаргъаралъ,
Дица квер босулеб керен дурилан.

Кванилгун къал ахлун, макъилгун рагъ лъун,
Къурул лачен буго чан гъабун дие.
Чорхол рухлги бичун,хадубги лъугъун,
Гъаваялде бахун,дихъ балагъун члун.

Гъедин дун цлунараб цѣдалхинчѣ буго,
Цѣлада,каранда квешал ругъналгин.
Гъарим дирги рекѣл буклун пикру,
Кваркъидай хъвалаян,хъатдай балаян.



Бакъгин къокъун унеб итаркѝ буго,
Угъараб хѝухъелалъ хъухъал рухѝараб.
Берал кодор уна, канлѝи дихъ тола,
Тамаша, дир эбел, элда бугеб къо!

Къаси дихъе щолеб щунгъар буго цо,
Щвараб гѝурулъанги билъълъун бахунеб.
Боркъараб корониб кутакаб цѝадаб,
Кинан букѝинааян йикѝлуна дунги.

Дунилан тирулеб тулпаралдаса,
Туманкѝ речѝчѝаниги, би баккуларо.
Балаялъ рукъбал кун, рокъуца гъан цѝцѝун,
Цѝулалъан кѝкѝуй гѝадин гѝищкъу бурулеб.

Гѝадамал къосине ясни гъаюнин,
Къаникъе лъугъаян къун вуго Къайис.
Къоялда нур барай дунни йижанин,
Жаваб кин гъабилеб Карамидехун,

ЭБЕЛ

Вагъ...ай, Умагъани, эбго щиб рагѝи,
Щобде багѝар бакъуль къец гъабулеб щив.
Щибан, Жайран-ханум, хиял гъбулеб,
Гъаваяда моцрол цѝар лъихъе щолеб.

Дурги рагъиялде гъалбацѝ бахани,
Божиго хвана дир халкъалдасаго.
Дур хъаладул тѝохтѝа хъарчигъа чѝани,
Хъублъани хѝакъ гъечѝо хѝурулгѝиналъе.

Гѝанбарул цѝвайилан цѝарниги тезе,
Цѝвалъун зодой йоржа, Загъра гѝадинан.
Цѝуял, бихъиназе бицен букѝине,
Йикѝлунге ракъалда, рокъи ккун хадуб.



Рукъбалъе чакар щван, черх гъабунин дир,
Чиго данделъанищ дуе гъуинав?!
Гъаналълъ гьоцѳо жубан, лугбал гъурай мун,
Магъдийищ рещтѳунев дуда клалъазе?!

Клиябго дур гѳоно гланбарул тѳураб,
Гибрани мацѳалъул цѳалун аятгин.
Аллагъас цѳарги чѳван,цѳадал хлѳубалъан,
Цѳорол гѳадан щвеглан,гѳедегѳуге мун.

Мусал тавраталъул тарихал ругеб,
Тангѳималъул гѳарцул дур нодоялда.
Дуниял бахилай Харкъаъ яхъингун,
Халикъас цѳарги чѳван вачѳинин чиян.

Чапун маргъалалъул гъабураб нилъакъ,
Къабун зарбу бугеб забуралдасан.
Гъаракъ Давудилав,гъумер Юсупил.
Васин къваригѳунев къвал базе дуе.

Къунщбал дуда гъезе дие хѳалае,
Хѳурулгѳин йикларай-Гѳайнаин абун.
Элъулги васият-саламин дуе,
Дуе чи вокъани,къелин жинцяян.

Жаниб варакъ хъвараб хъахѳилаб чини,
Хъублъани чуризе чара дир гъечѳо.
Чапун месед тѳураб мисриязул куц,
Бекани къачѳазе къубдул кир ругел?

ЯС

Дур бегъичѳищ чанго,чехъалъул эбел,
Чанай яхъарай дун нахъ чѳвалеѳ йигей?
Чиго вокъичѳого йорчѳанадай мун,
Чѳегѳер чармил босун нус дихъе къезе?



Сингин савпаялда бараб жоялда,
Божаян абуге Умагъанида.
Гъединго жундузул боял ракларун,
Руклунел жавабал Жайран-ханумий.

Раглул канпетал кьун кодой ячине,
Кини дица тараб лъаларищ дуда?
Каранда маххал ран йоххизайизе,
Кеке хахичлого мех банагури!

Хариль баккарал тегъ тлад кьер глун хадуб,
Глодобеги бортун батула дида.
Глурдада бараб хер,мех щвейгун тани,
Щибго хутлулаларо,хаган бакъвала.

Бакъул завал буго къальул глужалда,
Бакъаниде ккани,тлрхъуна,уна
Моцлрол цлар абула анцिला щуйиль,
Ахиралде ккани, ккунги хутлула.

Хирияй эбелаль унеб гъакида,
Юк цликкинабула цлалебин абун.
Цламул гъирида тлад пуд маххулги къан,
Бильлъаян къабула гъарин черхалда.

ЭБЕЛ

Гларщальул хlobода ахlдолеб рагу,
Гоче дурго къватlахъ, къабулав восе.
Кълба минаялъул мугlрул гламирко,
Дида глайиб чlваге глаксалда кканин.

Гларшальул хlobоде мун яханиги,
Хвалда къосун ккаги къабуллъуларел.
Къудусалда исму дур басаниги ,
Бусада хьихъаги реклей глларел.



Бокъаралда кьан бан,кьогагалда мал бан,
Кьолочлого квегье копой дуниял.
Кьогаб хланчлун рехун,хлеренаб чламун,
Хларщулъ дарай мерхьун, хъезе гьабе хлал.

Мунилан чапулев чи дур ватани,
Чабхиде мокьокълъун кьвалакье лъугъа.
Кьотли гьабун хадуб хияналъани,
Халкъалъе кьо холеб кьурайшиязул.

Шалил чухтлиниса чилайги бахъун,
Хъергъудул хлетI бухье хлобол магIида.
Хлуларал куркъбазда кверца хлули лъун,
Хлатил малъалги ккун,цIаруе йоржа.

Жаниб варакъ хъвараб рукълъул кьеда,
Къор кин кьабулареб кьурул лочное.
Кьалда черхги куцун чанни гьабунин,
Гьанже кин бугоян,гIад кверги бахъун.

Хъахлаб маргъалалъул тахидаги тун,
Ругъназул хлал цIехе цIадалхинчIалда.
ЦIилъичIищ цIилалан, цIунищ керенан,
Копой терелаго,тах сверун лъугъун.

Силияб чиллайдул чараб клазиде,
БачIайилан абе итаркIоялда.
Араб канлъиялъул,квешал кьоязул,
Къвал бан дандеги кьан,къисас босизе.

Къимат гIадегIанаб гIанбарул чIалтIе,
ГIокIаб щуругеян,щунгъар щвезабе.
Щвараб гIурул лъеца лъурал кIкIораца,
ЛъикIго заманаялъ зуранин мунан.



Маржанул куналъул килангиялда,
Казият къабун те, тайлан асклоб лъун.
Бигин нах, ракъагин гъаналъул гищкъу,
ТIагIинегIан тIулалъ кваяя абун.

ТIолго халкъул гIалам мунан хваниги,
ХвезегIан къвалакъе Къайис виччаге.
Къайсарил мулкалъул кверщел щваниги,
Карам данделъичIеб дунял гъабуге.



РОКЪИЯН КЪЕРИЛАЛ, КЪАЛАН ГЮЛИЛАЛ

Рокъиян къерилал,къалан гюлилал,
Гемерал ратула терелел дида.
Гищкъу-гъавайилан гьал гьадамаца,
Гьадлу биххун буго дунялалъул.

Лълъим цюлеб къулгладухъ къоролзабазул,
Къапила буклана,балайилан члун.
Члараб бакл лъачлого,гъанже ясалги,
Гьединан хъвадула хьитал хвезеглан.

Хварав чиясулган чанги гъечлого,
Чорхой рахлаталда хьелтлун вуго дун.
Хласрат бергъаразул гьагълъиялдаса,
Гьадин цлунагиян,цлакьго нахъе къан.

Хъахлилаб зоб бихъун балагъ бачайай,
Ячлун гаргадана дида цо гьадан.
Глумру халатаб къун йохун тогеялъ,
Течло дирго рокъов,къватлив вахъаян.

-Дур кколарищ рокъи йокъларищ дун?
Гьедин,гюдов тламун,тлубаларо мун!...

Толго дунялалъул лазат гъабилан,
Бана гарбида къвал, къана каранде.
Кютли гъабилилан,бачун цо квергун,
Кидаго рагичел раглаби къуна.

-Дир гищкъу ккун бугин глещикъав дуде,
Мун гьадан ватани, тоге дун гьадин.
Берзул ишан гъабун гъаб дир ракл боххи,
Гъабунги, дур хлисаб хлалтизе гъабе.



Хласраталь еціцілуй,ціерпъун чвахулей,
Чанги глумру буго гадада инеб.
Дур бицун рукъ къалпъун,къоглпъун дунялгун,
Къалде рехун йиго дур хиялаца.

Дур бицунеб хабар халат буклани,
Бегъилин абуна элда дицаги.
Глакълу гъечлеб бетлер,чѳобогояб ракл,
Члухларал хиялаз хвана гадада.

Дирги гъалагаб черх,чалухал лугбал,
Чияде глайибал гѳодор хутлана.
Глакълу гъечлеб бетлер,чѳобогояб ракл,
Члухларал хиялаз хвана гадада.

Гарщалъул камиллъи, курсалъул цѳикклѳин,
Цлани,бергъинаро гъанже дудаса.
Гъелъул жавабаца жанир рукъбазда,
Рокълу урдуги члван, Дагъистан ккуна.

Дунги къираласул къагидаялда,
Къватѳий эй яккулеб авал ккун члана.
Гъелъулги гъава-нич гъуригун цадахъ,
Хъахлилаб зодихъе боржун буклана.

Гъадаб къоялъ къѳтѳноб къалъуда ккараб,
Къѳтѳи букѳин гуреб,клалъан вукѳинчѳѳ.
Рикѳкладасан ишан,унеб нухда чан,
Чияда лъачѳого балъго буклана.

Рекѳел гъудулги щун гъеб заманаялъ,
Зодихъ гѳенеккулеб гѳиприт буклана.
Глакълу-лъай гъикъизе къиралзабилъун,
Къватѳул жавабалъе жундул гъаруна.



Гъудул дандельулеб, дун гьогьомулеб,
Гъаб тлохил хал гъабун тладе вахана.
Тладе гъава цӀалерб, цӀад бачӀунареб,
Гъури-бакъ рекъараб рагӀалда чӀана.

Гладани бераца магӀу кколареб,
Гищкъул гъаваялълул бакънал рачана.
КъватӀибе росулъе сас рагӀулареб,
Сармил рагӀал абун, угъдизе лъльвана...

Алжанул гъорохъе хъахӀмаккал гӀадин,
Хъвалерб бакӀ хутӀичӀо лугбазул гӀодоб.
Давудил гъаркъихъе рухӀал кинигин,
ХӀал ккана рекӀеде, тӀун бортилилан.

Рагъдаса тӀагӀинчӀо, тӀохдаса инчӀо,
Тладе щвана гъудул гъагъаб нухдасан.
ТӀад бугеб формаялъ паналъун халкъгун,
Хиялго гъечӀого ячӀун рещӀтана.

Нухде къулун гуреб, тладе йорхулеб,
Тладагъал лугбазул балагъи гъечӀо.
Къеде юссун гуреб, диде сверулеб,
Сабураб черхалъул хасият гуро.

Халкъалда рагӀарай Гунайзатида,
Гищкъуялъ чи чӀвалерб чӀимих речӀчӀана.
ЧӀухӀараб къоялъул къурайшиялда,
Къараб бералдасан бичӀчӀизабуна.

Балагъун дидегун цо гъей кӀалъайдал,
КӀутӀун ана гӀиприт гӀурулъе лъугъун.
Гъорчо кодой босзе квер гъель хапидал,
Хварал жал ратила, жундул лъутана.



Жеги дихъ ялагъун хаган члун гурѣб,
Рѣччѣараб доб члѣмхил халго гъабичлѣ.
Балѣб рогыо гуро,гъарайцин гъѣчлѣ,
Цо къвакараб бераль къотлѣной ккун йиго.

-Буклѣараб къотлѣийищ,къараб явлухъищ,
Къотлѣнов ватаралъув рѣччѣларизе мун?
Гъадин къватлѣий хутлун хаган йигѣлъул,
Хиялищ гъабураб,анищанги ккун?

Щобда глѣрул силъун глѣдоб члѣараб жо,
Гладан мун ватидал,гладлъун гурищ дун?
Лъараль буклѣунѣб хъаз,бахчараб балкан...
Босун гъорчо буго гъанжеги кодоб!

Гъѣб ратлѣлил тлѣтлѣй щиб,тлѣнгил хохой щиб,
Ханасул яс йокъун рокъи ккарав дур?
Къан-квачлѣалда тлѣса тлѣжу киб араб,
Тлѣохде вахинеглан хиял цлѣкъав дур?

Дуда бер члѣвалаго босана канлъи,
Бачида тлѣад члѣвараб тлѣенкелилан ккун.
Тлѣаде йорхулаго тлѣурана глѣкълу,
Тлѣанхиль глѣдоб члѣараб глѣужрукъин мунан.

- Глѣайиб гъѣчлѣ,гъудул,гъѣедин кканиги,
Гъадаб къоялъ къотлѣнов къваклѣичлѣв дунги.
Къвал дуца балаго,нахъеглан къайдал,
Къадавав хлѣлихъат вуклѣинарищ дун!

Дирго рокъѣосаги къватлѣивѣ ахлун,
Къватлѣазул кѣпалъѣ куцарав дуца.
Къотлѣной вачлѣаниги,ячлун хадуйгун,
Хвѣчлѣого члѣйилан члѣолѣй гъѣчлѣ мун.



Гъедин рокыяъул къал гъабурав дун,
Гъудуллъун тейилан, танищ дуцаго?
Гъава сурун бихъун, балай тарав дун,
Гъыкъизин дудаго, гуккичищ дуца?

Дур гъурмал гвангъиялъ гваргъан цѝа реклун,
Цѝураб кереналда дица щибилеб?
Щобде тѝегъ гѝадынаб ратѝлихъ балагъун,
Бахъараб гъинал ракѝ лъыда клѝлъалеб?

Кѝочонареб хѝалалъ, хѝеренаб мацѝалъ,
Хѝадур гъабе дие дуда аскѝоб бакѝ.
Бусен хѝажат гъечѝо, хѝули кѝваричѝо,
Кѝутлун каранде къан, къвалбайги гѝела.

-Гаршальул хѝободѝ хѝинчѝ гѝады дида,
Хѝулараб руз буго гаргазе лъугъун.
Хѝатлал меседилаб мокъокъ кквезеян,
Къватлун чаларчаялъ чан гъабун буго.

Гъаваялда къункъра, къел ракъанда гъой,
Дандельун щиб пайда гъеб кѝиялъулго?
Лъел хѝориниб къоркъол, Къап мугѝрул гѝансил,
Санагѝат рекъани, къабул йиго дун.

Дир хъахѝаб каранда квачѝ къабилилан,
Кин дур хѝял лъураб, херлъараб чудукъ?
Чалухаб гъурмадул гъуинлѝи цѝуйзе,
Цѝар квешаб оцѝлутѝил хѝисаб бихъулищ!

Хѝамагун гаргадун, клертгун васандун,
Сардал арав дуца дие щибилеб?
Бокъор хѝайваналгун хѝебтлун вугев мун,
Хѝакъ букѝина дие, ватѝа гъавуни...



Тіоклаб дун кіалъани, тіадеги яхъун,
Тіилица вухизе хиял батана,
Хадуб цойги калам дица гъабуні,
Гъорчо буго кодоб, речічизе къачіан.

Гъанже гъагъалдехун валагъун хадув,
Дунги ахімакъ вукін якъинаб буго.
Нухтіаса инаго тіохдасан кіалъай,
Гіураб гъунар лъвана гъагъабні диргі.

Нухъица гъекъаял гъал дир беразе,
Азіе тіохго щай, тіокъо тіоларищ?
Къаникъ расандаял къадарал лугбал,
Къватіир рахъинчіого, рокъор кін чіечіел?

Тіоклаб эй йигелъуй унев чиясе,
Инглис пачаясул чу къваригіуна.
Чархида кколареб бал гъечіеб гіащтіі,
Гіемер букіунаан кіалтіа лъун гъелъул.

Гъединан кіалъазе элда батіаго,
Тіокі гъабун бужараб бугищ щибго жо?
Щибал руччабазул рижи цолъидал,
Цойгиги йосила метерго гъудул.

Гъагъаб гъунаргі лъун, гъоркъе рещтіана,
Тіохтіе вахарасде зобго тіейілан.
Тіоклаб йокъулейгун рокъи гъабуні,
Рукъбал ракъвагіян, рукъой вильлъана.

Рокъул ургъелазда къалул чадир чіван,
Черхалда гъарчал щун, нахъе вуссана.
Дунго къараб бахчун, бергъараб гъурщун,
Гъеб гъунар гурілан, гъабуніа гъаб кечі.



Кинаб лъугъаниги,лъугъанщинаб жо,
Рекіел гатилъиялъ,лъоларо жаниб.
Лъабго къо инеган къватиб бицинчлеб,
Къаси квараб хинкіги хутлуларо дир.



ШАГЪРУ ШАГБАН ТІАГІУН...

Шагъру шагбан тiагiун, тiаде моцiалъул,
Тiоцебесеб сордо бачiараб мехалъ.
Будун-дибирасул истилахiлда,
Итниялъ кiалъана кiал кквезейилан.

Кiудиял, гiисинал гiадамал рекъон,
Къукъаби къачiана къаси хабаде.
Хваразул рухiалги, заназде рахун,
Росулъ ругел махiаз хiал хъун руклана.

Ракi бухiарав хвечiев, хабалъ чи гъечiев,
Хиял гъабун чiана, гъезухъ валагъун.
Гъазул гiид батани, дир бертинилан,
Дунги гiедегiана Гiунайзатихъе.

Гiиса чiаго тезе чiвараб Яшугiил,
Шигiраби ахiана, хiал хъоларищан.
Хiабиб хахизе щун, йохун юссарай,
Рехсана Хiалимат, хiордеги вахъун.

Хiинкъараб лочнохъе чан щоларилан,
Черхалда кiалъана кiудияб хiалалъ.
Кинго рахiман гурес рухi босуларин,
Божаян гъарана гъинал рекледа.

Гъороца хъамулеб хъахiаб накiкi гiадин ,
Гiодоб хiетiе хъвачiо хъвана нуцiида,
Цiцiадае хъвадулеб зодил хъухъ гiадин
Дунги вачiанилан йорчiизаюна.

Забру варакъулаб къустiантiин месед,
Тiаде йорхулаго хвезе вахъана.
Ханас тарих хъвараб хъахiчараб чини,



Чорхол рухI босана босной угьидал.

Алжанухъ щурулеб шамалъул сагIат,
Щиб дур къваригIелин къватий яхъана.
ТIогъол най хIайранаб хIеренаб мацIаль,
ХIайван гIазизлъулел жавабал къуна.

- Къижун гьечIев эмен, йорчIарай эбел,
Авал-къоноялъул къотIун гьечIеб сас.
Къасде регулярел росдал гIадамал,
Сверухъ мадугъалихъ гъабзазул хIапи.

ХIал хъубал къерилал, къалал гIолилал,
Къурун руссун чIарал саяхъалщинал.
Щобда чIвараб байрахъ-чIалгIун ругел ниль,
ЧIвалин хIинкъичIого, вачIун вугев мун.

МугIрул бисалдаса боснов цIодорав,
ЦIунун дунгун тарав рагъда хъаравул.
Хъергъу бачIунельул тIанчи гIадинан,
Дун тIаде яхъани рахъунел лъимал.

Лъезе бугътан щвани щибго кIочонел,
КIалдиб мацI борхьилал, бихьинал, цIуял.
ЦIа-каналъул гвангьи, горда бугеб нур,
Дуда гъабулеб жо дида лъаларо.

Гъанже дун суризе сабаб гурони,
СанагIат букIинчищ ниль кIиязулго.
Сардиль вачIун унев чиясда лъани,
Лъолел бугътаназул гъабиларищ хал.

-Дирги гъари буго гъудул дудехун,
Дидаги бугеб хIал бицине теян.
Цойги ургъел буго дуде бикъизе,



Бокъани глин тламе бокъичлони чlвай.

Чlухlараб дур логол хlисабги гъабун,
Сардилъ хlорде щвана щуцан глaкълугин.
Щайтlабазул ханас нухдаги витlун,
Партlан рагъда лъуна -лъачlо тlокlаб жо.

Тlулада лъураб кор лъалин къасдеян,
Къвалакъ ккун глиприталь течlо,вачана.
Чанлъун гlалахалда хвелин мунилан,
Хехго рекlайилан букlинчlо илбис.

Меседил къили лъун къолон жайрангун,
Жундузул бояца цеве къотlана.
Къулгlаялъул клалтlу тlун айгийилан,
Тlаде вахъайилан хъамуна раклаль.

Хъахlаб маргъалалъул тахида гlурай,
Гlайибни бугоан мунгун клальазе.
Зодил хlанчlидаса босной хlеренай,
Мунагъ хъван батила яхъинайидал.

-Хъахlал раглабаца гlадамал гуккун,
Диде ирга щведал щун ватила мун.
Щиб гурин гъабилеб,вачlа жаниве,
Жемун цо къвалги бан,къалин каранде.

Къадалъ борхъазулги бихъулелъул хlал,
Дунги теларилан батила хиял.
Хабальги теларин тавбуги гъабун,
Типлис пасажирлъун воржа зодове.

Дур рагlул канпетал рагlана дида,
Гlолилазе къурал,диеги къолел.
Къурун мун вуссигlан юссинин дуде,



Мисри кърар гладин кьадруялда чла.

Дуца клал бичарай йорчиичин глдан,
Дунги батлалти щиб,щулага члезе.
Бихьаралъе шукру,щванщиналъе рецц,
Ширван глала гелин,гюдове вусса.

Гланбарул тлогюде тинчлаб найилги,
Тлоклаб анищ бугищ абизе дида?
Эбелалъ ясан тун,росул глей гуреб,
Гюлилазе кьураб кьерги дир гьечло.

Кьурабалъе хинчлгун члезе айилан,
Инсан клалъаниги,букина битлун.
Сайхлун-Жайхлуналъул лъелъе ччуглаги,
Чин диргун бащадай щвеларо дуй яс.

Дагъистан урхъараб хъахлаб надалда,
Хъвалого глкълу ун гюдов речлчлана.
Гларабустаналда таватур бугеб,
Гарбида кьвал байдал дунял клочана.

Эй клалъалей мехалъ мокърукьгин кьеда,
Къалъулъ бакъул гладаб паркги буклана.
Клиябго клветлалъан жавгъарулъ гладин,
Жийго йихъулаан,нур хъвадулаан.

Гьелъул раглабазул гъуинлги лъайдал,
Гьоцло-чакаралъул чури лъугъана.
Чергесал лугбузул берцинал махлал,
Гъанже бицаниги цо-цо клотуна.

Биараб церилан цар тлобитларай,
Цураб моцтин ккола бахъинаб гьумер.
Гьиндалъул кьубдуца къалмица хъварал,



Къуншбал,къунсрул гела галамалъего.

Ганбарул щекъерги кыматаб черхги,
Къеда мату гладин,толго бихъана.
Бахъинаб керенги канаб швемешги,
Щобде байрахъ гладин, дихъго буклана.

Нусабо саналъул сахабщинаб бакI,
ЩайтIан бер хутIигIан тIад кIал чIван цIцIуна.
ТIаде вахъинеян нахъе къалаго,
Цо килищ хъван тана хъахIаб надалда.

Кинабо хIакъикъат къалмица хъвазе,
ХъахIилаб ралъдалги щакъи геларо.
Щварал нигIматазул гIорал рицани,
Берцинал ясалги семиларищ диль.



БАЛАГЪЕЯ, ГІАДАМАЛ, ДАГЪАБ КАЛАМ ...

Балагъея, гіадамал, дагъаб калам гъабизин,
Керемалда боркъараб рокъул коралъул бицун.
Кинацаго глин тІаме, гІайиб чІвазе лъвинчІого,
Лълъар бекараб оцое арай цо гъудулалъул.

ГытІинаб мехалдаса холев хадув дунги тун,
Тумалъа гъоболасда бана габур сверун къвал.
Ссудулеб дир рекІеда рекІараб цІа лъачІого,
Лъларалъ букІунеб хІохъол хІанкІрида тІад чІун йigo.

Бакъ-моцІалъул кьер хвезе хасалил накІкІ кинигин,
Херал гІурусал гІадал гІадамазул боль йigo.
ГІурдада тІегъ бухІизе тІад кколеб саву гІадин,
ТІаде бачІунеб къавмигІи къосараб уммат буго.

БагІар-меседил байрахъ хъошил тІохда тІад чІвазе,
ТІагІунищ гІалам бугеб гІадалав дур инсуе?
Аштарханазул чилай чаргъадида бухъине,
Чигойищ данделъичІев дур тухум-къибиалда.

Дуда гІайбал гъарун гъечІо абулеб рагІи,
Эбел йigo дий йокъун кърса эхе рехизе.
Къралъуе яс унеб умумузул нухІидал,
Абун вачІарсул черх чармил букІун батила.

Туркменалда бессараб сурмияб дараялъул,
ДабгІил росониб чурун, чара бухІун гъечІодай?
Черхалда тІад кърдулеб кьерал лъугъунеб ретІел,
Гъорол къоялъ къеда бан, къагІидаго кколаро.

Къралзабаз бакулеб лампа бекаралдаса,
Рас течІого канлги ун, кинабго халкъ бецІлъана.
Хункарасул чинидул чайникІалъул кІал тІедал,



Тіаде бачіунеб кьукьа кьватісаги тіагіана.

Тіолго бода ціар араб ціоралъул чадиралъул,
Чармил бутіал гьуридал гьаргьар бана черхалда.
Чундузул ракі бахъараб нухьил кваркьі хіулидал,
Хіайванал зигардула, зобалазде ралагъун.

Гьанжеги бетіергьанас росдае хур бачіани,
Хварав чи вахъинеги нахъе кьалеб жо гуро.
Кьоркьоца тіавус чівайдал тіун инчіони дуниял,
Тіокіав балагъчілого, гьаваялде воржина.

Дагъистан гьаримлъараб гьал багіараб гламирко,
Гіалхул гьойца батула гьвел ціибиллъун ціаціалеб.
Ціціадае гаргадулеб гочин берцинаб гигу,
Борхьил кіалдиб бихъула хьонлъул херлъун кваналеб.

Курсалда басандулеб берал варакъул мокъокъ,
Кьвалзукьа чараб чудкил чахьикъ гідодоб чіун буго.
Гіамбаралъул тіугъдулъан гьоціо ціулеб тіинчіаб най,
Тіад букіун гіужрукьіца буго бакъвазабулеб.

Барзахалда букіунеб кіаркьен багіараб соно,
Салдатасе бичигіан гіуруе щай биччачілеб.
Чіухіараб пачазабаз чаялъе тараб лимон,
Рагіил кіалтіа лъечілого, лъаралъе щай рехичілеб?

Чіухіараб лаченилан чан гьабудей дир гьудул,
Черхалда хіули гьечілеб хіелкиде юссун йіго.
Хіежалъул итаркіоян кіичі битіарай рекіел тіегь,
Тіил гіадаб гозоялъул залимаб руз ккун йіго.

Зодихъ кьункьраби чівалеб кьвекіаб ціуман ціарги тун,
Кьврекъцин кодой щолареб куркьбалхъахі босун буго.
Хъархьилъ чанго толареб тайлан-хъарчигъайилан,



Гъадилглан гъунар гъечлеб гъоролгвэнд хьихъун йиго.

Гъиндгин Тлайбаталдаса тIурараб бартийилян,
ТIокIгIусаз хIалакълъараб хIамикIерт батугеги.
ХIижазиял чуязул чабхъадул айгъирилян,
Гъугъдулъ чвалха гIолареб чIваднил ябуцин гуриц!

Румазул хан Къайсарил къадру тIокIаб бисилан,
Къандалъо наккдал кунеб басиялда релътъуна.
Ральдалъан цIакъ хъвадулеб цIадул гамаин абун,
ЦIулцин тамахаб гъадил хвараб раса гуродай?

Ханзабаца гъекъолеб гъацIул жадул лълъарилян,
ЛъугъинчIеб бакъвачIагIдал гIертIида кIал чIван йиго.
ЧIухIараз кверда балеб Кутаис зинбилилян,
Зоб гIадаб тIинуялъул тIолго гъегъ баччун буго.

Базаралда хирияб хамида бер гIечIого,
Манжури тайпайилян турараб боз ккун буго.
Типлис магазиналъул "Зингерилян" цIарги лъун,
ЦIухIамил гъалдиралда дарай бигъулей йиго.

Дунглан гъагав инсанги гъавичIин эбелалъго,
Дида бихъулеб канлъи дуда щай бихъулареб?
Щибго гIакълудул бутIа бугеб бетIер дир гурин,
Дунни балагъиларо бегъулареб жоялде.

Жеги духъ керен бухIун,квенцин кIочонцин буго,
ЧучичIо ячаралде дур гуреб цIаралдалъун.
ЦIуял жални росолъги ратизеги бегъула!
Бихъун уна гъинал ракI,мун гурелда кIалъани.

Лъеберго лъимер гъабун,нусгоясе аниги,
Алжаналъул мусудул дуда бащалъиларо.
Щибаб сардие къинлъун,къойилго йиччаниги,



Кладру дуда бащадай йижицӀо яс Аллагъас.

Аб дир бицунѐб рагӀул магӀна дуда лъачӀони,
Лъайгин гӀакълу бугелда гъикъѐ мекъса бугищан.
Абулел жавабазда жеги хадуй гъечӀони,
Дуйго хӀилла ургъарай эбелалдаги гъикъѐ.

Къалъуда бакъ ккунани, бакъанида биччала,
Йиччан теян къацандѐ къанабазукъ вукъадгин.
Буссунареб ругънаде бухӀизе загъру бала,
Загъру жубан квен-жо къѐ керен ракъда цудие.

Цараца, хӀилла гъабун,гъаби гъоркъѐ реххулин,
Гъоркъ тӀамулѐб бусада,мусру жемун, жанив лъѐ.
Жундузул махӀ бергъани,гъагӀтунилан махх бала,
Холев вугин росилан росулъ лъугъун ричӀчӀ бакке.

Черхалъул гъан тамахаб тахта хъахӀаб хъурайсин,
Хъархъилъан баккун тезе тухумалда чи гъечищ?
Гъурмада бугѐб къераль къуру гвангъараб микки,
Ккураб гъинил кличӀида гъабулѐб жо лъаларо.

Лъараль бугѐб гъотӀол пихъ гъоркъѐ жо ккун бетӀула,
ЯтӀалъизе йокъани,вокъулев къварарав ккве.
Къалда вугев багъадур рухӀ бичун чабхъад уна,
Чилъи бугев гъудулас гъединан мун теларо.



ИСТАНБУЛ ЧИТАЛЪУЛ ЧЕРГЕС ХЪАБАЛО

Истанбул читалъул чергес хъабало,
Хъахилаб миккилъун яккула тладе.
Тегь рикIкIун ланг бугеб гуржистан форма,
Гъурилъун жендула жаниб каранда.

КагIбарукъ къачалей къурайшиялъул,
Шалил чухтIуялъухъ чара хун буго.
Чундуз магIу тIолей гIарабиялъул,
ГIусманил тастараль туризавуна.

Зодил хIанчи рачIун хIисаб босарал,
ХIангIарцул курхъабахъ кванала тIул-ракI.
ТIалил най сверунлъун сурат бахъарал,
ХъахIал баргъичазухъ мугъ бекун буго.

Берзул магIу тIагIун, рекIел тегь бортун,
Балаялъ хун унев дун хвасар гъаве.
Хиялаз керен цIун, цIерлъун ракI биун,
ЦIадал их гIадинан гIор бугин рокъул.

Балагъун хIал хъезе йихъуларей духъ,
Рукъбазда цIаги лъун цIуллъун вухIула.
ХIасрат бергъанакIан гъава тIокIай духъ,
ТIанчIазухъ хIинчи гIадин, хIайран хутIула.

ХIатIида квар бараб Коралъул жайран,
Жундул рачIунарищ дир хабар босун?
Ясбер меседилаб мугIрузул гIанса,
ГIиприт ахIдоларищ бугеб хIал бицун?

Инсан суратилан ссиги кодоб къун,
Дир каранда буго кармангъур рештIун.
Копое эбелаль ясан цIар ахIун,



Дир рух! цѣлѣб буго рогѣлил цѣваялъ.

Гѣуригун хѣвадахъун, хѣухѣалгун кѣокъун,
Кѣадру борхалъана халкѣалдаса дур.
Бакъул лагаялда кѣвалакъ моцѣги ккун,
Кѣойил тѣдегѣанлѣи лѣала лѣидаго.

Лайлатул кѣадиралъ лѣим кѣунеб гѣдин,
Мун кѣватий яккигун, тѣрхъуна ясал.
Кѣутѣбу жаниб бугеб жавгѣаралъулган,
Жули-гѣаламалѣе гѣун буго канлѣи.

Гѣиса загѣиралъараб заманалъ гѣдин,
Зоб-ракѣалъун гѣава гѣабуна дуца.
Гѣабил чѣван кѣосарав Кѣабил кинигин,
Кѣо бухѣун хутѣана тѣолго мусудул.

Самаалда гѣураб гѣедераб тагѣи,
Тогѣ нухда лѣелго, лѣезе те кѣили.
Кѣуру-щоб лѣалареб ширванул гѣала,
Щѣезе гѣава рекѣун ракѣ бугелъуве.

Гѣуинаб хѣохѣелалъ, хѣеренаб мацѣалъ,
Цѣан ваче черхалде, чапун иналде.
Чияда лѣалареб балъгояб хѣалалъ,
Хѣисаб гѣабе дие дуда аскѣоб бакѣ.

-Гѣеб щиб, ле вокъулев, кѣогѣал хабарал,
Кѣурулъ рузилалда зигар релъѣарал ?
Лѣида мун кѣалъалев, дидацин гурищ,
Дун гурей инсанги аний гѣечѣлѣул?

Гѣел рекѣл хѣулалгун хѣвадани дуда,
Хѣопол цѣиниялъул цѣалал щѣе-щѣела.
Цѣикѣларал кѣасдалгун кѣватѣив ватани,



Къвакларал жулазул жваргъи бахъина.

Бахъуге къватлибе тloкlаб гъеб калам,
Тlаде гъарчил цlцlад бан, черх гъурулебин.
Чияда абуге дида гlадаб жо,
Дун хlурулгlилъидал гlедегlуларин.

Гlалхул царал гlадаб ца-кlалги босун,
Цудроние гъуней яс йокъунищ мун ?
Цидул квачlал гlадал хъачlал квераца,
Кинан данде къалей къвалзукъа чергес.

Чанхъица гъунараб гъумер кlалалъе,
Нахищ къваригlараб, къелищ бахине.
Хвараб парталалъе рукъи къваригlун,
Гъардолев ватани босе, гъаб турут.

Дун лъадай къокъунеб къотlнов ватани,
Тlилил гъаракъалъул гъура букlина.
Гъаб къаси гурони гурхlаян лъвани ,
Хlохъоль гlаштlи гlадин, гlадалъ жо щвела...

-Щиб, яс, цlакъаб калам, кигlан гъуинаб
Гъоцо кlочон тараб, чакар рихараб?
Чанил тlинчl хlайранай хlурулгlиналъул,
Рагlи-гаргаралъул гугъар бихъулищ!

Зодил тlайпусалъул тlогъилаб хоно,
Цо дун хун хlебтlелеб хlара дур гуро.
Хlижаз гlамиркlодал куркъбал хъахlаб хlинчl,
Катица инчlони, инсанги тlагlун.

Алжан къолеб гlамал бокъун батани,
Мун вокъарав нахъ чlван, чlухlи гъабуге.
Бухlараб цlедаса цlуни бокъани,



Бокъараб корґадаб керен цвизе те.

Тлугьдул хлайранлъарай Хадижатида,
Хатлаян клалъалев чи вахъинаро.
Халкълъе балагълъун эдин члечлого,
Дуего къабулав къираласе а.

Къули глажаибаб къапалъул гланса,
Глакълу батлалъула, тладе йорхани.
Тлэкъл дагълба лълалб Давудил рахас,
Къоял цларуцина, цлар ккун ахлани.

Меседалъ басараб Мусал хъорщода,
Хъвараб исмудълъухъ сорола лугбал.
Сулайманил тахда жундузул ханас,
Басараб гълбасан сагъвилълъун вуго...

-Гъанже гълб рагълни гълереси гурин,
Гълбулеб жоялда лъле дуцаго цлар.
Дун гъледин тлокл гълюн йижун йигелълул,
Дуе щиб мупаглат, гленекун вихъле.

Гилигуналдаса хваразул рухлал
Гъларун рачланиги, ячлунарей дун.
Члелер ралълдасе гама къуниги,
Кълезе рекъллареб рукълълул агълу.

Кълайсарил бикаде квер дур щваниги,
Кинго къабул гуро дургун дир къадар.
Кълустлантин шагълсул яс тчлониги,
Тухумалъле рогъл гълбуларей дун.

Гълри гуреб хълвачлб, бакъл гуреб члвачлб,
Гордухъл бахараб рузихъл балагъле.
Гълдгълд гочунареб, гагу чллареб,



Рагъиде хъетулеб хъаз бихъуларищ!

Зобалазул лачен нечарай дие,
Чаргъадил гъаркъица макъу толаро.
Къурабаль чундузги час ккурай дида,
Чаларча члун буго рачічі гъечілеб цебе.

Баглар меседалъул куркъби гъуниги,
Гъадил гъунаралъул цлар бахъиларо.
Цлоралде къабукъун къункъра чланиги,
Члухлун рекъеларо хлоразул ордек.

Эриван бахъараб топго жибилян,
Кубач таманчадул чвархъи рагъулищ?
Телавур босулеб ингилисилян,
Ургъабекі къвагъидал ракъанде ккана.

Басра гъавичлого,рогъо бачлого,
Бегъараб гъабилін,вила цевеса.
Сверун авалалда дур къер бихъани,
Дица къабгІа -тункун ватилин ккела.

Турун гІодоб бараб гІеч гІадин восун,
Рагъидул къедасан къотІнов речічІана.
КъватІул гъведа хадуб гъарчил кинигин,
Чабхил хІал букІана хІатІица хъвалеп.

Хъурщун, вахъун, вилъун, лъутизе кІолеп,
КІиябго махІалда рухІги хутІичІо.
ТІепун чІун гурого тІаде ворхани,
ТІохда гъорчоги ккун гъейги йикІана.

Гъеб къварилъиялда къадал ракъанда,
Лъуна мировой суд дицаго дийго.
Долда кІалъаралъухъ лъабабго сональ,



Сибир кьотланилан кьварилъана ракл.

Ругъналги дида щун, дун щай кьуневан,
Кьотлараб хлукмудул копя босана.
Гъаб диван инилан окружнялде,
Гъенив бергъилилан гъабуна хиял.

Халкъалда цлар арай инглис бикада,
Квер хъвараб гелилан эзги нахъ чівана.
Гъаб хлукму тлубалин бетлергъанасан,
Тладе вахъун, кьед ккун рокъой кьокъана.

Тлалулъан кьокъунеб кьоркъол гладинан,
Къвахьи буклунаан бекараб мугъзал.
Зазилъан клуржунеб глужрукъ гладинан,
Гладан вихъулаго, кколаан глов.

Дирго паракхатаб рокъове щведал,
Щагил гъадаролъун гьурун буго черх.
Чиго вихъулареб баклалде ккедал,
Ккураб лага гъечло гьаргъадулареб.

Пириялъ вухларав хлабашиясда
Рельлъуна тлабиглат матлуялъусан.
Тилид бухун гъараб гьотлол тланхида
Батлалъиго гъечло гьумер-клалалъул.

Гъаваялъ бухлулеб рекел хлал хъезе,
Хлисабалда хъвана хъумсида килищ.
Кереналъул унти танкуларищан,
Тамахго чучана чагур-кечлалде.

Бихъарабщиналде щукруги гъабун,
Щуго сордо бана балъго жанив члун.
Щварал ругъназулни ургъел гъабичло,



Гьудулалъул чорхол хиялал гьарун.

Гьеб къоялъ гьабураб гьунарги кӀочон,
Гьедун гӀодоб тана гӀищкъудул алат.
Балада чаранги нахгӀан хӀеренаб,
ХӀамил къвалалда ххун, ханжар борчана.

Хергун гуллаялъул гьаракьалдаса,
Къижухъе чи толеб таманча бана.
Базар-къотӀной рехун къого сон бараб,
Къокъаб гӀурусазул гӀаба ретӀана.

ГӀуруца бачӀараб заз-хъарахъ гӀадаб,
ХъахӀаб тӀом-расалъул тӀагъур тӀад лъуна.
Гъоркъаги тӀутӀурал, тӀасаги гъечӀел,
Сверун квар баккарал хъитал ретӀана.

Хвани чурарасе васиятилан,
Горде-тӀажу тана тукадул ххамил.
Халкъалда рагӀани бер гӀунгутӀизе,
ГӀақдал рачӀӀи бухъана нахъа гарбида.

ГӀадан кӀалъалелъул лъангутӀиялъе,
КӀартил гӀундул лъуна тӀогърол сукӀинир.
ТӀокӀаб къачӀаялъул къвекӀаб цӀудуца,
Къаси лъалин абун, лъуна нухда хӀетӀ.

ХӀадурабго яргъил рохъил гьалбацӀалъ,
Бихъилилан къана рокъобе нуцӀа.
Росдал бетӀерелда тӀохил рагӀалда,
ТӀад бугеб мохроде вахун, гӀин бана.

ГӀадамазул ишни щибниги гурин,
Жундузулцин харбил хал гьабун чӀана.
Гьабзазул рортанхъи, хъурмазул хьвади,



Хьул лъуральур тирун, танкан къотІана.

КъватІазул хъаравул, тІад сверулев гІел,
ГІадан кѣжун хадув, хвана цо бокІинилъ.
Цурдузул махІ бачин, чундузул гъели,-
Щолеб бакІ тІагІиндал, тІад руссун ана.

Сардида жендулел жундузул боял,
Жидер иш лъугІидал, парахалъана.
Ургъалий ахІІолел хІорил къуркъбиги,
Къадал картІахъе ун,элги лъугІана.

Хурзабахъ роржунел жарадазулги,
Жаниб гъунгъудулеб гъунна хутІана.
КъулгІадухъ чвахулеб лъел гъаракъ гуреб,
Лъалеб иш хутІичІо дуниялалда.

НакІІазул хъвадиги хъухъазул инги,
Дир рекІехъ балагъун гъаризе ккечІо.
Гъорол сасалъулги сардиде ккедал,
СанагІат рекъараб къагІида лълъвана.

Хварал гІадамазул занал тун нахъе,
Бахъараб рухІ гъечІин хІисаб гъабуна,
ХІатІил эгъеялда цо тІадги сверун,
ТІохдаса гІодов лълъун, лъугъана нухде.

Долъ дида гъабураб зулму-хІалалъул,
ХІакъ кин босилебан,кавуде цвана,
Щибдай элъул ишан шурун вихъидал,-
Авал звар-звадула извонокаца.

Зоб тІун тІад речІІаеял тІокІал хъулбузул,
Азбар гъадин бугин,рукъ киндай бугеб?
Гъаб дир бакІ гурилан ракІалдеги ккун,



Дир лугби къачлараб къадакъе цвана.

Бахани хайирги ккани зарарги,
Гъаниса лъиклилан лъугъана рагъде.
Хиял ракъулъ букъун,къвакӀи чорхолъ ккун,
Чирахъул канлъухъе хъвана нуцӀида.

Дир квер тункулаго танкан рагъун ун,
Гъуин махӀ бачӀана, жаниб рокъоса,
Жаниве дун щведал щулалтиялъе,
Щинал къалел бакӀал къванклан рахана.

Къачлараб формадул гъайбатлъи бихъун,
Балагъун гъелъухъгун гъимун велъана.
Ханзаби урхъарай Асли-ханумил,
Рехун виччан тана хъупил бусаде.

Лъураб цӀар рекъарай цӀорол бикада,
ЦӀан юргъанги борхун вахана аскӀой.

Эниб лъугъан щинаб аниб рехсани,
Ал берцинал ясал намуслъиладай.
Лъугъан щинаб къиса къватӀиб лъанани,
Къорол руччабаца гӀайиб чӀваладай.

Сардиль жавгъар гӀадаб гӀицӀаб черхалъул,
Чилайдул гъалал цӀан цӀункӀана берал.
ЦӀорол матӀугӀадаб хъахӀаб каранда,
Килщид къунщбал къурун къакъана курмул.

КигӀан нечаниги чара хвадида,
Черхалда гъан течӀо тамах гъабичӀеб.
Гъей дикъа къунилан къецги букӀинчӀо,
Къанин ккана зазги зулму хӀалалда.



Зодихъ бакъ хлайранаб хласратаб лага,
Босной шур-шудана шагдадат битлун.
Шамил имамасул сонгроде байрахъ,
Сварабго хлухъелгун хлатладе ккана.

Тладе яхъинчлого егун хлебтлулеб,
Хисаб суалалъул сордо гъаб гуро.
Гъабураб борцизе бицараб цлазе,
Цладирал, роценал росун руго дуй.

-Дир раглул къоглъиян къалда йикланин,
Къурулъ гидра квараб хухлъун щай чларай.
Рузил гъаракъилан инжит гъавунин,
Гъоцлолъун цлунклидал цлорон щай ккарай.

Гъал дир рекел хъулуз, хъулал нахъ члванин,
Хъопол циниялъул цлалал кир арал.
Циклаларал дир къасдал къотлнор холарин,
Къвакларал жулазул жваргъи киб бугеб.

Калам гъабулаго гъарчил цладги бан,
Черхин гъурилилан юргъан бана тлад.
Тлоклай хлурулгин мун гледегланиян,
Глодой члун телилан тункизаюна.

Галиюналдаса хваразул рухлал,
Зиярат гъабизе гъанже рачина.
Чегер ралъаддаса глурус гумузул,
Мили ккун реклине рокъосел къачлай.

Къайсарил бикаде квер щвечлониги,
Щулаго къан ккуна къаси дур курмул.
Къустантин шагъасул яс щвечлониги,
Щвана бахъун тезе хайбаралъул сси.



Бакъгин гъава ккураб, гъоролъ къец бараб,
Къвеклаб цѹмлъун буго гордоде рузил.
Гагудул гъан кунѣб гъуд-гъуд толареб,
Тайланлъун бахъана рагъиялде хъаз.

Гъаваялъул лачен нечоларедухъ,
Чаргъадил мокъилан накъищ хъвай мокърокъ.
Къурабалъ чундузги часин кколебан,
Чаларчадул хлѹли хлѹбода бан те.

Хлѹлун малъал гъараб гъадил гъунаралъ,
Гъанже цѹар инчлѹни ячла мун чѹвaze.
Члѹхлараб рачлалда гларац баниги,
Глѹраб хлал гъабуна хлѹрил ордекалъ.

Ереван босулел топал квегъана,
Кубач таманчадул чвархъи-гъаркъица.
Телавур босулѣб ингилис хъирим,
Ургъабекл къвагъидал ракъанде ккана.

Дун цевеса индал аманатилан,
Устѹлалде рехун тана глѹкдал рачлѹ.
Гладан клалъалаго раклалде щевезе,
Клартил глундул къуна гъансинир лъезе.

-Лъарда полоп глѹдин глѹкълу щущарай,
Щай, вас, клал гъикъулѣб къун хадуѹ дида.
Къараб иццѹл лъимлъун лъай босун арай,
Дун басра гъайиги гъунарищ бугѣб.

Гъадаб къоялъ дуда клалъаралдаса,
Клѹчана черхалда хиялаца квен.
Кида вачланиги ричлѹхъе тарал,
Ратичлѹщ каваби квер тункулага.



Чилъи дурго буго чучилин ккани,
Чара хвараб хлалалъ юхлулей дун тун.
Хлехъон члананиги дуего хайир,
Хвезеглан бусадухъ босиларо мухъ.



БАККАРАБ МОЦІРОЛГІАН ЦІАР БУГЕЛ ЛУГБАХЪ

Баккараб моціролгін ціар бугел лугбахъ
Ціерлъун рухІ биараб хіухьел угьизин.
Зодихье бакъул нур бикъараб чорхохъ.
Чапун ракі тіагІараб магіл гІор тіезин...

МугІрузул тіегъ ціціулеб ціар берцинаб най,
Ціар дур къотіларо къварилъигун ракі.
Къирбарас бакулеб карасный панар,
Кинабо халкъ буго ракъвалел мунан.

Къунсруда къер гъабе, къенсер-бер къачай
КъвакІан мугъ бекилин керен ціородил.
Курмул ціутізаре, цІан лага биччай,
Ціидалъ матІу гІадин тіокІлъилебин черх.

Чабхида къурдулеб къурдал гІамиркІо,
Рукъбал къварун руго рокъул цІадуца.
Къер берцинаб хІанчіл хІули канчіаб тіинчі,
ТІул сун жаниб буго жендилеб дур ціар.

Ціорол рагъабахъе гъунулеб микки,
Дур гъуниялъ буго дида гъаргъар бан.
Гъулдулъан къотіулеб къапатъул гІанса,
Къоги сордолъула росуль гъечІони.

Гъиндалъул къиарас къачІараб чалу,
Чорхол къуват хвана дур къагІидаялъ,
Къубайсалъул мокърукъ меседил накъиц,
Нусго яс къуниги цо яс къеларо.

Беціціулин гъинал ракі ракіалъул гъудул,
КІалъайги гъабуге, гъагъарай дида.
Гъалдолеб дир зигъну, зодил малаик,



Беке цагил глереті шуго баклаъан!

Биараб гьацдалги цлар клочон тарал,
Клутіби басралъана,салдатас клал чіван.
Чаллген чучиялъе чи валагулеб,
Чаргъедо басандун,сурана нодо.

Нагли-маржаналъул жавгъарган тлоклаб,
Женаль клутіби хъвайдал,хъублъана щекьер.
Шамахалъул чиллай-чухтинир гьалал,
Чурхъула глужрукъаль,къвал бан тладе цлан.

Цлорол фабрикахъе хъахчараб чини,
Члаго йиклін гела,глайиб чіваларо.

Глусмани тукада тамахаб квасквас,
Киса ал ясазе рес дуде щевезе.
Ширвани Казимил кагътиде аят,
Турулеб каранда кверглаги бахъе.

Кагібаялъул къеда къръаналъул хаті,
Къаникъ вукъилалде къвалниги жеме!
Жавгъараль гвангулеб алжан кинигин,
Дур нураль къалъула къулгладухъ ясал.

Къаде зобалаби бакъуца гладин,
Къватий мун яхъани,тіибитіула нур.
Тладго тарих хъвараб туркмени месед,
Сардил макъуялде къаллъун вуго дун.

Тладе бихъулареб,тіулаль хъвадулеб,
Хъухълъун буго дир ракі духъ свердун свакан.
Ссилъун рокыи хлехъон,рухллъун балай къун,
Кьоглаб глазаб буго глумруялъ дие.



Галхул хайваналда хеті бухъарай дун,
Дихъ хасрат бергъараб хисаб щиб васав.
Щобил чаларчаялъ чорхол би цурай,
Керенищ дир къалей къвалищ жемилейб.

Жундузул гипритгун гадада хварай,
Хвела дурги къадру дунгин рекъани.
Къуркъбузул инарал асклой ячарай,
Чилъи гуло дурги дида гаргади.

Дунял бихиларищ, хирияй гъудул,
Халатал лугбуда бугътанал лъуни.
Гъава цлорон, цад бан роцфинаро зоб,
Цлорол хлубиялда хларшул танк! лъуни.

Хлижаз улкаялде Карамил Асли,
Киса мун херлъулей, халкъ тлаганиги!
Хайдакъ-Шумцуялде Шагьсанам бика,
Шагъри моц! терхъинищ хъухъикъан унеб.

Бараб глазуялде гинтлул тегъальул
Гъурмал гвангъи щварай, мун дие щвелищ?
Баццладаб чиниглан чорхол гъан хъахлай,
Хъвазе глайиб буго мун гадамасда.

Голилал кьерараб, кьерилал хвараб,
Хварал рухлал рачлун хлехъел угъарай,
Хлавраал гажизай, Гайнаъ глодарай,
Глураб давла буго духъ балагъиги.

- Дида мун раглана галхул церилан,
Бицунги унарей, ургъибей лълъунеб.

Гъанже дур раглуца голил ясазул
Рас-расо хлулана, хлерен клатъаялъ.



Кіоларин йорхизе, бицунге дие,
Дур гларз кьотіуларо кьоролзабаца.

Балагызе инсан, калъазе илбис,
Босана дуца цлар ціуял жалазул,
Цлар ахлизе ражул, божизе борохъ,
Бихьуге дирги хлал, хлайран бугин ракл.

Хіеренаб гьан кванан, канал берал ціцлун,
Киведай ворчіла, чіалгіндал дун тун.
Чіурканал лугбазул лазатги босун,
Батила цойги нух хиял гьабураб.

- Хвайги чохьол эбел, чини сурахіи,
Мунгин чучун хадув, чигун калъани.
Реклагі дида ціа, ціодораб хіара,
Ціунічіони кьадру, кьвал дудаги бан.

Бицанаглан хабар, борцанаглан ххам,
Халат гьабичіого, гьуинлъизе те.
Лъильанаглан хурзал, хханаглан хурдул,
Хутіилин ругельур, баче цо-цо квер!

- Кинан дун чіаниги, чіечіин мун гьанже,
Чіараб ральдал лъимглан гіодове виччай.
Чічел духъ тани гурей, течіин дуца дун,
Тогє кьватіиб лъазе кьвалбан вегарав.

Рохьил чан гьурулеб, гьулдузул лачен,
Дирги ракл гьалдана гьанже мунилан.
Гьавадул ракл гьураб, гьарадул гьалбац,
Гіадан лъалелдего лъарав ани мун...



РЕКІЕЛ ХІУБИ БЕКУН ХІУХЬЕЛГИ УГЪУН

Рекіел хіуби бекун хіухьелги угъун,
Хіасратаб каранзул каву ричіизин.
Квешаб гіщкъуялъул къаналги рорхун,
Къваридал лугбазул гордал рагьизин.

Нусабго саналда жаниб бахчараб,
Балагьи гьурщизин гьудул дуего.
Гьангин ракъаялъул бикъун буклараб,
Базин гьава цебе, гьалмагъ, дудаго.

Нужеда рагичіищ мигражалда гьорлъ,
Гіищкъуялъ бакъвараб буракъул къиса.
Къо нахъе бахъани хіабиб вихьизе,
Бухіун жиб хвелилан, Жибрилгун кіалъан?

Жеги Мажнунил тіехъ бихьичілогийищ
Бихьинал ціуязда, ціалулебгіаги.
Ціерлъун биун унеб аб дир черхалда,
Дурго къадарлъиян, къецен гьабулеб.

Къуръан-гіелмуялда гіамал батани,
Бугътан букіинарищ кіалъай чиясде?
Рокъуца гьан чапун чара бухіараз
Чидар гъвелалъулдай ургьел гьабулеб!

Гьудулан абигун унтиян гурон,
Эйги кіалъаларо ракі бохиледухъ.
Бальго ціуничіони ціоб тараб балай,
Балагьлъун лъвиналда божиги гьечіо,

Балагьун кеп щвезе кивниги чіани,
Куц квеш вихъулищан хъандола ясал.
Дирго къваригіелалъ къватлив вахъани,



Хъурмие щибдаян щурщудула халкъ.

Щибниги ургъелалъ асклой щварав чи,
Гъоркъан балагъула, вокъуларо дун.
Гъединай йокъулей, къаллъараб глам,
Къеян чи витлизе вачун вугев рос.

Судулеб дир тлул-ракI, тIад лъун бугеб гъир,
ТIокIаб гъава рекъон къо кин букIунеб.
Босун бугин глакълу, къун бугин талихI,
Квеш-лъикI мунго гурхIа аб дир хIалалда.

- Дун гурхIичей ани, ахIмакъ, дур габур,
Къулун букIинаан некIо гладинан.
Дица чIухIизавун зодой вахиндал,
Дунги ялъаргъизе лъуна дур хиял.

Хвайги-айгийилан абунаниги,
Ургъиб ракI бугеб дир бежун инеб духъ.
Унтад-турадилан дун ахIданиги,
БухIулеб дир керен дудаго лъала.

Дунги чи вокъулей, рокъи гъабурай,
Гъеб гIелму цIалулей гIадан йикIинчIо.
ЦIогъораб гъве гIадин тIадеги хъвадун,
Тлул-ракI дир квинчIого кинго чIечIо мун.

Кидаго инсанас ясан абуни,
Унти букIана дир кIалдиб бугеб жо.
КIалъай гъабичIого, балагъичIого,
Балагъ рештIана тIад тIаса унареб.

Алжаналъур ругел Адамгун ХIава,
ХIиллаялъ рахъана нахъе илбисалъ.
Элъул ирсги босун, вас, дуца дунги,



Дирго рукъалдаса къосинаюна.

Къасде хлалти гурѣб, къад хлалхы гурѣб,
Хлал щвараб къал буго къун дуца дихъе.
Къоглаб квинѣжогин, квешаб лъым гъѣкъон,
Кинан яхл гъабилѣб гъаб хлалги баччун.

Абулѣб, бицунѣб бицен буклана,
Царал гламал бугин гладамазухъан.
Дунгоги гогъай жо гаргадулаан,
Дида клалъайин эв клолѣб батани.

Клиябго рахъалъан ургивѣ лъунѣв,
Борохъ вуклун вуго вихъичлониги.
Члухлдаѣ гъан кванан, копой би гъѣкъон,
Къвалакъа яс камун квен билълъунарѣв.

Кинабго черхалъул ихтияр щѣѣдал,
Щиб дур бугѣб дагла дидѣхун базѣ?
Щибаб лагаялъул кверщѣлги къѣдал,
Щиб дуѣ бокъараб дир рукъбадасан?

Дуѣ рихинчлого бахъиларилан,
Балѣб къвалги буго къойилго дида.
Къоно тлад члвачлого ричиларилан,
Лъолѣб кверги бугин дир кереналда.

- Рокъул гладат буго, глазизай гъудул,
Гѣмерго бергъани гладан гъаглъулѣб?
Дида бугѣб глещкъул глащикъаб цлаялъ,
Мунин юхилѣян хлинкъун вуго дун.

Хласрат цликларазда цларги буклуна,
Берзул канлъиги ун лъай босулилан.
Лъачлого дир глещкъу дудѣги бахун,



Мунин ɣагльи́леян ɣабула хиял.

Хадуб хъваяб ɣава ɣагаб жо буго,
Гьудулан тлад чола тлоцебе бачлун,
Тлун бахъун раклги ун нахъеги кланцлун,
Угьдилаго тола талихI къарав чи.

Гъеб дуца абухъе, илбис кинигин,
Ясада хадув лълъун херлъулев дунги,
Хванагури исму, сванагури цIа,
ЦIи ɣабун цIа лъунин дуца каранда.

Таманаб ɣумруги ɣемераб мехги,
ГIадада биччана руччабахъ дица.
Мун ɣадин рос рукъгин рекъолей ɣадан,
КъотIно данде ɣаги дидани чIвачIо.

- Дие ɣазаб кьолев, Гизраил малаик,
Дунгин къркьечIого кьолбода клалъай.
Къурулъе вахунев, Хизри авараг,
Хиял дур батани бице инсуда.

Инжил кодов къурав, камилав ГIиса,
Кин мун угьдуларев дир збелалъе.
КагIба рукъ бахилав, Халил Ибрагъим,
Холев мун ватани, ворте вацазде.

Дир каранда бугеб квешаб хъабанул,
Квер чIван ɣоло бахъе, чIухIарав лачен.
ЧегIер берал кьолеб рузил мукъулукуь,
Къотлун рехичIого, тлун нахъе босе.

ТIеренал клутIбазда клал чIвалелб пасак,
Боснобго рухI бахъун, хъархъилъе рехе.
Халатаб жаналда жемулеб борохъ,



Жаниб харилги ціун, ціа бакъуль речічле.

Дир щекъер къакъалеб шурункъверкъалда,
Щулияб гъорчо лъе гъодида босун.
Гъумер тіутіун балеб тіусулхіаида,
Тіаме тіурул хоно, холарищали.

Хвалий гар-гадулев гигу мегіудул,
Габур къотіун рехе къотіноса эххе.
Къоркъол гъумер гъураб гважул кагіе,
Кваниль жубазабун загъру щвезабе.



МЕСЕДИЛ РУКЪБАЗДА

Меседил рукъбазда рокъул шавкъ бугей,
Шамалъул бикаде казият хъвазин.
Кинабниги черхго чинидул тlурай,
Чараб пинтаялде бахъизин пирказ.

Дур гуреяб тадбир тейилан абун,
Айрупалан буго падишагъас тlун.
Вахlю рештlунебги гlадат гъечелъул,
Гипритиц бачlунеб,йорчlа мунилан.

Мугlрул тlегъ бакъвала тlураб къоялгo,
Рукъде юссани,яс къокъид херлъула.
Ссвани чирахъалъул чвархъан нур суна,
Росгин сверданагlан сси дур цlикlклана.

Цlорол матlуялда тlад накъицги хъван,
Тlокlаб лага буго бижун ракъалда.
Черхалда ретlелан тlолго нур буго,
Тlокlаб хадуб гъолеб хасият гъечlо.

Халкъго ургъаниги,эл дур къунцбузда,
Бихъинал-цlуязда цlарго лъаларо.
Диван-суд къотlулев къебед цоларо,
Къайис ахlтlаниги,эл дур гъалазе.

Цlураб рокъи бугеб гвангъараб нодо,
Кинандай гъоркъоса гъедин йижарай?
Бакъулъ расен бугел висрудал къунсрул,
Къун йигo,унгоха,эбелалъе яс!

Бералин абуни,ана дирги лъай,
Лъалеца хал гъабе,хенола жанир.
Харде тlегъ гlадинан тlокlлъун рижарал,



Киябго гюноялъ галам къосуна.

Могрол сураталъул сипат гъабун,
Сундулан абилеб элда инсанас?
Эл дур кIаркъабазул кьералда лъезе,
Лъалеб цIарго гъечIо,цIеран тун гурел.



МЕСЕДИЛ ЩАКЪИЯЛЪ, ГІАРЦУЛ КЪАЛАМАЛЪ

Меседил щакъиялъ, гІарцул къаламалъ,
Цо гІарза къачІазин къурайшиялде.
Къварилъараб рекІель, рекІараб цІаялъ,
ЦІияб пирказ къезин йокъулелъухъе.

Къалде рехана черх, чапун ана ракі,
Чидае бокъухъе гъудул тогеян.

Хункар-къириласе къварилъи ккани,
КъотІула хІукмаби канциларазда.
Каранзул хІалалъе хІукму къотІизе,
ХІаким цойги гъечІо, цо мун гурони.

ЦІикІІун ругънал щвани тохтир вачуна,
Дица щив вачинев, мун щвечІонани?
Щобда цІад хІаллъани, тІегъ хІалигъуна,
ТІад рекІараб цІаялъ вуго вухІулев.

ВахІай мунан гъардон, гъудулан ахІдон,
Чан сордо-къо араб къварилъиялда.
КъІалбаялъул цІваги гъалмагълъилъун ккун,
Гъанжени чІалгІана вижараб росу.

Радакъе ахІдолел хІелкаде ракі гъун,
ХІисаб буго дирги мекъса сверулеб.
Сунареб цІаяли лъим тІуни свинин,
Лъида аскІов инев дару гъабизе?

Дайру жанаталде рохел бицаяй,
Бицадейищ телев турун хвезе дун?
Тезин дургин рокъи,къе балай нахъе,
Балагъ щварас хІехъон,хІалбихъилебин.



Хіакъиде дун зури ціарлъун батани,
Ціан бахъун араб ракі битіе дихъего.
Духъ ккараб рокъуда рукъбалги рижун,
Балагъ щвейги гіела мун щвечіониги.

- Гіалхул хіайваналда хіеті бухіарай дун,
Хіасратай гъудуллъун дие щибизе?
Щобде чаларчаялъ чорхол гъан ціурай,
Дие ціар гъабизе гъагълъунищ вугев?

Гъодилъа хіулараб хіарщул бугіе,
Хіанил курмул къурай дун дуй йокъилищ?
Къурул беццаб рузаль берал гъекъарай,
Гуро дурго чилъи,дида гаргади.

- Дуниял бахилай хирияй гъудул,
Халатал лугбазда бугътанал лъоге.
Гъава ціорон,ціад бан роцінаро зоб,
Ціорол хіубиялда хіарщул тіанкі лъуни.

Тіулал би бакъвалин,къарбияй бика,
Къадру дур хвелилан хиял гъабуні.
Хвечілого рухі ина,алжанул чирахъ,
Черхалда гіайиб чіван чіухіун хъвадани.

-Щайзе гаргадулев,керен тураяв,
Те,ціарго бахъуге, ціціоролей йигин.

Ціціадае хъвадулеб хъахлаб наккілхъе,
Хъван къун анин кагъат,киб араб жаваб?
Женахъе гіарза къун,гіипритгун семун,
Рисалат къун анин,къечіищ цогіаги?

Къурун ракі бахъизе какдаричілого,
Каранде дунги къан,къоче хіал хъезе.



Хіал хъубалги рохун,рехун течлого,
Вачіа квер босизе,керен сахлъизе.

-Салам босун ине гъудгъуд щвечіелъул,
Гъарун гагу ана гаргадейилан.
Габур сверун къвал бан къочаян абун,
Чанги малъарана милъирщабазда.

Щобда ціад хіаллъани,тіегъ хіалигъуна,
Тіад реклараб ціеца вуго вухіулев.
Ссилъун рокы хъихъун,рухілъун балай къун,
Къоглаб глазаб буго глумруялъ дие.

-Гъеб дуца абулеб уяб батани,
Инсул рател бичун,чу лъиклаб босе.
Черхалда ракічараб къотіи батани,
Боціи дица къела,бакъуль ярагъ бай.

Бакъульа мугъ бекад угъдилевги тун,
Тезин кіияцаго рижараб росу.
Босноса тіинчі араб огъогъой гіадин,
Подун хваян тезин туманкі щун лъукъад.

Толаро дун йиччан,тіамуларо ціар,
Тіаме туманкіалъуб тіухъидул гулла.
Тіубачіин хіалалда хіалихъатихъ дун,
Хіалбихъараб борче черхалда ярагъ.

Чарамул хвалчаца клікъотіаниги,
Кіиялго рукіна хабальги цадахъ.
Цил квачіаз курмул къан,къоялги рукілун,
Къун буго дир талихі,тоге дун гъадин.

Гъодил чіалал рахъад чівалев чиясе,
Чидай гіоло,боціи дица къелаан.



Къурас тіаса восад боснове гукъе,
Къваридаб дир тіул-ракі тіутіулеб бугин.

Тіамурас восаяв басрияб щайтіан,
Щайзедай холарев халкъалъе тіоло.
Хун рухі бахъилалде тіерхъун вахъаян,
Ваче дибирасде, дун йиччан теян.

Дунял толеб къоялъ мекъи тіовитіад,
Тіаме лъабабго ціар, ціоролей йигин.



БОРЖУН УНЕБ ХІАНЧІИЛ ХІАТІИДА БУХЪУН

Боржун унеб хіанчіил хіатида бухъун,
Хындак кіклалабахъе хъван ана кагъат.
Куркъбалги тлогъилаб тіалил найида,
Тіад бухъун битіана тінабго салам.

Тіогъол хал гъабула хариль булбулалъ,
Хиралъи тіокілъиялъ тіадеги къулун.
Тіокіай мун гурелда ціуяб жойилан,
Ціар дица ахлічло, хіакъ батилилан.

Хіажрул-асвадалда убач гъабула,
Мунагъ чурулилан черхалда тіасан.
Тіеренал клүтібузда кіал чіван баани,
Кіицілүл хіаж тіубала, тіалъичіониги.

Хваразул рухіазе махі букіунилан,
Мискин-пакъирасе садакъа къола.
Къвал цо дида бани, дурги умумул,
Рагъте алжан бачлун жанире гъела.

Тіогъол магіданалда тіайиб чівазени,
Магіарухъги буго тіураб берцинлъи.
Тіурул рагіалалда гъутібузда гуріб,
Тіегъго баккулилан кколаро дида.

Дунял-тіаламалъул базар-хазина,
Хунзахъе бачіуна бича-хисизе.
Херехъ тун тіадехун дирни дармида,
Баракат лъоларо, кин бичаниги.

Рогъел зигъарлъулеб заманаялда,
Зодихъ хъахлілъи бала, ралъдалъан баккун.
Хъахчараб формаялъ дунялги къальун,



Къасиги бихъула хъиндалазул кIкIал...

Хъухъазде бахараб багIарлъи гуреб,
Бакъги тIерхъун хадуб халкъалде щолеб
Щибго канлъи гъечIо,чIегIерлъи гуреб.
ЧIурканаб дур чорхол гвангъараб нуралъ
ГвангъичIеб бакI гъечIо гъанже ракъалда.

Дир рекIел бокIналъан беролеб кIкIуялъ,
КIкIалабиги бецIлъун цIун гъечIищ дунял.
КIиябго бадиса араб магIица,
Авлахъалги лъалъан,лъаралги руго.

Росу батиялъуб рокъи ккаразул,
Рукъбал риунилан абиги буго.
Рукъбални щиб гуричIу,щукIдулги руго,
Щибаб логодаса батIалъун тIаргун.

ГIалим-гIакъиласул къавлу букIуна,
КъватIиб чан гъабунчIи,чи гъагъулилан.
Гъагъунги хутIичIо,хаганги вуго,
Харилъе тIегъ гIадин,тIад гъанги бакъван.
Гъавадул чIораца чIвана дирни черхI!

Чорхол чIурканлъуе харж хъвалебани,
Хункар-пачаясул чин щвелаан дуй.
Узданал лугбазе килас къунани,
Кавалер йикIина мун рекIаразулъ.

КIалдиб биун уна кIиябго гIоно,
КIутIби тIад цуниги,цаби хъвачIого.
Хъурун бараб чакар чайдулъ гIадинан,
Чи кIалъазе лъвингун,чапула берал.

ЛъвинчIо гIолилазулъ, чIечIо ясазулъ,



Санал дур гладинал, гларцул тлуниги.
Тлечло халипабахъ, члвачло коцода,
Курмул, дур гладинал, Глунайзатилги.

Зодил тларапалде тлавусан ккола,
Тлохда свердулелъул ссилияб лага.
Сахратулагалде гагудул гуреб,
Дур горбол цлавуцлин цликлараб буго.

Цлорол матлуялъул тлокъ бан гъабураб,
Гъомеран бакъ буго рукъ бухлаялъул.
Бахъин гларацалде биун маргал тлун,
Нодоян цлар буго моцлрода лъураб.

Моцлрол цлваки, гвангъи, цлвайилан ккола,
Цлалклада гъоркъосан къватиб борчлараб.
Къунщбахъ балагъани, берзул нур инчлев,
Инсан вихъуларо канлъи-лъай бугев.

Гъалал рихъиларо бахъи гъечлесда,
Гъурун тлатлала ккун, халкъ тлагланиги.
Халикъас къовухъе кьер дур бихъани,
Къвагъун, зобал, ракъал данд къабгילהан.

Къунан инсаналъги гъеб кин хлехъолеб,
Дурго хлурмат гъабун хлебтлун гурого.

Рии гъаланаглан гъогъен буклуна,
Гъудайнат яхунеб борхатаб гохлда.
Хасел цлоронаглан цликллуна канлъи,
Цлар берцин тлад члолеб тлохил рагладда.

Глалхул чанил буго черхалъ гламал ккун,
Мунгун чучичлого чи вокъуларо.
Къурабалъ руз гладин, гладамаздаса,



Батлаго вуклуна,раклги дуда лъун.

Мунни дир рагуде киса регулей,
Рагладги гелаан угун чучизе.
Чидар хабаралде дур хал щеларо,
Дие хабаралъе женглаги битле.

Жибрилас кверги ккун Кагба бихъай,
Кинаб къавлуглаги due рекъолеб?
Къвал бан хлурулгингун Паршалде аяй,
Угъизе квеларищ клалзул цо хлухъел?

Клиго,лъабго сональ лъазе течлого,
Тун букланин жаниб жендолеб рокы.
Рукъбалги гъалидал,гъанги чапидал,
Гъанжени толеб бакл батичло дида.

Балай-гишкъуялъул къец гъабулаго,
Гъалде глумру ккеглан глотов члечин дун.
Дирго ияхл хведал,хлалги бергъиндал,
Гъарун вачлун вугин,члвай бокъанани.

Члурканлъи,камиллъи,члухли кодосей,
Кибе гларз бахъилеб духъе гурого.
Дунялалъулги хан,халкъалъулги бакъ,
Битлун гъабе хлукму гъаб диваналье.

Гъадин глазабалъулъ гладамал теян,
Глараб мацлалъул тлехъ бихъанищ дуда?
Духъ гишкъу ккарав чи къай карандаен,
Къойилго ахлдолеб хладис геларищ?

Гисал инжилалхла,хласратай гьудул,
Хлакъ буклулеб гъечло къочунан абун.
Къойил тавраталда батула дида,



Балай бергъарасда убач гъабеян.

Бичас дуе кьураб берцинлъиялда,
Гъанже бахиллъани,хвела,бахчила.
Херлъун гюдой ккарай гажузаталде,
Гадан вукинаро кюлев чучизе.

Черхалда бугеб кьо,къараб дир талихI,
Дафтаралдаги хъван,нахъе лъун тела.
Нагагъ дида гюдин гъаб къварилъиялъ,
Къвал дудаги бани,бихъизабизе.



РОКЪУЛ ГЪАВА БУГЕЙ ГЫНДАЛЪУЛ БИКАХЪ

Рокъул гъава бугей гындалъул бикахъ,
Жаниб кор боркъараб керен чучизин.
Гишкъул къадру бугей Къайсарил Салмахъ,
Дир лугбал сорораб басизин кагъат.

Коралъул жайранухъ бахъун рухъ къураб,
Къерилал гурхъараб хъухъел угъизин.
Гъотлол тламхиль тлайру, тлулалъ бугеб ца,
Тладейиш бахъилеб, жанибиш телеб?

Щобазде хъахъимикки, хвезе тоге дун,
Халкъалъ зигара бан, загъаб унти ккун.
Гъаваялъ тегъ гладин, тлад гъанги бакъван,
Къватлахъ ятим гладин тезе бегъилиш?

Туманкъ шун лъукъараб чанил тинчъ гладин,
Чи гъечлеб бакъ бихъун ккола дун глодов.
Тладе ругънал гъечлеб, ургъиб багъулеб,
Гъава буго каранлъ, квен клочон тараб.

Турказул консулас казет бахъараб,
Кепгин сси буклуна свердилеб рекелъ.
Сипат гъабуларо илбис гъагъараб,
Рихун буго дида хвечлого дунял.

Ракъалда халкъалда къудрат бихъизе,
Къачлан къурал къунсрухъ къал ккана кванилъ.
Къерилал урхъараб санаглаталухъ,
Сардил макъу буго къоглъун члун дие,

Члараб нур хлайранаб хлеренал къунщбахъ,
Къаргъа лъураб жаниб жеян лугбаца.
Биун гланбар тлурал тладагъал лугбахъ,



Дир жан ɢалаɢл̥ула,ɢадин чӀогеян.

Гьорол хӀал батидал хӀораб наклӀ гӀадин,
Дирги карачелал хьулалгин руго.
ХӀухьикъан цӀад байдал,цӀерл̥ун чапун ун,
Чара хун кьулула кьаси рокьове.

Кавказалда гӀураб гӀамиркоял̥ухъ,
Рокьул хӀарбу буго хӀалтӀулеб тӀулалъ.
ТӀад гӀаршалде цвараб, Нил гӀор кьотӀулеб,
ТӀайрудухъ кьун ана кьойил ɢабун рухӀ.

Кьурабалъ жен гӀадин живго дунги тун,
Бегьилищ,Халисат,хераб хъаз кквезе?
Халкьго хӀайранл̥ъараб хӀал дихъеги кьун,
ХӀорил ордек буго,керен кьун хьихьун.

Рохьил чакъалида кьан юхьунел̥ул,
Щай ɢабичӀлеб хиял хвелин кьадруян?
Кьохьол л̥ьалкӀачида чучун мун кӀалъай,
Халкьалдаго гӀадаб гӀаламат буго.

ГӀурдалъ хехго л̥удий л̥ьадил̥ун кьезе,
Мунгойищ рекъарай,кьанищ юхъарай,
Къанабакъ тӀепадил боцӀухъ йичизе,
Дургойищ ихтияр,инсулищ ригьин?

Гьабун рокьиги тун,кьал ахӀун дун тун,
Кьурун юссиналъе сабаб щиб ккараб?
Вокьулевгун кьалл̥ун,кьалавгун рекьон,
Рос-рукьгун дандел̥и дурго кинаб жо?

Квешал женаз ккурав Мажнунги вокьун,
Росдал рогьоял̥ул гьечӀлеб куц ургьел.
Магьил гӀанхварагин хурхун кьвалги бан,



Бода суриялъул сан гъабуларо.

Гъорахъ глункл толареб тайлангун чучун,
Дуе бугеб кеп щиб кинабго рахъаль?
Хъархъиль чан щолареб чаларчаги ккун,
Чияде хлажатаб хлисаб гъечло дур!

-Мугрузде хъвадулев Гиса авараг,
Щай къварид гъаюлей къо бухарай дун!
Харбие жендулев Жабрил малаик,
Цо дирги гларзалде гинтамуни щиб?

Щобде гъури гдадай гъалагай дие,
Гъеб щиб рагъл члухи-члерер чармил хеч?
Ихдаде цлер гладин керен чапарай,
Чильини гуро дур дида клал гъикъи.

Билкъисил харбие хегаб гъудгъудий,
Гъин лъолевглагийищ,вилун танин мун?
Мугрузул хлинчалда хлал гъабулелъул,
Хлетл-малъищ бекараб,ваккичин асклой?

Аспил къадруялда къо бащадай дун,
Къорица кколейлъи лъачлищ хлалада?
Кисрал гъапуялда гълбас гъабурай,
Рес дир къотлизеган къачло мун тладе.

Къорица бох ккураб глалхул чан гладин,
Чанги моцл тлубана еццлудей мунан.
Мажнунил Лайлаян халкъалдаги лъан,
Лъагел анлъго буго берзул нур босун.

Юсупил Зулайхал хис-бас лъугъиндал,
Дирги къасд буклана къадар хъвалилан.
Билкъис,Сулайманил хабар рагидал,



Хиялни букіана мунги цолъизе.

-Ціа реклун вухіize хіайран дунги тун,
Хіажрул-асвадалъул суал бихъулищ.
Данде жаваб кьезе зигъну гьабулеб,
Балай гьудулалъул гьуинлги рагъл.

Гьороца хъамулеб хъахлаб наккі гіадин,
Дун нухтіа регіула,гіабдалги гьавун.
Тіогьода хъвадулеб тіинчі най кинигин,
Юссуна рукъалде, росгун чучизе.

Чідай ургъел гьечлеб гьирмилги бицун,
Гьуннаищ кіалъараб кіал-берги батун.
Тира-вуссаниги сан гьабуларин,
Гьатипищ ахітіараб дир хіакъаль дуде?

Хіулараб гьадилгин гіазабги тіубан,
Гіад дуца гьавизе гіайибни буго.

Гурдалъ хекко лъудил хъубаб ботіроде,
Хъиті щай тіамулареб тіаса вихъизе?
Тіупаналь гьанкъаяб кьохьольалкіачий,
Цо рагі тіоларищ,гіодов ккун хвезе?

Хасало чіарачлеб ихдал бецула,
Ціар тіамун те тушман туризе жанив.
Бакъл хіал бергъани хіалухъин холин,
Хвелевин кьоркъочехь,чвархъан гіодов ккун.

Чини биун тіолел устарзабаца,
Варакъаль басуна босизе халкъаль.
Хварал-чіагоязул хіисаб лъаларей,
Хіайван ятипилан щакълун вуго дун.



Бищун къадру къурал къиралзабаца,
Айрупалан ккола пассажирги тун.
Босзе чи тIагIараб тIунклузул ябу,
Бан гарбида къвалгун,къаге каранде.

МугIрул гIамиркодал гIадат рагIичищ,
ГIадан-чи вихьигун цебеса унеб?
Кинав вихьаниги,бихьинчийилан,
Чучаб рагIи къезе бегъулеб жодай!

-Балай гъудуласул гъуинлъи рагIул,
Гъан дир кваназегIан,копой бицунеб.
Бихьулищ,къерилал,къалаб лочнол тIинчI,
Дир берзул нур цIцIуйгIан чIун бугин аскIоб.

Адам гуккун хадуб иблис кинигин,
Дунги зурун ина зодихъ щвезегIан.
ХъахIал дир гIанаби гIорцIигIанги кун,
Кивехундай ккела рохъазул гъалбацI?!



ПИЯЛЪУЛ, ТИЯЛЪУЛ ТІАД РАСЕН ГЪАБУН

"Пи"-ялъул, "Ти"-ялъул тіад расен гъабун,
Санаал гъаризин, гъудулги рехсон.
"Мим"-альул, "Ти"-ялъул маратибазухъ
Танкан ціа реклуна ургимесалда.

Дуй глұму бичарав лаченгун кьаллъун,
Чаргъадил бусада сардал кин унел?
Бартиян ціарги лъун ціухламаялда,
Гарцул чангит бана чара хвадица!

Ханусал илхъидул айгъирилан ккун,
Ябу чуги кьолон, чабхъад кин уней?
Канлъи тіоклаб панар свинеги гъабун,
Ссилъунищ бихъараб беціаб рокъой чей?

Чіаго къаникъ юкьи къабулги гъабун,
Балагъе гъудулалъ гъабулеб зулму!
Зазил гланкігун босноб сардал роғъарай,
Самаалъул хланчіхъ бухлула керен!

Куркъбакъ расен бугеб муғрузул гланса,
Габдалгун чучизе чийищ тіағарав?
Гарцул расен бугеб сағідияб нодо,
Сардил макъуялъул кьалаб рағъ буго!

Гъулдуль руссун бугеб сурмияб гигу,
Сунде юхъаниги хіехъонищ ціолей?
Хіули варақулаб кьиматаб гъудгъуд,
Къотіе хлатідаса хіалихъатил кічі!

Чурканаб черхалда чергес формагин,
Тіохазде яхани, хвезе вахъуна.
Хъорсол ябуялъул рухъен тіунани,



Толго халкъ бакъвала Къайсарил бикахъ.

Кагъру-гѣмбаралъул Гусманил чадир,
Чидае иналде лъарай ани мун.
Мугърузде ахъдолеб хъубараялъул,
Хъатил росиялъухъ сорола лугбал.

Сахратулагъалде ахъдолеб микки,
Ккураб кичи тѣлебин, тѣпун йиклунге.
Турисайнаалде Мусал глансилги
Мугъжизат буклараб ралъадал къунѣб.

Къваридаб хобалъуб гъазабал цѣиклад,
Цан вехъерхъун рехе росдал къотнѣве.
Къватул гъойда гъадин гъарчалги реччун,
Росулъаго хъаме хъубаб мугърул глункл.

- Гѣнекке дир рагъухъ, гъазизав гъудул,
Дуниял тадица толарин йиччан.
Щибилеб, вокъулев, къечѣлъул талихъ,
Тезе буго росу киязго цадахъ.

Дирги дурги унтуй дару цвеларо,
Дунги къвакличони, мунги хинкъани!

Хъорил къверкъалъулгун къадар биххизе,
Бай черхалда ярагъ, гъулдузул лачен!
Чияда лъалилан балъго цунараб,
Борхе рокъул байрахъ халкъалда цебе!

Балъго къвал жемиги жанивго чѣйги
Гъудул дандельулеб дару эб гуро!
Горбода къвалги бан къотли гъабиялъ,
Тубаларо мурад рокъи ккаразул.



Зодил бакъ хлайранай хлурулгин щвезе,
Щай рачел къалареб,къваклараб гьалбац!
Гъуни глайибазул дидеги гьабун,
Дурги чилъи гуро чидакъа къун чей.

Члараб ралъдал тинде тламурав гьудул,
Дур гьунар батани,тоге гьанкъизе.

- Жаниб магдан бугеб Шаддадил Ирам,
Дунги ваханани,халебищ къадру?
Къайислъун мугрузда къоял арал дир,
Дуй тасбих! гьабулел хланчлахъ гленеккун!

Галхул чундузда гьорлъ, чармил къурабалъ,
Чан сон инеб гьечлеб угьдулага духъ!
Дару батулареб унтиги хлехъон,
Асклов дун вачиндал члухунцин гурищ?

Члурканал лугбузул бугеб гъаваялъ,
Гъагълун дун вугелъул,дирги глайиб щиб.
Дийго щвараб нигмат глорцизеглан кун,
Глайиб члвачлониги,члваларо бадиб.

Бокъараб гъабизе дур буго кверщел,
Щвараб давла босе нусабго логол...

Гаргар-каламалъул кепал лъуглидал,
Дару гъаб бугилан хурхана жийго.
Жаниб рак! гьалулеб гъавагин глещкъул,
Гларз босун тлубазе тладе рахъана.

Хъахлаб гьумералде тладе къулидал,
Тлурун ана глакълу Гипритлъун зодоб.
Загъру гьекъон хваян къаникълъудги тун,
Къвалакъе ячана чабхил гламирко.



Гайнул хаяталъул хлорил лъим щведал,
Щибаб лагаялъул мурад тлубана.
Тладе рахъиналъе сур пуйган члезе,
Сегъон данде къана,къотлиги гъабун.

Къаникъги асклоса ричилпарилан,
Чварал килщал руго кагътил рагалда.
Гадамаз бицине,кици буклине,
Бахъана казият нахъа ругезе.

Рокъул къоглъи лъараз,гищкъул цла лъураз,
Цлуне дир хлурупал хларп хутличлого.
Тлад гъолбасги гъабун,Гъиндал къисаби,
Къаникъеги росе,рес рекъанани.

Къайисилгун Лайлал, Карамил Аспил,
Кисралгин Шаринил,Тагъиргун Зугърал.
Шагсенем, Гъарибил-глащикъабазул,
Къокъал жал къисаби диралде данде!

Дол бану Гамирал жеги Ахялал,
Хияллъун рикклана дир хлал лъалеца.
Хлатта Къулайбил вас Клудав Кананги,
Киса эсул гищкъу диралде щолеб!

Лубна ятлалъидал Зурахил магъу,
Зодил цларалдасан цликлананиги.
Ццладай магъу чвахун,хадуб би арав,
Инсан ватиларо кинго дун гурев.

Кини таралдаса керен духъ турун,
Таманав клевклана,клваричло гъанже.
Гъаб жакъад гъудулгин гъабураб кеп глун,
Гленеккун вуклана глурдаль лъезеглан.



РЕКІЕЛ БИ БУХІАРАБ ХІУХЬЕЛ БИЧЧАНИ

Рекіел би бухіараб хіухьел биччани,
Диргин хіал бигьарал гьвелдариладай.
Берзул нур тіагІараб магІу чвахани,
Чидар гІадамаца гІайиб чіваладай.

Дур рохалил харбихъ хал ккун дунги тун,
Дуца дунял тани, турун хвеларищ?
Дудаса ватІалъун тіул бухІарав дир,
РухІго бахъиларищ, хъвани дуде ракъ.

Рогъалил канлъигун конторалдасан,
Кагъат бачІун буго чІегІер белъараб.
ЧІухІдай чай гьекъолеб бакъбаккул гІужалъ,
МагІил тагІзиятан, телеграмм щвана!

Щакъиги бакъвайги кьиралзабазул,
Къалъул бакъ тіерхъанин гІаде бачІараб.
ТІокІаб къалмил сапалъ хІучч бачунгеги,
ХъахІил зодил моцІ ккун дие бецІлъараб.

ЦІорол маржан жубан бижараб лага,
Берал къанщулелъул щиб къасд букІараб?
Къиматаб чинидул чапун тіураб черх,
Чан хиял рекіелъ къан, кьирарал цаби?

Цо анищ букІана дуда щуризе,
Щварай ани аскІой эбел гьечІого.
Угъун хіухьел биччан, хіал хьоларищан,
ХІисаб гьабейилан бицен гьабизе.

Борхатаб тахида къайиги гІуцІун,
Къокъид ячІинилан къачІан йитІарай.
ЧІухІарал гьундухъ тун, гьабун хІурматгун,



Гъарун ун йиклана нахъ юссинилан.

Хъвараб къадаралъул къориние ккун,
Къаникье юссараб сапар бухъана.
Къец-дагIба гъечлесул глажал данде чIван,
ГIурдал рукъ гъабуна гъабураб къотIул.

Къоял тIагIанилан тIаде вачIарав,
Чапар кIалъалелъул,лъиде къасд лъураб?
Къокъид маликулмат къаданив чIедал,
Къвал базе анищан щив дуда ккарав?

Бахъинаб надалда лепека ххазе,
Зулайхат рещтIинчищ, тIатун халкъалда?
Халатал гъалазде гъаранпил тIезе,
Загъраъ тIаде щвечIищ тIолгоязда лъан?

ТIокIаб гъумералда махIал гъаризе
Марям асклой чIечIищ, Асият ячун?
Чалухал беразда пампаги тIупун,
ТIаде хIенехI щвачIищ ХIава-эбелалъ.

ХIурулгIинзабазул къокъагун цадахъ,
Къаданий гIодулей ГIайнаъ йикIинчищ?
ГIаршалъул мусудул хадурги гъарун,
Хвелалде хIадурго, ХIавраъ ячIинчищ?

ХIажрул-асвадалъул хIанчIазул боял,
ХIулун тIагIинчIодай,духъ курмул ретIун?
КагIба рукъ сверулел сурма макказул,
Куркъбал гъенечIодай мунан чIучIадун?

ЛъагIри гIарацалъул гIорал щваниги,
Щвеларо коное керен чучизе.
Щолареб меседил цIадал раниги,



Ціороларо дир ракі духъги балагъун.

Дихлатул Калабил куц гъурмада чіван,
Кинабго черхалда чини буклана.
Чараб формаялъул партал ретларай,
Тіабигат Хіавраил хіара буклана.

Хіули меседилаб дир санаъ гагу,
Мун тіаде щолареб тіун айги дунял.
Тіоклаб маргъалалъул гъурал цабзазул,
Цо яс хванин абун абила халкъалъ.

Танвин игірабалъе гідераб дур маці,
Борхьіадаі ціціуна, беціціундай ана.
Авараг хун хадуб халкъалда жаниб,
Мун гіадай къураалъ къуръан ціаличіо.

Къутібуйин ціар гъечіеб ціуяб жоялда,
Гъединан тажвид лъай тамаша буго.

Дарай-барантикалъ бан буго чіегіер.
Дур лугбада къурун къечіин талихлан.
Чіегіераб гіатіласалъ лъун буго магу,
Лъидадай ретіине тіоклаб жибилян.

Меседаль угъараб дур харайдул шал,
Мун хванин рагідал,магіда чіечіо.
Дуниял канлъулеб кирхан хъабало,
Киб лъунги чіоларо мунан чічіічіілілеб.

Дуца бичун къалеб чухтіхъ балагъун,
Чара холеб буго Парханисалъул.
Чухтіда далараб рухъен бихъани,
Бихъулел берзулги босун уна нур.



Анцила щуйильго щварай гьудул хун,
Вахчун-тлепун вуго тламун дур гьудул.
Тюгьол нур босарай нусги ракуль тун,
Татуго хун буго Париханилги.

Халкъалдаса рищун цогидал ясал,
Мунги кьойид гъаюн,къелаан нусго.
Мусру дуда байглан гландазеги,
Гладан хутличлого тлагинго лъиклан.

Зодил цѳаббазда гьорлъ цѳвалъун теларей,
Тахкан-кирханалда хутличло Харкъаъ.
Хвезе биччачлого нахъе цѳунизе,
Цѳакъаб клал букланин, клѳечлищ, Глизраил?

Клицил хлѳжги тлѳбан тлад юссигланги,
Гледеглана эхей, Хунзги глѳчлого.
Глажалги къадарги-къадир гуресул,
Къаглида кколаро кквезе клиябго.

Клиго-лъабго сональ лъун дуда раклун,
Лъай босун буклана реклараб цѳаялъ.
Цѳуладе нартги щван цѳа лъураб глѳдин,
Цѳигъабун ссудула гъанжеги курмул.

Кинида лъималги дур бицунаго,
Цоцахъ гленекулеб глѳдат буклана.
Гладангун рос чучун,чигун яс клѳлъан,
Мунги клѳчон тани,тамаша буго.

Турун,ракъ глѳдинан,курмулги лъугъун,
Карпитул ахлмараль тана дунял.
Таманаб борхыл мацѳ хьолболъги хлунчун,
Хлѳрулгин къанщана,къадаралде щун.



КъутІпу, къоноги чІван,ракъулъ лъунилан,
Лъазе цо байрахъ чІвай,бахъун суратгун.
Ссиялъул гІор щвараб лахІту гъабилан,
Зонода цІарги хъван,хъвай сверун накъищ.

Берал къанщулелъул,къан карандегун,
Кверниги босичІищ Сурхайил дуца?
Сардилъ рухІ босизе вахІю рещтІиндал,
Васасда гурхІаян ахІи щай бачІеб?

БецІаб ракъалде ун, хІакъикъат лъазе,
ХІапаролъун анищ гъанже ракъалда.
ХІакъаб кашпуялъул керен-ракІ цІурав,
Кодов щолев анищ бичасул вали.

Дир бицунеб хабар халалъунилан,
ХатІа чІван кІалъаге,кІудиял чагІи.
ЧІегІераб ракъалда нус юкъун хадуб,
Якъадалъ угъарал алфазал ругин.

Абизе рагІини гІемер букІана,
ГІечІониги тана,тушбаби цІикІкІун.
ЦІар-рецц бегъуларей Гъиндги йикІинчІо,
Гъадин ахир рехун хутІана калам.

Хирияв бетІергъан,гъелъул жаназа,
Жаннат бутІа гъабун,тІадегІан гъабе.
ТІокІав мун гуресул гурхІелалдаса,
РухІ батІалъун хадуб тІагІунин хиял.



РОКЪУЦА ТУРАРАЛ КУРМУЛ РУГЕЗЕ...

Рокъуца турарал курмул ругезе,
Кагътиде угъизин дагъал алфазал.
Гъаваялъ раклал цлун цлел хлал щваразе,
Цлияб пирказ бахъун хъвазин казият.

Кинида рокъуца рукъбал риинчлес,
Эсги дир харбиде халго гъабуге.
Кокода гъаваялъ гъан бортун инчлев,
Вачлунге асклове, бакл къварилъизе.

Бусенгун къаллъарас, макъиль рагъ барас,
Ругънада нах бахе дир рагъудаса.
Дуниял сурарас, росу члалгларас,
Члван глинзукъ квералгун, глин тламун бихъе.

Гищкъул къварилъабакъ къеркъарав лъазе,
Къалмица магъу ххун, хъвазин гларзул хлал.
Хласратаб шавкъалъул щвараб глоралъул,
Щакъильтун би басун рисалат хъвазин.

Хъахилаб зодихъе къвагъаяб рокъи,
Къоглаб гуреп квенго квине дий щвечло.
Квешаб ралъдал тлинде тламаяб балай,
Тладго гъан бакъвачлеб къого бачлинчло.

Къулгъуде свераяб саяхъаб гъава,
Гъундухъе бахуна халкъги цебе тун.
Хабал глазаб щваяб гладалаб гищкъу,
Гладамал глораро, Гларшалде уна.

Неклого къого сон къватиб ростла бан,
Къун члолареб чултун чабхъад вуклана.
Черхалда клал гъикъун къец-дагъбаялда,



Дагъаб мех буклана хиялал тараб.

Хасалил цѳорой ун ихдал цѳѳад бани,
Цѳияб хер баккула харил кѳалбазда.
Хвалил кѳоглѳиялда гѳоркѳ вугониги,
Дунни кѳуркѳудула рокѳул бицани.

Бицине рес гѳечлей цо ясги йокѳун,
Кѳвагѳи рагѳуларищ гѳанже дир рекѳел.
Кѳалѳазе хѳинкѳарай Хѳаврагѳи йихѳун,
Хѳухѳал рихѳуларищ хѳвадилел гѳишкѳул.

Щобда тѳегѳ гѳадинан тѳад вакѳваниги,
Тѳатун балагѳизе бегѳулареб бакѳ.
Биун тѳухѳи гѳадин тѳул бухѳаниги,
Хѳал лѳазе гѳабунин гѳечѳо мунпагѳат.

Мун йигин дир кѳылба, кѳотѳе гѳаб диван,
Дуде аб хѳал щвани щиб букѳинаян.
Щив гурин ахѳулев хѳаким дицаги,
Хѳлукму гѳабулеб куц кинаб бугеб дур?!

Кагѳбаялѳул мокѳрукѳ накѳищлѳун хѳвазе,
Зарбу бахѳун буго,хѳван Пиги босун.
Басмаби рахѳулел магазинабахѳ,
Сакинаб Ри буго маркалѳун кѳабун.

Кѳилисалѳул кѳалтѳа капураб хѳалкѳалѳ,
Хѳиян тарих лѳечѳлеб тун гѳечѳо город.
Бер гурин кѳелебан найил рукѳзабахѳ,
Нѳиян тѳадги хѳварал хѳарщал ран руго.

Мусал гѳансидаги Са букѳанилан,
Самирил кѳисабалѳ бихѳараб дида.
Сур пулеб мехаца Исрапиласги,



Ссвадилан картлазда килщал клутлула.

Киналго хлурупал дандеги гъарун,
Дур цар ахларас дир рух! бахъиладай.
Хъахилаб зодихъе воржун анани,
Элъиеги сабаб дур исму буго.

Меседил кунальул катлари гъурай,
Кагътил гъумер бугей Гъунайдат бикал.
Гъиндалда гламбараль гланаби тлурай,
Теренал клутлбузул Зулайха йиго.

Зарбудуй куцараб куцдай буклараб,
Дур могрол берцинлъи бицунин халкъаль!
Халикъас ихтияр духъего къунищ,
Нильал кьер гъабураб гъедиглан гвангъун?

Дур берал рихъани хъимулеб мехаль,
Бакъвараб гветлалда тлад пихъ барщила.
Балагъун ца лъани елъулеб глужаль,
Лъабго сордо-къоялъ къадги нур чѐла.

Къунщби дуда гъезе зодил хлавраал,
Хлавал амруялда ургъун ратила.
Гъалал due росун Сидраталдаса,
Саратищ ячларай члурканал рихъун?

Бахъинаб щокъробе варакъ биччазе,
Щив устар витларав Тлагъаяс духъе.
Хъахлаб гъумералда расен гъабизе,
Расулищ вукларав,раклалъул гъудул?

Клалдиб мацлалдаса цаби гвангъарай,
Цлорол хлуби буго хлавраан рещтлун.
Надалда бакъ бугей къвалакъ моцл ккурай,



Царго щиб абилеб аб халкъаль дуде?

Дур гундузда ругел килклазе месед,
Мисри къралзабаз къотараб буго.
Къаламул килщазе гларцул баргъичал,
Гъункар-пачаясул чапарал руго.

Порхороялъул, харай, читалъул,
Чан батияб форма ретлунеб ратлил.
Тлогъилаб явлухъ чван,члелераб бахъун,
Члухдае гормендо бала гарбида .

Дур лугбал тлоклъиян,ратлил рекъеян,
Рокъой эбел йigo якъван тлаглуней.
Къиматаб тастаран,тамахаб мацлан,
Цлер гладин халкъ буго хвалде гларгълун.

Гарац-меседалъул куналъ угъичлѐб,
Калушглаго гъчло гламал берцинил.
Балагълун чиясул чорхол рухл унеб,
Чурапал руклуна чара бухладил.

Чухтилъ къагидаги Къустантиналда,
Къачлан бачлун буго Къайсарил ясалъ.
Къвалакъ кверал члвайги члухлун клалъайги,
Хлабсатил бикъйиги якъинаб буго.

Сурмияб дарайдул гордида тласан,
Сверун чалуги ккун, юбка ретлуна.
Миккил мукъур гладаб къагидаялъул,
Къоязда нур бала барантиказул.

Берцинлъи,тлабиглат тладе гълуниги,
Тлоклъаб рес буклинищ босизе ясалъ.
Тласан вахлю рештлун бикълун къечлони,



Кьер кинан гѣбулеб гѣдин инсаналь.

Дунялалда бугеб аслу-ссиялъул,
Аставка баркараб камилаб лага.
Кинабго халкъалъул къадругин къоял,
Къвал бан тӀаде цӀараб къиматаб дур черх.

Маул хӀаяталъул хӀордухъ лъедолеб,
ХӀанчӀида релълъуна лъадай унаго.
ХӀажрул-асвадалъул ганчӀида чӀараб,
Гагулъун гочуна,чи данде ккани.

Чанги мун сабаблъун росу рихараб,
Къоял нухда лъуна дур хиялаца.
ХвечӀого ракъалда чӀаго йигелъун,
ЧӀвалин дур махӀилан хӀисабги гъабун.



АСЛИЯН ССУДУЛА ССУН БАХЪАЯБ РАКІ

Аслиян ссудула ссун бахъаяб ракі,
Сипат ғыабичілого кинан вуклинев.
Лъимлъун тлун глѳдула глѳданир берал,
Глибарт хъвачілого чіезе кин ківелеб?

Члухідае хіеті бахъе, хіасрат дие те,
Хіисаб духъан бугин аб дунялалъул.
Дурго форма ретіе, тіадагълти ғыабе,
Тіад дун вакъван тезе къварилтъиялда.

Къоял ціккілун тани ціаялъ вухіize,
Ціваки ғыумералъул, ғыайбатлти чорхол.
Чалухлти лъарабглан лъай дир босизе,
Берцинлти къунсрузул, кьер дур ғыалазул.

Къерилал глѳдизе, дун глѳдаллъизе.
Глищкъу буго бекъун дур гланабазда.
Гладамал угъдизе, дун ғыалаклтъизе,
Гъава буго бессун дур сипаталда.

Сунда мун релтълъуней, роғыалил канлти,
Кибего щущалѳб гвангъун щвараб бакъ.
Щиб сипат ғыабилѳб дур ғыумералъул,
Бащалъул сордоялъ щѳлеб шагъри моці.

Шигірул кагъанаталъ куц дур босана,
Киса анищазе инсанасе рес.
Сутлуралги рехсон хиралти хъвазе,
Халкъалда хіал ківелищ хіикмат бицине.

Байтул магімуралде Гайнаил рилтълын,
Гларз къунани, бикъе дида тіаса хіал.
Хіажрул-асвадалде саманияб хіинчі,



Хласрат бицун танин, тоге дун гьадин.

Куралазул ахакъ ахIдолеб гагу,
Габур сверун къвал бай, къосунев вугин.
Къайсарил румазда ругъунаб гIанса,
ГIанаби дихъе къе къвагъулев вугин.

Гъиндгун Гиракъалда Газрат ракъалда,
ГIайнаъ йокъуларел къерилал ругищ?
Гъури щвараб мехаль СагIудиязул,
Дуда сагъвиллъичIеб наслу батилищ?

Батулгин Загъратил сагъвиллъи бихъун,
Загъраан цIар тезе цIала гIинал раI.
Гъиндил къавлуялда къагIида релъълун,
КъутIбуян цIар тезе къадар хъван буго.

Балеб как лъалаго, кодоб щиб щолеб,
Щун мун раIалдегун щущала керен.
Гъабун тIагIаталъул тIокIлъи букIунищ,
ТIолго мун рехсечIеб сипат гъечIелъул.

СугIадихъ угъдулеб хIухъалил хъухъаз,
Зодил атIрапазда тIад накIкIлъун буго.
НухIил гама чIараб Къапалъул мегIер,
МоцIрол цIваки буго цIер гIадин бакъван.

ЦIараль чи угъдулеб гъиндалзул бурутI,
Баче цо дирги квер кепал гъаризе.
Гъава сверун унеб сурмияб микки,
Сабру кин гъабилеб гъадин мун чIани?

Зодил палакалда куцарал лугбал,
Киса дур гIадинаб гIибрат букIунеб.
ГIаршул-мамлакалде Билкъисил рилъълун,



Къагида дуралда релъъун букінищ?

Гъаваяб каламалъ, кепаб рагіялъ,
Киса глакълуялда гідан хутлуев?
Хирияб жавабалъ берзул нур босун,
Бицине маці лъалев инсан теларо.

Аллагъас ракъалде къураб берцинлъи,
Къун буго беразе, балагъун рихъе.
Бичас нигілат бикъун щвараб паялъул,
Щвемещалде буссун бихъула дуда.

Бакелампа чирахъ, чурхъанин глакълу,
Чи гъечлеб мех цѣхѣ, цѣвакун йигин мун.
Цѣле глажам кагъат керен чучизе,
Кинида йикладго букіанин рокъи.

Букікле хлатил роси, хіежалъул жайран,
Хіажул акбар бугин кодоб щварасе.
Кинабо къагида къанин дир рекелъ,
Къиарлъи дуй бугин къиралазда гъорлъ.

Тирун мугъ буссун чіа, ссиялда хъваде,
Сабру бугев гідан гіемер гъечелъул.
Такъваялда хіалтіе, хіасрат бикъун къе,
Хіатта рухі босизе бугин ихтияр.

Алафа-харж гъечлев, хиялаз чіварав
Холев дидаглаго гурхилародай?
Дуго мунго гун инжит гъавеян
Инжил-тавраталда тасдикъ батוניщ?

Бакараб каналда, канаб моціалда,
Кисаго релъъарай мун лъие щолей?
Щвараб шамсуялда, бакъул нуралда,



Нудил гвангъиялда кIал лъица чIвалеб.

Лъала, берал руго рецIцIун тIагIунел,
ТIабI рекъарай къутIбу къватIий лъугъиндал.
Кидаго каранзул угъи къотIичIо,
Я къадру хвайилан, я къанал чIваян.

ЧIегIераб дуниял диего щайзе,
Щвелародай Билкъис ахирги дие.
Сурун буго росу, кинан вукIинев,
Камилай гъудулалъ гъадин таралъул.



РАКІАЛЪУЛ КЪВАРИЛЪИ КЪАЛМИДЕ ЧУЧУН

Ракіалъул къварилъи къалмиде чучун,
Къокъаб ғарза къезин Ғунайзатихъе.
Ғайнаил кайфият кағтиде босун,
Дун вугеб хіал къезин Хіабитатихъе.

Хіасратаб шавкъалъул щвараб ғуруца,
Восун унев вуго дун куц берцинихъ.
Каранзул хіохъалил хіурупал расун,
Рисалат битіизин Зугъайратихъе.

Зодил лавхіалдаса хіукмуги къотлун,
Къиарарлъун мун чіедал чіалғанин дунял?
Дургун хіал чучарал, къвал бан угъарал,
Къоял ракіалде щун щущала лугбал.

Бераз кеп босарал, калам ғабурал,
Ғъуинал хіалазул хіасратал сардал.
Хіажрул-асвадалде къокъунеб булбул,
Дур къулидул чіорал къан руго рекіель.

Къилба Ғарафалде сверулеб ғанса,
Ғадаллъулев вуго дур каламаца.
Керен угъулареб, ракі ғодулареб,
Ғайнаъ, мун сабаблъун сордо рогъинчіо,
Сабаил Билкъисан къацандулареб
Къойил сағлат камун дида батичіо.

Берал чалухасе, черх узданасе,
Чорхол къуват хвезе мунги къваклула.
Къоялда нур балеб бағлар бакъуца,
Дун къварид ғавизе макру ургъула.

Руқалде къал ахлун,къолбоде рағъ бан,



Ругъун гъечлеб унти ургъиса инчло.
Агълу-хъизамалцин зигардилел тун,
Загъратил бицинчлеб сордо рогъинчло.
Дунял-галам ургъун урок къуниги,
Къенсералъе сипат бажариларо.

Женалгин гинритал данделъаниги,
Беразул берцилъи хъванго ківеларо.
Хъахлаб чиниялде гланбарги хъухъун,
Гланаби хъван руго хъахлаб гъурмадул.

Гъава жаниб бессун, багларлъи клутлун,
Клутлби руго къачлан къурайшиялзул.
Къудус-сабаалде Билкъисдай щвана,
Щвемещ-щекъералда щакъи хъван тезе?

Хириял рухлазул хлавраъ рещтлундай,
Хикматаб мацл малъун цалдезайизе.
Цергун маргъал биун гъурал цабзаца,
Цлаки моцлрол бикъун къасде нур члола.

Къалъул зобалазул багларбакъуца,
Бакараб нур бикъун къаде гвангъула.
Къунщбузда нур чларай, Курсалда глурай,
Калам гъабулаго, гъимун елъула.

Гъурмадул гвангъиги гъалазул бикъи,
Балагъун дун хвезе, ххан риччан тола.
Махлукъат къосине къутлбуяб лага,
Къвалакъ квералги члан къватлий яхъуна.

Члухдае сварулеб сурмияб микки,
Сси камиллъун ккезе къватлий сверула.
Сабру гъабун рокъи гъабунаниги,
Гъагаб къалулъ вуго дунги гъагълъулев.



Гъаваялъ, рокъиялъ къалде цІаниги,
ЦІилазда цІа рекІун вуго вухІулев.
Жаниб жан жемардун, хиялал гъарун,
Гъава цІикІкІун ккана цІадул коралъги.

Каранда кверги лъун гъарун вачІани,
Дур умумул дида гурхІилардай.
Габур сверун къвал бан убач гъабизе,
Унго,изнуги къун,виччалародай?

ВухІун хвананиги,харде тІегъ гІадин,
Къвал дуца бачІого къабуллъиларо.
Къаникъ вукъаниги,гІазаб къуниги,
ГІунайзат щвечІого дун вукІинаро.

Дагъистанго ургъун данде чІаниги,
Дудаса квер босун дун кваналаро.
Каранзулъ бугеб къасд,раклалъул мурад,
Гъеб жо тІубачІого кинго чІеларо.



УНГО, ЛОГОЛ ТЮКІЛЪИ, ТІАД РАТІЛИЛ РЕКЪЕЙ

Унго, логол тюкілѣи, тіад ратілил рекѣей,
Рукѣальул къадалѣан къотіной йихѣула.
Кѣарбил бикадасан куцарал къунсрул,
Кинида ругезул тіун ракі бахѣарал.

Тіавусил рачічі бикѣун, къачіларал къунѣби,
Кѣаникъ лѣуралазцин бицен ѣабулел.
Гѣурмал свериялѣул, надал ссиялѣул,
Сипат ѣабунани ѣаглѣула инсан.

Гургинал беразул, гванѣараб надил,
Магіна ціалулаго, дунни ціорола.
Ціорол матіуялда тіад хѣвалеб накѣиѣ,
Нахѣ бакі бугодай дур йиѣиялѣе.

Жавѣарул тіеѣалде тіинкілѣеб тіанбар,
Тіокіаб рес бугиѣан балаѣе мунго.
Гарбил къула-йорхи къулгіаде-нахѣ,
Кѣурул ціудул бугин ціаюціин ѣелѣул.

Ціорол риун тіурал тіеренал кіутіби,
Тіолабго ракі тіолин кіалѣазе лѣвани.
Лѣагіалил тіумруялѣ тіодов чіаниги,
Гіадан нахѣ тіунтілѣеб тіабигіат ѣечіо.

Тіолго халкъ бакіарун ургѣананиги,
Инсан хадув ѣолеб хасият ѣечіо.
Дур рагіухѣ тіенеккун тіиѣкѣу буссине.
Гіаршалде ѣваниги, ѣвелин кколаро.

Щун мунгун кіалѣайни букіунеб гурин,
Йигеб руссен биѣе, лѣикі балаѣизе.
Гѣекѣолеб къатірадал тіураб тіириги



Тіаде загьирлџулин лџалеб хіалалда.

Кин ххал гџабуниги, ретіараб ратілил,
Пардавго лџаларо, ракъа-гџан лџала.
Радал баккараб бакъ кџальуде щола,
Кџасде мех лџалареб дур авалалда.

Кџадги беџіаб рокџоб чирахъ бакула,
Канлџи хіажалџани хіебтіла дуџа.
Хіанил гџажабадзе тіолго курхџаби,
Тіул-ракі дир биине эргаялџ руго.

Анџіабго килщида кинабго баргџич,
Чара дир хвеялџе, халкъалџ биџине.
Рамазанги тіагун, шаввал тіатиндал,
Тіаде зулкџагліда кџарарлџун ккана.

Кџоял гіадада ин гіоларебилан,
Бищун кџо бухіараб кџоринив ккана.
Кџаси гінтіамуна тіолго черхалџухъ,
Тіурачел мурадал рачіуна цере.

Радал ххал гџабуні гџинал ракіалџухъ,
Гџудулалџухџе ун ургџиб чіоларо.
Ихдалил гџуриги роол гџалиги,
Гџава битіи бугин тіулалџ биџунеб.

Тіаде йокџулелџул, кџерил ясазул,
Кџура-зури буго берда цебе чіун.
Цевехџан кџачіани, кџокџа рекіуна,
Кџел гџабула ракіалџ их щун бугилан.

Щобда гінсил гџаракъ гінсода лџала,
Лџан буго черхалда чанай мех щвараб.
Рогџалил канлџигун керен угџдула,



Кагъат хъван битіеян бугеб хіал бицун.

Канаб шагъри моцІан берал гІодула,
ГІарза хъван кьейилан йокьулелъухъе.
Кьурул парсни балеб ссвин гьечІеб чирахъ,
Чучана кагътиде жанисеб ургъел.

Гъулдулъ бусен ккураб сурмияб тІайпус,
ТІубана кьалмиде дургун кьваригІел.
Сардил жан кьачІала кьвал бан мунилан,
Басма кьустІантінаи тІасма лъураб тІегъ,
ТІад хІанчи цІалдолин, дур цІарги ахІун.

ЦІорол тукабахъе бичулеб чини,
Чанги хиял бугин хваяб раклІаъл.
Ххамил фабрикахъе босулеб кирхан,
Хабалъе босила, рес рекъечІони.

ЧІухІана дуниял, берцинлъана ракъ,
Росдал сси цІикІІана дур цІаралдасан.
Сверун губернаби нуралъ кьалъана,
Къвалакъ моцІ бугилан буго дирни ракл.

Къасде сордойилан пардавго лълъвинчІо,
Бакъдай, гьумердаян гьабула хиял.
Гъарай яс йижизе кверщел кьечІони,
Кинанха гъайилей гьедин эбелалъ.

Мун тун аралдаса тулакаб хъергъу,
Таманаб мех ана кьварилъиялда.
Къо лъикІ гьабичІого, мун рехун тедал,
Таралги хиялал хурхана рекІелъ.

Рукъби жавгъарулай, кьер варакъулай,
Кьурул гІамиркодахъ гІадаллъун вугин.



Надалда кълмица къръан хатІ хъварай,
ХъахІчараб гудгудихъ гъаглълев вугин.

Гъава битІчІлого, тубараб балай,
ТІад цІа бакун бугин кодоса индал.
Балагъея, гудул, гъалулеб каранхъ,
Гъороца гІансилъун бугин щуцалѐб.

Щай хал гъабуларѐб гынал раклалъухъ,
Гъаваялъ хатІиблъун вугин вухІулев.
ХІѐжрукъил мокърукъѐ къръаналъул хатІ,
КъотІун гъанал бугин балагъи боркъун.

Бакъулъ пайиз хъахІаб хІамамалъул хІи,
ХІал щун рукъбалъ бугин мун йокъи чапун.
БахІрул кълмид хъвараб ясиналъул си,
Маргъалалъул цаби, берцинаб щекър,
Биценго гъабуге, гъаглълев вугин.

Гъуинаб хІухъалил хІеренаб клалъай,
КІалалъ цІар бахъуге, цІаго рекІунин.
Тамашаяб гъими, гъуинаб релъи,
Гъекъезе бегІила, баизе щвани.



ГЪАВА ТІЕГЪАНГИ ТІАД ПІХЪ БАЛАРЕБ

Гъава тіегъаниги, тіад пихъ балареб,
Тіабигіат бихъула хъулазул дирги.
Хъухъазде щваниги щибго кколареб,
Шавкъалъул къо щундай къваридав диде.

Дагъистанго рихун,икъламго къаллъун
Къабил гіадин вуго къабулалдехун.
Къалъул завалалда зодил бакъалда
Къацандун пайда щиб,щоларелъул дий.

Шагъри моціалдехун ціалдон хайир щиб,
Дун тіаде ціанаган ціалелъул нахъе.
Ціоралъул бахчабахъ барщараб тамру,
Аллагъ,бегъиладай дица квинчлого.

Курсалъул байдабахъ манаршадул тіегъ,
Тіечлого теларо турун хваниги.
Хиялазул чіораз чіван ругин лугбал,
Чіаго гъариялъе цохіо мун кІалъай.

Гъаваялъул къораз къан ккун вугин дун,
КъвакІун калам гъабе керен чучизе.
Хиялазул чіораз чіван ругин лугбал,
Чіаго гъариялъе цохіо мун кІалъай.

Кини таралдаса тоге мунилан,
Тел бугин ракІалъул кІалъалеб дида.

Гъаб дир кІал-маціалда дур ціар лъарабго,
Лъай ана дир босун,ясай,мунилан.
Ясзда гъоркъосан гъурмал къер барки,
Къерилал рихундай мун хиралъана?



Халкъалъе бакъалъул къалъиялдаса,
Къиматаб надалзул нур цѣикѣлун ккола.
Цѣикѣлун канлъи къолеб кавкабалдаса,
Камилал къунсрузул къер берцинлъула.

Хъиндалде барщудеб чѣгѣраб цѣибил,
Цѣцѣула дир клутѣбуца дур беразул нур.
Клутѣдал багларлъи гѣчул хъалалда,
Хъващтѣан цебе чѣла клябго гѣно.

Гарщалъул чирахъдай чорхоль бакараб,
Канлъи дир босулеб сурат бихъула?
Сидраталъул жавгъар гъурмалъдай лъуна,
Лъавуде вачѣараб бачѣунарин къо?

Багларал клутѣбузда клутѣундай кухѣлу,
Клутун дун хун унеб хиял гъабулеб?
Хирияб якъуталъ къачѣандай къунсрул,
Щуцан унин гѣакълу, гѣадаллъулин дун?

Гараб Лайла йокъун Къайис кинигин,
Кидалъагѣан телев туризе муна?
Тамахлъана керен Карамил гѣадин,
Кида дун Аслида аскѣове ккелев?

Аманат, йокъулей, къе дие рагѣи,
Къурун юссинчѣого, чѣухѣлун чѣчѣого.
Чѣалгун бугин гъава, гъаве вохизе,
Хурхун цо къвалги бан, къай дун карандае.

Къилба Загърацѣагѣан цѣвакараб щвемеш,
Щвезе къадар дие къирулебани.
Къиматаб кагъруялъ куцараб керен,
Квине замангѣаги гѣунтѣулебани.



Гищкъуялъул бухли, хласраталъул цIа
ХIисаб гъабун бихъе, хIехъелеб лъица?
ХIайранлъараб раkги рекIараб цIаги,
ЦIерлъун виун айин абилиц дуца.

Дихъ хиял батани, хирияй Загъраъ,
Загъир гъабе дуца гъабсагIаталъго.
Сабаб духъ бугелъул дир унтиялъул,
Тоге гъаб хIалалда, гурхIа мун дида.

Дуниял къуниги, къурда чIвалеб бакъ,
Къезени кIвеларо кIиябго къенсер.
Къерилалъ цIваниги, щабалъул жайран,
Шамалъул миккиян ккола мун дида.

Дур тIабигIат бицун, гIамалал рехсон,
ГIиприт гаргадула гордохъе бахун.
Гургинаб гъурмадул гъавадул битIи
ТIавусалъ босула сардида бачIун.

Сураталда ГIайнаъ, ГIаршалда Зайнаб,
ЗагъирлъичIо гъанже, гъудул, мун гIадин.
Сабаалда Билкъис, Къайсил Лайлалги
Дур гIадинаб къавлу къавмалъе гъечIо.

Гъаб заманаялъул Зулайхатица,
Хиялал рекIана рукъбазда жанир.
Ракъалда рештIуней Шумайсатица,
Шавкъальур гIор буго щун дир лугбазде.

Рогъалил макъугун къалда вуго дун,
Къенсер бер чIегIерихъ чIалгIун дунялгун.
Дие нигIматазул татуги гъечIо,
Тирияб черхалъухъ чапун керенгун.



Чорхол рух! босулеб самаалъул х!инч!,
Х!акъ батила дуг дун гъадин тани.
Гъавагун свердулеб сурмияб микки,
Мун дие къеч!они,кквела дун женаз.

Жаниб кереналъул кирталги рагъун,
Ккараб рокъи къунин,къе дие жаваб.
Жужах! г!адин рукъбалъ къварараб рек!ел,
Къунин дица г!арза,г!инт!амун бихъе.



РОКЪИГУН КЪЕРКЪОЛЕВ КЪВАКИУН ВАГЪУЛЕВ

Рокъигун къеркъолев,къвакӀун вагъулев,
Рагъул фронт буго диргун гъавадул.
Дунялгун дагӀбадун,сардалгун къаллъун,
Къвагъи рагӀуларищ гъанже ракӀалъул.

Хиялгун вортанхъун,гищкъугун тункун,
Тупиде ккун буго балайдул хабар.
Хасел тӀагӀарабго дуниялалда,
Ункъго къер хисула цо лъагӀалица.

Дур аб къагӀидани,Къапалъул гӀанса,
Къараб талихӀалда тенкелеб буго.
ГӀалхул чанил тӀинчӀги нух тун унаро,
Лъалеб гӀажал босун гӀасилъилилан.

Гищкъу цӀикӀкланиги,цӀунун чӀун йиго,
Дуниял хваниги,ахиратилан.
Имраул Къайисил къокъада цадахъ,
Рокъи телебилан букӀуна дир ракӀ.

РекӀаразда гъоркъоб лъеласул гӀадаб,
ХӀисаб букӀунилан гъабула хиял.
Эб хӀакъ гъабунани,къосараб къавмалъ,
Къварид гъавула дун рокъи щиб жоян.

Рокъул хӀал лъаларел хӀамшарияца,
ХӀайран гъабула ракӀ,гӀабдал вугилан.
Гищкъул къварильиялъ къысабиги хъван,
Къойилго рагъдайищ инсан вукӀинев?

Ургъиб хӀебтӀулареб хӀухъел цӀикӀклараб,
ЦӀакъаб гӀазаб буго рокъи-гищкъудул.
Сордо бачӀарабго,бацӀцӀун хӀутӀ-хъумур,



Нохъоде буссунѐб сундул гламат?

Галам бижилалде Бичас малъанин,
Буклине кколеб жо жидедаго лъай.
Турун уна хъумур хъархъалъ бахчизе,
Къварилъи кканани, галмагълъиги тун.

Гъудулги дунилан дагбадилев тун,
Тушман гъоркъов ккани гъес щиб гъабилеб?

Гъечлони гъунарги, къуни талихли,
Къадру тлоклай гъудул лъица йосулей?
Босани глкълуги, хвани пикруги,
Хиял кин гъабулеб гъудулалъ диде?

Хасел тлаглабго дуниялалда,
Гъотлода тламхилъан тлад кьер баккула.
Байдабазда хурдул, хъархъалъан хланчли,
Хлеренал бакъналгун къватир рахъуна.

Ракъалдаса хлутлал, хлоралъан къуркъби,
Къварилъаби рицун, данде рилълъуна.
Гъарани, глалхул чан чучулеб дунял,
Дурги керемалда кинаб ракл бугеб?



ДИРГО ГЪДУЛАЛЪУЛ ГЪУИН МАХІАЛЪУЛ

Дирго гъдулалъул гъуин махІалъул,
Гъалулеб кереналъ цо кечІ ахІизин.
Каранде дунги къан, къочун дидагун,
Къороллъун чІаралде рисалат хъвазин.

Росдал раІ бахъарай билкъис-бикаде,
Дирги хиял буго гъитІинго ккараб.
Гъаваялда чІараб лочнода хадуб,
Чанги къункъра буго къватІал сверулеб.

Къайсарил бикада батІияв чи хъван,
Ракъалда хъвадизе хъул дирги гъечІо.
Гъиндилада къадру бащалъун хадув,
Къороллъи цІунана анцІгоги соналъ.

Саву ккани тіогъол тіад къер холилан,
Тіад бакъ чІвазе течІо хъахІаб гъурмада.
Хъублъани меседги босуларилан,
Ясал рехун тана талихІкъадица.

Турани аб пихъил тіагІам холилан,
Тіад квер хъвазе кІвечІо цо къоялъ гурон.
Цогидал ясаца пудра бахуна,
Дур гъурмахъ къец гъабун къачадилаго.

БагІар бахани щиб хІабашияца,
ХІурулгІин мун гурей дий йокъуларо.
ХІежрукъалъул къеда къалмица хъвачІо,
Къудраталъ бикІараб дур цІар гурони.

Гъединан мун чІани гъаб ракъалда чи,
Цоцин хутІиларо, цохІо мун гурей.
Магъди вахъинчІого, Дажал щвечІого,



Дуца чѣзабуна кѣямасеб кѣо.

Кѣурѣаналда гѣчѣл, тѣхѣаль рехсечѣл,
Тѣокѣл тѣламатал тѣуна ракѣалда.
Тѣисал инжилѣальул махлукѣаталѣе,
Кѣварилѣи тѣагѣанин тѣхѣаль бицана.

Тѣокѣл кѣурайшиял тѣадада гуро,
Кѣурѣаналѣ какулел кир рукѣаниги.
Кѣадаралгин тѣикѣл ратѣа гѣаризе,
Бичас битѣун буго ракѣалде тѣелму.

Мун тѣакѣил ятани, дихѣи ялагѣе,
Дунги бусурманчи, хвезе виччаге.
Хиялаз цѣураб черх чучуларичан,
Чохтѣо бахѣун бихѣе гѣалазул рикѣи.

Нагагѣал хиялал хун ракуль рукѣе,
Рукѣбал риун унев дун каранде кѣай.
Кѣайисги Лайлаги данделѣизе те,
Цогѣдал тѣадамал рикѣкѣадегѣан те,

Тулпаралда рекѣун хѣвадизе виччай,
Рокѣукѣал жалго те, женал рехун те.
Жулигѣалам ургѣун мун дие гѣаре,
Гѣаб зулму дидаги захѣмалѣун бугин.

Зодихѣан баккулеб бакѣун кѣец ккурай,
Вакѣван холев вуго дур анищаца.
Ургѣидал ахѣизе цѣар гѣчѣлеб ани,
Цѣялѣ вухѣилаан Мажнун кинигин.

Кинида йикѣаго казимги бахѣун,
Кепалѣе хѣван руго кѣиябго кѣенсер.
Курмузда бахилѣун, берахѣ тѣащикѣлѣун,



Галхул чундул руго тладго ракъвалел.

Хивалалъ ккун бугеб тел шула бугин,
Бахсалъе вахъун чи бергъинищ цинги.
Варакъ тлад бекъарал, тлерен хъухъарал,
Гъалазул халгъебе дир гъудулалъул.

Къуръан-хладисалда божулел гъечин,
Авараглъиялда дагIбадай бугеб?
Дир бераз духъ тIураб магил гIоралъан,
ГIурус пачаясул гуми хъвадила.

Гъечин мун йокъунан хиял ккун хадуб,
Хадув хъвадун хварал хъитал къе нахъе.
Къунин гIищкъуйилан гIакълу сверани,
ГIадалъ гIащтIи къабе,къелин ихтияр.

Къалде кканин ишан чIухIун ятани,
ЧIахIагъаркъал гъаре,гъас дун ккунилан.
Гъереси бицине нигат батани,
Наибасде йилтъла,дун лъукъанилан.

Къвал бан чучилилан гъава батани,
КъачIан дунги вуго дуда хурхине.
Дие харбал рицун черх хъихъичIого,
Чара хварав дие гъабе санагIат.

Арал сардал-къоял кодор щоларин,
Кепалда биччанте бакъул дуниял.
Бер къваканщинахъе духъе вачIине,
Дунги хIадур вугин,хIалтIи гъечлев чи.



ЖАНИБ ЦІА БАКАРАБ КЕРЕНГИ ЧУЧУН...

Жаниб ціа бакараб керенги чучун,
Чара тіагун буклин тіатинабизин.
Тіулал бидурихьаль хьвадулеб шавкьаль,
Чапун дир рухі араб тіарза хьван кьезин.

Берзуй макьу гуреб,квен кіочон тараб,
Женал хіайранлъараб хіухьел угьизин.
Чіагоял пахруяб,хварал урхъараб,
Хъахлаб гьумералде гьабизин санаъ.

Адамил Хіавахъган хіасрат бергьиндал,
Дирги яхі тіагана гіщкъу хіехьезе.
Лайла-Мажнунилан халкьаль ціарги кьун,
Свердула кьватіазда кьоял инеган.

Илбис пасикълъарал сах бугел лугбахъ,
Сунареб ціа лъуна дир кереналда.
Кодобе щолареб хьул кьотіулареб,
Къан буго ракіалда кіиябго кьенсер.

Кьуруль хіанчіил гіадаб хіеренаб кіалъай,
Кіса кіочон толеб талихі кьеялъл!...
Къайсарил ахикье ахітіолеб гьудгьуд,
Гъаракъ рагіаниги гіела рекіее.

Гіарщалда свердулеб сурмияб тіавус,
Сабру тіагун бугин, рещтіа ракьалда.
Рокъарал рихараб,хварал кіочараб,
Хіялазул унти бергъанин ччорбалъ.

Рукьбазда гъан бакъван кьварид бугин ракі,
Къосине течіого,бергіаги тіаіе.
Тіулалъ кор боркъараб кьалда вугин дун,



Дур къасд батанани йорча къорикъа.

Къасде саву ккани харил тегъ хола,
Кваниль загъру тламе тласа восадий.
Гъотлой гъая ккани, тламах бакъвала,
Къоно чъвай гадатла, гажалгъадида.

Дуниял хинлъигун хер гурччинлъула,
Къотле квер баче керен чучизе.
Капурги гурхлараб хлал дидаги тун,
Халихъатгун члезе гиллаго щиб дур?

Гурухъ ритлчлилан чаларчаги ккун,
Чорхой гакъуба кьей гакълуйищ бугеб?
Гандал хъарчигъаян, гъедуги хьихъун,
Дирни чилъи хвана, ханалъул бика.

- Иях, ле, вокъулев, кьогъе глазабго,
Габдалгун къочине къабул гъечин ракл.
Гъабуге клал гьикъи, къварилъулин дун,
Къан юхъун ятанин лъай бижилалде.

Рицунге ганчлал жал, глoduлин берал,
Гелалда квелъги бан маххда ятанин.
Хал гъабула чорхол чара хвеялъул,
Чаргъадил бусада басралъанилан.

Адамгун Хлаваде хлалкъарай дица,
Гъарай-ахли бала илбисалдейин.
Билкъис Сулайманий насиб гъайизе,
Сабабго щибдаян щакдарула ракл.
Юсуп Зулайхае мустахликъ гъави,
Бицунеб рагичищ галимзабаца?

-Дирго пикрабаца керенги унтун,



Исана хвелилан хиял буқлана.
Я Алагь,хун тайги херлъарай эбел,
Хвезабунин къадру къоркъоеги къун.

Къанабакъ тлупаги тлупалъул вацал,
Тлукъан гелалдаго тлукъан йиччанин.
Эмен-тушманасда туманкI речIчаги,
Танкан юхъун танин рохъил бацIиде.

Квешаб къо бихъаги гIагарлъиялда,
ГIангралъе дун гъезе гъира кканин цIакъ.
ЦIа рекIун вухIаяв ХIабашил ТалихI,
ХIиладул кIичIги гъун кквезе гъаюнин.

Гъаваялъ сороаяв росдал рагъIател,
Кини телалдего данде вахъарав.
Дицаги щибилеб,щунгъаралъул тIинчI,
Щулияб рухъаца юхъун йигелъул.

Дие мун вокъидал къаллъарав эмен,
Къунани чIвалилан чIухIараб тухум.
Тезе рес гъечIилан къотIи ккарав мун,
КъватIие яхъине чара гъечIей дун.

Гъабулелъ жо малъе,дун хIадур йигин,
ХIалхъубалщиназул мугъал рекизе.
Квер ккун къотIи гъабе биххиларилан,
Гъеб дур рагIул ахир хIакъаб батани.

ХIалихъатил рокъоб сордо баларин,
Сурани халкъалда балъгояб рокъи.
Мун вокъаралдаса бакъулъа къараб,
Къвал чучун угъизе чидай квешезе.

Чергесаб дур лага бихъаралдаса,



Хьул дирги къотичло,къвал баларебин.
Къулгладул калтла чичун калъаралдаса,
Лъалаго берзул нур босун анин дир.

Гъуинал раглабаз гладалги гъаюн,
Гъедин телин ккани,дуйги баркала.
Киназдаго сурун сагъвил дунги тун,
Сордо лъиклан ани,эбги дурго яхI.

-Дица мун толейдай,дунял канаб моцI,
Квер хъвазе щваниги,щукру гъабула.
Квер босун уневдай,ихдалил гъудгъуд,
Гъаракъ рагланиги,глола реклее.

Галхул чан гурхIараб хIал дидаги тун,
Тулида къвал жеми къадрулъун буго.
Къойил дазнания диеги цIалун,
Дур гъечлищ къаглида къвал бан чучизе?

КъватIахъ дандельигун мировой суд лъун,
Махсароде вуго дуца гъавулев.
Къасде гъуин бицун,къад къурун юссун,
Къачала дуниял дир гIакълу ине.
Радал диван къотIун,къаси суд бахъун,
Рос-рукъгун чучула дир чара хвезе.



МЕГІЕР КВАРАБ МЕХАЛЪ ГІАЛАДУЛ ГІАДАБ

Мегіер квараб мехалъ гіаладул гіадаб,
Гіамал буклун буго дир йокьулелъул.
Гіидраялъ гіорціараб кьегіер кинигин,
Кьуркьуди ціакъ буго нухтіа унелъул.

Нахулъан рас гіадин росула хіатіал,
Росулел лъачілого, лъайда гьечілого.

Я дур кьуркьуди щиб, кьенсер-бер чіегіер,
Кьили чівараб мехалъ тай-гіала гіадин?
Черхалъул клібикіди, клудияй гіеяй,
Кіудаб даражалде яхарай гіадин.

-Даражаялдеги дун яхуней ан,
Мали чівараб ани чіухіав вокьулес.
Чіаго алжаналда ниль рукінаан,
Дуца, кумек гьабун, квер ккураб ани.

Чакарул каранда тун хьихьилаан,
Таманай кіалъана, -ківарцин гьабичіо.
Кіарчамаб кьолбоца кьуна дун чидай,
Чапун уней йигин, ихдал ціер гіадин.
Кьуризе рес гьечіей росасул лъади,
Рос вихьухъ гурони, кинха хьвадилей...

Диде чан гьабуге, чергесаб лага,
Чиллайдул рухьаца юхьун йигин дун.
Чалухал бераца ишан гьабуге,
Иш лъалел гіадамал гіемерал ругин.
Гіадамал щаклъула, щайтіан кьинлъула,
Щола ячарасде кьабгілун тел тіаде.
Кьола дие гіазаб, вас мун сабаблун.
Сабур гьабун чіа мун кьокъаб заманалъ.



Дургусеб чан телеб, чорхол куц берцин,
Чабхил хабалъе дун чучараб мехалъ.
Чалухал бераца ишанал тела,
Гъудул къокъунелъул къо лъиклтъийлан.
Къанабакъ руссиндал сандусил берал,
Гъеб мехалда тела мунгун гъаб рокы.

Течлого чара щиб, чалухав гъудул,
Дун жаний хъихъанин, хъвадилин хлинкъун.
Чарагун гламал щиб, глазизав гъалмагъ,
Гладалаб къибилги къал ахлун чланин.

Рукъальул къварилтъи къадада лъала.
Дир реклел къварилтъи дидаго лъала.
Мун вугеб сверуде сверилейилан,
Синжир бараб дида хлалихъатица.

Аб дий гладаб члухли члвагеги данде,
Члаго дунялалда, дун абурасда.
Чеглер тушманасда бихъуге, бечед,
Дида бихъанщинаб, хлехъон бугеб жо.

Рухъада ци бухъун хутлаги, Аплагъ,
Дун гладин къваридго, къабул гурев щун.
Къиблаялде юссун как бананиги,
Капурлъун бугеб дир ургъиб гинал ракл.
Дуде ургъиб гинал ракл балагъунан,
Балагъ бачлун буго дир бетлералде.

Мунгун калам гъечлеб, квен билълъунареб,
Кутак бачлун буго дир бетлералде.
Габур къулун буго къорица ккведал,
Къватлиб нух щолареб щулалъуде ккун.
Щоларо, вокъулев, бокъухъ хъвадизе,



-Аллагъ,рукъ бухайа,чорхол куц берцин,
Чанцлукъа угъдилев дун дуда хадув.
Чапун глoday ккаяй,глойей чидар яс,
Дир чара бухлизе бицунеб рагли.

Мугъзалъан тункараб каранлъан баккун,
Каранда гъаруна ургъалил ругънал.
Тпаде загъирлъичлѣб, загъруги бахун,
Зигъно-гъайбат буго бѣхлизабулѣб.

Чалухал ясаца цеве ккурав дун,
Дун нахъе гъавуна хъвачиб къадаралъ.
Дунялалъ мугъ байдал гъаримлъичлев дун,
Йокъулелъ мугъ байдал гъаримлъун ккана.

Дунялалъул рахIат цебе ккун батун,
Цересел къоязухъ къойил угъдула.
Цере ниль рукIараб мех раIалде щун,
Мехтарав чи гIадин,чанги гIодула.

РахІматал цере ккун, балагъ нахъе ккун,
Бана дуниялалъ дида гор магъакъ.
Магъкыл багъа гъечІел реклараб мехаль,
Рекларав дун рещтІун раІ кин букІнеб...

Вуклунаро Валлагъ, клоларо члесе,
Клцулуищ вачлинев дун дунялалде!
Дуе глазаб кьолеб глужрукъилаб рухл,
Глизраилас глaдин, дица бахъила.

Мун ячарав къунцлун,къвал дуда бала,
Къвал барав члван рехун,члалал рахъила.
Чеглер сибиралде бухина сапар...



Щайха дие дуниял йокъулей щвечлѣб?..
Бакъан гуросо,росасе мун ун...

-Ният лъиклаб гъабе,лъиклав бархларчи,
Лъадай магъу гъекъон гъудулги йигин.
Алжан швайяв гъудул,шукруялда чла,
Щиб сунде ккелеблъи лъаларин дуниял.

Щайтланалъул гелгун глалмалги рекъон,
Годоб би тлезеян хиял гъабуге.
Рахматлъун балеб цлал захматлъун бихъун,
Нагагъ гонгикъе ккун, габур биччила.

Макру-хилаялъе хлалай лъугъа мун,
Хлалихъат вичила,лачен босила.
Хилла-макруялъе дун глемер цлакъай,
Цлунун яс хутлизе кинго рес гъечло.

Маххул хъалааялъув хъаравл таниги,
Хъахлал ясалаца глалмал толаро.
Хъалааялда жаний тун хъихъаниги,
Жиндий вокъарав чи ракъанде цлала.

Дуе бицун рагли дир хвеларо вас,
Хиялазул цлеца дун юхланиги.
Хваниги члеларо яриманида,
Яравул гъабун те дурго чуялъе.

Мунго хлалтичлого дунго хлалтила,
Хлалтлуде тламун те исана рии.
Рагли рагъуда те,дир глалмал берцин.
Гладамал квешлъараб замана бугин,
Горалдаса буран цлалѣб глалдинан,
Цлале,вас,дуниял дуйго бокъухъе.



ШАМСУЗУХІАЯЛЪУХЪ РУХІ БОСУН ИНДАЛ

ШамсузухІаялъухъ рухІ босун индал,
Угъизин кагътиде каранзул бухІи.
ХІасратаб балаялъ берал рииндал,
Абизин раглаби, гінтІаіе ясал.

Самаалде гъуд-гъуд, гъаваялда хІинчІ
ЧІолеб бакІ лъаларищ, гІолил мусудул?
Булбул сверданхъулел сси бугел мугІруз
Сипат хисанадай, Хизри авараг?

Зодихъ чІун тІайруялъ ватІан ккунани,
Кквезе кІолев гІадан вукІунаревищ?
Щобде чан лъутани, туманкІ речІчІизе
ЧІараб рагІи гъечІищ гъелъий тІехъалда?

Дуниал рихани, хварал рокъани,
Къаланищ абулеб элде гІадамаз?
Зигар гІемерлъани, гІузру гъечІони,
Гъебги щиб хІикматан кин ургъуларел?

Каранлъ жаниб бугеб ругъун хІалтІани,
ТІабибги щвечІони, щиб жо гъабулеб?
Гъаваялда чІараб лочнол тІинчІалде
Данде къуват бугев къел вукІунарищ?

Къойил дагІба ккана къей-бергъин гъечІеб,
Гъелъул копий къолеб канцелярго киб?
Берал ругониги канлъи босулеб
Сабаб щиб букІунеб эб унтиялъе?

Унти чорхоль гъечІеб, чи загІиплъулеб,
Лъаларищ гъелда цІар, цІаларал чагІи
Чара хварав дие рагІуй жавабал



Жундуца гъаруна гъаб хӀисабалда:

Самаалда гъудгъуд, гъаваялда хӀинчӀ
ЧӀолеб бакӀго гъечӀо гъабилан лъалеб.
Лъай босун арав чи хадув свердани,
ХунгутӀи гурони, гӀумру тӀагӀуна.

ТӀулгун ракӀ бухӀадил булбул свердулел
Сси бугел мугӀрулги тӀун ун рагӀула.
ГӀунайзат чӀараб бакӀ мухӀкан лъалев чи
ЛъагӀел буго, дида жеги вихъичӀо.

ЧӀорологун рекъон зодихъ чӀараб хӀинчӀ
ХӀули-маль гъинчӀого гӀодоб щоларо.
Щобил ритӀучӀалда туманкӀ речӀчӀани,
ЧӀезе бакӀ тӀагӀуна, гъанже дир гӀадин.

Дуниялги рихун, хварал рокъиги,
Къолбодаса хӀинкъун нахъе къай буго.
Зигар гӀемерлъиги, гӀузру гъечӀого,
Гъаваян абула гъелде гӀадамаз.

ГӀузру ккун каранзул ругънал хӀалтӀани,
ТӀабиб цваниги щиб, шиваъ лълъунаро.
Лълъвараб жо лъаларо гъинал рекӀее,
РекӀараб цӀа буго цӀилалъ хӀалтӀулеб.

ТӀавус гъалмагълъараб лочнол тӀинчӀалде
Данде къуват киса икълимазулги.
Къойил дагӀба ккани, къей бергъин гъечӀеб,
Къоролалде борхе хъаваян гӀарзаби.

ГӀумру дие бичун рачел къайилан,
Къиарарлъун эйги тун, къотӀе хӀукмаби.
Копиягун гӀарза ришватгун цадахъ



Канцелярлун эй ккун, гьаре хлалтлаби.

Ришват глемераб кун, кьалгун хлал гьабун,
Къезе гьае гьудул мина русские.
Сордо-къо лъачлони, канлъиги дагълун,
Данде гьудулги кьан, кьоринив хлелтле.

Хлсабалда гьабе берзул ишанал,
Лъадай кьокьунелъул кьватлив члун клалъай.
Лъалареб унти ккун черх заглплъани,
Лъазе гьабе унти тохтурзабазда.

Дару къезе гьабун, гьаваги бергун,
Гьаре гьудулалда, гьава тлагине.
Тул-ракI дир бухларай хлавраазул яс,
Сабабго гьечлебищ ниль данделъизе?

Лъай дир босун араб мугрузул гланса,
Глса угьдуларищ, дир бицун дуда?
Дандиял кьерилалъ кьурул итаркло,
Таманаб мех буго мунилан холеб.

Халкъалда нур балеб бащалъараб моцI,
Мимгун тиялъ буго турулеб керен.
Киналго хлурупал хъвазеги хлинкун,
Хларпул ахиралде ахлаби рана.

Эрмени читалъул чараб полоша,
Паналъун вуго дун угьдулев хадув.
Хваралъги гьечлого, члагоял рихун,
Хваравлун члун вуго хвелалдего дун.

Дурги бицен гурон рагIул ахирго
Гъайилан тлубалел тлабиглат гьечло.
Тласа вахлю рещтIун, хлалги щвечелъул,



Щай биххараб къоті, къустантін месед.

Мусудуль тіокіпъарай тіабігат берцин,
Тіул-ракі щай кунареб кеторузальул?
Зазиль бусен гъабун глумру араб глункі
Гіадалъ щевезе гъабун щай гъеб чівалареб?

-Дандеги валагъун, гъава бергъине
Гъелищ дур жавабал, Жибрил малаик?
Ургъиб ціа рекіне, ракіалъул гъудул,
Гъаб щиб дурги хабар, хoley йигин дун?

Дунял тирулаго танкан аскіое
Ячіун йигин дуда, дагіба те жибго.
Жемун дида къвал бан, къуле мун тіаде,
Къойил дагіба бугин тіолареб нильер.

Тіулил гъава ссвине ссилияб хіалалъ
Хісабалда яче гъудул къвалакъе.
Къо бухіарав мунгин рухі босарай дун
Данделъидал буго Аллагъасе рецц!



РАКИАЛЪУЛ КЪВАРИЛЪИ КЪАЛМИЦАГИ ХЪВАН...

(ХІАМУЗДЕ)

Ракіалъул къварилъи къалмицаги хъван,
Къваридав чучизе чвахана магъу.
Черхалъул хіакъикъат кагътиде босун,
Каранзул хіалалъул угъана хіухъел.

Хіамул хун хутіарал тіунклухъ балагъун,
Берзул нур босараб сордо-къо щвана.
Къадада ригъарал гъалдирал рихъун,
Дунял чіегіерлъараб бачіана заман.

Гіешдерил хіалтлуца хіамул хвечіого,
Хіалхъун чіечіин мунан чіоларо росу.
Чічвадикіалабахъа миччил баччиялъ,
Мунгоги хвелилан халкъ къацандула.

Къадалъа тіилаца, тіохил гонгаца,
Тіубаларин абун авал семула,
Сардилъ ракларулел кікверкіил сумазул,
Санаглат гъечілан руго гіадамал.

Рукъалъул бокіон ціун ціул бугеб мехалъ,
Ціадухъ рукіараца кіалал гьикъула.
Къватіахъ квачан хадуб хинлъизейилан,
Хасало рачлунел чіухіун ругеб куц.

Чіваге, ле, гіадамал, гъедин гіайибал,
Кіалъачіого дида кіоларин чіезе.
Чіухідае кан бакун, копое ціул лъун,
Кепалде аралги рукіанин къоял.

Дир чіегіераб хіама чіагояб мехалъ,
Чіалукъе бахараб маңу букіана.
Кіиябго тулпаргин теролеб мехалъ,



Таманал гърдана,гъаби,нуж дида.

Гъанже дун гъардонан гъабизе пайиб,
Гураб балагъ гурищ бегъараб диде.
Гучл цулал гъечлого чъазе кканин нахъ,
Цлагъ бакичлого,руклуниц нужго?

Нахъа, жал хлурулъ тун хламул тлагиндал,
Хлатида ворхизе хун буго чара.
Чарал къвалил мацлал къадалъ хутлидал,
Къватливе вахъине къотлун буго рес.

Тлад рас меседилаб мугрузул ритлчл,
Томохъ багъа щвани щвелародай клерт.
Щибаб гъунар тлоклаб тлайбаталъул бис,
Тинчл-къед лълъварабани анищ буклинчло.

Росу къотлун унел къородисезда,
Къоно речлчлчлого члезе кларо.
Ващаванги абун айгъиралъул тлом,
Тамунин росониб тлул багъаяца.

Инкклевел инагъдараб, игъел угъдараб,
Ургъиб кор боркъула бокъове щвани.
Иштла-Куладерил курмул унтарал,
Кинан яхл гъабилеб хламузда хадуб.

Хунзахъ цлар рагларал,цлетлен бахилал,
Цлоройги дир керен,кваназаричлев.
Киналго ансалги,сверун лълъун бекъги,
Къеларищ ричунан,чамал нахъ чварал.

Чара бухлун генал гарбалги къулун,
Къватлатла къенклола,къечинхайилан.
Къун рукларалани хвелаандаян,



Хиялал руклуна диргоги реклел.

Росдал хабал агьлу хасало базе,
Хасалихъе беци битлун ккечло дир.
Риидал пенкъело,кьиндал цванххеро,
Щиб бугеб хламузе халтлизе ккани.

Хладурлти,тладагьлти тлоклал руклана,
Тласа Пашилтиле ун анкъид щолаан.
Жибго хлинцабилан абилароан,
Аралъуб нахъа члун члел босулаан.

Бихьин хламилали хласаб буклинчло,
Бачазул вехъасе мухъ кьей гурони.
Гохлдаса цлухлама,цлар босейилан,
Цлан бехъерхъун гуреб бахъунароан.

Бахуца чури тлун,чиее халтлун,
Чара щиб хвечлого херал хламузе.
Мусаласе пайда,Патиматий хер,
Токлаб хлама цвани бацад хъвадила.

Хьиндал кклалабазда пихъ барщулелъул,
Щолеб хайиралъухъ щапула дир ракл.
Риидал ял баччун чагли унелъул,
Угьдула дир керен,киса хламулан.

Хлузу зигардана,Загъраъ глодана,
Гайшат илагьи тун угьдизе лъльвана.
Зирар хъвагладана,Хъазами хвана,
Хварал дол хламузда хадуб ракл бахъун.

Патимат,Мухламад махлаби гурун,
«Не дай бог» -ин абун гаргазе лъвана.
Бахъун чохтло-клязгун чара хвад,Гайшат,



Галида квалги бан,кѳулана глодой.

Гадан хутлчлго тласа авалалъ,
Тласа глайиб хъвазе глуж-куц гѳабуна.
Хъоро авалалъул иналиллагъун,
Улубий вачлана члухлбузул чиян.

Нижер"Щверделица" щуго кѳойица,
Щибго иш гѳабичлѳ,члеглер бан руклун.
Члаго мусру баяв Саглитлумарил,
Босе кванаиилан бачлана кагъат.

Киглан ургъаниги эсул бугеб хлал,
Къижун макълъглагл дирги буклнчлѳ.

Нужер Глешдерилги гадан ваккичлѳ,
Глураб хайир щванин щаян ратила.
Щиб лъугъарабилан ругел бачлнчлѳ,
Бачлунеб ихдаде балагъун рукла.

Рагли-цла лъугланин лъурлъудилаго,
Лъвинчлел къучлби гладал къандалъабигун.
Кѳойил руклина нуж дида клалтла члун,
Цинги хлункъдила дол хламузда хадур.

Хлал ккедал мулрузда чанги глѳдулин,
Глайиб члваге дида члеглер банилан.
Глурдул рехърхъялъ нахъаса тлеше,
Тлоклав хламул росун дун хлалтлиларин.



ДИР РЕКІЕЛ БОКІНАЛЪАН БЕРОЛЕБ КІКІУЙЦА

Дир рекіел бокіналъан беролеб кікіуйца,
Кікілалабиги бецілъун ціун буго дунял.
Росу сверун тіупун русул накікіги лъун,
Босун унеб буго меседил мали.

Ссунеб дир бадисан араб мағица
Авлвахъалги лъалъан,лъарал руго щун.
Лъараб къварилъиялъ,къараб талихІалъ,
Къиямисеб къоялъ къвалакъ ккун вуго.

Рокъул каранда тіад квасквасги тіупун,
ТІавусги бекъулиц ракъул чохъониб.
Чанил бурутІ лъолиц хъирул къанабакъ,
Хъахлаб ххамил натІал тіадеги рехун.



РЕКІЕЛ МАЩАБАЗДА БЕССАРАБ РОКЫ

Рекіел мащабазда бессараб рокы
Бахъизин къватібе, тлубачин жаниб.
Тіулал бидурихъаль хъвадилеб бугеб,
Хъухылъа ціад гіадин, гіодобе тіезин.

Дица, гъава хіехъон, яхі гъабунаган,
Гъарщун магіл тіолин гіданир бераз.
Гіицкъул къадру ціунун, дун къвакланаган,
Къватібе ціа лъолин ургъимесалъул.

Адамил наслудал зарра гіелалде,
Зодихъе бакъулгун къец ккараб гъумер.
Къуръан рештіналде, тіагъаясухъе,
Дур ціар рехсон аят битіиги гіела.

Гіалхуде чундулгун чучардулин дун,
Духъ чилъи бичидал, чара хун бугин.
Чармил къурабалъе лочнол гіадаб ракі
Дуца, гіакълу босун, басра гъабунин.

Гъиндалда бессараб сурмияб гіатілас,
Гіайибищ дир бугеб гіицкъул ціа баки?
Кагъруман варакъаль къачіараб чини,
Чигун мун чучани, чара холин дир.

Чанги гіумру буго гіадада унеб
Гіаршалде яхарай дур хиялаца.
Хвалил къоғлъи буго, мун йокъун, дие,
Ракъалда хлуті-хъумур хіайранлъарай духъ.

Дирни дуда хадуб хвеган уғдизе
Хиял ккун гьедараб гъа гіемер бугин.
Гіумру дуге бичун, рачел къачіони,



Къаникъ вукъагиян къотлиги буго.

Халкъалъе-дур исму, росабазе-къо,
Къираласулганги баянаб бугин.
Берзул канлъи гъечлин кисаго дие,
Кие мун аниги, аян хадуван.
Каранзул ракі бугин батла канцлун члун,
Бутлаз машиналъун, мун йигеб бакі ккун.

Бугеб жамалалъул, жеги сахалъул
Женал хіайранлъулин хіисаб гъабуни.
Хіакъикъат лъазеган дуде вуссаян,
Буссунарин канлъи кисаго нахъе.

Кагърубан варакъалъ къачлан гъабичлеб
Гъедиган камилго кин гъумер лъалеб?
Гъуригун хъухъ жубан йижун гъечелъул,
Гъеб дур хіатил роси ясалъ кин чіолеб?

Берцинлъи къун буго духъе къерилаз,
Ракъалда зобганги гіадамалъ тіокаб.
Тіокілъи босун бугин дуца ясазул,
Нахъа рижулезе жого течіого.

Тезе хиял бугин, холаго, росу,
Хадуйгаги ялай, дур талихі къаяй!
Къилбалъун мунги тун бан батулин как,
Дуй тасбихі гъабулеб хіуті-хъумуралъе.

Хъвараб кагъат бугин, кавсаралъул хіинчі,
Кибего бихъулеб бакъгин моцлалде.
Щибаб рузман къоялъ мун йихъичіони,
Хъул гъечлин черхалде, бахъун чіелилан.

Вегун макъу гъечіо, къалда буго ракі,



Къурулъ бакун бугин,копое фонарь.
Квешунтиялъ кунѣб керен дирги тун,
Мугірул тіогъиб бугин тіинклѣб дару.

Тіогъоде бикъараб тіалил на гіадин,
Бикъа-биххун бугин,рокъи ккун,тіул-ракі.
Тіанхиде щущараб рогъалил щублѣун,
Щибаб лага бугин гаргалеб мунан.



ЦІАДАЛ ГУЧ ГЬЕЧІОНИ ГАГУДАЛ ГЪАРКЫЛ

Ціадал гуч гьечіони, гагудал гъаркыл,
Гугъар буклунаро битлун бачіне.
Ячлін хіакъаб ани, Хіавраъ, мун дие,
Рухі бичун лъвинаан ячарав чівазе.

Чанги мун гладалъе гьетлараб дунял,
Гъабизе лъалазе лъикі кколеб дару.
Лъалес малъаральухъ гленеккичлого,
Гемемерал ратула гладада холел.

Хариль баккараб тіегъ тінчлаб найица.
Тлун кодоб унаро ,кеп босун тола.
Тела мун ячарас ,чара бухлани,
Чорхое бокъараб кьечлого хъваде.

Къвагы рагілалде ,меглер течіони,
Парсий рехулеб чан чармил гуллица.
Чорхол гъанги кванан ,кепалги росун,
Кодоса боржине жайран щай кколеб?

Щобазда гъоролги гьеб дур рекіелги,
Гьедун бицаниги, цо хлукму буго.
Хлухъел дунан кіалъан, ракі чидахъе кьун,
Рокьиян кьал буго дир йокьулелъул.

Кьурулъ нух кьосараб глалхун чаница,
Рухі бичун бахъула нахъе ине нух.
Гьеб унтул босноса тіаде яхъине
Дур хиял лъолареб хасиятго щиб?

Хунан ракулъ лъечлеб чаго дунялалъ,
Дур гьеб габуралда гор магъакъ бана.
Къунилан росс гурей ,юссун рукъ гурей,



Наккълул раглад гладаб глумру буго дур.

Цебехун наккъл ккараб,нахъе бакъ ккараб
Кийабго рахъальан рахлат бахъараб.
Рахлат бикълулелъул гьоркъойги хутлун,
Гъанже къварилъабаз къвал бараб дуда.

Къо гьоркъоб ккезабун,къериллалги ун,
Къолеб нигъматалъун можороги къун.
Къотлъе кверги ккун, керен чучараб,
Чанги рокъараца къалги гъабураб.

Гьоркъоб къо бачлого,вачлун клалъарав,
Кълутлун каранда лъун,балъголти хыхъун.
Хъвадизе лъалезе дуниял къолин,
Нильер умумузул аби батана.

Киган хлалтланиги дир хлетлеялде,
Хлурглаги бахинчло хайир бугеб жо.
Халкъалда рагларай бакъ гладай дуда,
Данделъини киса дир кереналъе.

Киса дуе гладаб давла халкъалъе,
Хун дун чучичлого чабхил хабалъе.
Чигун рекъаниги,къотли хваниги,
Къотлун къезе кколеб кваранаяб квер.

Кинав чиясулгун чан гъабуниги,
Дуе рос-рукъ гъечло, дун рекъечлого.
Къвараб багъаги къун,бокъарас кквезе,
Конпетлъидал бугеб дурги бичулелб.

Чорхоль гъунар бугес гъедун йосеян,
Къасд дур батичлони тани кълваричло.
Члухларай йокълелей къвари щиб рагъл.



Щваров рос кин тарав ,мун кисан щварай?

Калам щиб кѡваклараб, Кѡйсарил бика,
Борчлунцин гуребищ гарбидаса квелъ.
Гугъар берцин бугин, бицунеб харбил,
Харил борхьидаса рохъенищ тлѡраб.

Тлогъол гвангѡи буго гъалазде бачлун,
Дур хлалихъатида хларщищ речлчлараб?
Хлохъел берцин буго бицунеб раглул,
Глужрукъил къаданиб къонойищ члвараб?

Къадру бергъун бугин дур гъел лугбузул,
Рохъазул чаларча чабхилъищ лъѡраб?



РЕКІЕЛ ГЪДУЛАЛЪУЛ ГЪАДИЯТАЛЪУЛ

Рекіел гъдулалъул гъадияталъул
Гъабизин цо шигіру, щукруги гъабун,
Щибаб саглаталда раклалде щевезе
Рекіель цІа сунареб салам битізин.

Сабру гъечлеб чорхой сабру букіне
Памзатги гъоркъой къан, назму ахлизе,
Радал сверула дун сивул тІохазда,
Сверун-тирун щола дур азбаралде.

Асклов чІун клалъазе саглатги гъечин,
Сабру гъабун чІезе сужаглат гъечин.
Бащальараб ахикъ ахбазанул гъветІ
Огъ, Аллагъ, чункизе чи вихьилалде.

Чорохол куц бикъараб Багъдадалъул хІинчІ
РештІаги, дир Аллагъ, дир авалалда.
Шамхал ханасул яс, хъахІилаб либас,
ХъахІаб гъумералъул гъайбатаб лага.

Йижи киндай гІураб, кисандай ккарай,
КигІан камилгодай квен къун хьихъарай.
Хварал чІаголъула, унго, йихъани,
АхІмакъ гІащикълъула, хІакъикъат лъани.

Щобда къалъулеб тІегъ, къо канлъулеб бакъ,
Къойил алжан буго дур инсул росулъ.
Росуги къалъула къватІий яхъани,
Къасиги нур бала тІохде яхани,

Ясалги чІухІула мун аскІой щвани.
ЦІваби чучун ккола, моцІ загьирлъани,
Чорхое гІун йиго гІакъубаялъе.



Къуръаналде вуссун дарс ціаланиги,
Дуца араб дир ракі нахъе щвеларо.
Щибаб сагІаталда дур хІасраталда
ХІал хисун рехула, исму рехсани.

ВахІюлѳун рещтІунев ЖабрагІил малайк,
Аман цо дир гъари, цо салам бице.
Сордойил щинкІулеб шамалѳул гъури,
Щевезе гъабиларищ битІараб салам.



РУМАЗУЛ ХВАЛЧАДА ХАТІ ХЪВАЛЕБ МЕСЕД

Румазул хвалчада хаті хъвалеб месед,
Халат балагыла дуниялалухъ.
Хвалчадул глоркьалда бекъараб жавгъар,
Вокъаравги тола,тезе кканани.

Меседил ціва бугеб чинидул шиша,
Чанги инагъдила мун дида хадув.
Гларцул расен бугеб румазул гагу,
Дун къваригъараб кьо кьойил бачіна.

Члорал меседилаб истамбул чадир,
Чидай рагъад гъабун,тоге дун бакъукъ.
Цаби маргъалулаб нугъаяб кьеглер,
Рихаразул харбихъ халго гъабуге.

Бехе Чачаналде чинаридул гъветі,
Чангийя глодарай,дунги глодила.
Чергесаб ракъалда члеглераб барти,
Чангийя угъдарай,дунги угъдила.

Ячинин абурал чарал рагъабаз
Чан дун глadiнайдай гладал гъаюрай?
Гъарилин абураб клалзул гъуриялъ
Клазикъ берал чалух чандай глодарай?

Дир дуде бикъизе ургъел бугоан,
Урхъи буссинеглан асклоре цвани.
Кверги ккун бицине хабар бугоан,
Хивалазда рекъон къадар хъванани.

Гъава бикъунилан рокъи толаро,
Вокъулесде хъвазин хъахлаб цо кагъат.
Асклор гъечлониги гъан жубан буго,



Жундул угьдуларищ дир бицун дуде?

Дун къварид йигилан кърбал милършо
Къойил зигардаги дир гьудуласде.
Дун хайран йигилан хлурулгинзаби
Сардилъ тладе цваги дир вокьулесде.

Рокьиги гъабурай, гьудулги ккурай,
Гъеб гелму цаларай гадан йикинчло.
Цогъораб гъве гладин, тладеги хъвадун,
Тул дир кваначлого кинго мун члечло.

-Дир рекел къварилъи, кьудратав Аллагъ,
Къориниб тламураб тинчмокъокьилган.
Керемалъул твагъи, Тладеганасев,
Тинчлай йокьулелде бугеб хласраталъ.

Халтлухъаби руго ургър халтлулел,
Иллагъияб гищкъу глорлун чапулел.
Гарцул къубдул руго къаркъалаялда,
Йокьулелъул дангъва дида къабулел.

Кър берцин йихула билил рагъида,
Билил магъиялда гьумер релъъарай,
Лъицадай йосила, кьибилги рекъон,
Къурул лаченалда лага башадай?
Хъван бугебдай къадар дун гуресулгун?

Найил гьоцло тлолел цлердал пиалал,
Цлакъаб салам бице дир йокьулелда.
Цолбол члагла тлолеб якьуталъул лълар,
Алжанал жирулеб жавгъаралъул клул,
Кюларищ бергине эбелалдаса?



Хлежалъул рахъалда меседил кето,
Кинилан абулеб дуде инсуца?
Алжаналда жаниб тламах чараб гъвет,
Тезе хивал буго квер глунтанани.

-Бергине клоларо, клочон теларо,
Киялго хвезеглан рокьи теларо.
Дурги дирги рокьи ракъда бекъани,
Рокьи тлубачлезе тлугъдул ракила.
Тлун кодобе босун махл сунтанани,
Балаялъ рухлулел, гъогъом гъарила.

Мажгиталъул рагъде глац баниги,
Годое къуличло, кымат хвелилан.
Къулглабазул клалтле месед баниги,
Кодобе босичло, басралъилилан.

Алжанул гъури пуй дун гъогъомизе,
Дур цладуца гурищ юхлулей йигей.
Меседил гъанцла бан цай дун эхеде,
Дур гъороца гурищ гъоркъе рехарай.



РИХЪУНИСА ШАГЪРУЗАТИДЕ

Беразул чалухлъи чи тlагlаялъул,
Чанасул бугеб рагl бакъулъан борлълъун.
Къунсрузул свераби рос-рукъ биххадил,
Хаган гlодов ккела данде ккарав чи.

Халатаб гарбида шалил чохтlихъе
Шамалълул макказда ккун бугин унти.
Шалил чохтlоялъухъ, тlад терекальухъ
Макка-хlарамалда хlанчlи гlодулин.

Цlорол чиллай гlадаб чалухаб лага,
Чинийилан ккола цее чlарасда.
Чинаридал гъотlол тlамах гlадинай,
Гъаюнищ эбелалъ мун гlадай ясго?

Цlоралълул мугlрузда булбул хlинчl гlадай,
Росасулъ кин тарай, талихlкъадил яс?
Ясалги росабалъ гlемер рихъанин,
Дур гlадинаб сурат дида бихъичlо.

Хвалчадул бал гlадаб тlеренаб мегlер,
Тlун тlулакl босула цеве чlарасул.
Мугlрузда цlурмилгlан гъаракъ роцlцlарай,
Дуда цlар щиб кколеб, Шагърузат-бика?

Гъаракъги роцlцlарай, цlарги берцинай,
Гъайичlин Рихъуний мун гlадинай яс.
Беразул нур сунеб сипат бихъидал,
Сабураб раклалълул гlакълу хисана.

Гlурусазул пургун, гъорол машина,
Машааллагъ, бечед, чорхол чlурканлъи.



Меседил гарафин,кибратул ахімар,
Кинабго халкъалъ мун кюдо гъаюла.
Жаниб гъалагълъана гъаракъ рагігун,
Дунял берцинлъана, ракъ пахрулъана.

Росдада нур барай, улка гвангъарай,
Годеклан къалъарай къутпудул хіуби.
Гъанже мунин руго росу-жамагат,
Дагъистан областалъ сси куцала дуй.
Кинавго чиясул клалдиб,мацлалда,
Гьоцюлъун цлар буго Шагърузатилан.



БИАРАБ ЦІЕРИЛАН ЦІАР ТІБИТІАРАБ

Биараб ціерилан ціар тібитіараб,
Тіадагъаб напсалъе сипат гъабизин.
Бечічараб рахъалде бахъинлти щвараб,
Рисалат хъван къезин хъахлаб гъурмахъе.

Хъахил зодил бакъулъ догъну бухіараб,
Рекіел бил мугъру чіван басинин кагъат.
Капураб гліщкъугин гласияб рокъул,
Гіор щвана черхалде чараб пинтадухъ.

Гынал ракі хіайранлъун хіасрат бергыналь,
Гъаваялъл чанихъ чапула лугбал.
Балагъун чучизе чорхол зат гуреб,
Ханасул бикаян канлти ун буго.

Кин сверун лъваниги сурат лъалареб,
Асли-Ханумилан холев вуго дун.
Халкъалда рагларай Гіазраъ мунилан,
Гіадан сверун лъунеб си буго дие.

Салманил тахида тулакаб гъудгъуд,
Гъаналь босун буго дур исму дида.
Дагъистан къальулеб гургинаб къамар,
Биун лугбалъ буго бикъун лъун дур ціар.

Ціорол фабрикалда палан бахъараб,
Хъахлаб щвемещалълхъ щуцан вуго дун.
Щобил чан гіащикъл гіанабийилан,
Гіакълу босун буго Самирил гіадин.

Гіадамал хіайранал хіеренал къунщбахъ,
Къваклан мугъ бекула пикру гъабуни.
Гъаваялда лачен чапун биарай,



Чорхол пинтаялъухъ гъалула керен.

КагIба рукъил къеда къапIан чIухIарал,
ЧIегIерал къунсрузухъ бахъун буго рухI.
Рогъалил цIваялда цIваки релъIараб,
МугIрул сураталъухъ турула керен.

ГIалхул талабазда бакъан гъуинаб,
Гъиндалъул мокъокъан къан чIоларо черх.
Чакарул гъаналъул гъуинаб рагIухъ,
ГIекколеб тIулалъул тIваркъи букIуна.

ТIеренал килцазул кагърудал гъуждухъ
Жаниб рагI гъалулеб гъаракъ рагIула.
Гъорол хIасрат ккараб хIадураб рилъIтын,
ХIутI хъумур угъдила дуда бер чIвани.

РоцIараб зодисан цIад балел накIкIал,
Дуде цIар ахIани,хIурлъун тIагIуна.
ТIадагъаб черхалда чангит бан хадуб,
Чияхъе квель къолеб кин лъачIеб дуда.

Канаб моцI гIадинаб гъурмал къералда
Къавудал тIанкI лъолеб лъан букIинчIебищ?
Лъараца бачIараб хIехъ гIадав росгун
Сордо кин инебан пикру гъабичIищ?

КъватIазул агъузгин ургъел бикъизе,
Рокъи гъабиларин гъедунищ йигей?

- Вабабай гIадамал, аб гIаламат щиб,
ГIадан сабаблъунги букIунеб зулму.
Дуца абичIого дидаго лъалел,
МагIил лъарал гъечIищ халкъ лъалъадулел.



Мугрузул чакъалалъ къвал бан данде цан,
ЦІваки лъуглун буго ал дир лугбазул.
Къасде къер квещица бусадаги лъун,
Сонал гемемер ана глазабазулъ дир.

Дагънал тлогъиб чіолеб рачі халатица,
Чіезе гукъун йиго къотіной,унаго.
Къадалъ караті щвечлеб квещаб къоркъоца,
Каранде къан йиго къулун унедухъ.

Дагъистан урхъараб хъахлаб гурмада,
Хъазица лъун ругел ругънал рихъулицъ?
Хъиндалал глащикъал гланабазда тІад,
ГІанхвара буклуна къойил кваналєб.

Квасквасул цер гладал курмузда гьоркъоб,
Гьод бекайб хъабан хъепун чІун буго.
Казимил кун гладал кун гладал къунсрулъ,
Къурул руз буклуна бусенги гъабун.

Бисри хвалчен тІолеб коцониб лъураб,
ТІеренаб могІрода нугІ рекІун буго.
ТІагъа расуласул чирахъул босун,
Чинидул гъабураб гъурмал къер хвана.

Къурарал гъалазул гъадил хІатІица,
ХІарщулъе рехичілеб хутІун гъечіо рас.
Росдал мугъ бекарал маргъалул цаби,
Цигун къеркъелаго рукъун тІагІана

ГІалимги мукІураб кІиябгоги кІветІ,
БагІарлъиги тІагІун тІогъиллъун руго.

-ГІаршалде яхине хІалги кІолаго,
ХІарщулъ гІодой чІарай ГІайнаъ йихъулицъ?



Дица глăкълу кьелин кьварун чла мунго,
Кьурда квер реклунеб каламги гьабун.

Зодисан цлăд кьотлун бакъл хлал ккани,
Гохлăзда ахлдола рахлмат кьегиян,
Кьоглал глăзабаль кьан кьварид члечлого,
Кьадирасде гьарде гьабе дарманан.

Дунял канаб кьамар кьан ккун чланани,
Бичасда ахли бан хлелхледулин халкъ.
Хвечлого рес гьечлев члелгерав тушман,
Тоге дир кьвалзукьан кьойилго ахлде.
Хлăкълун тавбуялъе тавпикъ кьурав чи,
Толарин Рахлмас гурхлел гьечлого.

Хлалихьат живго тун жендани кьватлахъ,
Мунги глăдой члела гларцул тахида.
Глăкълу бугел чагли хлоринир ккани,
Кьватлире рахъула хьатаз лъимги ххан.

Хал гьабун свердани сси щвела дуге,
Хлатлăдаса синжир жиго бортулеб.
Дунял ахирлъидал зодое арай,
Загьраъ лъангутлize лъимердай мунго?

Лъабабго цлар тламун тлулбухлăдги тун,
Цлалклăзда гьоркъосан хьаде цлвайилан.
Цлклкълун глумруги ун глонсоде ккарай,
Зулайхал хабарал рагичлищ дуда?

Хирияв Юсуп тун яслъунги лъугьун,
Гьединги гурхлала рахлман чиясда

Чанги хьул кьотларал кьоринир ккарал,
Кьвал бан гьудулзабаз кьватлir рахъарал.



Къоти тубайилан мун тладелъани,
Тогьоль бугеб гужрукъ гурдалъе ккела.

Гадамакъа нечон чиякъа хлинкъун,
Чанае яхъине нахъа ккана мун.
Цуне гудулъиגי,гъабе рокъиגי,
Рокъи ккарас кколин,ккечел риччалин.
Балагъ хлехъчлони рахлат щоларин,
Щвараб жоги кванан кидаго члоге.

Кагъба бихъичлони хлехъ тубаларин,
Тепун юкъаруге, къватлахъ къурдуге.
Къурун мун яхъизе хлал кивечлонани,
Хелунги теларо туманкI щун лъукъад

-Дирги рагIиялде гинтIаме цо-цо,
Берзул магIу гъине гъвелдаричлого.
Дицаги бицинин цодагъаб хабар,
Цо-цо дун ягъулеб гъалмагъиралъул.

МугIрузул бис чIваллеб чIегIераб гъалбацI,
Гъоркъейищ кIанцIилей,цIадайищ лъвиней?
Щобде гъара тIокIаб гъулдузул лачен,
Ракълъунищ хIурилей,хIурлъунищ иней?

Адамил наслудал лъимерин абун,
Лъаллеб жо хлехъолеб хIайван гъаб гурин.
ХIавал збелалъул умматалъул чи,
Эб сураталъ вижи божулеб жойищ?

Лъадай яхъаниги,нахъ юссинегIан,
Хъаравул ватула тарав бакI бакIалъ.
Хъатикъ туманкIги ккун,танкан гIодов чIчIун,
ГIадангун кIалъани,кIутIун речIчIеян.



Киябго бер бахъун нухъица адил,
Нахъа жен батула жеян ахӀдолеб.
Даим сураталъухъ дун балагъани,
Ватула сверулев сурун халкъалда.

Къасде бусадаги ворчӀанщинахъе,
ТӀад кверал рахъула, яхъун инилан.
Нахъа дунги тӀамун, кӀалалъ гурони,
КӀусун гӀодов чӀечӀо гӀадамалъ жеги.

-Харилъан тӀегъ цӀулеб ЦӀоралъул тӀинчӀ на,
Толго вухӀичӀого гъечӀин дунгоги.
ЧӀурканаб черхалъул хӀеренаб хӀули,
ХӀасрат бергъинчӀого бегъилищ дурги?

Дирги каранда ракӀ,беразул канлъи,
Кодобцин щоларо,щущан ун буго.
Щобил тӀарапалда тӀогъиб чӀараб нур,
ТӀатун загъирлъула зобгин ракъалда.

Алжанул хӀурулгӀин,гӀайибни буго,
ГӀодоб хӀетӀ хъвачӀей мун хӀориний ккезе.
Лъураб цӀар берцинай,цӀердал сурахӀи,
Квер хъвазе кӀолесе кӀудаб баркала.

ХъахӀаб кагъат гӀадал гӀанабазда тӀад,
КӀал чӀван баарасда мунагъ хъваладай?
Биун цӀорол тӀураб тӀеренаб лага,
Бекилин хӀинкъула,къазе каранде.

Зубаржат бекъарал,рокъул хатӀ хъварал,
Курмузда бер чӀварал,чӀванги хвеларо.
Мисри гӀанбар жубан жавгъарул гъураб,
Гъурмахъ балагъидал биххула гӀакълу.



РОКЪУЛ ХЪАЛАЯЛДЕ ХЪВАН ГІАЗУ БАЙДАЛ

Рокъул хъалаялде хъван гІазу байдал,
Хъварал рагІабазде гІинтамун бихъе.
Гіищкъул рукъзабахъе къавуда баккун,
Къварид хутІарав дир харбихъ гІинтіаме.

Бицуней рагІарай цо гІаданальухъ,
Гіемер сонал рана соролев дица.
Сибир къотІаниги къватібе лъазе,
Теларин рокъиян рукъбалъги бахчун.

Хиял букІунаан кІалъалин абун,
КІолароан хІинкъун хІал лъазабизе.
ЛъабцІул-ункъцІулниги эй рехсечІого,
Кідаго рагІичІо рагі бицунеб.

Цо пуланаб къоялъ къанщун бералгун,
Къватібе рехана бахчараб хивал.
Балагъун,гіенекун,гІодойги къулун,
Къунщбузда квалкалей гъейги йикІана.

Я дида ягъичІо,я гъул басинчІо,
Гъулгъузе лъугъана рагъидаги чІун.
ЧІолеб бакІги тіагІун,тіул-гъозралъул
Гъаркъал рагІулаан къвагъделел жанир.

Жул-лъен къваригІараб къагІидаялда,
Къулун балагъулей гъей гІадан йихъун.
ГІунтіараб бакІалде галиги тіамун,
ТІурун къотІнов щвана,щай дий гъайилан.

Гъагъаб къоялдаса къого галиялъ,
КъачІо тіокІалъ аскІов гъей йигелъуве.
Лъадае унелъул, дуда рельлъарав,



Данде ккарав чигун чанціул ягъарай.

Чиго клалъачлого гъадиглан глейган,
Гладан йиклунищан раклалдеги ккун.
Клиябго хъат цураб рохъого босун,
Цо хитлаб гъабуна холев вугилан.

-«Холевги вуклиндал», дидаги клалъан,
Доб къоялъ къвативе тлурун щай арав?
Щибдай гъабулеян балагъичлого,
Гъедиглан хлинкъараб хлара буклуниц?

Гъедигланго цуяб гъеб дур черхалда,
Гъанже чаран лъезе чи киса щварав.
Чахъдал тлом глadiнаб тлеренаб реклей,
Тлукъби лъица къурал роки гъабизе.

Зилоса Шамилий Шагъри цваниги,
Дуе дун щоларев щайдай лъалареб.
Щура Аргъутида рухл лъунаниги,
Бегъилищ къасд лъезе гъеб къоялде дур.

Къуръаналда бакъулъ инжил хъваниги,
Хъвазе нечеларищ дир черхалда мун.
Чамасдак глoдoб бан,гiнтiи кваналев,
Киглан глaдалавги глaдан вуклинищ?

Гарац-меседальул ярагъалда тлад,
Тлухъи бекъулев чи вихъанищ дуда.
Дарай-глатласальул ратлида тласан,
Тимугъ кин ретлунеб квачан хваниги.

Халкъалъ глайиб чівала,гладан чіванилан,
Чиго унев вуго жакъа мун виччан.
Жеги дихъ холеван,хадув вачлани,



Хвечлого унарев,гъебги лъай дуда.

Алжан кодоб къурав малаикилан,
Кагъат къунаниги вакъан гуру мун.
КагIба къвалакъ бугев къутбулъаниги,
Къабуллъиларо рагI мунгун кIалъазе.

Лъабго къираласул къойил харж бугев,
Хункар вукIа абе,гъеб куцги мунги.
АнцIила кIиябго гIелму гъекъарав,
Галимлъун хъваниги лълъвинаро дур чи.

Дунги яхI-махIалда бахIарчи гIадин,
Чучун гъей кIалъйдал,лъикIго къвакIана.
КIиябго хъатикъе рохъо бахчулев,
Чанго къо хIехъана бихъиларедухъ.

Бахъун лъурабго хоб,чIварабго зани,
ЧIван рехе рукъ бухIад,къварид гъавуге.
ЛъутIа-къотIун мусру,босун лъун хIенехI,
ХIинкъи багъанайищ бергъарай дукъа.

Гъедин дуда хадув хвеялдаса дий,
Хабаль рахIат буго,хIакъги дутIе ккун.
ХIелун еццанагIан,ццин дурги бахъун,
Дун ракъуль вахчизе чийищ камилев?

ГонкIкIокъа хIинкъараб гъалбацI гIадинан,
Дудаса вахчулеб чан нух бугеб дир.
Чанай хъулухъалда хъумур кинигин,
Кида мун рекъейгIан рокъов чIелев дун.

КъотIной ятаралъуб тураб дур хIацIу,
Таманаб бацIцинчищ,вуцIунги вукIун.
КIалъалевго гъечIев балагъанигин,



"Гъу"-ян абичлого, анищ мун нухтла.

Тлоклaб мун йокъигун, рокъи ккей гуреб,
Ттири глaйб бугев глaдaн дун гуро.
Дирго гурхлел гъечлeб члухлaрaб рaклaлъ,
Члвaлилaн, хъвeлилaн хъaмулeв вугo.

Хъaхлilaб зoб бихъун бaлaгъ бaчлilaнa,
Бeтлeргъaнaс дудe, дун гъaдин тaни.
Гъaбилил хлaкъицa Къaбил киниги,
Aхлaнжe къoсинa дун cабaблъун мун.

Дуниялaлдa бугeб aссгун къoялъул,
Къaгlидa буклуна иргa буклунeб.
Нaгaгъ дикъa къуaрaб къo бaчлaнaни,
Къисaс бoсулeлъул къaргъa буклilaнa.

-Бaлaгъe, мусудул, вaсacул хaрбихъ,
Ххaм бaхъулeб мeхaлъ къaжaрaн ккoлa.
Жeги жугъулacдa бaтlлъи гъeчлo,
Тукaдa гaргaлeв, гурун глaгaлгун.

Кин рaклaлдe щвaрaй, щибун йoкъaрaй,
Щурун къoркъoл глaдaб къaркъaлaялъe?
Къaси кьижaрaлъуй мaкълъ йихъундaй,
Къурул руз къулaрaб дир къaйиилдe.

Рухl бaхъулeб къoялъ къулгъуялъeцин,
Къaзe вaкъaн гуро къeрквeш aсклoвe.
Aлхlаm-тlалкъeнaлъe къвaриглaниги,
Къoсун хвeй глeмeр лъикl, мун глaгaрлъиглaн.

Глaдaн-чи лъaлaрeй, чaн глaдaй дидa,
Чaрaхвaд вихъулищ гъaнжe хъoлбoхъ члун.
Члaрaб хлoрил лъeтlа хлeтl хъвaлaрeй дун,



Лъилгун къец гъабулей,кътной члун йиген.

Хлажрул-асвадалде боржунѐб-унѐб,
Алжанул милъирщо щвана рокъобе.
Щайтланалъул гъадаб тларгъл жогл лъун,
Токъода ватана тепун цеве члун.

Тул-ракл гъвеца квадил,куц лъикл гъечилан,
Рокъой йорчлизеян,ячлунѐб мехаль.
Вачлун цеве члана,холов вугилан,
Хурхун къвал жемана,къанщун берлгун.

Балѐб цладал къоялъ къохъол гъадинаб,
Къвакли буклун буго диль буклараб жо.
Жужахлалда жанив хлѐбалъган гурѐб,
Хлал баччизе клѐлѐб батичло дида.



ХИРИЯВ ВОКЪУЛЕВ САЛАМ БУГО ДИР

Хирияв вокъулев салам буго дир,
Соролел лугбазул зигараялъул,
Зодисан чвахулеб цIадгIан бацIадаб,
ТIанчIихъ хIинчI киниги керен унтараб.

Ихдал гагулIадин ахIдолей йигин,
Унго, рагуларуищ дир гъаракъ дуда.
Гъинал ракI бецIцIараб, берзул нур араб,
Балаялъ черхалъул чара тIагIараб.

ТIогъоль гIанбаргIадай дихъ балагъизе,
Щай мун вахунареб борхатаб тIохде.
Дидаги вихъизе, дунги йхъизе
Дие бугеб рокъул бутIаги щевезе.

Балайдул гIищкъуялъ дун юхIилалде,
ХIал лъалеб жо гъабе, ежулей йигин,
Мун вихъичIел къоял къваридго унин,
Къварилъараб керен чучизе вачIа.

Чорхол гъава бергъун, ургъиб цIа рекIун,
Инагъдулей дие цо сабаб бате!
Сардил макъу рихун, дие хал ккурай
Халилат дунлъидал къвал базе вачIа...



ГИН ТІАМЕ, ГІОЛИЛ ЯСАЛ ГІАЖАИБАЛ КЪИСАБАХЪ

Гинтіаме,гіолил ясал,гіажаибал къисабахъ,
Гіечлей гіантайжоялъул гъагал харбал ричинин.
Хал гъабе, къоролзаби,къимат хвараб дир рагӀухъ,
Бичас дий къурав гъудул къурун вуссун чӀун вугин.

Къураналхіа, хіакъаб жо,хіал буго керемалда
Киехун юссаниги вуссун балагъуларо.
Билагъ, гьереси гуро,гъан буго чапун унеб,
Чияр кверщел батараб гъудулас таралдаса.

Гъудулзаби,мусудул,бихъулищ дир талихӀ кӀин,
Дандияс мугъал райдал магӀу тіoley хутӀарай.
МугӀрул лочной чан къазе къачӀадилей йикӀладго,
КӀалалъ гӀуро бухъулеб хъабан буго дие щун.

Мисриязул исхъали босизе гӀедегӀарай,
ГӀурус чухъил къвалги ккун къагӀида хун хутӀана.
Чундузулъ тулпаралда чангит базе лъунаго,
Лъльяр бекараб оцода юхъун йиги эбелалъ.

Анкъго хъаравулги тун туснахъалда таниги,
Хъулни киса къотӀулеб рекӀел гъудулалдаса.
Сверун кквезе боялгун маликуф вачӀаниги,
Жаниб каранзуниса кин бахъулеб чорхол рухӀ.

ХӀурулгӀинцин урхъараб хъахӀаб дир гъумералде,
Гъудулас таралдаса вуссун чи валагъичӀо.
Гъунар тіокӀаб тіайпусалъ тіавап гъабулеб чорхол,
Чарчураб чудкидехун гӀамалго рекъоларо.

Катибасул свад гӀадал сверун лъурал дир къунсрул,
Къиндал тіехӀ бараб бачил сураталда релъуна.
Силия матӀу босун жаний дун балагъичӀо,



Гъудул валагъулареб гъумер къачлапарилан.

Чегераб цибил гадал гаданиб киябго бер,
Гъудул мун вихъичлони лъим гадин чвахун уна.
Мугрул надиль гансил ган, борхалти тлоклаб габур,
Тладе борхичелдаса хивалал цикклун руго.

Паул алип гадинал, уздана дир лугбазул
Клалъалеб гъаракъ чвайдал биунарищ гинал ракл.
Билкъисил хабар лъазе хал ккураб гъудгъуд гадин,
Дур харбиде гин тламун тлоклаб жо бичичуларо.

Бакъул мохмох кваналеб куркъбал чараб цумалъухъ,
Цадае хъухъал гадин хъвадула дир гинал ракл,
Рогъалилъ тайпус чвалелеб члурканаб лаченилан,
Бичун ,къан чохтло биччан чанги цаюцуна дун.

Цлоралъул мугрул тлогъиб тегъ цулеб цар бугеб най,
Цар ахлун чи клалъани чапун уна гинал ракл.
Чамасдакил рохъазда хъвадулеб мугрузул бис,
Сардилъги дур ургъелалъ гъаргъар бала черхалда.

Чундузул берал къунеб къиматаб зодил нухъа,
Хъахлаб дир керемалда дур гуреб кверщел гъечло.
Карбила улкаялда квелъ клочон тараб барти,
Клочон толев гъечин мун гъаюге дунги хлайран.

Хлатида бараб рохъен бичизе дуй бокъани,
Гарац ккураб баклалъан къотлизе нус босун цва.
Бадир члавал гъариялъ чваларо магларда чан,
Чарамул ярагъ борчун чанаве ине ккола.

Диде глайибги рехун вахчарилев члечлого,
Вачла чи гъечлеб глужалъ глайиб лъилали лъазе.
Лъаралъ бугеб гъотлол пихъ гъоркъе жо ккун бетлизе,



Бокъун дѹе батани турутги босун вачѹа,
Барщун бугин цебего.

Кватѹараб сардиль букѹа, бакъулаб къояль букѹа,
Дун духъ ялагъун йиги бокъараб мехаль вачѹа.



ЩОБДА ЧАДИРЛЪАЯБ ЧАРАБ ГОРМЕНДО

Щобда чадирлъараб, чараб гормендо
Гарбиде рехуге хагалев вугин.
Ххамил завод тлеяб, тлолго зилхарай,
Тлад ретлун яккуге кколин женаца.

Жаниб гинал рекел гъаракъ буклуна,
Гъудул йигеб къорил къед биххилилан.
Къваридаб каранзул зигара буго,
Загъраъ тламураб Карс тлутлун байилан.

Тладагъал бохдузда маххул синжир бан,
Жайран цлуничлони, цлаялъ вухлагн.
Хлурда лъалк! лъунареб хлатида гудур,
Хлебтлун хъвадичлони, хъухъ лъваги бадиб.

Дагъистан хлайранлъун, хлайаванал херлъун,
Хераб ябуги цлан, цлар дуге щайзе.
Цлерлъун рухлги биун, вухлулев дун тун,
Дур хлеж тлубаларо, тланклида егун.

Берал ругониги, канлъи босараб,
Квер ккун, данделъула дур бицунеб халкъ.
Хункар пачазаби чилъиги тларлун,
Тлад ракъван ун руго къанин талихлан.

Хлажрул асвадалда хлинчлун члун гурищ,
Члужуян рос клалъан буклинин ккечло.
Клиябго квералъул куркъбиги гъарун,
Гъуд-гъудлъун йоржине божи буклана.

Бичас вахлю рещтлун, тладелъичлого,
Тлурараб гъвеялда гъедин юхъарай.
Тласан вахлю рещтлун, хлалги гъечлого,



Квешаб гужрукъалъе Гайнаъ щай кьолей.

Адамил хлужраги Хлавал хъупаги,
Дур хлакъикъат лъани, къварилъилаан.
Къуръан жинде рещтун, клодо гъавурав
Расул вихъупарищ солдат хыхъани.

Дур хлакъикъат лъазе бакъигалде ун,
Гансалъун щай чечей салул байдабахъ.
Боцлуда ятани мун бахиллъарай,
Балкъисил сабаъги сан щай гъабураб.



РОКЪУЛ ГІАЗАБ ЦІКІКІУН ЦІАДУЛЪЕ ККАРАС

Рокъул гІазаб цІкІкІун цІадулЪе ккарас
ЦІорол жайраналде жаваб гІабизин.
Жаниб варакъ босун сверун месед хъван,
ХъахІаб тІайруялде битІизин салам.

СахратулагІалде хІанчі хІайранаб
ХІеренаб мацІ буго дие цІализе,
ЦІерлъун лугбал чапун чорхол гІан биун
УргІиб кутак буго камилаб рокъул.

Кванилгун кІал ахІун, макІилгун рагъ бан,
КъечІеб дуниялгун дагІба буго дир.
Дандиязе кколеб рокъул бутІаги
Бикъун дие щвана рукъбал щуцазе.

Къерилаз босулеб рахІат-кеп хисун,
Кинниги дир чорхой чан гІаби ккана.
Чараб пинтаялъухъ турун лугбалгун
Тана хіялаца хурзал чІунтизе.

Зодихъа бахъун нур бахчараб гІурмахъ,
ГІагІъун хутІулев щив щуцан инчІого.
Щобде моцІродаса цІвакараб надихъ,
Дирни гІакълу ана мугІрузде тІурун.

ТІад ххатІ гІанбарулаб гІибрани тастар,
Тела аваристан мун ячарав чІван.
Терет меседилаб симсазул хара,
Хвалил къоно чІвала къвалакъ ккурасда.

Къайсирил ахикъе ахІдолеб гІуд-гІуд,
Духъ керен ссудичІев сунца херлъулев.
Сибир хІехъелилан хІукму буго дир,



Дуда квал балесул кьотлун бетлергун.

Берзул канлѝ араб иллаѝиялѝул,
Унтул кѝвачла буго хлехъезе дица,
Члухларалщиназда клалалги гѝикѝун,
Кѝадар дур хѝвачлони щай дие глумру.

Бакѝ тлерхѝун ун хадуб халкѝалѝе канлѝи,
Камилаб дур гѝурмал гѝанал буклуна.
Гѝагаб дирги глѝцкѝу кѝальул глужалда,
Бакѝгин кѝанцандула дур гѝумерилан.

--Дирги глумру буго глѝизав гѝудул,
Гларза дуде хѝвазе хѝурщун хѝвадилей.
Яхѝун свердизеги ссун ракл бахѝидал,
Нахѝа ургѝел батун бахчун гѝабизе.
Гѝанже дѝхѝ глѝнтлеме глodayи кѝулун,



РАКІ БУГО ДИР ТІЕНКІЛЕБ

Ракі дир буго тіенкілеб, тіогьодасан щуб глдин,
Тіул буго дир чвахулеб чабхидасан ицц глдин.
Гищкъу буго дир бергъун, балай буго дир ціккілун.
Ціа реклун керен буго, канаб меседги бокъун.

Маргъалалъул черхалда чараб ретіел ретіани,
Тіаглаял глдамаца глйибалги гъарула.
Гъайбатаб габуралда гвермендо чіван свердани,
Сабру гъечлеб черхилан, чанги бугътанал лъола.

ЛъагІалий бекъараб хур хола тіаде зоб щвани,
Щибунідай каранда кор боркъараб ціа ссунеб?
Ціороб бижараб соно бачІуна магІарухъе,
Бице, эбел, дидаги дун хъвадизе кколей куц.

Зобалъул тіайпус буго дида тіад тіавап гъабун,
Тіамун кілчІгундай квелеб, квечІогундай биччалеб?
ЧегІер лочнол тіинчі буго тіоларого хадуса,
ХверІан аскІобдай тела, течІогундай хъамила?

ХъахІаб итаркіо буго бусадул рагІалда чІун,
Боснобго къордай гъела, къватІибедай биччала?
Къама меседил гъуд-гъуд къаданиб чІун гъардолищ,
Гъарараб жойищ къелеб, къалищ лъазе гъабилеб?

Къурда балеб багІарбакъ къалъун бугин дир бадіб,
Дица гъелда къвал базе изну къеларищ, эбел?
Рукъбал руго риунел, ургъиб рекІараб ціалял,
ЦІар хъублъилин хІинкъиял, хІехъон лъабабго сональ.

Ссудулеб буго керен, Камалил Баширилан,
Квенгин макъу кіочараб чорхол гъаваги бергъун.
Беразул канлъи буго кодоса босун унеб,



Каранда раќ! х!ал хъолеб, малъе, эбел, цо г!акълу.

-Гъай г!олеј жо меседу, г!адамазул раѓи щиб,
Щула гъабун к!ич! т!аме т!айпусалъул х!ат!ида.
Х!ал хъубазда лъанани лъик!аб бахъине гъеч!о,
Хъата-масан к!ич! т!аме лочнол х!анч!ил габуниб.

Дун эбел йигониги, дида щибго гъикъуге,
Гъабе дуйго бокъараб, рокъул мунагъ гъеч!елъул.
Гъаваялда баѓ!ар бакъ бадиб къалъун хадуса,
Къо г!адада биччаге, къвал базе данде йорта.

Бец!аб сардилъ канаб моц! кодоб щведал ясахъе,
Кодоса ун бихъич!ищ хъвадизе лъаларого?
Хъухъил къоялъ баѓ!арбакъ къвал базе щун бугищ дуй,
Щобда байрахъ ч!ивач!огун, ч!ух!ун жанисан хъваде.

Жабрилас мугъру ч!вараб, Расуласул дугъалда
Данде йортун къвал жеме, къват!ул харбихъ г!ин баге.
Г!ищкъу бергъун батани, тоге иш нахъе т!амун,
Рокъуе сабаб буго сордойил къвал базе вас.



КЪАЛАМ ГАРГАДЕ МУН КАГЪАТАЛДЕХУН

Къалам гаргаде мун кагъаталдехун,
Каранзул къварилъи къватиб бицине.
Къадар мунги хIалтIе лавхIалдеги ун,
Анищаль росулел ясалги гьечIин.

Гъудул, дун гIадинан ал къварилъабаз,
Къо гьоркъоб инчIого мунги квегъаги.
Гъалмагъ две къурай дие бокъулеб,
Микъго гIамал буго гIорлъун шапулеб,

Щобде пулеб гьорол гъалмагътIиялда.
Гъадин дунги вуго дур цIар ахIулев,
Исана дур рос-рукъ къватир чIвачIони,
Къасе макъуялъулъ бугин дирги къал.

Къурун мун яхъизе хIал къечIониги.
ХIелунги теларо туманкI щвадие.
Щайзе, гъудул, дие гъаб дунялалъул,
Дуда къвал бачIого бачIараб рахIат.

ХIалтIиларо гIищкъу, къаларо рачел,
Мун ячарав къунцIун къвал бан гурони.
Гуржистан чинидул чапун гъабураб,
Гъеб дур швелешалъе щванин кето-руз.

КагIба рукъалъухъган гIалам урхъарай,
ГIайнаъ хъатикъ ккунин хъархъил гIужрукъаль.
Къурайшазул ясаз сан куцаниги,
Мун каранде къанин къохъол лъалкIачаль.

Дудаго къвал балев къоркъода тIаса,
ТIон кин бахъулареб, нахъе къачIого.
Къвал жемун вегулеб жундузул гIабдал,



Гадалъ гьорчоги чѣван чѣнтлѣ боснобго.

Росдада рихараб хераб къватлѣу гъве,
Къан бохдулги рухъун рехе чвахукъе.

Генекке вокъулев къелин духъего,
Бихъанщинаб къоги къараб талихлѣги.
Дица киниги тун, тартариялда,
Рагъида свердулей яс йигеб глужаль.

Росдадаго тласа балагъ босун хвад,
Сардилъ вачлѣунаан эбелалъухъе.

Инсуца мухъги къун вичун восарав,
Рагътла тел ватилин толаан дица,
Анкъго сон барай жо дун йигеб глужаль,
Нижер рокъоб хлалтлѣ гъес хлѣбтлѣулаан.

Дуниялги бегун ракъулъ лъудие,
Къелин дунгойилан хиял буклинчлѣ.
Халкъаль гъараниги гъесул къавулъе,
Къулизе ккѣлилан ккѣчлѣ раклалде.
Чидае бухъараб бадиб къабулин.
Къечлѣ дихъе загъру гъав хвезавизе

Халкъ бижарав Аллагъ, борохъ ракъалда
Дир ракл къватлизеглан глѣмру къун тоге.
Галамалъул эмен Адам авараг,
Дур наслѣуялъул вас вугищ гъав дир рос

Щобде глансил къули бикъарай дида,
Къвал базе вижарав балкан вихъулищ.
Щайзе къвариглараб къабул гуресул,
Къвалакъ араб глѣмру киглан къуниги,



Къижараб бусада наслу тiагiадил,
Сунсуниялъ дие макъу толаро.
Вахъун унелъулги збел хваясул,
Рузилгун хисараб хасият буго.



ЦІУРАБ ШАГЪРИ МОЦІ ГІАН ЦІВАКАРАБ ГЪУРМАХЪ

Ціураб шагъри моці гіан цівакараб гъурмахъ,
Ціадае хъухъ гіадин хъвадула дир ракі.
Чан сон тіубан бугеб тіадго гъан бакъван,
Хіал чіван бакъвалеб къажар пурмаян.

Къасе макъуялде къал ахлун буго,
Гъалбаці сагъриллъарай чугіадин абун.
Сардилълъ жундул рачлун свердула цере,
Рогъалил баккулеб канаб цівайилан,

Ціадгіадин чвахула чалухал берал.
Ціад бан зодоб чіараб нуралъуль къец бан,
Къасде макъу гуро, къад кванай гъечіо.
Квенги гъуинлъула гъудулалъ къуни,

Кьоглаб дунял буго дир лъалкіда хадуб.
Лъарда бараб полоп бикъа-биххула
Кьоге гъадин дун тун турадие квен.

Каранда лъураб ціа цілазул унти,
Росгун мун рекъани къотлун чіоларо.
Мунан вакъван хварав Къайис вихъизе,
Рос кив вукланиги свера рагъиде.

Дур цо рагіялъухъ рухІ маян кьолев,
Дун гіадав ритлұхъав вас дуй цвеларо.
Цвараб гіан бакіалде балканги рехун,
Рахъ рекіараб кьегіер баче каранде.

-Балагъея гъудул, аб дирги рагІухъ,
Духъе рокьиги къун къалда чіечіей дун.
Къили меріералде тіаде яхине
Хиял букІани щиб, кьечіо дий талихІ.



Къураб жо ккун чолеб больон дий цведал,
Щобде гури гладин гьалагтун йиго.
Гъава бергъаразуль гунар токлай дун,
Гъагъиниб тамураб хинчи гладин йиго.

Хирулгинзабазуль къадру токлай дун,
Къадру гьечелазда гьоркьой ккун йиго.
Хларжул асвадалда исма хъварай дун,
Имам гьечел щиназ сверун ккун йиго.
Сахратуллагъалде сан куцарай дун,
Квер ккун ячун къуна рокъуль лъудие.

Щобил ботрол тогъиб тлад куцараб черх,
Кинан глoday челей глабдалгун цадахъ.
Гор къотлун лъедолеб ччугла гладай дун.
Чорокаб хлорихъе рехун тун йиго.

Рохил чундузда гьорлъ жайран гладай дун,
Жанив чи къаларев къориний йиго.
Къальуд бакъда данде къеркьолеб гьурмал,
Гъайбатли хун буго- дуй хайир гьечю.

Мугрул чан чучулеб чараб гвермендо,
Дурсаб мац! буго дур цлар хъвалаго.
Цлорол рагъабахъе гъунулеб микки,
Дунял къварид гъабе къаникъ лъудие.

Къвалакъ расен бугеб самаалтул хинчи,
Халихъат виччан тун, вичун дун восе.
Биччараб гланкюльун гъев хлакър гъавун,
Хласраталь вецулев цай дун ракъалде.

Цлоралда бижулеб баглараб соно,
Сардалги уна дир духъ угъдилаго.



Гъиндалъул къубдуца тIад накъищ хъвараб,
ХъахIаб дур формаялъ бахъун ана раkI.

Цо дихъги гинтIаме Галил Зулпукъар,
Къаникъ вегад вокъун къаллъун чIечIин дулъ
ЧIа, мун гIедегIуге, гIодове виччай,
ЧIужуялъул макру камуларебин.

Канаб моцI урхъараб хъахIаб дир шекъер,
Къоркъоца kIал чIвайдал чIегIерлъун буго.
Чидар анищ ккарал багIар гIанаби,
ГIужрукъида къочун къабихIлъун ккана.

Къадру бугелазул сан гъабичIей дий,
Сардиль боржанхъулеб бецIаб хIинчI щвана.
Щибго kIваричIоан арал дир къоял,
Гъел дур хиялазул халккун тIамизе!

ТIад гъава гъабулеб цIумлъун свердулев,
Дуда гурхIунилан дий хIалхьи гъечIо.
Гъороца хъамулел накIкIал гIадинан
ГIумруялъул санал унел руго дир.

Дур рокьи хисилин херлъулей йигин,
Хиялазул цIаялъ йоркъун йиги дун,
Къалде ккараб дир черх дуда рихани,
Дунгун цадахъ гIурай цо анцIго росулъ....

Дуда гIайибги чIван цоги гъудул ккун,
Гъабиларо дунял дица минуталъ.
Мунилан тIамурал тIегъарал санал,
МунагIалда хъвала гъанже хисани.

Цебе битIун ккани, нахъа бигъунеб,
Биччай аб хаселги санал лъугIадгун.



Сордо гьитинлъараб кьо кюдолъараб,
Ихдал балагылин балагъ бачладихъ.

Раги хлеренаб кье, кьили баклаб лъе,
Лъабго моці инелде цюролеб хлалалъ.
Цикиклун баччизе кье, квине дагъаб кье,
Гъирица чурхъараб чу гладин гъаве.

Гъунар хвараб хъергъу тланчи тун хадуб,
Хиял бугониги боржун унaro.
Гъава гъечлев гъарим гьитинаб сардилъ,
Цохло минуталъги ворчлун челаро.

Магилъе ахидолеб жараб киниги,
Дунги гъунгудила дур нуцил клалтла.
Клетолеб дир рекел гъаракъ рагигун
Гъарула яккеян тлохил рагалде.

Къасе сардил моціги рогыалил цѳаги.
Цладги хъухъги гладин данделъилин нилъ,
Маржан биун тѳураб тѳугъилаб тастар.
Тладе рехичологъ къвалакъ ккун босе,

Сулайман гюдулеб глажаибаб квар,
Кинабго гъурщун те черхалде тладе,
Тюклаб къвачіаялъул къагидаялда,
Къвалакъ квералги чѳван ричіе дур нуціа,

Цѳараб лъабго соналъ рокъул тел босун.
Тилшачал хъваданин нилъер цоцахъе,
Цойги хабаралъул халги гъабуге.
Хекко къватий ячла, къвал жемун чіезе ,

Рокъуца турараб тамашаяб черх,
Чахъун лъагелелги тѳун тладе яхъинищ,



ХъахІбаяб гъаваялъ гъалагъарай дун,
Салдат гІадин рос тун дуде юсанин.

Къадараб жавабги гъабиларебин,
Гъудул гІедегІуге гІодое йиччай.
Росасул бусада санагІаталда
Сордо чан рогъараб дидаги бице.

Дуца инсул босно цогІаги сордо.
Дицаги щибилеб щунгъаралъул хІинчі,
Щулатаб рухъаца юхъун йигелъул,
Гъарун пайда гъечІо, гъикъуге кІалго,
КІвечІин хІетІе кквезе инсуда цебе.

Абуге вокъулев кьогІал рагІаби,
Эбел гІадаллъарай дида гІайиб щиб?
ГІарцул чангиталъул квелъги дида бан,
Дуцаги чурхъана чанги дуниял.

Чорхол нуцІби рагъун дица виччайдал,
Дуйги рекъон ккана ункъабго бокІон.
Гъикъуге диде кІал, къан йиге хІарщулъ,
ХІориниб кьоркъолгун къадарги батун.

Къварид гъаюге дун, гъаб балагъ гІелин,
Гъинал ракі разияб ригънаде ккечІей,
Рукъалъул агълуялъ чидай къуниги,
Чорхолъ бессун буго духъ ккараб рокъи.

Дур кІалдисан кІалтъан моцІго иналде,
ЦІорораб рагъ балей йиге дун росгун.
Дудехун щал хъвагІун хъвади гурого,
ЛъикІабжо гъелдасан батудеб гъечІо.

Цебени аб дунял дида хадуса,



Хинкі рехараб ґойґан батґалъун чґечґо.
ґанже дунялалъ дида гор маґаць,
Микъґо-ичґґо бацґун халатаб бана.

Хал кин ґабуниги бихъулеб буго,
Дур кумек щевґґони йорчґулареблъи.
Рии инеб бугин, дун хвасар ґае,
Хасалихълъиялде цо жо ккелебин.

Жаниб кор баркъараб рокъиги хґехъон,
Хґайранго чґарасе баркала ґечґо.
Бухґулеб каранда ґищкъу цґунарав,
Наґана щвезеґан цґарги босун хва.



РОКЪУЛ ЩАКЪИЯЛДА ГИЩКЪУЛ КЪАЛАМ ЧЧУН

Рокъул щакъиялда гищкъул къалам ччун,
Къваридаб раклалъул кӀулал рагъизин.
Гъаваялъ каранда ракарал цӀаял,
ЦӀализин нужойго шагъри кагътида.

Щай гъаб дуниялалъ дида хадуса
Хвараб мацӀил агълу тӀезабулареб?
ТӀад вугев Аллагъас диваналъул иш,
Диналъул вацазде цо къотӀулареб?

Щай гъал гӀадамаца гӀайиб чӀвачӀого,
Гищкъу бергъаразе квер бакъулареб?
Бугътанал лъечӀого, мацӀ гъабичӀого,
ХӀасрат цӀикӀарасе рецц гъабулареб.

Росасда кӀал гъикъун гъудул вокъунин,
Дун капурлъун йикӀин лъида зб лъалеб?
Дир рокъи бергъарай яс ячарав чи,
ЧанцӀул цӀикӀун вугев дидаса капур!

Дун мукӀурав вуго, битӀараб буго,
Бергъана дир рокъи росу тун къватиб.
Росасе унилан гъудул кӀочене,
КӀвечӀеб дир раклалъе биччанте талихӀ.

Дир бадисан гъелъухъ балагъарасул,
РакӀго гъечӀониги ккелаан рокъи.
Рос вугей йокъунан багъана чӀваге,
Батилеб гъалъул иш азалазда хъван.

Унго дир черхалъул чара хвараб куц,
Чармил синжир бараб гъеб сураталъухъ.
Сверизе толаро рекӀеца гӀакълу,



Гицкъуяль бежулеб жан бугониги.

Жаниб гебегараб иллагыялзул,
Унтун хIал бергындал хIехъезе кIвечIо.
КъватIиб загьирлъизе бокъун букIинчIо,
Бальго кинан телеб таргъиниб гIебу?

Бицен рагIаравги гIащикълъилаан,
ГIумруяль гьелда бер кIутIичIониги.
КIалъазе щвечIелги щушан инаан,
Элъул гаргаралзул гъуинлъи лъани.

Эб дир тIайпусалзул кIиябго хIетIе,
СадхIалда ахIдолеб хIанчIилин ккола.
ХIурда тIад чIун лъвараб гьелзул хIатIил куц,
Катибас бахъараб накъишан ккола.

Къаси баккулелзул бащальараб моцI,
Бихъарасда лъала гьелзул гъайбатлъи!
Лъаларо чиясул чорхол рухI унел
РагIаби рукIуна ракI хIайранлъулел.

ХIайван тIад гьечIелъуб тIегъгIан камилаб,
Гъеб лагаги бокъун дун хIажизлъана.
ГIолилазул рокъуй сариналги хъван,
Сардал дирго уна элъухъ гIодилев.

ГIарац биун тIураб бахъинаб шекъер,
КъулчIун унеб кванда канлъи бихъулеб.
БацIадаб чинидул чапураб нилъу,
Чара дир тIагIараб, гIадан мехтулеб.

БагIараб щакъиялъ шагъри кагътида,
Хъвараб цIарин ккола кIалалзул свери.
КIалъалеб мехалда хIохъел угъани,



Галхул хайван чела хайрангун чебе.

Хирулгинзабаца зобалаздаса
Росун маргьалатгул гун руга цаби.
Цинги Мисриялгул мусудул рачун,
Чухидае куцарал кепал ганаби.

Берал варакгулаб канбарул мунир,
Къараб талихалда дица щибилеб?
Кунщби меседилаб самаалгул хинчи,
Сардиль гаплаталги батуга ахи!

Унго глдохъаби балаге надихъ,
Дуниял къалгулеб бакъин коларищ?
Къазбудул кер бугел ботрода гьалал,
Угдугда кетла тладе гурцани!

Гиндалда котичлеб, кубдул халтичлеб,
Хавраазул буга бацладеб тарел,
Туриса мугруде тлогол нур свараб,
Балагигун лъала лугъараб боци.

Бокъараб бахъаян йокун йикинчи,
Ясбер меседилаб мугрузул ганса.
Рекел гьялгьяеян рокы гьабичи,
Рукьбал магидулай дир лага берцин.

Гьабугаб котиги берзул балайги
Боци цикларазе халмалгун ккана.
Зани тлад члвзеган дие члаголги,
Гьеб рокуга кела, дида гьеб лъала.



ДУН РОСАСЕ УНАН ССИ ХОЛЕБИЛАН

Дун росасе унан сси холебилан,
Хиялго ɣабуге ɣагльулевин мун.
ɣаб дир сураталда жин битлун гурун,
Жеги асклой яхъун босной егичло.

Бисмила бахъани, нахъе лъутулѳ
Авги ɣиприт вуго ɣадада хварав,
ɣумру тлаɣинеглан тлад вугониги
Килищ хъван батани хъун рехе дуца.

Дие сипат ɣабун мунги сверданин,
Сипат равхланият хлавраин абе.
Хлакъикъат босизе жеги рекъечлин,
Къадру тладегланай ɣайнаилан те.

Дур къадру-къоялъул дир къецни ɣечло,
Къурайшазул бика мун йиклин лъала.
Дица дуда балеб дагъбаги ɣечло,
Дидаго бугеб хлал бицин гуруни.

Берцинлъи духъ ɣадаб тлоклѳб ɣечлелъул,
Тулгин керемалда квер лъелароан,
Киналго ясазул Сайид мун лъидал,
Лъайгин-глакълуялда къольикл ɣабуна.

Къунареб ралъдалъе бацладаб маржан,
Йижи хликмат буго хлайран ɣаризе.
Хлурулгинзабазда нур балеб жавгъар,
Жемун къвал барасда къоно члваларо.

Речлун реклелъ къалел къвакулел берал,
Къотлуй хисиладай ясал ɣадинан?
ɣадан чапун унеб чорхол ɣаваялъ



Чан сон тѹбанидай кѡватѹбе лѡала.

Кѡурѡаналѡи гурищ малѡулеб бугеб,
Рекѹел тушманасе наѡана кѡеян.
Кѡибил тухумалда лѡазе течѡго,
Балаѡаль таниги цѹне яс ѡищкѡу.

Цѹияв кѡирар тола басрияв рехун,
Рехе вахаралѡув хабалѡан ваккад.
Хункар тѡде тани ѡарац хисула,
Хисун ѡудул восе ѡагав росги тун.

Росулѡ кѡадру бугел кѡабихѡи ѡарун,
Кѡунцѡараб ѡой буго бачун кѡвалакѡ ккун.
Кѡо тѡдеѡанщинал ѡодилелги тун,
Ѣурус бахѡри буго хѡапдезе тѡамун.

Хѹли варакѡулаб Кѡубайсалѡул хѹнчѹ.
Кѡадал кѡртѡихѡ чѡге кѡватѹбе боржа!
Румазул муѢрузде ѡедераб жайран
Жундулѡ ѡодой чѡге, Ѣаршалде яха!

Ѣажаиб рекѹел тѹегѡ дур раѡул битѹи,
Дѹи диван кѡтѹлев адвокатищ муѢ?
УѢго халикѡасищ илѡаш ѡабураб,
Ѣаб дир рекѹелѡ жаниб бежараб хѹял.

Щиб дица ѡабеян ѡалдеги тѡде
Ѣединан абулеб исана дида?
Дида бугеб кѡѡи, кѡваридаб хѡалги
Кѡватѹбе бахѡизе щѡлареб ресги!

Щѡбде лѡчнодаса чѡлухаб рилѡын,
Чан кѡо инеб бугеб кѡвариѡѹи хѹехѡн.
Кѡадби бикал ѡадаб борхатаб габуѢ,



Къулахъе хутідал хвана дир чара.

Чундухъ рокъиги ккун къурулъ анищ дун,
Къалаб балагъигун гъадин хутиглан.
Гъороца росаял Самудилаца,
Сордойил цѣхолин ціял хабарал.

Баккараб бакъул нур дида чѣвалилан,
Чеггераб хъухъ буго хъвадилеб себе.
Беразда бихъулеб канлъи иналде,
Квешаб наккѣ буклана клалалъ бачлун члун.

Клалтѣ месед хъвараб хъиринилан тун,
Хъазмил чупен буго чара хварай дир.
Чармил хвалченалъул хал гъабичлого,
Гъадил макъар къуна босун эбелалъ.

Нусго ясалдаса рас дий бокъулей,
Васални руклана росабалъ дие.
Росо тун инарин абураб рагѣи,
Эбищ хисилебан хатлаблъун ккана.

Ихдал баккараб тегъ тлун босун лъуни,
Лъала гъелъул багъа хис-хисулеблъи.
Багъа лъунин абун месед какани,
Карбидги щоларо хлажалъун хадуб.

Дида бугеб унтул дафтар цѣлани,
Цѣваби гъенелаан цѣд гѣадин гѣодор.
Цѣадае чвахдолел берал рихъани,
Бакъ- моцѣлъул къер ун ракъ бецѣлъилаан.

Унтун турун бугеб дир керемалда,
Духъ ккараб рокъул кор кѣда цѣорелеб?
Кини таралдаса дунан тирулев,



Дурги буго ургъел гъаримай дида.

Огъ дир рекъл чирахъ черхалъулги нур,
Найил гъоцло буго бацлун дур клалъай.
Каранзулги матлу, тлулалги дару,
Дур клалъай рагиги гелаан дие.

Дунги дунялги дир къварилъиял
Бакъульан унеб хлор, хлисаб гъабе дир.
Хласратаб глумруги глщкъул гъаваги,
Глорулъе рехила мун йохиялъе.

Хамиль багъа бугеб бацладаб ластик,
Рос-рукъго гъечлого члобого анищ?
Члухлараб формаги гвангъараб нурги
Губернаби свера сурат бахъизе.

Хъахилаб зодихъе хланчи хлулана,
Дур хлатида рохъен бухъаралдаса.
Ральдал хлайваназги маглу гъабула,
Гъандил къвалакъ бугеб къверкъ бихъулицан.

Къоролзабалъ месед, мусудузулъ хан,
Дулъ бугеб глайиб цо глорулъе лъугъин.
Гюлил ясалъе бакъ, акъраалъе моцл,
Цадал ихикъ хутли хатла дур буго.

Маргъалил купалъул киниткаги бан,
Киндай тлавус члана тлохил рагалда?
Тлад накъищ бахъараб хъоршода гурон,
Булбул кин рекъелеб къадал картлиниб?

Духъ рокъи ккезеглан рукъбалги риун,
Ракъулъ бокъилаан, боркъун жужахлун.
Хласрат духъ бергъиглан, гъанги хлулун ун,



Лахітуялѣув анищ турун холев дун.

Гайнаѣ кадруялѣул кѣец гѣбулаго,
Кѣараб талихлалѣе хлалай чи щвечлѣ.
Хлусну-сапаалѣул ирс балагѣулей,
Сордо киб баниги кеп буклина дуй!

Каранзул хларкиниб рокѣул хлорги члун,
Чолѣб бакл тлаглайги дир гладин дурги.
Данде гѣава гѣечлѣв гѣудулги вокѣун,
Гѣаб глѣщкѣул кѣварилѣи дудаги лѣазе.

Дуниял члухлараб члурканаб лага,
Глорлѣун реклѣлѣ кѣана дур клѣябго бер.
Клалѣарав гѣаглѣулев гѣайбатаб клветл-клал,
Клоларо-клоларо мун клочон тезе.

Тамаша вокѣулев дур рокѣул гѣаглѣи
Кѣеян щай гѣаричлѣй дун йорчлѣлелде?
Члухлиги хлѣкѣлиги кѣаникѣ лѣечлѣони
Кѣадар хѣваларѣблѣи лѣаларищ дуда.

Дир рокѣи ккун бугин росулѣ свердиялѣ
Ясал лѣихѣе щварал лѣадал кѣулгладухѣ,
Лѣида-лѣиданиги дир бицунилан
Дун ячѣян абун чийищ витилѣв?

Чанахѣ балагѣараб хѣергѣу киниги,
Духѣ балагѣун ана аб дирги глѣмру.
Дунги гѣаб хлалалда хлайран вугилан,
Хлал бицараб ани цо иш буклана.

Анцѣила щуго сон тлѣбалѣлдего,
Тлѣгол глѣжалдего глѣна реклѣе.
Тлѣде вачланиги кѣанщун гурони,



Къвакун чан гъабизе дур гъунар гечло.

Дирго гъитинлъиялъ гъурмал кьерги ун,
Кьерун йиклунаан мун вугеб баклалъ.
Киябго бер лъунги лъолаан дуда,
Чегераб явлухъалъ гъумерги бахчун.

Гъадин араб дунял дий къабул гуро.
Диргин рокъи гъабе къучI меседил лъун.
Къуралъуй хлебтIизе дун хIайван гуро,
ХIарщ къанида чIвайгIан къвал базе вачIа.

КотIун дир гъан квине дуе бокъани,
Рукъбал-щукIдуздаги кверщел дур буго.
Щвараб алжаналда дагIба баниги,
Башдаб бикъун къела вокъарав дуе.



КЪАСИ САРДИЛ МОЦІГИ РОГЪАЛИЛ ЦІВАГИ

Къаси сардил моцїги рогъалил цїваги
Цїадги хъухьгиганги гїемер дандчївала.
Гїарац тїад бекъараб тїеренаб тастар,
Тїулалъ бессун буго, бида гьорлъ жубан.

Жавгъарал гїадинал гїаданир берал,
Гїумру кїваричїоан кїал чївазе щвани.
Шагъри кагъат гїадал гургин гъажabi,
Гарбида лъуралъухъ кьелаан алжан.

Къурул сурма микки диде сверани,
Сиратїалъул кьода кьелаан талихї.
Тезе хиял гьечлїб дир рокьиялъул,
Лъалїб анищ магїна гїадамаздаги!

Дуни цїакъ дагъавги дуниялалъе,
Дирго рокьи дица бацїцїад цїунила.
Цїакъго дун хиралъун макъу кїочарай,
Ясалда гурхїиялъ бухїула керен.

Борхатаб магїарде кїиги гїищкъул тїегъ
Цоцазде шапула данде щоларо.
Гъваридаб кїкїалахъе кїиги иццул лъим
Цоцазде чвахула гьорлъ жубаларо.

Жужахїалъул тїинда дун вежаниги,
Боржина ракъалде тїолго дир рокьи.
Рокьиялъе гїолїел ясал-васазда,
Инсул боцїи гїадин хадуб батизе.



РОКЪУЦА РУХІУЛЕЛ ЧУРХДУЛ...

Рокъуца рухіулел чурхдул ругезул,
Чан кагъат бачіунеб диде ххвелги бан.
Балаялъ нур араз, унти бергъараз,
Бадиб чівай гечіелъул глайибги чівала.

Гищкъул ціа реклараз, ракі паналъараз,
Рокъул кучідулилан кеп бахъун буго.
Курмул гъелегъараз, гъан чапун унез,
Гъарунги толаро пирказги кьола.

Къечілеб дуниялгун дагібадилаго,
Дир бугеб къварилъи лъалев чи гъечіо.
Чияца талихі ун ургъел бегарав
Угъдилаго хваян рехун тун буго.

Таманаб мех бараб хераб дуниял,
Холеб бугин ккола кьо бахъанаглан.
Къварилъи гемеераб, гадан учузаб,
Заман тіаса инин абулеб буго.

Амма жеги пача чучун гъечіилан,
Чарал харбал руго хважаинасул.
Хвараб жаназадул чіагояб раглад,
Дуни божуларо букіинин абун.

Гарабул аскарал кутакалилан,
Кагътиде бачіуна битлун гъениса.
Ахліларо кочіой, кквеларо хочіий,
Чалгладе соролев гъечіо гъав салдар.

Гъединлъидал вуго рокъул кучідул тун,
Дур пикрабалъ восун къасиги-къадги.
Дирго икъбалалъе квер бакъилилан,



Кверал шулатазул мухъилъе рещтун.

Рикъзи тлеренав гъоркъ, тлимугъ керчав тлад,
Текъаб глумроялъул гадалъ жоги бан,
Жал меседилаб бис, вуссина дунги,
Дур нуралъ къалъараб Дагъистаналде.



РОКЪИ ККАРАЛ ГІАДАМАЛ ГІИН ТІАМЕ...

Рокъи ккарал гіадамал, гінтіаме хабаралде,
Гіицкъу бугин мусудул, балагье вагізаялде.
Дирго рокъул къисаби къватир загьир гъаризин,
Гьудулалъул казият киназего ціализин,
Йокьулелъ гъарун тарал хиянатал рицинин.
Хъахлаб итарклоялъе чан гъабулев вуклаго,
Чараб гъедоги бачлун, божун чіезе гъавуна.
Гьудулалде квер базе квалквадилев вуклаго,
Куц хіулараб хіамиде хіасрат бергьун хутлана.
Хирияй гьудулалъе гьоркъохъанлъи гъабизе,
Гьунар бугей жойилан цо гідан ккун йиклана.
Жиндирго хиял бугей хиял квеш йиклун йиго,
Ханасул мусудухъе рагі босун йитідал,
Я жийго ячлунаро, я рагі бачлунаро.
Жиндирго дихъ рокъи ккун къуркъулей хутлун йиго,
Къенсер нодоги бекун къачлалей хутлун йиго.
Къоролзабахъе хъвадун рокъул гіамалги ціалун,
Ціер гіадин дун виине маціги босун ячлана.
Ціуял жал нилъер росулъ гіемерал гуро ругел,
Эй гурони цойгідай бегьиларишчан абун,
Багъана щиб гіолихъан, гіолей яс дунги йигин.
Къвакларал курмул ругин, бахъинаб керен бугин,
Кагътида мухъ гіадинаб кіябго къенсер бугин,
Къурарал чилай гіадал чохтінир гьалал ругин,
Хункарасул яс гіадай члухларай дунго йигин,
Гуржи-Ціорой рагіараб ціар бугеб габур бугин,
Барзахалъул хіурулгін, хіежалде Умагъани,
Гъайбатай яс дуеги дун гіадиной щвеларо.
Шамхаласул баху щун, къвал бан мун веганиги,
Холей гъадин дунги тун даран дуй битіларо.
Дунял ціурал ясазул кверщел духъе щваниги,
Квешаб дагіба диргоги дуеги камиларо.
Кагібаялде аниги хіеж дур къабуллъиларо.



Хласраталь юхун холеи гъаб хlалалда дунги тун.
 -Щиб ле яс цlакъаб хабар хиялищ дурго лъураб,
 Дие йокъарай гъудул чияй чучун ятидал,
 Чиго гурхlарав дида гурхlизейищ бокъараб.
 Къотlи гъабизе ячlа кидаго бихулареб,
 Гъаб бакlалда квер бачун камилаб рекъел гъабун,
 Къана рокъул каваби кинабоги жибго тун.
 Рокъове щун гlодов чlун гlемер раkго сасинчlо,
 Гlолихъан къокъун ана къваригlараб босизе.
 Дица росу танилан ясалги гаргадила,
 Кlудияб дарамилан гlадамаздаги ккела.
 Дербенталда бессараб,ссурма дарай босана.
 Салдарасул яс гlадин йокъулей къачlалилан,
 Къунстlантlинал гвангъарал гормендаби росана,
 Кинязил чlужу гlадин гъудул чlухlизайизе,
 Барlараб,хъахlаб гlарац хъатица бан босана.
 Меседил гlертел бараб гlурчинаб шал босана.
 Гlеларищ гъудулалъе гъабгущинаб сайигъат.
 Ссурмияб гlатlлас,зарбал кинабоги данделъун,
 Йокъарай гъудулалъе гlундузда разе кlилкlал,
 Гlазизай йокъулелъе рукъалда хезе курхъай,
 Камилаб гъудулалъе килщида хезе баргъич.
 Кинабоги данделъун даран битlун вуссана.
 Гъеб сапараль рукъов щун гlемер раkго сасинчlо,
 Сагlдияй гъудулалда бер чlвазе хlасралъиялъ,
 Тlаде вахъун тирана,тайланго батуларо,
 Гlолил ясал гурони меседо ятуларо,
 Мусудузул харбиде хал гъабун гленеккидал,
 Дир йокъулей чучараб чагъана хъвалеб буго.
 Чармил сангарги къараб ,сверун гlалам гъабураб,
 Къали гlатlал кваналев Арбулие ун йиго.
 Гlажал гъаяй хабар квеш, гlедегlунищ йикlарай,
 Гlангур бацl бихъаниги рохъоса лъутун унев,
 Гlалхуда гъой батани гъабихъа нахъ вуссунев,
 Чlегlер хъазмил гъавурав,гъади цlулад велъарав,



Гъавурай эбелалъги асклове къазе течлев,
Гъесулгун къадар хъвайдал къана дур анкьго талихI,
Расги къварилъиларо къадар хъвачлогунилан.
Къоло шуго сон буго чияца гъудул яхъун,
Абурай щвечлониги анир гIемерал руго,
Мун чидаете аниги щолей чи камиларо,
Зобалазде рахунел шайихлъун рахъаниги,
ЩайтIан нахъа рекIинчIеб цIуяб жо букIунаро,
Дунгони божуларо женаз кквеял ясазда,
ЖабрагIилас квелъги бан квегъун дихъе къуниги,
КарIбаялде аралги хIеж борхун руссунаро.
ХIажизабазги кIвекIун зина гъабун гурони.



РОГЪАЛИЛЪ БАККАРАБ БАКЪ...

Рогъалилъ баккараб бакъ бакъанида тлерхъуна,
Унтун, цѣлѣун лъугъуна каранда ругел ругънал
Харил кутак хванани, галхул чанги чучула,
Чорхол ияхі хун буго дой ясалъухъ рокъи ккун,

Хасел чѣовулъ чѣвараб цѣер цѣад хлаллъидал биуна
Биун уна гынал ракі гъвадул цѣа ургъиб лъун.
Лъукъун араб ритлѣлалъ муглрузул хер кунаро,
Керен лъукъарав дида кванил лазат лъаларо.

Кваркъи бекани, лачен чвархъан глѣдоб речлѣла,
Лага бакъварав дида вахъун члѣзе клѣларо.
Клал пасихлѣб милъиршо гохі-щобалде ахлѣдола,
Дунги инин ахлѣдезе гъудул данделъизеглан.

Лъаралъ къалбал ругеб гъветі, кар буццлѣун, зодоб уна,
Зигардизе къасд бугин, къадар бичас хъвазеглан.
Хъахлил зобал гвангъулеб гургинаб къамаралда
Къвал базе кодой цъвани, щиблъваниги клваричло.

Куркъбал чараб ихдал хлѣнчл, дир рагъида къинлъани,
Къабулаб хлѣж бугоан дун гладав пакъирасе.
Дие мун хиралъеян халикъасде гъарулин,
Гъабулеб жаваб гъечло жеги бетлергъанасул.

Гъаваялъул лочноца чорхолъа бахъараб рухл,
Равхлѣниюнал рачлѣун гъарани, къелародай.
Къурул сурмамиккилъ босун араб берзул нур,
Балагъизе инаан, нахъе къолеб лъанани.

Лъарагълазул муцлѣдулъ мацл берцинаб клѣороло,
Члѣхлил босноб ахлѣдолеб исана сон сверана.
Дунял канаб шагъри моцл ральдалъго члун рагъула,



Члухларай хлурулгиналь нур бикъилилан хликъун.

Цодагъалги санаца мун ракъалда кватлани ,
Кинабго аб Дагъистан дудехун буссун чѣла.
Къуръаналда ясенглан ясаль тлоклай хлурулгин.
Гайиб гуриц къоркъода къвал жемун мун йиклине.

Къимат хвараб хераб руз босноб бачун хьихьидал.
Дудаго лъан батичищ дунял къун йохичлолъи.
Щибха, гъудул гъабилеб, гъикъуге гъанже дида,
Клудияб гъир ккун бугин гъанже аб дир мугъалде.

Гъалбацѣие къорги гъун, къачладулей йиклаго,
Къукъбузул хлориний ккун, лъим лъачлого хутлана.
Харилье чеглерборохъ жемун бугин гарбида,
Маххул хлосал раниги батла гъабун клолареб.

Тлубалареб ригънаде квер ккун ячун дун къурай,
Жужахлалъул тлиналде ккаги дир херай эбел.
Ахлмакъаб дарамалде данде члвaze гъаюнин,
Дунял тун ине ккаги тлул бикъарал дир вацал.

Тлоклaб гъари лъаларо херав инсуй гъабизе,
Гъури пулеб сордоялъ цладаве ккун вухлаги,
Рухл бахъи мекъсаги ккун, къварилъаби цликлaги,
Гъав цлар бахъадил квершел диде ккезе гъабунин.

Гъаваялда лочнолглан черх рекъарай гъарин дун,
Чудкица квачлалги ран, керен бугин кваналеб.
Каб--каул Хакъайилглан къадру бугеб дир лага,
Къоркъолгун бусен цолъун буго гъанже сурулeб.

Басма тлохъол алифглан узданаб гъаб дир чорхол,
Чолорчоялъ къвал байдал къимат хун буго гъанже.
Къуръаналда кангланги кеп рекъарай йиклана,



Кашишасул квераца кверхине гъаюн йиго.

Гъаваялда хланчазул хлуи--милъир хъвачей дун,
Хларцул борохь лъун буго дир нусабо лугбалъе,
Кивеларищ гьел гъуризе, гъабиларищ гъазават?
Зобалазул хлурулгин, хлайранлъун рекъола мун.

Хланил васикло гадав вас восизе лъачелъул.
Хларцул борохь бегъула дур каранда кваназе,
Канарку гадинав дун гаданлъун гъавичелъул.
Глуруль ритлучи кквезеян чан гъабудей йиклаго,

Чаларчаги хъатикь ккун хъагладилей хутлана.
Хъахлаб ххамил натI босун росуль сверданхъаниги,
Босулареб ххамида хехго чи данде чIвалищ?
Чеглерчудкуз кваяяв куц суравав циганав.

Росин дудеги чучун дунго кинан йиклиней?
Реклун цIаяль вухIаяв хIал гъечлев дир хIалихъат,
Вичун восизегIаги гадан данделъуларев.



ГИЩКЪУЛ ГІАКЪУБАЯЛЪУЛ...

Гищкъул гіакъубаялълул
Къокъаб казіят хъвазин,
Къалмиде керен чучун,
Кагътиде хлухъел угъун.

Хіасратаб рокълул ціадул
Ціяб приказ бахъизин,
Зодил тлавус беццараб,
Тіогъоде най урхъараб.

Ханзабазул чодрониб
Чараб чинидул чирахъ,
Чорхол рухІ дирги кванан,
Бакун буго чияца.

Чилаялъ букъарулеб
Къимат бугеб машина,
Къаникъ вукълун дунги тун,
Ятула къехъ букълулей.

Къръаналълул хатІ хъвачлеб
Хъахлаб шагъри кагътида
Кашишасул инжилан
Иваница хъван буго.

Навайил тлухълул хъвалеб
Бахъин гларцул забруялъ,
Забруялълул наслуян
Сунтураль аят лърараб.

Сахратулагъ свердулеб
Сипат берцинаб хланчил
Хлулі батуларого



Бортун буго берзул нур.

Байтулагъалъул тлохде
Тлогылаб гагуялъул
Горбода жавгъаралъухъ
Нухъби руго хлайранлъун.

Хлежалъул сурмамикки
Ккун буго гъинил кличал,
Гъельие хилляялъе
Хлалай чи щоларого.

Щобазда члараб гланса
Глаздал глансикъ къан буго,
Къасд ккун буго бахъизе,
Хъван бугеб жо лъаларо.

Лемпазул бахчабахъе
Хъахлаб хъурайсен къеглер,
Къолбол хлалищ бергъараб
Гъаб хлал хлехъон хлелтизе?

Хлан гларцул куркъбал ругеб
Зодил тладагъаб тлавус,
Балайищ гъалагъараб,
Гъавайищ тладе щвараб?

Щобда члвалерб бакъ тладаб
Гвангъун члараб дур гъурмахъ
Рукъби руго гъалулел,
Гъан буго беццлун унеб.

Цладакълъун, бакъ бухлани,
Бакъан хола гагудул;
Нухда данде мун ккани,



Ккола дунги жундуца.

Жаниб тіамун тани тіинчі,
Тіад рас глейгун, тіурула;
Тіулалъ биги бакъвала,
Къотіноб кіалъай рагłани.

Къун тіагłани иццул лъим,
Ихдал ціад бан ціикікїуна;
Дур ціар лъурай гурони
Росулъ гъечей анищ яс.

Лъарда тіад полоп бани,
Тіалил на хїадурлъула;
Хїасрат ккараб рокъуе
Къогłаб гуреб гїуж гъечїо.

Жанив чи тіагłараб рукъ
Чвархъан тіатїала ккола;
Тіад юссун балагъизе
Гъудулалда кїоларо.

Кїалдиб къвакїараб чода
Чангит бан бегъуларо,
Чияй дару бицине
Дирги бажари гъечїо.

Боржун унеб хїинчїалъул
Хїулиниги бортула,
Хїасраталъ дун чїванагłан
Чїухїулей йиго мунги.

Гїор щвани, щобил пинта
Тамахлъун гїодоб ккола:
Гїищкъу дир тіокїлъанагłан



Мунги тiадегiанлъула.

Тiанхиде саву ккани,
Сардил цiорой цiикiкiуна:
Цiорол матiу биина,
Тiаде мун ялагъани.

Гъаваялда бакъул нур
Мукъсанлъула хъухъани,
Къаси сордо къалъила,
Къватiий мун якканани.

Меседилги къер хола,
Къаву чiвaze танани;
Къуральуйго хiебтiани,
Хiал дагълъила дур чорхол.

Хiарщул къотiноб тiинкiани,
Гъацiул бацiалъи хола;
Гъадин росгун рекъани,
Къватiиб чiвала чiурканлъи.

Чiаго хабалъ чи лъуни,
Халкъалъго гiайиб чiвала;
Чiаго йигей ятани,
Тогe, гъудул, дун гъадин.

Гунайзатан мунги тун
Турулеб буго керен;
Тасбихiалъ малаикгiан
Горцiизаве цо кiалъан.

Кiигo-лъабго сон буго
Соролел дир лугбазул,
Сардиль унеб цо сагiат



Нусго сонлъунги бихъун.

Бахъинаб гъумералъул
Гъайбатлъи лъаралдаса
Лъавуда вугеб минут
Батуларо цоглаги.

Унго, мунан угъдараб
Дир каранзул хлухъелалъ,
Хъухъ зодихъ гъечлониги,
Гъукъун буго бакъул нур.

Къваридаб ракі чучизе
Чваханщинаб магица
Чабхида хер бижани-
Хал гъабун бихъила.

Гъаб рокъул карачелни
Квеш-лъиклониги баччилин,
Йиччалилан къасд лъураб
Къотлониги бугони.

Къунареб гищкъу хлехъон
Глумруни тламилаан,
Тлилан хъул лъолареб
Рекледа щиб гъабилеб?

Босун араб канлъуе
Кан бакун сунтур хъвагел,
Дуца гладал гъавурав
Дида канлъи бихъизе.

Бичасул амру бачлун,
Рухл бахъарав чиясда
Вахъаян клалъалев мун



Клудияв ахІмакъ ккола.

Мисриязул чамасдакІ
Чараб тулие тани,
Тату гъечІеб гъвелцибил
ЦІункІулев щив вукІинев!

Шамахалъул багІаргІеч
ГІужрукъица букъани,
ГІурдал курак кваназе
Киса гІадамал щолел?

Кагърумангун варакъаль
КъачІараб нодоялда
Къоркъоца кІал цуниги,
Цо гІаламат тІатинчІо.

ТІегъгун най басандизе
Барахцарал курмузда
Квешаб борхыл хеч хъвайдал,
Чапун щайдай риинчІо?

ИяхІ хвани, чорхоца
Чанги гІилла бачуна,
Чияр ургъиб ракІги лъун
КІуларин чІезейилан.

Чара бухІани, мацІаль
ГІакълу мекъса гъабула,
КъатІноб кІалъай рагІани,
ГІелин гъудулалъулан.

Гъаваялда лочнолги
Чияхъ рокъи ккогеги,-
Рукъбал гІищкъуялъ ккураб,



Керен цідуца ціураб.

Кидаго инсанасде
Аб балай бачлунгеги,-
Берал гъаваяль ціураб,
Гъан щавкъаль лъукъун араб.

Ингилис магазинахъ
Зарбу варакъул канпит,
Зодихъ бакъул нур ссуна,
Къвалакъ квер чіван яккани.

Къустантін улкаялда
Арзирумалъул тамру,
Моціродаса цівакула,
Ціаюціун ялагъани.

Ціорол фабрикахъ тіураб
Тіад мина хъвараб чини,
Чамасул ракі лъукъараб,
Къула-йорхи бихьидал.

Къарби Алазаналъул
Милъир меседил ччугла,
Дур бицен рагіравги
Гіакълуялдаса уна.

Къиарарзабаз рагъулъе
Гъулдузулъ чівалєб чадир,
Дилъ буклуна баціціад къал
Рокъул гіарза къунилан.

Гіусманул пачаясул
Сагітида балєб къилба,
Къурасулъе балагъи



Гъунарин дурги бугеб.

Дир каранда къвагъдолеб
Рокъул пириялдаса
Ракъалда хер бакъвала,
Къватлибе лъазе тани.

Къойил гларза гъабулеб
Балаялъул пирхиялъ
Халкъул глалам бухлила,
Хлал щун, тлатине тани.

Хлава-Адам къосине
Сабаблъун илбисгладин,
Дий дунял къварилъизе
Росулъ рещтараб къутпу.

Къойил дун сурийила,
Сабаб гъечлеб унти къун,
Ссун рекъезе тламуна
Тладегланав Алагъас.

Сордо бачлани, макъу
Къуна дий хларам гъабун-
Хлал кӀолев Аплагъасул
Эбги батила хлѣкмат.

Хласраталъ вухланиги,
Хлал лъазе биччачлого,
Хлехъела дица глумру
Гларшалде щвезегланги.
Щунусго сонги тлубан,
Тладго гъан бакъваниги,
Гъабураб къотли буго,
Тлубайги бетлергъанас.



РОКЪИ БАСАНДУЛЕБ САЛАМГУН ЦАДАХЪ

Рокъи басандулеб саламгун цадахъ
Хъвазин цо гъадият гъорохъе къезе.
Гъава боржанхъулеб жавабги босун,
Рисалат битлизин зодил хъухъазухъ.
Хъиндал кIкIлалахъ ругел гъутIбузул тIогъол
ТIинчIаб найица цIун гъоцIо бахъуда,
Гъаб дир хIохъелалъул хIурупаздасан
ХIалуцарал курмул киназго чуче.
Чабхил иццул лъеде дугIаги гъабун
ГъагIъарал гIадамал русинарулин,
Васигатлъун араб дир угъдиялъул
Ургъел бикъун рокъи къерилаз дандбай.
Къалде гIищкъу ккарал гIолохъабазул
ГIарза хъвалеб адрес исмудаль бугеб.
Алжанул мусудул бусаде цIазе
ЦIалулеб курс бугеб килщазда гъоркъоб.
ТIулал бида гъоркъоб гъава бетарас
Гъури цIикIкинабе цIар гIемер ахIун,
ЦIер гIадин чорхол гъан чапун тIагIарас
ТIае боцIуда цIар бер къанщун къезе.
Къец ккун дагIбаялде балай буссани
Исму босилилан базе кагътида,
КигIан еццаниги цее лъутарай
Рос чIван яхъилилан хъван лъазе гъабе.
Гъаб дир малълъ гIечIого чIухIун хъвадарал
ЧIалгIаде гIумру ун гIадада хвела.
ГIакълу босичIого рорчIун араца,
Ахиралде ккедал хачалел курмул.
Рокъуца къакъарал Къайисил васал,
Къан дир гIелмуги ккун ракке ругънаде,
ГIищкъуялъ мерхъарал Мажнунил лъимал,
Лъабабго рагIиялъ рачинел нухда.
Ханзабазул бика, беразул канлъи,



Кин мун гурхлуларей аб дир хлалалда!
Хлавраазул амир, алжанул буракъ,
Дурго къавагидяхъ гинглаги тламе.
Глаам къальулеб бакъ бикъулеб гурмахъ
Гъагльичлого чларав члвазе ккеларищ?
Члурканлъи моцлролал цлвакарал лугбахъ
Цлрлъун рухл биинчлев инсан вуклинищ?
Нагли, маржан жубан рижарал берахъ
Жужахл боркъун буго дирни рукъбазда.
Кьер-гъан гламбарулал дур гланазухъ
Глакълуги бихун ун хаган ккун вуго.
Харде тлгьалдаса тлад кьер бахынаб
Нилъуян лъай буго лъалаго тлаглун
Лъарде полопалда пунци релълъараб,
Щвемещалъухъ буго бахъун унеб рухл.
Гъеб хлатил росиги, чорхол рекъейги
Дир тлул-ракл бежизе бижун буго дур.
Жавгъар-якъуталде варакъги тинклун
Къачлараб зигънуян гъагльулев вуго.
- Вай, гладалав гьалмагъ, унго дур хлухъел
Хлерен гъабулеб куц гъабулеб реццалъ,
Гъуинлъи бихъулиц бицунеб раглун –
Гладамал гуккизе дур бугеб гъунар!
Гъардарав Бетлргъан, гьикъизе анищ
Абулиц раклалъги, бугищ гъединан.
Бицун ясал члвалел клалзул члораца.
Чларбида ккарай дун гъагльизаюге!
Гъай дун гъарималъул гъурарал лугбал
Гъоркъеги рачлого члаголъизе те,
Члунтараб гинал ракл гъорохъ пуйчлого
Пайда лъунарищан щай къачлалареб?!
Босун кодоб къуни квине ракл къалеб,
Къватлул гъойца чурхъун чороклъараб гъан,
Чурун бацлцунареб больонил биялъ
Балкан гладин белъун куц хвараб гъумер.



Мацјалкь загьру бугеб чіегіер борохьаль
 Чіалгаде мерхьараб черх цілтьиларо,
 Бихьарв хлінкьулеб рохьил хъазица
 Хъархьилтьє цјарай дун цјорон хвезе те!
 Цјорол мату гјадаб тјад хъал хъахлаб черх
 Хъубльараб чуризе зам-зам швеладай,
 Заман швеладего шапулел берал
 Щурункъверкь хвечіого хвасарлтыладай?
 - Загьру-заркьумалтьє кьулчјулеб дарман
 Дур гьурмал гъанада гьогьенго чівачищ?
 Чіаго жужахлалтьє хлісаб хъвалелде
 Хехго тавбу гъабе гьел раглабазе!
 Хіакь батила, гьудул, гьедин бугътан лъун
 Лъалаго мекъиса Къуръан цјалуге!
 Цјороль чини жубан бижараб дур черх
 Чурхъулеб гъвел бетіер тјун кьеда балин.
 Бидуль жиб белъараб больонил таращ
 Тункіица ругъун лъун гьугъдуль букъила,
 Къель букјунеб борохь мухь кьун чияда
 Чабххиль лъезабила мун тјад рекъани.
 Къулараб хъазида хъархьиль букјаян
 Хъирулганчїил кьоно кьаданиб чівала.
 Къимат тіоклаб чорхол чалухал лугбал
 Чапун тіагіналде дугла гъабила.
 - Хъахлаб ритјучіалъул мачлаб хъурайсен
 Вас, мун гједергуге ургъел бикъизе.
 Ургъилин кіяялго хіалихъатие
 Хіехъе глїщкьудал цја, цјуне балъголъи.
 Лъарги, гјорги бугин багъилеб цоцаль,
 Царал хіилла гъабун гьесухъа борчјун.
 Ячјун дару кьелеб дур тјул-раклалтьє.
 Тіогъоде чакар шван, щакъигун билъун,
 Босун сабабги хъван сах гъавилев мун,
 Ма, яче, къвалакьє кьеч дурго хъвазе!
 Къадру хіжазияб зобалъул щунгъар



Щокърол гъалал хъухъун хъул буссинабе!
Хъухиль боржанхъулеб бахъин къвеклаб цѳум
Цѳергѳадин бичулеб дѳе гѳоло черх,
Чундулъ гъунар тѳоклаб тѳадагъаб лачен,
Чирахъуй рухѳ бичун канлъи дуй къела.
Кинабго у буго алжанул булбул,
Гѳакълѳуялда рекъон къвалги гурани.
Гар-гар битлун буго, бахъин ханчѳил тѳинчѳ,
Хѳухълада рекъараб хъулги батани.
- Бицен къотѳизе те, Къурратул гѳайну,
Къазин цо каранде куцда битѳизе.
Къадар жибго хъвалеб Жаннатул маъва
Жемизин цо-цо къвал рекъон кколицан.
Гъаб бакѳалда къотлун къокъ хабарги тун,
Танкан бисмиллагъ лъе гъоцѳо чѳикѳизе.
Гъечѳин тѳокѳав инсан аскѳов ахѳизе –
Алхѳам цѳале тѳубан, тѳаме патихѳа.



УНГО ЛОГБОЛ ТЮКІЛЪИ...

Унго логбол тюкільи, тїад ратїлил рекьей
Рукьалъул кьадалъан кьотїной йихъула.
Къарбил бикадасан куцарал кьунсрул
Кинида ругезул тїун ракї бахъараб.

Тїавусил рачї бикъун, къачїларал къунщби,
Къаникъ лъуралазцин бицен гьабулеб.
Гьормол свериялъул надал ссиялъухъ
Сипат гьабунани, гьагльула инсан.

Гургинал беразул гвангъараб надал
Магїна цїалулага, дунни цїорола.
Цїорол матїуялда тїад хъвалеб накъищ,
Нахъе бакї бугодай дур йижиалъе,

Жавгъарул тїегьалде тїинкїлеб гїанбар,
Тїокїаб рес бугищан, балагъе мунги.
Гарбил кьула-борхи кьулгїаде-нахъе
Кьурул цїудул бугин цїаюцїин гьелъул.

Цїорол риун тїурап тїеренал кїутїби,
Тїолабго ракї тїолин кїалъазе лъвани.
Лъагїалил гїумруялъ гїодов чїаниги,
Гїадан нахъ гїунтїулеб тїабигїат гьечїо.

Тїолго халкъ бакїарун ургъананиги,
Инсан хадув гьолеб хасият гьечїо.
Дур рагїухъ гїенеккун гїищкьу буссине,
Гїаршалде щваниги, щвелин кколаро.

Щун мунгун кїалъайин букїунеб гурин,
Йигеб руссен бице лъикї балагъизе.
Гьекьолеб кьатїрадал тїураб тїириги
Тїаде загьирлъулин, лъалеб хїалалда.



Кин ххал гъабуниги, ретlараб ратlилил
Пардавго лъаларо, ракъа-гъан лъала.
Радал баккараб бакъ къальуде щола,
Къасде мехх лъалареб дур авалалда.

Къадги бецlаб рокъоб чирахъ бакула,
Канлъи хlажалъани, хlебтlила дуца.
Хlанил гъажабазде тlолго курхъаби,
Тlул-ракl дир биине, эргаялъ руго.
Анцlабго килщида кибего баргъич,
Чара дир хвеялъе, халкъаль бицине.



РАМАЗАНГИ ТІАГІУН...

Рамазанги тіагІун, шаввал тіагІиндал,
Тіаде зул кѣагІида кѣарар лѣин кѣана.
Кѣоял гІадада ин гІоларебилан.
Бищун кѣо бухІараб кѣоринив ккана.

Кѣасе гІин тіамуни, тіолго черхалѣухъ,
ТІубачІел мурадал рачІуна цере.
Радал ххал гѣабуни, гІинал ракІалѣухъ,
Гѣудулалѣухъе ун, ургІиб чІоларо.

Ихдалил гѣуриги роол гѣалиги
Гѣава битІи бугин тіулалѣ бицунеб.
Тіаде йокѣулелѣул, кѣерил ясазул
Кѣура-зури буго берда цебе чІун.

Цевехѣан кѣачІани, кѣокѣа рекІуна,
Кѣел гѣабула ракІалѣ, их щун бугилан.
Щобда гІансил гѣаракъ гІонсода лѣала,
Лѣан буго черхалда чанай мех щвараб.

Рогѣалил канлѣигун керен угѣдула,
Кагѣат хѣван битІеян, бугеб хІал бицун.
Канаб шагѣри моцІан берал гІодула,
ГІарза кѣейилан, йокѣулелѣухъе.

Кѣурул парсни балеб свин гѣечІеб чирахъ.
Чучана кагѣтиде жанисеб ургѣел.
Гѣулдулѣ босен ккураб сурмияб тіайпус,
ТІубана кѣалмиде дургун кѣваригІел.

Сардил жан кѣачІала, кѣвал бан, мунилан.
Басма КѣустІантінай тіасма лѣураб тіегъ,
Тіад хІанчІи цІалдолин, дур цІарги ахІун.
ЦІорол тукабахъе, биунеб чини,



Чанги хиял бугин хваяб раклалъул.

Хамил фабрикахъе бессулеб кирхан,
Хабалъе босила, рес рекъечлони.
Члухлана дунивал, берцинлъана ракъ,
Росдал сси цлклклана дур цларалдасан.

Сверун губернаби нуралъ къалъана,
Къвалакъ моцл бугилан, буго дирни ракл.
Къасде сордойилан, пардавго лъвинчло,
Бакъдай, гъумердаян, гъабула хиял.

Гъарай яс йижизе кверщел къечлони,
Кинанха гъайилей гъедин эбелалъ.
Мун тун аралдаса, тулакаб хъергъу,
Таманаб мех ана къварилъиялда,
Къо лъикл гъабичлого, мун рехун тедал,
Таралги хиялал хурхана реклелъ.

Рукъби жавгъарулай, къер варакъулай
Къурул гламиркодахъ гладаллъун вугин.
Надалда къалмица къуръан хатл хъварай,
Хъахлчараб гъудгъудихъ гъаглъулев вугин.

Гъава битлчлого, тлубараб балай,
Тлад цла бакун бугин, кодоса индал.
Балагъея, гъудул, гъалулеб каранхъ
Гороца глансилъун бугин щуцалелб.

Щай хал гъабулареб гынал раклалъухъ,
Гъаваялъ хатлиблъун, вугин вухлулев.
Хлежрукъл мокърукъе Къуръаналъул хатл,
Къотлун гъанал бугин балагъи беркъан.

Бакъулъе пайз хъахлаб хламамалъул хли,



Хіал щун руцьбалъ бугин мун йокьи чапун.
Бахїрул къалмид хъвараб, Ясеналъул си,
Маргъалалъул цаби, берцинаб щекъер,
Биценго гъабуге, гъагъулев вугин.

Гъуинаб хїохъелгун хїеренаб кїалъай
Кїалалъ цїар бахъуге, цїаго рекїунин.
Тамашаяб гъими, гъуинаб релъи
Гъекъезе бегїилин, баизин цо-цо.



ЗОДИЛ ТІАЙПУСАЛДЕ САЛАМАЛ...

Зодил тіайпусалде саламал хъвазин,
Хъахлаб кагъаталде тладе кьулизин.
Къваридал чучизе тасияталъе,
Меседил щакъиялъ накъищ бахъизин.
Берзул магъуялъул аята лъураб,
Телеграм рагізе рачла гинтламе.
Гищкъуялъ мехтараб жаниб каранзул
Казият бахъизин, рахъа цлализе.
ЦІерлъун берал чвахун, чорхол рухІ босун,
Сурана гъанже дун гъал ясалазе.
Гъавадул цла рекІун, рокъул шавкъ бергъун
Босун ана гІакъло, гІадаллъана дун.
ГІурус туснахъалде дун щваралдаса
Щибго хабар гъечІо дир Халилатил.
Хъалаялда жанив тІамуралдаса
ТІаса чи кьотІана дир гъудулалъул.
Гъадинан ккун гурев къаникъ лъуниги,
КъватІив дун хисизе хиял букІинчІо.
Хвалил унтиги чІван дунял таниги
Дирни къасд букІана къвал дуда базе.
Къуръаналда жаниб «хІи» батанани
ХІасраталъ турула жанисан керен.
Танзир цІалулаго цІар раклалде щун
ЦІерлъун чвахун уна черхалдаса гъан.
Гъанже дун гІадиनाव гІадан вугодай
Гищкъул заводалда къаву хурхарав.
Къерилал дун гІадав вижун вугодай
Женазул гъури пун гъава бигъарав.
БитІун завалалда кеп босулаго
Росу тезабуна тушманзабаца.
Илбисул рас бугел маціхъабазги
ЦІа базе гъабуна гъерсил гъонода.
Гъороца росаял жасусзабазги



Гьоркьо кьал тIамуна дир рокьиялда.
Дознание хъвалел хIакимзабиги
ХIилаялъе чIана дир диваналъе.
Дуниял кьалъулеб бакI гIадаб гьумер
Къвал дуда барав чи хвелин кколаро.
Халкъалъул ясазул си хварал лугбал
Дур кеп босарасда мусру баларо.
Савмаияб лачен чидай иналъул
Ургъалил гьир буго гьинал рекIеда.
Амма Сибир къотIи къабуллъилаан
Къвал бан цо хурхине кодой щванани.
Шамсул палакалда нур балеб жайран
Жаниб варакъ хъвараб меседил сагIат
Сардилъ щайтIабазде ургъел бикъуге.



РОКЪУЛ ГІАЗАБ ЦІКІКІУН ЦІОРАЛДЕ АРАС

Рокъул гІазаб цікікіун ціоралде арас,
Ціорол жайраналде жаваб гъабизин.
Жаниб варакъ басун, сверун месед хъван,
Хъахлаб тіайруялде битізин салам.
Сахратулаялде хІанчі хІайранаб
ХІеренаб маці буго дие ціализе,
Ціерлъун лугбал чапун, чорхол гъан биун,
Ургъиб кутак буго камилаб рокъул.
Кванилгун къал ахІун, макъилгун рагъ бан,
КъечІеб аб дунылгун дагІба буго дир.
Дандиялъе кколеб рокъул бутІаги,
Бикъун дие щведал рукъбал щущазе.
Къерилаз босулеб рахІат-кепги тун.
Тураяб дир черхаль чан гъаби ккуна.
Чараб парталалъухъ турун керенгун,
Тана хіялаца хур-ах чІунтизе.
Зодихъе бакъул нур бикъараб гъурмахъ
ГъагІун хутІулев щив, щущан инчІого?
Щобда моціродаса цівакараб надихъ.
Дирги гІакълу анин мугІрузде тірун.
ТІад хатІ гІамбарулаб гІидрадул тастар,
Тела инсул росу мун ячІинчІони.
ЧІегІер меседилаб мисрияб харай,
Хвалил къоно чІвайги, къадар хъвачІони.
Къайсарил ахикъе ахІдолеб гъуд-гъуд,
Духъ керен судичІев сунца херлъилев?
Сибир хІехъелилан хІукму буго дир,
Дуда къвал баларел къоязухъ хисун.
Къан чІолареб барті синжираль ккола,
СиратІлъун лъугъана мун йокъи дие.
Бергъани бугІида маххул гор бала
Дир рекІел гор буго дур габуралда...



БИЯЛЪ ПАТИХІАЯН ХІУХЪЕЛГИ УГЪУН

Биялъ Патихіаян хіухъелги угъун,
Хіакъикъат битіилин зодил бакъуде.
Капальул касраян керенги чучун,
Чорхол сордо къелин сардил моцрохъе.
Дур цар ахлизеги хіал кіоларого
Хіарпул аваладе ахіаби рана,
Хіисаб гъабулаго ракі цоролелъул
Царальул ахиран хапдолев вуго.
Бахліу Къулдумальул тінуялдаса
Тіаде жавгъар ціалєб цорол машина,
Цорол минабазде мокърукъ биччараб
Багъа тіадегіанаб гурчинаб минар.
Гіелалде квель бараб кепаб гугъун тай,
Каторгльун лъугъана вижараб росу.
Керемалде расен меседил мокъокъ,
Бакъги гъурилъана мун лъаралдаса.
Къун тіагІаги гІорал, тіерхъаги иццал,
Тіинда баккараб тіегъ тіун нахъе босе.
Тіири хутІугеги ральдал тіиналда
Дир тіул-ракі бергъараб жавгъар бихъизе.
Дир рукъбазда жаниб буго рокъул кор,
Кидаго боркъараб, бикъиги гъечлєб.
Гъинал ракі бихъани, хъагилан ккола,
Гучалда гъалдеялъ гьогъомуларєб.



КИНАБГО ХІУТІ-ХЪУМУР ХІАТІИДА ККОЛА

Кинабго хіуті-хъумур хіатіида ккола,
Билкѝс кѝокъунелъул къллгладул кіалтлѝ.
Мокърукъѝ накъищал, кѝеда махмарал,
Къеч нахъ буссунаро свердунин абун.
Киналго къралал, къачлан боялгун,
Къалде рахъун руго бергъарасеян.
Гъоркъосанги ваккун, кърун михъалгун,
Къалда дунги вуго данде вахъине,
Гъаваялда лочнол милъир хъваниги
Бахъараб хвалчадуѝ чи щвелародаѝ.
Рукъ щай къачлан бугеб байтулмангладин,
Бертаде къачлазе къасд лъунцин гурищ?
Къайи щай глуцлараб гларцул тахида,
Хункар короласул типси гладинан?
Берзул нур босулел короватазде,
Кинав къраласул къачлан вугев вас?
Гларцул накъищ бугел навсарашазде,
Басандизе щунгъар щун бугищ дуге.



МАХІМУДИЛИЛАН АХІУЛЕЛ АСАРАЗДАСА ГІЕНЕККЕ ГІАДАМАЛ ХАБАР БИЦИНИН

Гіенекке, гіадамал, хабар бицинин,
Халатї рекъарай дир йокъулелъул.
Чахъаял кІалъаге рокъи ціализин,
Берал гІодичІого ракі угъдичІого,
Абилин Меседо цо-кіго рагі.
Лугбал соролаго сапиллъулаго,
Бицинищ хазина рокъул хабарал.
Къасе вегун дида макъу щоларо,
Халатаб дур логол хІисабги гъабун.
Радал къватІив вахъун къо дир унаро,
Къуръанул хатІ гІадал къунсрул цере чІун.
Лъараглазул гІадаб чергесаб лага,
Лъадалги унаро дида цебеса.
Матлудал ціцІер гІадай ціцІвакарай гъудул,
Гъабиларищ рокъи, вакъан гурищ дун?
Данде гІолилалъе гІидрай манарша,
ГІайиб гурищ гъудул мун чідай ине.
Мун жаний свердулей инсул рагъида,
Маргъал тіибитІаяй тіинай меседо.
Мун лъадае ани лъарал рагІалда,
Жавгъарул нур баяй жан берал берцин.
Ракі гъолищ, Меседо, гІолил ясазде,
Дирни ракі гъоларо гІолохъабазде.
Рокъое юссунищ, тіинай Меседо,
Дунни вуссунаро инсул рокъове.
Рохъоб харанг гІадаб халатаб лага,
Хал гъабун йосана гІолил ясалъа.
ГІиялъе къагІрилгІан къер-гъан бацІцІадай,
БицинчІони лъана мун йокъарайлъи.
Дир рокъи ккунилан къибилги буго,
Къалбал меседилаб чамастакил гъветІ.
Къибилги тухумги барщун чІун буго,



Ращалъул сордолял щвараб моцI гIадин.
Вакъван холев вуго ккараб рокъуца,
Истамбул тукаде чараб гормендо,
Аман расулуллагъ мун лъаралдаса.
Истамбул тукаде зарбалалъул туп,
Тогe берал берцин гIисинккун рокъи.
КагIбаялде унел хIажизабаца,
ГIарап мегIералде тIадеги рахун,
ТIаде Аллагъасде гъари гъабула,
Дуца нижер мунагъ чуругейилан.
Вахине къасд буго тIаде магIарде,
ТIинай Меседулгун къадар гъаризе.
ГIелмуялда чIарал гIалимзабаца,
Сардилъ тIаде рахъун тIагIат гъабула,
Гъабизе къасд буго бичасе тIагIат,
ТIубайилан абун гъаб ккараб рокъи.
Магъдил гIаламатал загъирлъаниги,
ГIадада теларин гъабураб къотIи.
Панаяб дунял ахирлъаниги,
Хвезени теларо бицараб рагIи.
Дирги дурги къадар хирияй гъудул,
Гъороца лавхIалда хъинтIун батила,
КIиязулго нильер бергъараб балай,
Малаикзабазда тIатун батила.
Багдадалда шиша шагъасул байрахъ,
Чанавдай угъдила унго мунилан.
Гъиндустан сурахIи, хIава гIечул гъветI,
ХIал щвараб рокъуе бате цо сабаб.



БОРХАТАБ ГЪУНДУЗУЛ ЩОБДЕ БАХУНЕБ

Борхатаб гъундузул щобде бахунеб,
Щобихъе итаркло щай калъалареб.
Насияб сивуниб рас меседил чан,
Чучизе чи гъечищ дур къибилалда.

Дун калъанщинахъе къурун юссине,
Къурса гъоркъеглаги рехуларей щай.
Щайзе калъаларей цоглаги нухалъ,
Мун данде вухъарав канал хлохьода.

Хъублѝ тинклун буго тласа горбоде,
Чуризе рес гъечлеб баццлун унареб.
Гайибни щиб дуда щобил баглар бакъ,
Щибниги дуда гъеб лъалеб гъечелѝул.

Амма эбел-эмен глаллѝун руго,
Члороло рузиде данде гъабурал.
Чудукалѝе тлайпус кваназе кълел,
Щиб хлалдай буклина хлурулгилалда.

Гланкъра бечеялде чучулеб мехалъ,
Чара тлаглун мунги тладелѝун гъовги,
Кинандай рогына хасалил сордо.
Дун дуде чучула къвеклаб цлудул тлнчл,

Гъудул дур йигилан лъазе гъабуни.
Дун дуй чарлѝиларо чергесал лугбал,
Диде къабуллѝарал нахъаса ккуни.
Чи тохабщиналѝуй дур глдиялѝул,

Щиб мукаглат дие лъазе течлони.
Эбелгун даглбаде эменгун ягъе,
Кълбоде зигарде,ясазде чуче,



Дуй щибан гьикъани кьурун юссун чӀа.

ЦӀакъго тӀаделъани инарин абе,
Цинги лъалеб дозда дуй бугеб унти,
Цинги чучила мун ракъ къабуласде,
Цинги данде къала рекӀел гьудулас,
Къвеклаб цӀудул тӀинчӀалъ тӀинчӀ микки гӀадин.



Я АЛЛАГЪ ККОГЕГИ ДИР ГІАДАБ РОКЪИ...

Я Аллагъ, ккогеги дир гіадаб рокъи,
Гиял хъутубазде хъурмил гурони,
Бергъунгеги, Аллагъ, дир гіадаб балай,
Балагъун квишулеб гланкіл гурони.

Щобил ботірол тлогъиб тлокілараб иццул,
Тинде балкан ккани квер хъвагун тола.
Хындал кіклалабахъе кьер берцинаб пихъ,
Хъублъи тлад батани танкан рехула.

Щобил ботірол тлогъиб тлокілараб иццул,
Тинде ккараб балкан бахъун ракъуль лъе,
Хындал кіклалабахъе кьер берцинаб пихъ,
Хъублъунан течіого хъал бахъун кванай.

Алжаналъул курак барщулебги тун,
Зазил гинті куней гъагай йокъулей.
Баціціадаб иццул лъим чвахулебги тун,
Хіорил лъин гъекъолей ахімакъай гъудул.

Аман цо гъитінаб ругъун анищ дир,
Радал бакъанида дуца къачлазе,
Къотіун цо лагагун вегизе анищ,
Дур хіеренал квераз катан жемизе.

Дуниялги къечіин къогіаб гурони,
Йокъулейги щвечіин щакай гурони.
Щвараб дуниялги данде багъанин,
Дица щиб гъабилеб гъаб гіищкъуялда.



РОКЪУЛ ГІОРАЛЪ УНЕВ ГІОЛИХЪАНАСУЛ

Рокъул гіоралъ унев гіолихъанасул
Гіарза босиларищ, рас меседил хіинчі?
Хіасраталъ веціцулев дур кьериласул,
Рагіухъ гін баларищ, гінчіаб милъиршо?

Дир хъул къотіиларищ къвалакъ кверги чіван,
Чіухідае свердулей дида цесан?
Дир каранда жаниб жужахіги боркъун.
Жахіавго дун тезе пикруцин гурищ?

Радал баккудаса бакъул нур ссвараб
Саяхъаб дир гіумру гід габун щайзе.
Гіищкъу духъ бергіндал инсул росу тун
Дир арал къояца чийищ дур чіварав.

Рукъбалъ унтиги лъун, лъай гіакълу хиси
Гіураб давла гъечіищ дудасан дие?
Дандияз рицунел цекіал харбазда
Дир кіал бихъичіого щай мун божулей?

Юнус аварасас тасбихі гъабураб
Румазул магіарда махіберцинаб тіегъ,
Тіасан кікіуй лъалареб жаниб боркъараб,
Рокъул бутіа анищ дий гіадаб дуйги.

Гендерил ахазукъ берцинаб ціибил,
Барщун мунгун чіунан, къана дир талихі.
Къахъадерил магіиль ахідолеб гагу,
Гурхіа унтарасда, дун холевл вуго.

Хиялаз гъан қванан, пикрабаз ківеклун,
Лъим щвечілеб гъотіода рельун вуго дун.
Рогъел бицун щолеб зобалазул ціва,



Ціуяб жо мун гiдаб гьечiблъул бижун.

Берал квешаб рузгун кьоял рехизе,
Барахшуларей щай дурго черхалда?
Гизраил малаик зодисан ахlун,
Рухl бахъеян гьаре гьев гiабдаласул.

Бергъараб рокъуе дару щоларев
Диде семичlого цо сабаб ургъе,
Мунан холев дида хваян абуге,
Хвайги хlалихъатан, кье рузий загъру.



АССАЛАМУГІЛАЙКУМ ГІАРЩАЛЪУЛ ...

АссаламуГілайкум, Гіарщалъул бика,
Кин гІадин мун йигей, кеп гьечІин дийни.
КурмуКъа берцинай мисри Зулайхат,
Дурго хІал щиб бугеб, дун хІайран вугин.
БухІулеб каранда Кибритлъун лъвараб,
КидаллъизегІандай рокъи хІехъелеб,
Рокъи ккарал рихъун хваян дунги тун
Маяндай чучила чарал гъудузде.
Гъалал меседилай мисри Зулайхат,
Зулму буго дие аб гІищкъуялъул.
Гіинда жавгъар бараб жанатул мава
Мунилан сагъвилго уна дир сардал.
Сардарасул ясгин вуссун таниги,
Дур бусада гуреб щоларо макъу.
БакъуЛъа узданай Загъратил бика,
Дур хиялаз вуго дун хвалде рехун.
Дагъистан къалъулеб Къудраталъул нур
Найил гьоцІо лъуна цІар дур раГІигун,
ХІинкъун вуго ГІумру ГІадада инин.
ГІамбарул ГІогъода гьоцІо ЧІолелъул
Гъалдолеб ЧІоларо жаниса керен.
Кодой мун щолареб шулияб туснахъ
Щуцан гъаваялде гъороца айги.
Дур хабар къотІараб къваридаб тюрма,
Турун ГІатІала ккун айги ГІодобе.
Гіарцуца къачІараб бакъ ГІадаб лага,
Габур халат къочун къиматдай хвела.
Халкъго хІайранлъарай хІурул ГІиналъухъ
Босун араб канлъи кида бачІунеб.
Каторг жиниялъул туснахъалдаса,
Тезе захІмат буго зобалъул ГІавус.
Нусго сонил ГІумру къороллъудаса,
Гъудул дуда къвал бан цо къо бокъила.



Йокъулей щвечлого щолєбдай алжан,
Ургъие мун йиччан цѣдакъго къабул.
Къвал бан чучулаго чорхолъ босараб,
Чанги гламал буго дир гъудулалъул.
Гищкъу бикъулелъул рукъбузе тараб
Рокъул харбал руго дир Халилатил.
Хъорсоца роц квараб бецаб хламшари,
Хлакъ батила дѣ дой каканани.
Кверазда тѣхѣ барав, тѣаждал хвах берцин,
Бицун рагѣ хвезе хиял букѣнчѣло.
Халатаб габуниб хвалчен лъуниги
Рокъи тун дуниял дий къабул гуро.
Къотѣ-къотѣун дирго гъан квине кканиги
Балай камун керен кинго чѣларо.
Лъагѣлалъ бекъараб хур зобалъ чѣваяв,
Хвезедай дун телей чидар васазухъ.
Чохъол унти бахъун дару щогєяв
Дѣе щоларей кин ячине лъади.
Лъица каканиги квеш букѣнаро
Кверазул махсаро берцинав гъудул.
Росасул рагѣуде гѣин тѣамилаан
Гѣурччин хурив вачѣун хурхинчѣлєвани.
Аманат, мусудул, росасе унге
Рокъуларел ккани къватѣ-къватѣун холин,
Къер берцинал ясал ригъин гъабуге
Ригъин гъабурай дун саяхълъун кканин.



РЕКІЕЛЬ ІЯХІ БУГЕВ АСКІОВЕГІАН ЦІАЙ

Рекіель іяхі бугев аскіовегіан ціай,
Цііяб бакъангі лъан вохарав дида.
Даим рокъул бицун, сариналгі хъван,
Сардал арав дица ахізін цо кечі.

Зодисан рещтіараб аятцин гурищ,
Гурун ругин гъуждул минскинзабаца.
Маску-Петербургаль телдай бачіараб,
Туманкі кодоб кквечіев инсанго гъечін.

Гъаваялда бакъул хъвади хисундай,
Хъахілги реххулеб рахъ батіияб бугин.
Бетіергъанас росдал хурдай бачіина,
Хасалил сардазда зобал гъугъанин.

Азбар боціул ціураз бицунеб маці щиб,
Бугеб жо бахъулеб хъубаб наслуян.
Мугірузда глі бугез зар щай букъулеб,
Бикъулеб, хъамулеб, хъахібаяб халкъан.

Бечедаз бокъухъе бицеян абе
Бачіина бакъул къо дун тайпаялъе.
Турарал маціаца щиб бицаниги,
Щвараб гІор гъукъулев чи ватиларо.

Чангі мискин-пакъир къакъан ругъунав
Нажмудин рагіула гІарадабигун.
Мискинаб халкъалда къойил хІал лъурав
ХІоцосев рагіула жив имамилан.

Унго, божиладай жеги гІадамал
ГІумру нахуль араб "гІакдал чехъалда",
ГІурус пачаясул чан щолареб гъой,



Гъанже хлапдеялъе магна лъачлого.

Махлач члвaze кколев капурчийилан,
Кибго росабалъе ахлщай балеб?
Аллагъас тлад тарав пача вугилан,
Никлалай веццарав щай нечоларев?!

Гъечлел имамасе сундулго ургъел,
Риклел батулареб боцул гурони.
Бацил клалдиб гъела гъас тлолабго халкъ
Хинлъилел клуго хинкл кколев чи ккани.

Ракъул бутла гъечлел,бокьоб панз гъечлел
Гъаб бурангун лъугъа дунял лъухъизе!
Дирги гищкъул цлаялъ цлураб каранзуй
Кепаб гъогъен бугин гъаб гъуриялъул!

Хлебет ретлараца дарай ретлунел
Дуниял бачлунел бугин мугрузде...



БОРХАТАБ МАГІАРДА ГІДРАЙ МАНАРША

Борхатаб магіарда гідрай Манарша,
Тамашалъи, вацал, гъай кинай гідан.
Дир нусабо лага щущалєб бугин,
Щиб чара гъабилєб, чаргъараб мокъокъ.
Цо дун холев вуго, хиял лъун буго,
Хехаб рокъул глорлъун глакълу ун буго.
Цинги гъава буго гъинал рекледа
Гъиндил глусруялъул хласралъиялъул.
Хіалимул бичасде таваккал тламун,
Тлох-щобазде ваккун чан гъабулаго,
Чорхол тладагълъиялъ тламах гідинан,
Тлєрхъунєй йихъана чларал хуриє.
Хвєзе члєзе бицун гламалги хисун
Хєхго рокъовє ун къачла-клатлана.
Тлад ярагъ борчана, чакма рєтлана,
Чияда лъаларєб балъгояб нухалъ
Хурул раггал тирун тладє ваккана.
Ассаламгалайкум, кєрбакъи къєяй,
Рокъул гларзаялде глнтлмиларищ?
Гладамал хлайранав хлал бичарасде
Борхиларищ бєтлєр, тлад юссинарищ?
Пирдаус алжан щун ургъл борхарай,
Хєхав гъоболасє нух битиларищ?
-Я Аллагъ, гъабго щиб клудияб балагъ,
Бихъун макъу гуро, кванан квен гуро.
Жабрагил Амминдай, Хизри, Ильєсдай,
Дир яслъи хвєладай, халкъ белъиладай.
Аман угдиладай, кър босиладай,
Къибил суриладай, рос камиладай?
Киналго балагъл ботлрєдє щваяв,
Бєгиларищ, васав, гъарун ячинє?
Бичасдасє хлнкъун хлал буго дида,
Хлалалаб куцалда магъариги лъун.



-Ясай, мун хінкъуге, хіал гъабиларо,
Хіалихъалъи гъабун, рехун теларо.
Вал гідлул музлимуилайнагъгу,
Гіазизат йосана, мунагъ тінклана.
Тіеренал клутібузда клал чівазе щвана,
Щуго сагіаталда асклор хутлана.
Чідае унгуті, ратіалъунгуті,
Кіиялго цоцазе парзлъун гъаруна.
Гъанже кьо лъикіилан къвалалги жемун,
Къокъана гіолихъан инсул рокъове.



РИЧИЧУЛАРЕЛ РАГІАБАЗУЛ МАГІНА

А

Абрагъат – ислам баккиладе вукларав Йеменалъул хан. Гъес Карібаялде инчлого зияраталъ жиндихъе рачіне кколилан дагъабги чіухлараб храм базабун буклун буго.

Абцер – (афицер) – офицер

Агъуз – неца

Адам – диналда инсанияталъулго эменлъун рикікІунев, тіоцеве вижарав инсан, авараг.

Аз-маз – дагъа-макъаб

Айлама – тиризе нух, свери.

Айрупалан – аэроплан, самолет.

Алапа – харж, моцІрое яги лъагІалие лъиениги бихъйзабураб гІарцулаб мухъ.

Аласакъласен – Аллагъас цІунун таги мун.(лъарагІ)

Алфазал – кочІол мухъл.

Алфулайла – «Азаралда цо сордо» абураб гІараб маргъабазул тіехъ

Амру – приказ.

АрхІваал – рухІал.

Арзирум – Турциялда цо вилаят ва шагъар.

Асли – Карамил йокъулей (балагъе Карам)

Аставит – «Оставить» абураб команда.

Ахират – хун хадуб дуниял.

Ахялал – рокъуе шулиялин абураб тухум.

Аят – Къуръаналдаса цо жумла; кочІол мухъ.

Б

БагІархъина – расуда бил лъезе букІараб хина.

Бадру – цІураб моцІ, кунчі; гІарабиязул цо бакІалда цІар.

Байтуллагъ – Аллагъасул рукъ, КарІба, мажгит.

БайтулмагІмур – гІаламалъул рукъ, тіолабго дунял; зодоб малаикзабаз тіавап гъабудеб рукъ.

Бану гІамирал – рокъул къисаби гІемераб гІарабиязул цо къавм, Мажнунил тухум.



Бараатун – къръаналъул ичлабилеб сураялда цлар.
Баринзаби – гIурусазул бегзаби, боярал.
Баху – хундери ханасул лъади, бика.
БахIрул кързум – багIараб ралъад.
Барзах – батIияб дунял, ахират алжан.
Бил – багIараб щулияб цлул, релъен.
Билкъис – Сабаалъул пача (царица Савская), Сулейман
аварагасул рокъи ккарай, гъайбат.
Бича – Бетлергъан, Аллагъ.
Буракъ – бусурбабазул диналда МухIамад аварак (с.т.гI.в.) рекIун
боржарабан абулеб ясалъул гъумерги хIанчIилал куркъбалги ругеб
чу.

В

Вагзал – вокзал.
Вали – диналда вацIадаб Аллагъасул лагъ, пакъир.
Варакъ – гIарцулаб яги меседилаб къралъул релъен, лажбар.
ВахIю – Аллагъас аварагасде хабар босун витIун вачIунев
ЖабрагIил малайикан диналда бицунев чапар.
Висру – чIумалги маххалги гъарулеб чIегIераб къралъул
магIдан, гагат.

Г

Галан – сангар; гамил борт.
Гамаржоба – хъваш-баш гъабулага абулеб гуржиязул рагIи,
салам.

Гармафон – граммафон, патефоназул цебесеб тайпа.

Гулайт – тира-свера.

Гъ

Гъазал – гIалхул чан, газель.
Гъайирбег – имам Шамилил цлар бугел наибзабаздасан цояв,
НахъбакIалъул – Салатавиялъул бодул бетлер, рагъул тадбиразе
гIакълу бугев цевехъанлъун рикIкIунев вукIарав чи..

Гъапу – шагъаралъул каваби ругеб кIалтIу.

Гъара – яргIил кърваталдалъун давла бахъи, рагъун кодоса жо
бахъи.

Гъвел – гIайибал, бугътанал.



Гъвелдари – глайибал гъари.

Гъирмал – (хъирмал) – гърсал.

Гъуина – нунуй, гъунгъуни.

Гъункар – турказул султан, кверщелчи.

Гъ

Гъабил – Адамилги Хавалги васазул цояв. Гъабилие кьезе кколей жиндаг цадахъ гъаюрай яц ячине къвариглун Къабилица чIварав вац.

Гъайат – логол члей, къагIида, узданлъи, чергеслъи, гъаварекъей.

Гъарай – вабабай-вададай абун ахIи-хIур гъаби, чIиргъи-лелей.

Гъатип – жагъилиял божулеб, жиндир гъаракъ кисанали рагIулилан абуглеб богIоло.

Гъинд – Индиялъул улка, Гъиндустан; ГIараб фольклоралъулъ берцинлъиялъул цIар арай гIадан.

Гъудгуд – ботIрода гъурихъвагI гIадин биххун унеб берцинаб чIехIуги бугеб, халатаб гозоялъул тIогъилккараб хIинчI. Цо-цо росабалъ гъелде гъефегъ яги эфэф абунги абула. Диналда гъеб Сулейман аварагас Билкъисихъе кагътал росун битIулаанилан бицен букIуна.

Гъунайдат – Гъинд абураб цIаралъул реэдиялъулаб форма.

ГI

ГIажаба – тамаша! ГIаламат!

ГIажузат – херай, кIодо.

ГIазраъ – квешлъиялдаса яцIадай яс.

ГIайнаъ – берцинал, чIахIиял беразул яс; хIурулгIин.

ГIаишат – МухIамад аварагасул бицун гIолохъанай лъади.

ГIайнул-хIаят – гIумрудул ицц.

ГIалам – дунялги, бакъги, моцIги, цIвабиги, зобги-кинабго; киналго гIадамал.

ГIамабар – чIегIераб къералъул махI берцинаб вещество, бецIбагIараб тIегъ.

ГIамирканал – американал.

ГIамирко – маргъуяб хIинчI, гIурусазул жар-птица гIадин бицунеб фантастикияб хIинчI.

ГIанаби – кIаркъаби, мухIкан гъабун, кIаркъабазул тIогъал.



Гарзул хIал – хIаялъул баянкъей.

Гарусал – динго гъечIел, ретIелго ретIуларел чагIи.

Гарш – исламалда Аллагъасул тах бугеб зодилаб борхалъи.

Гаршун – халалъи борцунеб роцен, цо натIги башадабги бугеб.

Гасакирал – аскарал.

Гери – тIад бижараб чIахIгун цадахъ къотIун бахъараб рокъул кесек; хIуцI букаралъуса бахъулеб турелияб цIатари.

Гибаратал – рагIаби, жугъаби, мисалал.

Гибрани мацI – некIсиял ягъудиязул мацI.

Гид – динияб байрамкъо.

Гизраил – рухI бахъизе вачIунев маликулмат, хвалил малаик.

Гинаб - цIибил.

Гилигун – хваразул лъикIал рухIал руссунеб борхалъи, Сиджиналъул гIаксияб.

Гимарат – гIуцIа-кIутIи, къачIа-кIатIай.

Гирпит – жундузул кIудияздасан цояб, жундузул хан, гъунар бергъараб жен.

Гиса – Иисус Христос, хъанчида вигъун чIван хадув, цIидасан Аллагъас рухIги лъун зодове вачун арав, бокъараб унти сах гъабизеги хварабсагIат чи вахъинавизеги мугIжизат къурав авараг , христиан диналъул аслучи.

Гумахан – хундерил нуцалил, ханасул цIар.

Гунайзат – гIарабияв шагIир Имраул Къайсие йокъун йикIарай ясалъул цIар.

Гурдал рукъ – хоб

Гусман – турказул султаназул цо династиялъул бетIер.

Гусманиял – туркал.

ГучIбеки – барщулелъул тIокIал рекъонгутIизе палкъотIиялъе букараб гIучIги бакъулъа бекун кIиязго бащалъаби нахъе рехулеб гIадат.

Д

Давуд – жиндие мугIжизатлъун гъаракъ берцинлъи къун букарав авараган бусурбабаз абулев, библиялъулав хан Давид.

Дагъан – борхатаб гъотIоде рахине тIад гIучIалги чIван цого гIералъул гъабураб мали, гъабудай чIвалеб миччил, хатIих.



Дайру жаннат – диналда микъабго алжаналъул бищун беццулеб
алжаналъул рукъ, азбар.

Дакъикъа – минут.

Даржал – къиямасеб къо чӀелалде вахъине вугев зулмучи,
гдамал гъурулев къосел. Магъди вахъиндал гъес живги чӀвазе
вугев малгун.

Дарусалам – алжаназул цояб.

Дафтар – кагъат-хъарци, книга, дело.

Диванул гӀараб – гӀараб кучӀдузул мажмугӀ.

Диргав – хӀинчӀ, къурумилъиришо.

ДихӀатул Кулайб – аварасул берцинав, вахӀюцин жиндир
сипаталда бачӀунев асхӀаб.

Дугъ – чадир; зонтик, байрахъ.

Ж

Жа – чагъир.

Жавгъар – бокӀнаххинабун хасаб къагӀидаялъ къачӀараб алмаз,
хириял ганчӀаздаса хадуб.

Жавариал – бищун рацӀӀадал.

Жагъаннам – (жагъандаман), жужахӀ.

Жайран – авлахъальулаб, чан, антилопа, гъазал.

ЖайхӀун – Амударья гӀор.

Жамал-камал – берцинлъи, камиллъи.

Жан – рухӀ, хӀал.

Жанат – алжан.

ЖанатулбакъигӀ – Мадинаялда бугеб, аварасул асхӀабзаби
рукъараб, мукъадисаб БакъигӀ абулел хабзалазул ах.

ЖанатулгӀадну – алжанул ах; микъго алжаналдаса цояб.

Жанатулмаъва – алжаналдасан цоялъул цӀар.

Жарадал – гарцӀал.

Жибрил – ЖабрагӀил малаик.

Жисму – тӀабигӀат, куц-мухъ, черх, лага.

Жундул – (жен), щайтӀабаздаса цоял, рихъуларел, роржинеги
кӀолел рухӀчӀаголъаби.

З

Забур – Давуд аварасул къанунал хъвараб динияб тӀехъ.



Зарбу – басма, печать, мугьру.

Загъра – Венера, рогъалил цѣва. Рокъи ккун цѣвайиде сверун,
зодой чѣрай, бищун берцинайлъун риклуней яс.

Загъри – тѣгъ.

Замзам – Маккаялда бугеб мукъадисаб гъуй, бацѣладаб лъим.

Зарра – тѣрщ, атом, аслу, бищунго гъитѣнаб жо. Диналда
гдамал рижилалдего гъезул зарра букларабила.

Зат – чѣголъи; щибниги жо; вещество.

Загѣпиран – манаршатѣгъ, рокъул сабабал хъвалеб тѣгъилаб
щакъи.

Зинбил – сумка, руччабазул кодокколеб сумка.

«Зингер» – Германиялъул Зингер абулев капиталистасул
фирмаялъ риччалел рукларал рукъарулел машинабазда цѣар.

Зигъну – пагъму, гѣкълу, пикру.

Зубаржат – багъа-хирияб, гѣурччинаб магдан.

Зулайха – диналда бицуней Юсуп аварагасухъ рокъи ккарай
гѣдан, херлъун хадуѣ Юсупгун данделъидал цѣидасан
гѣлохъанлъанилан бицуней Мисриялъул цо бика.

И

Игѣраб – гѣараб, гѣажам хъваялълъулъ гъаркъикъал хѣарпазда
гъижияб (слогияб) гъаракъ лъугъине тѣд-гъоркъ лъолел
гѣаламатал.

Ижлис – гѣодочѣа.

Издравист – здравствуйте.

Израв жалам – здравия жѣлаем.

Икълим – континент, край, область.

Икъунал – христиан диналда мукъадисиязул – Мадонна, Христос
ва цогѣдалги иконал.

Илагъи – тѣасан ккун бацѣладаб, кутакаб рокъи, Аллагъ кѣочараб
гѣищкъу, мукъадисаб хѣасрат.

Илбис – (иблис), диналда бицунев, Аллагъасул нагланаялъ
малгѣунлъарав малаик. Инсан сабаблъун, Адамие сужда гъабизе
инкар гъабунилан Аллагъасул ццин жинда бахъиндал, гъеб кѣдаго
инсан къосинавулеб буклунебила.

Илтир – берцинаб тахта.



Иман бугезе – исламалда божулезе.
Имраул Къаис – исламалда тлоцевесев глаббиязул шагир.
Ингилисал – англичанал.
Инжил – Евангелие, христиан диналзул хладисазул тлехъ.
Инкар – дандечей, мекъи бугин чей, гъедин гуригъин.
Исму – цлар.
Испирна – «смирно» абураб команда.
Истамбул – Стамбул, Турциялзул шагъар.
Истановис – «становись» абураб команда.
ИстимагI – рагIизе тIалаб гъаби.
ИстIилахI – чIезаби, къагIида, къотIигъаби.
Ирс – инсухъан яги эбелалзухъан цолеб рател.

К

Кабру – кIодолъи, тIадегIанлъи.
Кавалер – награда щварав рагъухъанасда абулеб букIараб цлар.
Кавкаб – планета.
Кавкабул харкъаъ – цо цIвайида цлар.
Кавсар – алжаналзуб чваххулеб иццалда цлар.
КагIба – Маккаялда бугеб как балелзул бусурбаби жиндехун
руссунеб храм, мукъадисаб бакI.
Кайпиятал – куцал
Кагъанатзаби – нахъа лъугъинесев лъалел чагIи, балъголъи
лъалебан абулел чагIи.
Кагъру – янтарь. Лъабкъоялда анцIгогIан миллион соналъ цебе
ганчIиде буссараб накIкилал гъутIбузул тIехIпицI. Гъелзул чIумал,
маххал, муншдукIал ва гъ. ц. гъарула.
Казият – газета.
Калимаби – рагIаби, жугъаби.
Калимат – рагIарай, цлар арай, бицен бугей.
Кантор – контора.
Кап – глаб, глажам хъваялзулъ «к» хIарпалзул цлар.
Карам – Азербайжаналда бижараб рокъл эпосияб
къасидаталзул герой, Аслил вокълев. Гъеб «Асли ва Карам»
позмаялда эркенаб рокъиги халкъалзул гъудуллъиги беццун буго.
Карафин – графин.



Карбилаъ – ģарабиязул цо вилаят, аварагасул ясалъул вас
хIусен чIвараб бакI, мукъадисияб ракъ.

Каржум – крем, гъурмада бахунеб хъахлаб, махI берцинаб
косметикияб дару.

Карман – караван, къокъа.

Кармангъур – цIваялда цIар, планета Марс.

Карпитул-ахIмар – (кирбитулахIмар), къанаģлатаб жо; баģлараб
месед; баģлараб фосфор.

Катиб – хъвадарухъан.

Кашиш – христиан диналъул дибир, килисаялъул малла,
священник, поп.

Каяб – кабаб, надалда хъахлаб тIанкI, саба бугеб.

Киланги – гвермендо, тIеренаб дарай.

Килас – некIо бахIарчилъиялъухъ къолеб букIараб хъанчил
ģаламаталъул шапакъат, награда.

Кирит – кIулал, рахай, тугъас, къоно.

Кирхан – парча тайпаялъул ххам.

Кисра – Хосров, Ираналъул цересел шагъзабазул цояв; гъезул
титулияб цIар.

Китаб – тIехъ.

Китбат – хъвай-хъваģай.

Консул – вакил, посол, пачалихъалъулаб божилъи борхулев чи.

Копи – копия.

Кор – Кура ģор.

Кубеч – кубачиялъулаб.

Кулайбил Канан – ģащикъаб рокъи ккеялъ цIар раģларав,
Востокалъул фольклоралъул герой.

Кумасра – гени.

Курс – диналда Аллагъасул свери, Ģаршалда гъоркъ бугеб бакI,
зоб.

КухIлу – берал бецI гъарун белъунеб сурма.

Къ

Къабил – Адамилги ХIавалги вас. Гъев жиндирго вац Гъабил,
эсие къезе кколей жиндаго цадахъ гъаюрай яц ячинелъун, чIван
къосарав, инсанияталдаго тIоцевесев бидулавлъун рикIкIунев чи.



Къавлу – раги.

Къагъва – кофе.

Къадар – насиб, бихъизе хъвараб, лъугъине кколеб, къисмат.

Къадир – Аллагъасул цIаразул цояб, къадар жиндасан бугев абураб магIнаялда.

Къажарал – персал, иранал.

Къажар – къажаразулаб, ираналъулаб.

Къайис – Iараб къисабаздаса бачин бугеб «Лайла ва мажнун» къасидатазул аслияв герой, Лайлахъ ккараб рокъуца Iадаллъун, Iадамаца жундуз ккурав чиян – Мажнунан тIокIцIарги жинда лъун вукIарав чи. Гъесул цIар цIакъго рокъи ккарав Iащикъасде абулеб рагIилъун лъугъун буго.

Къайсар – цезарь, падишагъ, парччахI.

Къама хIинчI – чIехIу бугеб берцинаб хIинчI.

Къама – цо-цо хIанчIил ботIрода букIунеб чIехIу.

Къамар – зодихъ моцI.

Къап – Кавказалъулаб мугIрул тIел, цебе мукъадисаблъун рикIкIунеб букIараб.

Къарбияй – гуржиязулай.

Къаранпил – махI берцинаб михакIулаб лъим.

Къарби – Гуржистаналъул вилаят.

Къарун – барахщиялъул цIар раIарав чи.

Къасабчи – боци хъун гъан бичулев даранчи.

Къасидатал – поэмаби.

КъатIипа – рас цIакъго кIарцIаб къацIипа.

Къапила – Iадамазул къокъа.

КъацIипа – гъумераб рахъалда тIарцIго къунцIараб расги бахъараб, чиллаяб ххамил цо тайпа.

Къвал – (рай) – хъухъун яги бессун гъабураб гIертIида балеб берцинаб чалу. Цо-цо магIарул росабалъ гъелде бухка яги гIертIикъвал абунги абула. Гъеб гIеретI баччизе гуребги гIисибикъинаб жо баччизе магъ къазеги хIалтIизабула.

Къецен – дагIба.

Къибла-Мина – Ибрагъим аварагас къурбаналъе вас хъвезехъин вукIараб бакI.



Къирал – король.

Къирбал – юг.

Къиралпача – император.

Къубайс – Маккаялда бугеб Абу-Къубайс абулеб меглер.

Къудратав – халклов.

Къунцби – гундузда цебе бачлараб ботлрол рас.

Къудус – Иерусалим.

Къунстантин – Турциялда бугеб шагъар, Константинополь.

Къурайший – къурайшийб тухумалъул члужугадан, Мухламад авараги жинда гъорлъан кколеб гларабиязул тухумалда гъорлъан цояй.

Къураъ – къуръан махражалда цлалулей гадан.

Къуръан – бусурбабазул мукъадисаб тлехъ.

Къутлпу – полярияб цлва.

Къ

Къойид – аманаталъе кьей, гъоркълъалие тей; кюдо гъаби.

Л

Лайлатул къадир – бусурман диналда клалккун моцлалъул цо сордолял кколеб муглжизатияб къудрат бугеб лахлзатлъун риклкунеб, жиб тладе цведал лъимги къунилан, гъарараб жоги къабуллъулилан абулеб къабулаб саглат.

Ластик – ххамил цо тайпа.

Лакхту – хабалъ вукъарасе къаналги члван гъабураб къор.

Лачен – цлумазул тайпадул цояб, клудияб итаркло.

Лепека – надалдасан дализабун тараб катлари.

Лоти – гъагула, гъавайин хъвадулев чи, тладагъаб глалалалъул глоркылав.

Лубнаги Зурайхли – Востокалъул фольклоралда бицен машгурал рокы ккарал ясги васги.

Лугъат – калима.

Лъ

Лъагри – глodobлъи, лъарагилъи.

Лълъварал – лъугъарал.

М



Магъди – диналда бицунев, нахъа вахъинесев, ислам щула
габизе Аллгъас витлизе вугилан абулев вакил. Гъес Даржалги
чъазе вугилан бицуна.

Мазгъаб – диналъул цо рикъи.

Маликулмат – рухӀ бахъулев малаик, Гизраил.

Манарша – берцинаб махӀалъул, сурмияб кьералъул тӀегъ.

Маску – Москва шагъар.

Музыкатал – граммофонал.

Манжури – китаялъулаб.

Маржан – ралъдал къурабазда рекӀун рагъаричӀого рукӀунел,
рижулел жал гӀадал рухӀчӀаголъабазул ганчӀида сверарал
хутӀелазул багӀаргъинаб яги хъахӀаб кьералъул габуда разе
маххал-маржаназул цӀал яги цойги къачӀа-кӀатӀаялъе
хӀалтӀизарулел жал гъаруле зат.

Маратибал – даражаби.

Мариям – Мариам, мадонна. Диналда рос-чи лъачӀого,
яслъиялдаго ГӀиса авараг гъавурай гӀадан – гӀурусаль – Дева
Мария.

Маул-хӀаят – гӀумрудул лъим, гъекъезе щварав чи холарин
абулеб маргъуяб лъим.

Махлукъат – халкъулгӀалам, дуниялалдабугебщинаб
рухӀчӀаголъи.

МигӀраж – нилъер авараг зодове воржараб сордоялъул байрам;
авараг буракъалда рекӀун Аллагъасухъе иналъул хъвараб
къасидат.

Мина – гӀарцуде биччалеб чини, эмаль.

Миск – берцинаб махӀалъуб жо.

Мисри – Египет улка.

МугӀжизат – гӀажаибаб лъугъа-бахъин, тӀабигӀаталъул
къануназдаса борчӀараб жо.

Мулк – улка-ракъ, кверщел тӀад бугеб бакӀ, бечелъи.

Мусавир – художник, фотограф.

Мусудул – ханзабазул ясал, тӀинчӀал бикаби.

Н

НагӀли – хириял ганчӀазда гӀаммаб цӀар.



Назбариш – хлулидал ургу, перина.

Намруд – зодове вахинейн борхатаб си гябулев вукларав чиян рикіклунев Вавиланалъул кърал.

Насраниял – христианал.

Нил – Египеталъул глор.

Нилъу – хвенех.

Нишадур – цлорол матлу лъугъине нахъа бахунеб жо.

Ният – (нигат) – къасд, цо щибниги гябизе жиндиего къураб раглі, ккараб хиял.

Нужумтлалиг – астролог, цлваббазул хъвадиялъул гламаталде данде ккун инсанасул къисмат бицине клолин абун, палтлами.

Нур – гвангъараб канлги, цладалдаса хадуб анкъго батліяб къералда башдаб гор гябун гъаваялда бихъулеб канлъулаб спектр.

Нухл – тлупан тледал вукларав аварар. Гъес клудияб гамаги гябун киналниги рухлчлагольабазул цо-цо жутги жинде руссарал гладамалги хвасар гъарун ва гъездасан дунялалда клиабизеги махлукъат лъугъанила.

О

Огъогъой – гъагъусакл, рохъил микки.

Остол – стол.

Отар – росу-свери.

П

Пайтун – чуюл рараб, члухизабун къачлараб, гладамал раччулеб гъоко, фазтон.

Палаток – платок, клаз.

Пампа – квасвкас.

Панар – фонарь.

Паранг – парангаб, Франциялъулаб.

Парганг – словарь.

Патираби – патронал.

Пелшер – фельдшер.

Пилитал – глурас мацлалда цла гъоркъ бакарал къанал, печал абураб магнагун босараб раглі.

Пинта – глалхул чан.



Пиргавн – фараон, нексияб Египеталъулаб пача.

Подшашка – пачаясул аскаралда такъсир ккарав чи бахъун хвалченги кодоб ккун чанго саглаталъ вахъун члезавун толеб тагизралда цлар.

Порохоро – ххамил цо тайпа.

Пулуша – хирияб шалил тайпа; руччабазул хасаб формаялъул горде (гафре).

Р

Ражул – инсан, бихьинчи.

Равнайис – «Ровняйсь» абураб команда.

Рамазан – бусурбабазул кIал кколеб моцI, моцIролаб соналда рекъон бачиналъ щибаб соналъ батIи-батIияб заманаялъ бачIунеб, «хъвадулеб».

Расси – Россия.

Расму – официальность, гIадлу члезабизе.

Расул – Аллагъасул илчи, авараг.

РахIман – бусурбабаз Аллагъасде абулеб цлар, гурхIулев абураб магIна бугеб.

Рисалат – хъван битIулеб кагъат.

Румал – Византиял.

РухI – инсан хведал Пизраил малукувматас чорхолъа нахъе бахъараб рухI хвечIого букIунила, гьелъие къураб садакъаги щолила.

С

СабахIулхайир – ворчIами гIадаб калима.

Сабаъ – Билкъисил улка, Йеменалъул бакI,

СавмагIат – динияб рукъ, мукъадисаб бакI.

СагIдияб – гIатIидаб, борхатаб, бахъинаб.

Сагъвиллъи – пикру биххунккей, гъакIанхутIи.

СайхIун – Сырдарья гIор.

Сак – къодул къучI.

Сакинаб – ккураб, гъаркъикъаб; берцинаб.

Салдар – боязул бетIер.

Салма – цо берцинай бикаялъул цлар.

Салман – Сулейман.



Самаияб – зодилаб.
 Самаъ – зоб.
 Самир – къосарав цо героясул цлар.
 Самудилал – Аллагъасул ццин бахъун, гьорол балагъ биччан
 гьурааб къавм.
 Санаъ – рецц.
 Санам – идол, магбуд.
 Сап – къалмил тлухъи; члчлва; расул квар.
 Сапаъ – гьал.
 Сахлир – сихлручи.
 Сарат – ягъудиязул бика.
 Сарин – кечл.
 Сармил – сариналзул, кочлол.
 Сахратуллагъ – Иерусалималда аварасул мажгиталда гьоркъ
 бугеб тлалу, мукъадисеб къуру.
 Си – тлатлала щибниги лъун гьабураб борхалъи;
 хъаравуллъиялъе яги рагъуе гьабураб тлалаби гемеераб хъала.
 Сигъун – цоцадацун, данде къан.
 Сидрат – лотос гъветл; гларшалда бугеб жагадул гъветлалда
 цларин абулеб рагли.
 Сима – гьумер, гьурмал къер, куц.
 Сивечка – свеча, чирахъ.
 Сингин-Савфа – глараб мацлалда цинги, нахъа, хадуб абураб
 магнааялзул рагли.
 Синжир – рахас.
 Сирру – сихлру, хллла.
 Сси – члхлги сабруги жубараб къимат буголъи, къадру борхат
 буклин.
 Ссивукълъи – сси гъечлолъи, асс-къо гъечлолъи.
 Ссилаиб – сси бугеб.
 Соно – гранат.
 Субхланаллагъ – Аллагъасе рецц.
 Суглад – анкъабилеб векалзул авалалда вукларав гларабиязул
 шагир Карлбу бину Зугъайратица авараг веццун гьабураб
 поэмаялда рехсарай берцинай глданалда цлар.



Суклинир – суклиялда гьоркьоб, магларул тIагьуралъул тахтадул вериялдаги жанитIагьуралдаги гьоркьоб бакI.

Сурпа – кванил тепси, тlутl, кванил свери.

Табру – меседил магідан, меседил сали.

Табсир – баян къей.

Таватур – бице-кицен, ціар ин, легенда.

Тавбу – ракі бухлі, цо жо тіоклаб ґабиларин ґеди.

Таврат – Муса аварагул динияб, мукъадисияб тlехъ, ягъудиязул диналъул аслабазул, къануназул тlехъ.

Тагізіят – зигаракагъат, магіу.

Таж – ханлъиялъул тIагъур, корона.

Тажвид – бакъан биччан къръан цѣлизе лъалев чи.

Тайлан – ціумазүл тайпаялзүл хіинчі.

Тамру – чамасдак.

Танвин иг'раб – нунация, гла'раб хъваял'уль падежияб ахиралда нун хларп хъвачого гъеб раглизе, буклин лъазе, тлад-гъоркь лъолеб цоцада данде руссарал запятаязда яги барщальиял'ул гламаталда рель'яраб знак.

Тангин – җарабиязул доба Маккаялде швелалде хлажибаз
ихрам (ретел хисиялъул обряд) бухунеб цо бакл.

Тартиб – хадү-цебе ккезабүн, цо ккураб къагидаялда бүклин.

Тасбихі – реццалъул калам.

Тастар – тіеренаб чиллайкатнилаб тайпа, руччабаз тіад чівазе хіалтізабулеб бүклараб ғынаб ххам.

Тах – ишалъулаб заманалда хан гюдов чюлеб буклараб борхатаб, тамахаб, хираго къачлараб, ханлъиялъул гIаламатазул цояблъун рикIкIунеб буклараб хъон-бакI.

Тегь – гъанта, рахлат-хлалхьи глей.

Телавур – Телавураб, Телави, Гуржистаналъул шагъар.

Терек – накъищ, расен, сурат.



Тесма – чалу.

Територ – территория, сверухълъи, глатилъи, вилаят, бакI.

Тиятир – театр.

Туплис – Тблиси шагъар.

Топ – гIарада.

Туп – ххамил гури.

ТI

ТIабгI – тIабигIат-гIамал, хасият.

ТIабиб – тохтир.

ТIавап – свери, тIавагъин.

ТIовкъ – кIамурияб тIадхъел.

ТIагъа – Аллагъазул цIаразул цояб.

ТIайбат – ГIарабустаналъул цо вилаят.

ТIайпус – Югалъул Азиялъулаб кIудияб, цIакъго берцинаб хIули-милъиралъул, гъурихъвагI кинигин биххун бачIунеб, чIухIараб, месед хъварабгIадинаб рачIалъул тIинчI.

ТIайру – хIинчI.

ТIарап – рагIал, мицIир, тIел, каста, бутIа.

ТIенкел – хIамида гъалдибер лъолелъул гъоркъ тIамулеб магъакъ-кIачарбукъун гъабураб миндар.

ТIецун – тIепун можкIкIун чIун.

ТIупан – лъим кIанцIун дунялго гъанкъи, гъалагаб цIадал балагъ.

ТIурайсинаъ – (тIурусин) – диниял тIахъазда цIар рехсолеб цо мерлер, Синай мугIрул; Муса авараг Аллагъгун кIалъазе вахараб мерлер.

У

Ужин – къасиквен.

Ужра – мухъ, хIатIухъ кколеб харж.

Умурал – амраби, буюрухълал, приказал.

УргъабекI – мачIу-чахъма, тункIил цо тайпа.

Урду – урду чIвай, къайикквей, руссен-свери.

Утар – руссен, кули-мархъу, мулк.

Ф

Фурман – амруяб изну.



Х

Хайбар – исламиял рагъазул заманалда маргъуяб бицен
буклараб хъала.

Хайдакъ – лезгиязул шагъар, гъезул жамглият.

Халват – живго-живго чӀолеб, чи вачӀунареб, гӀемерисеб ракъуль
гъабураб рукъ. Цебе заманаялъ гъедин “халват гъабун” жанир
чӀолел рукӀун руго гӀадамал Аллагъасде гӀагарлъизеян. ЖаничӀей.

Халилат – гъудул.

Халлил-Ибрагъим – библиялъул Авраам, бицун гӀи гӀемерав,
бечедав авараг, Аллагъасул рахъалдасан къурбаналъе вас хъвеян
бачӀиндал гъевцин хъвезехъин вукӀарав, амма Аллагъас меседил
лълъурдузул куй битӀун бачӀарав, халилулагъилан – Аллагъасул
гъудулилан исламалда рехсолев чи.

Халикъ – Аллагъ, Аллагъасул цӀаразул цояб (халкъ бижарав
абураб магӀнаялда).

Хамсаъ – рокъул къасидатазда машгъурай меседо.

Ханум – бикаян, гӀурус мацӀалда госпожаян, мадам абун кӀодо
гъарун руччабазде гъабулеб хитӀаб.

Харкъаъ – гӀарабазул шагӀирас рокъи ккун кочӀоль ахӀарай
берцинай яс; цӀваялда цӀар.

Харс – Турциялъул цо вилаят ва гъелъул тахшагъар.

ХатӀа – гъалатӀаб гӀайиб.

Хивай – Хива ханлъиялъулай.

Хизри – хвечӀого ракъалда сверулев, къуру-хъинсалдаса гъоркъе
рорти гӀадаб балагъалдаса гӀадамал цӀуниялъе кумек гъабулев
вукӀунев, вихъуларев авараг.

Хилап – щаклъи, сантӀари.

ХитӀбат – яс гъари.

Хункар – (гъункар) – турказул султанасде абулеб буклараб титул.

ХутӀаф – милъиршо.

ХЪ

Хъабало – гордил къвалазда тӀасанго гӀуншдулги далараб,
бакъульа черхалда къараб, ахадаса тирщараб руччабазул
байрамияб горде.

Хъанчил агълу – христианал.



Хъвараб хлукму – Аллагъас щивасул къисмат цебеккунго лавхлалда къадаран хъвалеб хъорщода хъван бугилан абулеб рагӀи.

Хъурайсин – тӀагъур, Хурасаналъулаб тахтадул тӀагъур.

Хъумуз – маххул чӀчӀваби рараб лъарагӀ пандур.

XI

ХӀабашияв – эфиопияв, абиссинияв.

ХӀабсат – Бакъбаккул асаразул гъайбатай героиня.

ХӀабсаъ – фольклоралдасан героиня.

ХӀава – Адамие лъадилъун йикӀине Аллагъас тӀоцее йижарай гӀадан.

ХӀавраал – хӀурулгӀинзаби.

ХӀавраъ – бусурбабазул диналда рехсолей берал чӀахӀияй хӀурулгӀин.

ХӀайранлӀи – сунцаниги гъабуле кӀудияб асараль чара хун хутӀи, гӀажайблъун ккей, асир-сагъвил гъви.

ХӀажрул-асвад – КагӀбаялъул къель лъун бугеб, хӀажизабаз тӀад квер бахъулеб яги убач гъабулеб, исламияб диналь мукъадисаб, Аллагъас битӀун бачӀараблъун рикӀкӀунеб, метеоралъулаб бачиналъул чӀегӀераб гамачӀ.

ХӀарака – гӀараб, гӀажам хъваялъуль гъаркъкъал хӀарпазда гъоркъ-тӀад игӀраб (хассал гӀаламатал) лъун гъижаяб (слогияб) гъаракъ лъугъинаби.

ХӀарамалъул ах – гъукъараб, къараб ах.

ХӀебтӀи – тӀуба-гъубай, балагъизе-гъаризе ккечӀого рорчӀи, хӀажалъичӀого хутӀи.

ХӀенехӀ – хварав чиясде щвазеги хӀалтӀизабулеб, бекъун бижулеб хер, чӀахӀ.

ХӀижаз – ГӀарабустаналъул ракъ.

ХӀубара – мугӀрул гӀансаялда рельлъараб хӀинчӀ.

ХӀурулгӀин – исламияб-диналь алжаналда ругилан абулел берцинал ясал, мусудул.

ХӀурупал – хӀарпал.

ХӀусну – берцинлӀи.

ХӀарбу – рагъ.



Ц

Цодрони – киябго цедералъул килщил тлогъал цоцада цвизаридал лъугъунеб глор.

ЦІ

ЦІалкІал – цІвабазул цо руккел. Плеяда.

ЦІоб – гурхІел, рахІму.

Ч

Чабхъадулал – тІаде кланцІун рагъи-гъараялъе унезул къокъа.

Чаларча – макказде чан гъабулеб гъунар дагъаб хъарччигъадул тайпаялъул хІинчІ.

Чалу – меседкунальул, яги гІарцукунал расал гъорлъ ругеб, яги батІи-батІияб къералъул чиллайдул тІеренаб чІоло, чІухІдае ратІлида кколебги букІараб.

Чан – гІалхул чан; чанахъан гІалхул хІайваназда хадув вахъин; рокъи-балай гъаби.

Час – аскаралъулаб салам, честь.

Чит – квасквасул ххамил тІеренаб тайпа, жиб баккудасан, цІдалъ лавсан гІадин, модаялда букІараб, кІаланчІад.

Читбир – сагІтил ункъил бутІа, сундулниги ункъил бутІа.

Чурапал – цватаби.

ЧухтІу – руччабазул рас цебе лъечІого букІиналъе ботІрода къалеб букІараб, гІатІидаб бакъ гІадин букъараб, ботІрода бухъунчІеялъе тІад жемудеб чІологи бугеб ботІродакъай.

Ш

Шагъри-кагъат – бацІадаб, цІвакараб кагъат.

Шагъсенем – рокъи ккарай ясалъул къисабалъ рехсолеб цІар. Туркменазул, узбеказул, азербайджаназул ва цогидалги рокъул эпосазулъ дандчІвалеб шигІрияб сипат, романтикияб куцалда жиндир гІащикълъиялъеги берцинлъиялъеги рецц гъабулей меседо.

Шагъру-карам – хирияб моцІ.

Шагърузада – Алфулайлаялъул маргъаби рицарай бика.

Шаддадил ирам – маргъуяв хан Шаддадица, ракъалда алжан базабурабилан, жиндирго рагІиятчагІазда гъабизабун букІарабилан абулеб ахги кІалгІаги.



Шаки – Азербайжаналъул шагъар.

Шакир – жинца щукру гъабулев, разияв.

Шаклу – сурат, куц.

Шам – Сирия улка.

ШигIраби – кучIдул, назмаби, саринал.

Ширван – Азербайджаналъул шагъар ва вилайат.

Ширванул Казим – хатI берцинав Ширваналдаса цо мусанипасул
цIар.

Шупрай – халип, куц.

Шуша – Азербайджаналъул шагъар.

Щ

Щаклу – сурат.

Щалай – лъар-гIораль гъунизабун бачIараб кIкIабтIилаб лулай.

Щукру – разилъун рецц гъаби.

Щунгъар – батIияб, маргъуяб хIинчI; лачен, итаркIю.

Э

Эриван – Ереван шагъар, Армениялъул тахшагъар.

Эрмениял – армениял.

Ю

Юк – къайи, бакIлъи, раччи.

Юкка – тIадкъараб, халатаб руччабазул горде.

Юсуп – берцинлъи жиндие мугIжизатлъун къун букIарав авараган
къуръаналда бицен бугев мисриялъул чи.

Юнус – аварагзабазул цояв.

Я

Ябу – тату хвараб, рекIадулаб гуреб чу.

Явлухъ – ботIрода чIвалелеб гьитIинаб кIаз, косынка.

Якъут – багIараб къералъул хирияб гамачI, рубин.

Ял – хIама-гIорцIеналда лъун баччулеб караваналъул къайи.

ЯшугI – ГIиса аварагасдарелълъарав гьесул хIаваригуназул
(соратниказул) цояв.



